II.

VEGYES TÁRGYU RÉGI MAGYAR IRATOK.

CCLXXVII SZÁMMAL.

IDŐKÖR: 1600-zig.

Mutatják a' XVId. százszakban,
midőn irástudásra világiak is többen kapának,
miként eredezett életi közdolog, irásban mind inkább magyarúl,
mint folytatá vagy kezdé sürübben, kormányszéki, vármegyei,
városi, haditisztség hivatalosan úgy vinni tárgyait.
'S e' fejlekezett nemzetiség „hiteles-helyeket" is, nem mindig
csak latin oklevél kiadására indíta.
Igy lön a' XVIId. százszak még nemzetibb.

ÖSSZEGYÜJTÖTTE

TÖBB KÁPTALAN, CONVENT, VÁRMEGYE, SZAB. KIR. VÁROS, MEZŐVÁROS, NEMZETSÉG LEVÉLTÁRÁBÓL,

MAGYAR AKADEMIAI MEGBIZATÁSÁNÁL FOGVA HIVATALOSAN EJTETT UTAZÁSAIN,

'S HITELÍTETT MÁSOLATOK SZERÍNT SZERKESZTÉ SAJTÓ ALÁ,

DÖBRENTEI GÁBOR,

1835—1839.

ELSŐ SZÁLLÍTMÁNY.

ELŐSZÓ.

Első kötetünk 's e' másod' eleje, csupán egyházi nyelvmaradványt mutat. Igy inkább csak, majd kolostor moha körül vizsgálódánk, majd egyedül, ház' csendes belsejében láttunk, magyarúl, csupán imádkozót, hogy a' mit szentegyház falai között, papja latinából nem értett, nemzeti nyelvén legalább részént vihesse közel kebeléhez. Eredménye illy fürkészetünknek nem lehete 's ezután sem lehet effélék körül, több, terjedtebb, ezen már érintett kettőnél: 1. felfogása az egyházi míveltség hajdani szelleme magyarúl eléadásának, mi, mellékesebb itt; 2. nyelvünk egyszerü hasonsága eredeztetésben; szószerkezeti sajátisága, elegyítetlen korában; elsikkadt gyökök ismét fellelése, mik megint mások kiszemelésére nyitnak nyomot, 's ez, dús nyelvtani diadal, a' szólam csinosult gazdagíthatásához.

De már e' „Vegyes Iratok", széles Magyarországon mutogatják jeleit a' hazai szólam többféle irománybeli kibimbózatának. Királyi udvari cancellariából költteket látunk ezek között, királyi 's nádori helytartót, országbiráját, vajdát, tárnokot fő 's alispánt, itélőmestert szemlélünk nem latinul irva, törvény eleibe kerülhető tárgyakban, más tiszti ügyben. Vármegyei szék itéit olvassuk, hadirend, szepesi kir. kamara levelezéseit, Nagyszombat és Kassa városánál több ügynek magyarúl vezetését, Sopronhoz úgy bocsátott tisztiratokat, a' budai főbírónak magyar levelét, Miskolcz és Komárom jegyzőkönyveit. Nyelvünket éltnek leljük a' nemességnél Trencsin, Turócz és Nyitra váraiban, Szepes, Sáros és Moson' megyéiben. Egy szóval, képet alakíthatunk arról, miként indula meg lelki mozgalmakban, nemzeti míveltebb élet annyira, 1. hogy a' győzelmes ellenség' zultána 's parancsára, kénytelen lön meggyőzöttjének nyelvét, mint az országban főbbet, gyakran választania, mit Musztafa budai pasa még 1. Maximilián 's 1. Rudolf királyokhoz is tön; 2. hogy „vendég népeink" már összeolvadásra nevekedének, 's ha, meg nem szakasztja ezt a' XVIId. százszak vége, régóta egy nemzettömeggé huzták volna össze csupán magyarúl szóló törvények az e' hazabeli sokféle népet.

Ezen „Vegyes Iratok" hát már nem egyedül irásmód megkísértgetései látásánál, szavak körüli grammatikai egércselésnél hagynak, hanem következő érdekűek is. 1. Kivehetni belőlük a' XVId. százszakbeli lélekmiveltség fokait, nyelvnek társalgásban mikép divását, házi életet, erényt, szokást, egyszerüséget. Egyik irat másikának segíti ezekben felvilágítását. 2. Magyarba latin szavak' inkább elegyítését csak, a' XVId. százszak végnegyede felé, mert, latinul bővebb tanulás csak akkor kezdetett. Minél elegyítlenebb a' magyar irat, annál régibb, hajdanábban kevesebb volt a' latinul tudó világi ember. 3. A' törvényi műszavak igen nagy jelentékenységét, mellyek bizonyosan még a' latintalan korból szállának alá 's így deák törvény mellett is divatoztak. 4. Kormányzást-vittek' hivatalos irataiban dörgés he-

lyett nemes csendet érzünk; kimélő észreadás, inkábbat becsületérzésből eljárást kivána serkenteni. 5. Hisztóriai adatul is több szolgál ezen iratok közül, vagy vármegyék zászlóaljai ügyét, átaljában régi táborozatét mutatván, vagy a' főnemességnek városokkal közlekedéseit viszonyait 'stb. Részletek csillámlanak itt elé, házi bennső létel dolgaiban, miket eddig, több történetirónk, minduntalan csatákat irdogálva csak, királyok életirásait festegetve egyedül, nem eléggé tudott, csekélységül nézett. Pedig az azoknál nem egyebet harsogtató, csak ollyan munkáju, mint az volna, ki egy év' napjainak akarná leirni folyamait, 's csupán innepekről beszélne. Hétköznap' míve teszi egésszé az évet, néplelkület rajza fejti elé, hol ereje hol bibije az országnak. 6. Olly sok helyen, ma, nem magyaron többé, leljük XVId. XVIId. százszakunkban a' nemzeti nyelv keletét, hogy akkori magyar könyviróinknak négyszerte nagyobb olvasó v. olvastató közönségét tehetjük fel, azon 300—500-nál, mennyinél többre még ezelőtt csak 10—15 évvel, egy-egy magyar munka, számot alig tarthata.

Több illyen nemü eredményt sikert ezen iratokból, az utolsó után álló: MAGYARÁZATOK 'S JEGYZETEK mutogatnak. 'S minél számosabbra tehetünk szert, annál oszlathatóbb lehet azon köd, melly alá és mögé a' hajdani magyar nyelvü 's irásu életet, latin okleveleink halmának látása, latinba őrült némelly pap iróink tulzott hitegetése tolá, sőt volttát egészen tagadá. Talán épen, szegletkötő főkapcsot küldene az, kinél egyegy régi magyar irat van, ha rejtekéből az akademiával közlené. Külön magára ollyan szelvény, csekélységnek tetszhetik 's nyilván azért hánytak el sokan affélét; összezetben állva többel, tisztább következtetést villanthat elé.

Hol jártam ez ide sorozttakért, mint kelle kikeresgélnem a' darabkákat annyi bajjal sok-sok latin 's német közül, miként a' Duna 's Körös nagy és áradó folyóinak porondaiból az aranyász mosogatja ki aranyporait, eléadák jelentéseim az Évkönyvek IIId. kötetében 's fogják, következőkben. Itten, csak egy-két szót.

Első utazás 1835. *Octóber*, *November*.

Jászón dolgoztam 1835. Octóber 16d. ——— 28dikáig. Segített B. Fischer Norbert subprior, conventualis, és Fedák Pál jegyző. Kassán octób. 30d. — november 13dikáig. A' város levéltárában együtt keresgete velem egy-két napig, Styller Leo, főjegyző, Ujházy Lajos aljegyző, Szidor Antal praemonstrati kanonok 's professzor, Kovacsóczy Mihály; Abaúj megyeében Kliestinai Klestinszky István levéltárnok; Sztáray grófokéban, Ertlÿ János hites ügyvéd levéltárnok. Miskolczon november 17—19dikéig, hol Borsod vmegye levéltárában az iratokat velem Pós József levéltárnok közlötte, a' városában Vosics Ferencz aljegyző. Gyöngyösön, a' s. Ferenczesek könyvtárából némellynek megnyerhetése iránt p. Magócsy István guardiannal november 20dikán végeztem.

A' Jászón kijelelttek' igen csinos, hitelített hasonmásait Richter Alajos praelatus és a' convent, kedveskedésül küldötte meg B. Fischer Norbert

levele mellett, 1836. Januarius 30d. A' Kassán lelttekéit részént magammal hoztam, részént későbben kaptam meg, leiratásukért az akadémia fizetvén. A' t. n. Borsod vmegyeiek, Szathmári Király József első alispán ur elintézéséből, ismét kedveskedésül, 1836. Februarius 22d. érkeztek hozzám, levelének, hitelítésre nézve ide tartozó soraival: Tekíntetes kerületi Bíztos Ur, Örömmel vettem, mult évi karácsonhava 17dikén 's e' folyó hónap 11d. hozzám utasított becses leveleit .... A' megye levéltárából kimásolt régibb magyar iratokat, mellyek' kikészítését főjegyzőnk hosszas betegsége késlelteté, most már a' várt biztos Fodor Ferencz ur viszi. Tapasztalt becses barátságába zárt igazi szíves magyar tisztelettel vagyok Miskolczon, Böjtelőhava 17d. 1836. ... alázatos szolgája, Szathmári Király Jósef mk. Miskolcz városa küldeményeit is, legyen szíves az olvasó, főbirájának egy 's aljegyzőjének e' két leveléből kivenni: I. Tekintetes Ur, Budáról Julius 5dikéről főbiránkhoz intézett becses levele, velem közöltetvén, sietek válaszolni, miképen városunk levéltárában találtató legrégibb, jegyzőkönyvekből kivánt adatok, városunk költségén, leleszi érdemesült főjegyző Novák István ur által mai napiglan is másoltatnak; ollyanok, mellyeket érdeklőbbeknek talál, hasonbetűkkel, többiek mostaniakkal ... Szívességébe ajánlott vagyok Miskolczon Julius 30dikán 1836. Tekintetességednek tisztelője Vosits Ferencz, Miskolcz városa aljegyzője. II. T ... ur, Miskolcz városa régibb jegyzőkönyvéből, nevezetesen az Iső kötetből kivánt adatokat Főbiránk T. idősb Tomkaházi Tomka Miklós urnak hazafiúi lelkes indulatából és a' városi tanács rendeléséből egyedül a' város költségén lemásoltatván, jegyzői aláírásommal erősítve: ezennel küldöm. Mit nyelvünkre 's a' honi történetekre nézve érdekesnek láttam, annyival inkább mindent leirattam, mivel az ezekről jegyzések olly eredetileg tiszta magyarságuak, mint tiszta magyarok e' városnak régi törzsökös lakói. — A' város jegyzőkönyvei 1769-ig, a' 6d. kötetig, de ezen innen is, maig' folyvást magyar nyelvü iratokkal telvék; azon megjegyzéssel, hogy a' mint a' város' jegyzői deákosabb emberek voltak, magyar nyelvü béjegyzéseikbe is több deák szót kevertek; és, hogy a' perek 1800nak elejéig részént magyar, részént deák nyelven hozott itéletekkel döntettek el. Latinra tehát a' béjegyzések soha sem fordultak. Egyedül az élet és termesztmények, különös vásári árakról készített könyvben szemlélem, hogy a' béjegyzés 1785beli octóberen kezdve 1789ki decemberig német nyelven, ez időtől pedig 1791beli májusig magyarúl, majd ekkor kezdvén 1796diki decemberig deákul történtek alkalmasint a' város jegyzői' szeszélye szerint ..... Miskolczon Aug. 12d. 1836. Vosits Ferencz. III. Tekíntetes Táblabiró Ur, Mult Julius 5d. hozzám utasított uri levelét, illő tisztelettel vévén, közlése mellett városunk első aljegyzőjének Vosits Ferencz uramnak azonnal kötelességébe tettem, a' kivánt régi iratokat Miskolcz városa levéltárából 's jegyzőkönyveiből haladék nélkül irja vagy irassa ki .... mellyeket 14 különiratban iderekesztve, ezennel van szerencsém megküldeni .... Megkülönböztetett tisztelettel ... alázatos szolgája, idősb Tomka Miklós, szab. Miskolcz városa főbirája.

Másad utazás 1836. *Május*, *Junius*.

Révkomáromban a' ns vármegye és város levéltárát megvizsgáltam Május 8dikán. Abban, segített Nagyváti Vendel ur; ebben, minekutána Amtman

József főbiró ur belévezetett, Rausch József, levéltáros. A' megyeéből azonban itt semmi sem áll, mert fenn lévő jegyzőkönyve sem régibb 1619nél. A' nemes városában általam kijegyzettek lemásoltatását az akademia költségén, említett főbíró úr eszközlé, miként hozzám küldött következő válasza mutatja: Tekintetes Tartománybíztos Ur, Igen becses levelét . . . vévén, a' . . . . pénzt Rauch József levéltárnok és Zuber János irnok uraknak kezeikhez szolgáltattam. Ugy szinte megtettem a' rendelést, hogy Zuber irnok a' jegyzőkönyvekből kijelelt íveket leirja, mellyek levéltárnok ur által öszvehasonlítva, kiszabott időre megküldendők lesznek . . . . Midőn becses uri indulatiba magamat ajánlom . . . . vagyok Tekintetes urnak alázatos szolgája Amtman Jósef főbíró, Komáromban, Julius 12d. 1836.

Posonban a' káptalani levéltárt Május 31dikén velem, Döme Károly őrkanonok m. akademiai tiszteleti tag és Kaszay József káptalani jegyző hányta meg. Külön e' jegyző urnál álló jegyzőkönyveket már a' VId. nagy gyülésnek Sept. 11d. 1835b. tett határozatánál fogva vizsgálta volt meg Gyurikovics György posoni tanácsár és m. akad. levelező tag Octóberben, 's az ottan találtak másolatai, általa pontosan összehasonlítva, hozzám 1835. Decemb. 31dikén. érkezének. E' jegyzőkönyvekből én csak az Iső Ferdinandhoz 1527b. csatlakozottak hódolatesküjét irám ki, mellynek itt létét Borsod vmegye levéltárából is előre tudtam. A' többi említettet mind Kaszay Jósef káptalani jegyző másolta le, 's a' m. akademia igazgatósága fizettette ki díjait.

Tek. ns Poson vármegye levéltárában Olgyai Olgyai Gáspár levéltárnok 's táblabiró urral semmit sem találtunk 1600-zig magyar nyelven lévőt.

Sz. kir. Poson ns városáéból most is várom az igéret teljesítését.

Nagyszombat sz. k. ns városa levéltárát Berzáczy János főbiró ur nyittatá meg, 's ott Junius 2d. 8d. 11dikén adá előmbe Kaiser Jósef aljegyző a' város jegyzőkönyveit, Urszényi Mátyás levéltár regestratora, az irományokat. Az itten talált sokból néhányat mindjárt magam másoltam le, legtöbbet pedig Makláry Ferencz hites ügyvéd 's gróf Zay Károly ur titkára, és említett Kaiser Jósef ur, mind hazafiságból, mellyeket hozzám barátságos levelezés közben, csomónként pontosan küldének.

Gróf Zay Károly cs. k. aranykulcsos ur maga vala szíves, jőni szállásomra Junius 2dikán 's megelőzni azzal, hogy nemzetségének Zay-Ugróczon lévő levéltárából már kiszedette a' m. akadémia számára, az 1545nél kezdődő magyar iratokat. Szerencsém volt azok másolatait 1836b. már Augusztus elején, 1597-tig 81 darabban Makláry Ferencz által vennem.

Harmad utazás 1836. *Augusztusban.*

Palotán Veszprim vmegyében, gróf Zichyek levéltárából volt kiszedésekben Aug. 12d. — 18dikán dolgoztam. Gróf Zichy Miklós ur, maga vette ki nemzetsége levéltárából a' m. akademia czélait elémozdíthatókat 1600-zig, mellyek közül én 35-nek vettem mássát, 's el is hoztam mindjárt magammal.

Negyed utazás, 1837. *Octóberben.*

Minekelőtte Sopron vmegyébe Csornára indultam volna, Gyöngyösy Pál prépost urnak, egyik becses válaszát onnan, 1837beli Martius 30dikáról, másikat Május 12dikéről, vala olvasnom örömöm. Azokból ide, következő pontok tartozók: I. Tekintetes Ur, különös figyelemmel tisztelt uram, . . . Levelét a' csornai levéltár iránt vévén, mind magam, mind káptalanom lectora, az egész levéltárt jegyzőkönyveivel együtt vizsgálat alá vettük . . . Igaz ugyan, hogy e' levéltár pecséte Zsigmond királytól költ 1393ról, de az itt fennmaradott expeditiok nem elébbiek 1500-nál, 's így hát Kazzai Karácson végrendeletének melly innen 1413ban adatott volna ki, semmi nyomdoka. A' hiány onnan, mert lefolyt zavaros századainkban Csornát is többféle viszontagság érte, 's a' levéltár is mindannyiszor, bátorságba, egy helyről másikra vitetett, mig végre a' tekint. Győri káptalanhoz jutott, 's onnan szerzetünknek felséges Ferencz fejedelmünk által lett kegyelmes visszaállítatása után, azt, pecsétével együtt kezünkhez vettük. 'S a' hiánynak az is oka, hogy több ízben megszüntetvén a' szerzet, *collatione mediante* e' csornai prépostságot világi papi méltóságok birták . . . . Tisztelettel maradok . . . . alázatos szolgája, Csornán Martius 30d. 1837. Gyöngyösy Pál csornai praelatus és prépost. II. Tekintetes Ur, . . . Itteni hiteles levéltárunkban előbbi nyomozásunk főbbkép Kazzay testamentumára nézve, az eredeti oklevelek vizsgálatában állott . . . . Jelenleg, a' jegyzőkönyveket is kettőztetett iparral vévén lapról lapra vizsgálat alá, 1500tól 1600zig, magyar beirásokat 1561, 1572, 1585, 1593 évekből találtunk, nem különben egy pár magyar emlékiratot töredékben. 1600zon kezdődő jegyzőkönyveinkben egész mostanig, számos magyar irományra akadtunk . . . . Csornán Május 12d. 1837. Gyöngyösy Pál, csornai prépost. Midőn Octóber harmad hetében ott személyesen is megjeleném, az 1550beli jegyzőkönyvben két sornyi magyar beirás ötlék szemembe az akkori jegyző által, 1552ből pedig, Pauer Zsigmond olvasó kanonokkal, egy zálog levélkére bukkanánk, mellynek az egyik jegyzőkönyvbe vala szelet papiroskája beserítve. Ezt és az említett 1561belit lemásolám ott magam, a' többieket Pauer Zsigmond kanonok ur később, 's ezéit szeredi Kovács János conventi jegyző, összehasonlítása után December Isőjéről 1837. azon nyilatkozással küldé kezemhez, hogy a' fő tisztelendő prépost és káptalan, ezutánra is legszívesebben ajánlja hazafiúi készségét. Decemb. 10dikéről pedig 1837b. Drinóczy György csornai szerzetes kanonoktól, kérésemre a' levéltár érelmei (fata) leirását kaptam.

Sopron sz. k. ns városa levéltárát Octóber 25—26dikán vizsgálám meg Schultz Pál városi levéltárnok segedelmével. Három darabnak saját kezemmel vevém mássát, a' többiét mint Schultz Pál ur szívességéből végzetteket a' város tanácsnak következő hivatalos levelével lön venni szerencsém: Tekintetes nemzetes Tartománybíztos, Táblabiró Ur, Városunk levéltárából tisztelt Urságod által itt léte alkalmával kijelölt 16d. és 17d. század folytában magyar nyelven költ irományokat lemásoltatván, 46 darabban ide mellékelve, a² tekintetes magyar tudós társaság használatára megküldeni szerencsések lévén, abbeli ohajtásunkat bátorkodunk hozzá adni, hogy a' tekintetes társaság azokban kitüzött czéljára sok érdekest találjon és hogy ez ne

utolsó alkalmunk legyen a' tekíntetes tudós társaságnak hazafiúi szíves készségünkkel kedveskedhetnünk. Kik nagy becsü jóvoltiba ajánlottak teljes tisztelettel maradunk fent czímzett Uraságodnak, Sopronban November 18d. 1837. kész kötelességü szolgai szabad királyi Sopron városának tanácsa, Vághy Ferencz polgármester, Ertl Nep. János főjegyző.

Tek. ns Sopron vmegye levéltárában Marton György másod alispán ur által belévezettetésem után October 25d. 26d. délest, 27dikén egész nap szedék jegyzeteket, utolsó napon Kistatai Tatay János barátom segedelmével, ki Lövőről hol plébános, hol én, utamban keresém, béjöve hozzám. Égtében találtam hazai míveltség iránti tüzét, melly bennünket 1814b. Szombathelyen kapcsola össze. Ő vállalá magára most, a' kijegyzettekről veendő másolatoknak eredetieikkel összehasonlítását 's több izben rándula bé Sopronba, hogy azt így, Thalabér István vmegyei levéltáros ur után teljesítse. Bizonyításukat arról, pecsétükkel is erősítve látám Május 16dikán 1839b. midőn a' Póczai irtta csínos másolatok Tatay János lövői megyés pap 's táblabiró ur levelével érkezének, mellyből idetartozó sorai ezek: Szerettem kedves Barátom. A' régen várt irományok íme kezeim által jutnak Hozzád. . . . Parancsolj, barátom, akármiben, szíves készséggel teljesítem kivánatidat. A' még hátra lévők is, hogy pontosan elkészüljenek, rajta leszek. Nem sajnálom időmet 's költségemet, ha szükséges leendek az olvasás nyomozására . . . Lövő, Május 4d. 1839. örök híved, Tatay János[1]). A' fenntisztelt alispán urtól pedig, a' tekíntetes vmegye részéről illy levél kiséré az 1579czen kezdődő 's 1599czig 17 darabból álló gyűjteményt. Tekíntetes Tartománybíztos és Táblabiró ur, Megyénk levéltárában lévő 's a' tekíntetes ur által kijelelt, édes hazai anyanyelvünket tárgyazó régibb Irományok már letisztázva, levéltárnokunk által betűről betüre az eredetivel összetartva 's így meghitelesítve, folyó hó elején tisztelendő Tatay János lövői plebános urnak leküldés végett által adva vagynak . . . Miután tisztelt plébános ur, ez uttal csak az 1600 évig valókat jelentette egyszerre szükségeseknek, a' későbbi időbeliek lemásolását pedig jövő évre kivánta, a' megyei tekíntetes KK és RR mostani alkalommal a' lemásolás költsége iránt felfüggesztették rendeléseket. Ha ezen most leküldött 's a' hátra lévő régiebb oklevelek bizonyos leküldésével hazámnak tartózó nagy kötelességeimből legkevesebbet teljesíthettem, nagyon szerencsésnek érzem magamat . . . . Különös figyelemmel maradok a' Tekíntetes urnak alázatos szolgája, Marton György t. Sopron megyei másod alispán, Sopronban, Május 20d. 1839.

Ugyan ezen utamban adott kezemhez Urai Ujfaluban Sárvár mellett, F. Szelestei Szelestey Sándor táblabiró ur, barátom, nemzetsége levelei közül 1559—1593 közöttről 7 darabot eredetiében, mellyeket magammal utamban Bécsbe vittem, 's ott azokat Jászay Pál m. akademiai level. tag másolá le, ki velem e' tárgyakban mind eddig olly szíves örömest dolgozék.

---

1) Ezen barátom nyeré ki a' magyar akadémia könyvtára egyik diszítése végett Niczki Niczky Sándor táblabiró urtól Erdősi János ujtestamentumának Sárvár Ujszigetben 1541ben kijött, 's (czimlapja hiján) még elég épen megmaradott példányát is, mellyet általa 1839b. Aprilis 8d. Lövőn irt levelével, a' fenntisztelt táblabiró urnak köszönetet mondva vettem.

Ötöd utazás 1839, *Aprilisben.*

Elején e' hónapnak valék a' hírlebegtette pázmándi „Magány" körűl, szomorú kötelesség teljesítésében. „ÁRPÁD" velősnyelvü énekese akará, hogy életben híve lévén, mint ő nekem, holtta után én igazítsam el egyik, végrendeletét. Völgyből innen, hol egykor Bitnicz Lajos, Guzmics Izidór, Szalay Imre, Szeder Fabian, a' most említett Tatay János, Endrénél mint házigazdánál, velem mulatának, 's honnan a' kör, szíves maradt Guzmicsnak bakonybéli apáttá lette 's megváltozása után is, innen „a' most igazán Magányból", mellyet Kazinczy Ferencz méreggel hagyott el! menék fel a' Szeder Fábián szép kertészkedése által kiessé lett hegytetőre, Pannonhegye sz. benedekes convente országos levéltárába. Megnyilék ennek mind házi mind országos osztálya a' hozzám régtől fogva jó indulatu főapát és kir. tanácsos Kovács Tamás ur kész rendelésére, 's a' szerzetet illetőben, Czinár Maurus p. szerzeti titoknok nagy gonddal ada elé mindent, forgata meg velem jegyzőkönyveket, Aprilis 2d., 5d., 6d. 7d. 8d. napjain. 1001-el indul meg, miként ismeretes, e' levéltár, de magyar iratra 1600-zig, csak kettőre akadtunk, XVId. százévbőliekre. Már a' XVIIdik százév' magyar nyomai, élénkebbek itt is. Az országos levéltárszak igen csak idébbi uj megkezdés; a' hajdanit széthányák háborús török időink, mellyek e' magyar földön épen nem úgy terjesztének pusztítás után még is tudományt, miként a' Spanyolhonba csapott arab, ottan. Nálunk a' török, e' gonosz atyafi, személyt, könyvet, iralmat, épületet ugyan azon egy dühhel rombolt össze, mint a' mérgében szemevilágát is vesztve öklelő barom. 'S az előle futhatottak leginkább csak az őket közelebbről érdeklőt dugdosák szaporán, mentő turbiczába. Régi szent irat csak vala itt magyar, azt fejekben vitték.

A' magyar királysággal egy idős ezen zárdában volt levéltárnak több viszontagsága', némelly nemzeti nyelvü ó irat elmálhatása is, kitetszik majd azon munkából, mellyet p. Czinár Maurus a' szentmártoni főapátokról, életirásképen most készít. Meleg nyilatkozásommal váltam meg innen: adatna ki a' fenntisztelt főapátur nyomtatásban, minden közre jöhető deák oklevelet: *Codex diplomaticus S. Montis Pannoniae* czímmel, 's bár, mondám, minden hiteles helyünk hasonlót vinne véghez a' nála még fennmaradottakkal. A' válasz, biztató volt. De, abban se maradjon.

Időnk valóban maga követeli már ezt. Lehetetlenség, vagy tartóztató, benne nincs, legalább okos választás mellett. Csak mindenütt egy egy, illy összeállításon szenvedéllyel dolgozó legyen. Hisz az őrkanonok ugy is tartozik tudományos buzgósággal érteni ehhez, a' melly szerzetben oklevéltan lelkét értő nem volna, készítessék. És ki, mindennel, mi e' nemzetnél volt országlás, közös jog, tanulmány, vallás, erkölcs, művészség, kereskedés, háziélet szokás' tárgyait, tettek' erét világítja. Mi nagy galiba még most annak, ki már alkotni akar, még előbb amollyan általunk Pannonhalmán 15 réfnyinek mért, pedig jól megszerezve mért határjárást, Deáki és Zsigard, Felső és Alsószeli között, melly 1568ból így kezdetik: *Nos Michaël*

de Mére Locumtenens officii Palatinalis R. Hung. hosszan szétbontogatva kiszótagolni. A' nyomtatva pontosan lévőket hamar futja meg a' szem, 's akadálytalanúl csap az elme éle oda, honnan a' szellem kiveendő. Mennyi még nem ismert *anyagot* lelünk Fejér codexében, mívbe alakítandót.

A' Pannonhalmán kiválogatottak másolatai hozzám 1839 Május 30kán jutának, Czinár Maurus p. titoknok levelének azokat illető e' pontjaival: Tekíntetes Tartománybíztos, Táblabiró Ur, Sietek a' pannonhalmi házilevéltárból kegyed által XVIId. százévbeliek közül kijelelt 26 darab irománynak, vett utasítás szerínt készült másolatait, egy általam hitelesített füzetben által küldeni. Tizét magam másoltam le, a' többit irnokunk. Ezeket is, eredetieikkel betűről betűre hasonlítottam össze, 's bizonyításom áll mindenikénél. A' 16 kivánt levélke, legrégibb latán irományokból hasonmásban levett magyar szavakkal, mellékelve megyen . . . Barátságába ajánlott, különös tisztelettel maradok T. urnak kész szolgája Czinár Maurus titoknok Pannonhalmán Május 20d. 1839. Kitetsző ebből, hogy e' másolás, mind a' m. akademia iránti figyelemből, kedveskedésül történt. A' XVId. százévbeli két darabot is Czinár Maurus titoknok szivessége iratá le vele; azokat mindjárt magammal hoztam volt.

A' nagy győri ns káptalan levéltárát Sailer György bosoni vál. püspök, nagyprépost ur elintézéséből tartott káptalani ülés határozata szerint Sütő Jósef őrkanonok ur nyájas társaságában vizsgálgattam meg Aprilis 9d. 10d. 11dikén. Ezt is gonoszúl éré török rongálás, mi miatt legrégibb jegyzőkönyvét csak 1533ból mutatja, 1594—1596 végéig nincs is, akkor Szinán pasa volt kegytelen ur Győrött, a' káptalanbelieket ő Vadsága lánczon tartá. Az 1597beli 39d. czikk szerint: capitulum Jaurinense, nunc Sopronii degens . . nyilván ott folytatta tehát megint, mostani számával VId. jegyzőkönyvét, melly 1617-ig foly. Itt, hasonlóan kevés vala így, XVId. százévből találhatásom, minél fogva ebben is általmenék a' XVIIdik százévbeliek közé, azon okból is, mivel ezek gyakran világosítják az elébbiek hiányait. A' kijelelttek másoltatása még foly, kezemhez eddig jutottakról pedig az említett őrkanonok levelének e' sorai szólnak: Azon kérdését a' tekíntetes urnak, hogy a' kívánt hasonmásokért, betűről betűre összehasonlítandó másolatokért járó dijt a' nemes akademia fogja-e fizetni? vagy a' nemes káptalan? az ő helyén előterjesztvén, a' nemes káptalan oda nyilatkoztatta ki magát, hogy ő azokat viselni nem fogja. Midőn tehát mindent elkészítve összesen kézhez szolgáltatni szerencsém leszen, teljes bizodalommal vagyok, hogy káptalani jegyzőnknek, mnnkákhoz alkalmazandó járandósága és költsége, a' tekíntetes urnak hathatós közbenjárása által, a' nemes magyar akademia részéről eszközöltetni fog. Ezen, 1567-ben latinul költ testamentomban találtató 7 sor magyar iratot, felfedezvén káptalani jegyzőnk, mint itten eddig elé lelt legrégibbet vette le legelőszer is hasonmásba... Szokott tisztelettel maradok, a' t. urnak kész köteles szolgája Sütő Jósef kanonok, Győr, Augustus 16kán 1839. Gróf Pálffy Pálnak 1650ben Szeptemb. 30dikán Stompfán pecséttel költ nádori nyilt parancsát szép hasonmásban, Sütő Jósef őrkanonok urtól 1839ben Szeptember 6d. irt levelével vettem.

Tek. nemes Győr vármegye levéltárát Bezerédi Bezerédy Ignátz királyi tanácsos első alispán ur nyittatta meg Aprilis 11dikén, hazafisággal.

Kijeleléseim szerint igértetett meg mindennek e' közhoni czélra kedveskedésül lemásoltatása 's hitelesítése. Nem kétlem megnyerésüket.

Budán Pesten történt keresetek 's helyből levelezés által nyert másolatok, 1836—1839.

PestPilisSolt vármegye levéltárában a' tt. KK. és RR. kész engedelmével történt kereséseimet, Lőcse, Debreczen, Eperjes, Szeged sz. k. ns. városai, úgy t. Szepes vmegye levéltáraiból levelezés által kapott iratokról tudósításaimat a' IIId. kötet előbeszéde fogja közleni. Ottan szólok Buda Pest sz. kir. ns. városok levéltárairól. Miket Pesten, sorban, a' Mérey, gróf Károlyi, Kállay nemzetség levéltárából nyerék, némellyike már e' kötetben áll, a' többije következik. — Vár a' Csáky grófok levéltárának megtekintése is, mivel az abban létező magyar iratok jegyzéke, már 1837beli Julius óta van, kérésemre, kezemnél, gr. Csáky Károly főispán, m. akad. igazgatótag ur által.

Musztaffa budai pasa eredeti leveleihez, mellyek e' kötetben 1572—1578 közöttről vagynak, Budán, szerencse vezetett.

E' források körül a' hiteles helyekre, vagy nádori kerestető parancscsal utazám, melly a' nádori cancellariából díjtalan adaték, vagy JÓSEF ő cs. kir. főherczegségének a' nádornak, kit országosan kimondott nemzeti tisztelet vesz körül, különös pártfogó iratával. 'S megbizatásomat, egyes családi levéltárba utaztomban is mindig tanusítá gróf Teleki Jósef, koronaőr, m. akademiai elnök ő excljának ajánlata. Igy védve, illy ügyben, mindenhol szívesen valék fogadva, miért magamra nézve mindenhol mindjárt helyben legszívesebb köszönetemnek kelle gerjedezni; a' m. akademia pedig, tudósításaim megtettével, elnökileg fejezé ki majd övét, a' maga részéről. És ő általa leszen most, alaprajza' egyik pontjának teljesítése után, ezen így folydogált elhuzogatásokból kerekedett gyülemény egészen a' nemzeté, mert illyen ugyan, nem csak egy embercsének szenvedélyes kedvtelése. Azon közérzés, melly a' nemzeti hálát néha kifejezi, fog tehát minden jót mondogatni azon helyre, hol a' leiratás akademiai költség nélkül történt. Vagy, mivel az nem látható, kitkit saját kebelének nyugtat meg hálája, hogy tisztét a' hazához, a' mint felszólítatott, azon melegében teljesíté.

Oklevelész kivánni fogja talán, P. H. betűk' több helyen láttakor, bár a' család vagy város pecsété is ide mellékeltetett volna rézmetszeten, 's a' pecsétanyag szine mindenütt kijegyezve találtatnék! Ezzel, úgy van, egyszersmind a' magyar czímer és pecséttan kora világítva lenne, általa pedig némelly hisztória összekötés. De azt kell megjegyzenem, hogy czimert jól kivennem, elmállás miatt, sok levelen nem is lehetett, 's a' most is látszókra nézve, külön rajzolót kapni helyben lehetetlen volt. Velem utaznia?? Függ azonban, talán illyennek is elintézése a' magyar akademiától. Addig e' lenyomott iratok, kéznek ujjai, pecsétgyürük nélkül. De csak a' kéz' feje legyen tiszta 's az ujjakat ne disztelenítse vak köröm.

Az iratok kelésének, efféle kitételei: *feria secunda 'stb., in vigilia anni 'stb.* sorozatuk előtt magyarúl állanak, a' „*Tartalom*"-ban pedig a' hónapok római nevei szerint mai számlálásra szedetten.

A' 21d. 29d. lapon 's a' 39diken kezdve 51ig lévők azért esének évsor közé azt megbontva, mivel kettőt az oda szánttak közül ki kelle vennem, levelezéseim folytában kérdéseimre világosabb adat nyertte miatt, mi azokat nem oda valókul ismerteté meg; a' többit akkor kaptam, midőn az utánok jövők már nyomtatva voltak. Akarom e' nyilt vallomással éreztetnem, miként nem türhettem volna lelkemen a' „csak elsimítást" e' ravasz kecsegtetéssel: hisz ezek rejtekből huzattak elé, ki hány fel ott megint mindent? elcsúsz a' botlás, való gyanánt. Az akademia többsége bizott meg, csak díszét akarhatom, effélék' lehető hitelességével. Elvem: mindent úgy mondanom, miként leltem, kész lennem ujabb felvilágítások folyvást elfogadására 's csak ott állanom meg, hol az igazi pontot, mint a' reszkető magnestű, végre megtalálom. A' 273d. laptól 335tig folyók, épen csak utóbb érkezésük tekintetéből vétettek „Szerzelékül." Fussa meg olvasónk a' „Tartalmat," ott mindent sorában talál.

Végén álló MAGYARÁZATOKRA 's JEGYZETEKRE nézve, itt elől egy kis jegyzetemet, azon esetre, ha ezt mondaná az azokat talán figyelmére méltató: szerkesztő ur, ugyan azont ismételgeti feledéssel, hogy arról már szóla." Bocsánatot. Egyik főczél lön itt: a' magyar nyelv hajdani divatának is kijelelése. Ha különkülön az adatokat ugyan azok okok világíthaták fel még jobban, el nem feledhetém külön külön is azok eléhozását.

Budán, Junius 8*d.* 1840.

DÖBRENTEI GÁBOR mk.
szerkesztő.

TARTALOM, ÉVSORBAN, 'S NYOMOKRA UTALÁS.

Lap.

Iső LAJOS ORSZÁGLATA, 1342—1382.

1342—1382. Királybirói vagy királyi falus ispán és rendőri nyomozó esküttszék tagjainak esküszabványa . . . . . 336.

Ehhez tartozó magyarázatok 's jegyzetek. Ezekben figyeltetés arra, hogy annak részei még régibb időbeliek. Sigmond király idejebeli deák esků magyarra fordítása Veres Balástól. A' „corpus juris" 1584beli kiadásában, irásmódja még közelebbi a' régihez, az idébbiek mindig hibásabbak 337—347.

Iső MÁRIA ORSZÁGLATA, 1382—1387.

1386. Két sor rím, mellynek fakadta ez évre azért tétethetik, mert efféle most is hamar kél, p. o. vármegyei tisztujitáskor, országgyülésein . . . . . 364.

Lap.

Az anjoui ház korában több magyar irat is kelhete. 1347. előtt Nagyváradon tanoda. 1367b. nagy Lajos tudomány-egyetemet alapit Pécsett, mellyben azóta Mohács vésznapjáig évenként két és négy ezer között a' tanulóság száma. Csupádon csupa deák emberré lett volna-e minden világi, apróbb házi jegyzeteiben is? Azon kisebb iskolák, mellyek a' kolostorokban állítattak 's a' püspökségekéi, hasonlóképen eresztgetének ki irni tudót. Több jöve ki amazokból ollyan is, ki eleinte baráttá szánta el magát, de majd egyébhez tört ki belőle kedve, mint ma, 's tanulmányát életbe vivé. Latinul nem értők számára illyen íra osztán menedéket 'stb.

SIGMOND ORSZÁGLATA, 1387—1437.

1388. Mai ó Budán Sigmond alapít uj tudomány-egyetemet. Íráshoz tudás így megint szélesebbül. Sigmond majd több európai országot bekalandoz, vele több magyar jár, látja külföldiek iratait, 's miként becsüli a' tudósokat királya, mi, az észre itt is hatással van.

1391—1395 között nyom az *Agenda* magyarra fordításához, minek azonban évéhez még bíztosabb kifejtés kívántatik . . . . . 370.

1403. Sajó szentpéteriek végezése boraik kiárulása felől, eleje 's befejezése hasonmássával . . . . . 1.

Magyarázatok 's jegyzetek ehhez . . . . . 347—354.

1416 előtti. Orvosi rendelmény mell baja ellen . . . . . 4.

Weszprémi elészámlálván magyar udvari néhány orvost a' XI—XVd. százévből, 1366tól 1419czig volttul Déméndy Lászlót említi. *Succ. Medicor. Hung. biographia, Centuria altera, Pars prior. Viennae* 1778. *p.* 65.

1423. Vér András menedéke v. nyugtatványa. Nem mutatja e' kötet, mert Jankovich Miklós tiszteleti tag kéré ki magának a' gr. Teleki könyvtárból, hogy azon kötetbe tehesse, mellynek hazafiságból saját költségével ajánlá kinyomatását, 's a' Jászay Pál levelezőtag által híven levett másolat ennélfogva, neki adatott. Ide azonban azért sorozám, mivel Jászay Pál, mind az e' jelenkötet 348d. lapjánál lévő „Magyar helyesirási példányok 1264—1480-ig, vagy „régi magyar irásmód mutatványai" közé kiirta végét: „1423. adatot ÿenvben kÿf karacʒon eſtin", mind értekezésében a' sajószentpéteri végezésről, (l. Magyarázatok és Jegyzetek 350d. lap) 1423ból hozza elé Horvát István ellen, ki a' Tudom. Gyűjtemény 1835beli Vd. kötete 99d. lapján, Cornides után 1473ra gondolá okaival tehetni.

1425b. nyom Esztergomban volt iskolához. 1435b. Bártfán már állotthoz. 1439ből posonihoz. *Wallaszky, consp. reip. litterariae in Hung. Budae* 1808. *p.* 115—116. Az ezekben és alább kijegyzendő tanhelyeken volttak említetnek nyilván 1458 és 1514beli törvényczikkben és 1494—5ből az udvari számadásban *Scholares* névvel 's itt különösen: Scolaribus Scole maioris 5ecclesiens. 3. f. . . . . 369.

1437—1441 között Bálint és Tamás két clericus Moldovában az ó testamentom nehány könyvét fordítja. *L. R. m. nyelvemlékek Iső kötet.*

Vdik LÁSZLÓ KIRÁLY, 1444—1457. HUNYADI KORMÁNYZATA 1446.

1446. Hunyadi János kormányzói esküje, 4 féle másolat szerínt. Ennek régibb

Lap.

eskühez alkalmazása, nagy részént az 1342—1382 közöttiből vétele, 's mindenikben szószerkezet még a' „temetési beszédből 's könyörgésből“ . . 354—359.

1452. Belkenÿ Péter záloglevele mi szerint Székely Gergelnek adá el, jószágocskáját Szász somboron Doboka vmegyében. . . . . 359.

E' helyről, Hodor Károly, „Doboka vármegye esmertetésének, Kolosváratt 1837, kijött 743d. lapján így ir: Szász Zsombor. Hajdani váráról emlékezetes népes falu. 744d. lapján: 1481b. Szilágyi Justinának Sombereki Erdélyi Jánosnénak rész jószága volt itt. 1508b. mint részjószágot birták Székely nemesek, kiknek egyenes maradéki ma kolosvári polgárok. (E' záloglevél tehát a' Székely családnak még régibbi ott birását mutatja). 43d. lapján említi a' Doboka vmegyei volt birtokosok között: Székely (Szász Zsombori és Borosjenei gróf) családot.

1456 előtt néhány évvel Bátori László az egész bibliát 's több szent' életét teszi által latinból magyarra. *L. itt, Kinizsyné imádsági előtt, XVId. lap.* E' Bátori, tanulásra járt künn külföldön is, mert a' honi akademiákon kivül, elébb, most és később, Páris, Róma, Pádua, Bologna, Ferrara, Bécs, Prága 's több város tanintézetei hivogaták a' magyar tudvágyat.

Iső MÁTYÁS ORSZÁGLATA 1458—1490.

1458. Mátyás' királlyá választatásakori rímtöredék nyoma . . . . . 358.

1472 ELŐTT.

CESINGE JÁNOSTÓL: MAGYAR NYELVTAN. De hová lett? Talán csak kéziratban forgott még, mivel már elveszettül említé 1588b. Joannes Decius Barovius, ki, azért tudhata bizonyost e' nyelvtan volta felől, mivel maga is ada ki efféle munkát: *Libellus adagiorum latino ungaricorum* czimmel. L. Bod Péter M. Athenás, az olvasóhoz, és Detzi Tzimor János, czikk alatt. Igy: Horányi Memor. P. I. p. 497.

1465. Iső Mátyás, a' Sigmond által mai ó Budán a' társas káptalannál kezdett, hanem már elhanyatlott akademia helyett, a' budai várban? állít ujat. *L. Kaprinai Hung. diplom. temporibus Mathiae R. Hung.* 1767. *p.* 71—72. *Ferrarius p.* 540. *Heltai, m. krónika CCV. rész.*

1466. A' 4 evangelista fordítatását Németi György, Tatroson másolja le. (Tatrosi másolat v. müncheni codex.) *L. az Iső 's IIId. kötetet.*

1467. Posonban akademia v. studium generale indul, Mátyás k. vagy Vitéz János által-e? vagy együtti munkából? nem itt helye. *L. Wallaszky, p.* 106—109. *Belnay Hist. literar. bonarumque artium in Hung.* 1799. *p.* 37. *Podhradczky Tud. Gyüjt.* 1831. *III. köt.* 37—40. *l.* Lerokkan II. Ulászló idejében: *L. Schier Memoria academiae istropolitanae* 1771. Nincs nyomunk arra, hogy ez akadémiák magyar nyelv tanítását is űzték volna, de a' bennük tanulttakból úgy-e bár? vármegyék városok tisztei is válának 's ezek ne alkalmazták volna-e deák betűiket magyar iratokra is? . . . . . 372.

1478. Mátyás k. egyháznagy gyülést tart Posonban, 's az Agenda hiteles fordításának indítója. . . . . 370.

Lap.

Gerébnek erről 1478b. irt levele másolatát gr. Teleki Józef koronaőr, m. akademiai elnök ő exclja 1839b. Aprilisben közlé, velem.

1484?

LEGESLEGELSŐ SAJTÓMŰ MAGYARUL, NORIMBERGÁBAN, mellyről másutt bővebben.

1486. Albert apát levelkéje Tihanyból Máramarosba . . . . . 359.
1489—1490 körüli. Siralomének Both János veszedelmén . . . . . 39.
Magyarázatok 's jegyzetek ehhez . . . . . 362.

IIdik ULÁSZLÓ ORSZÁGLATA, 1490 Szept. 11d.—1516. Mart. 13d.

1490. Emlékdal Mátyás k. halálára. Hasonmásban is . . . . . 5.
1490. körüli. Sz. Lászlóra irt deák hymnus utoljának fordítása. . . . . 6.
Magyarázatok 's jegyzetek ehhez és az elébbihez . . . . . 363—368.
1490. Székesfejérvárat főbb iskola, mert ennek tanítványai ez évben Iső Miksa cs. vitézeit rohanák meg fegyveresen, midőn azok e' várost elvevék, 's illy tűz, mar legénykéket szállhata meg. Tubero, *ludus literarius*nak irja, *libr. III.* §. 7.
1492 óta magyarok tanulni járnak 1558czig a' krakkói akademiába, mellyet Hedvig, nagy Lajos leánya 1388b. kezde. *L. Regestrum bursae cracoviensis Hungarorum. Budae* 1821. Ezért jelen meg majd Krakkóban, több magyar könyv. *L. alább és* 392, 394. *lap.* 'S csak az iráshoz tudást is, ezen tanulók nagy száma mind inkább terjeszté. A' IId. Ulászló korából eléakadott magyar kéziratok tehát azok által nem különben szaporodhattak . . . . . 374—375.
1494—1500 közöttiek. Latinul hártyán költ oklevelekre, tartalmaik magyarúl feljegyzése. Legrégibb magyar iralom a' jászói convent országos levéltárában . . 40—41.
Két sor hasonmás is ezekből, a' 40d. lapnál. L. Hasonmások összezete.
Ide tartozó magyarázatok és jegyzetek . . . . . 368.
1495. Budán-Pesten, hihetően, kisebb iskola' nyoma. Ernust püsp. udv. számadásában áll: Decimo nono Julii, Scholaribus Budensibus et Pestiensibus dati sunt 1½ f. 369.
1504. Bezerédy György levele Szalay Ágostonnál. . . . . 7.
1500 és 1505 közötti? Fohász a' kereszthez. . . . . 7.
1505 táján 's azon innen Szegeden és Lippán iskola.
1506. Paksy Pál jegyzete. . . . . 8.
1506—1519 között készült 's eddig eléakadott szentegyházi magyar iratok közül néhány, itten csak világitásul . . . . . 375.
1508b. *Stephanus de Kayar* irá, *ex schola Papensi* „scholastici mei pene omnes diffugierunt aut mortui sunt „mirígyhalálban, tehát Pápán iskola, hihetően a' sz. Ferenczeseknél. E' levél van, Podhradczky Józef gyűjteményében.
1508. Atyai keservszó, Paksy nemzetség jegyzőkönyvében. . . . . 8.
1510? 1510. Jegyzék 3 falu adója felől . . . . . falu adója . . . . . 8—9.
1510. Emlékjegyzet osztályról . . . . . 9.
Magyarázatok és jegyzetek, e' Paksy jegyzőkönyvből lévőkhez . . . 368—375.
1510. *Nov. 5dikén.* Szalkay László deák Erdélnek és Máramarusnak kamaraispánától válasz Bánffy Ferenczhez. Legrégibb m. irat. a' Károlyi grófok családi levéltárab. 9.

Lap.

Ehhez magyarázatok és jegyzetek. . . . . 375—379.

Később nyomatván e' tartalomsort, mintsem Szalkai Lászlóról a' Magyarázatok és Jegyzetek 375—379 lapjain állókat, ide még többet csusztathatok róla mint költőről 's tudósok pártfogójáról, mihez adataimat azóta Bécsbe történt utazásomkor, Junius 30d. 1840. a' csász. udv. könyvtárban szedtem, hol a' 377d. lapon említett A. K. (nem A. H.) az az Kurz Antal idézetét enszememmel visgálám meg nem csak Denis *Buchdruckergeschichte*-jében, hanem ennek forrásában is; hol egyszer'smind több félét kijegyzettem, a' mi, IId. Lajos, János király 's I. Ferdinand király néhány évét, vagy tudományos vagy nemzeti vagy politikai tekintetben világitja, illyen:

1. Sancti Cyrilli Archiepi Alexādrini de Animae decessu deque ejus vita altera sermo, C. Vrsino Velio interprete &c. 11 ½ levélnyi, 4ed rétb. Viennae M. D. XXI. Ajánlá ezt Vrsinus Velius, D. Stanislao Epo Olomutzen &c. 's így szól „Neque vero sui desūt Mecenates Paṅonie. Quid enim liberalius: q̄d doctius? q̄d sapiētius Ladislao Salcano archiep̄ colocēsi (*így*) Reverē, cuius munificentiā nemo nō ꝓbat eruditionem admirat, sapientiā denique incredibilē obseruat. Apud eos ipsos Paṅones uel hoc nomine eminenter clarescit Stephanus Verbetius vir doctorum amantiſſimus et ipse literar. studijs peculiariter addictus.

2. Caspari Vrsini Velii Germanis (*így*) Slesii Poematum libri quinque Basileae M. D. XXII. 4 rétb. Elegiái után van: Epirgrammaton liber 's ebben: Ad ampliſſ. D. Ladislaum Zalcanum antistitem Baciens⁻. (*így*).

Regia cum tractes Zalcane negotia solus
Nec tibi luce quies, nec tibi nocte uenit.
Ipse tamen uersus et docta poëmata condis
Miror inauditae dexteritatis opus. 'stb.

Ab eundem.

Quaelibet Augusti felicia dixerit aetas
Secula temporibus praetuleritque suis:
Quod Moecenatem datumque tulere Maronem
Altius haec aetas quod modo laudet, habet.
Zalcanus largitur opes et proemia doctis
Nec patitur uates rebus egere pios.
Aonijque satur laticis, palmaria seruat
Inter Apollinei nomina prima chori.
Idem Moecenas idem Maro temporis huius
Vnus hic amborum prestat utrumque decus.

3. Nenia Sereniss. Dominae Mariae Reginae Pannonior. de obitu Sereniss. Dominae Elisabethae Reginae Danor. sororis dulcissimae Casparo Vrsino Velio authore. Ejusdem ad diversos diversa Epigrammata. Joan. Singrenius viennensis typographus excudebat Anno M. D. XXVI. Ajánlotta ezeket, Vrs. Velius: Clarissimo ac Egregio Viro Domino Benedicto Bekenio Pannonio Protonotario Palatinali, 's több között így szól . . . . nugis

meis, Reuerendiss. et ampliss. D. Ladislai Salcani archiepiscopi strigoniensis versus tametsi perpaucos operi tam minuto et non ita magni precii consulto praefixi, quos ille . . . ím itt áll, a' mit Kurz Antal szerint csupán Denis utáni idézetből már a' 377d. lapra, eddig: *minime deesse*, tettem. 'S az után áll még itt; Quis vero est, *modo sana sit mente ac iudicio praeditus*, qui non admiretur Salcanum arduiss. negociis gravissimisque laboribus iam inde ab ineunte aetate continenter occupatum domesticis studiis tantopere et succisivis horis quae illi paucissimae propter infinitam rerum administrandarum vim et molem contigerit, profecisse, ut nulli praeterea rei deditos quam ingenii culturae bonarumque artium exercitationi ipse insigniter antecellat, 'stb. Erre, Verbőczi dicsértetése következik. Majd Szalkai és Vrsinus Velius verseinek pedig, mellyek minket illetnek, czímei ezek: Ladislai Salcani archiepisc. Strigon. ad Serenissimam D. Mariam Reginam Panno. extemporalis consolatio. Ejusdem de felicissimo puerperio Sereniss. Dominae Bonae Reginae Poloniae. Ad Ladislaum Zalcanum. Aliud ad eundem. Aliud. Aliud. Aliud. In Regem ejusdem Rev. D. Archiepisc. Ad eundem. Salcanus Vrsino, Vrsini responsum. Ad Salcanum. Ad Magnif. D. Stephanum Verbetium regni Vng. Palatinum. Ad eundem. Ad eundem. Ad Reu. D. Stephanum Brodericum ep̄m syrmiens. et incl. regni Hung. cancellarium. Ad Magnif. D. Jo. Antonium Baronem Burgi Nuncium apostolicum. De clariss. viro Benedicto Bekenio. Ad optimum D. Virum Emericum Calnai regium secretarium, 'stb. Megemlíté egyébiránt ezeket Jankovich Miklós, l. C. Sallustius Cr. Szentgyörgyi G. Magyarázásával 1. kötet. 1811. Bévezetés a' Classicus szerzők esmeretébe, 112. 119. 121. lap.

4. Iső Ferdinandnak Insprukból 1826b. Szept. 7d. Szalkai Lászlóhoz deákul költ levele a' Gévay Antal által kiadott igen nevezetes adatokat megismertetett e' gyűjteményben áll: *Urkunden und Actenstücke zur Geschichte der Verhältnisse zwischen Oesterreich, Ungarn und der Pforte*, 1838. *pag.* 2. Hallá már Ferdinand akkor a' *clades mohacsiana* hirét, de nem tudta volna még, hogy Lajos király és László primás is elesett, azért irá Szalkaihoz: *Cum vero in confesso sit Dilectionem vestram primi et nominis et loci esse apud Serenitatem suam*, azért el ne hagyja Lajost, majd ő (Ferdinand) is segíti! Későn!

Jegyzés. Miként ez okiratok kiadvák legelőszer, többféle világításra szolgálandókul, úgy kellene ujonnan lenyomatni a' felebbi 1. 2. 3. alatti példányokat, még ezekkel együtt, *a*) Monosticha Casp. Vrsino Velio, adjuncta sunt praeterea epigrammata quaedam selectiora. Ezek között: Ad D. Thomam Agriensem ep̄um et Regn. Hung. Cancellar. Ad D. Nicolaum Gerendi ep̄m Transylv. Regni Hung. Quaestorem. Incl. Regis Ludovici epitaphia. Excus. Viennae M. D. XX. VIII. *b*) Georgii Logi Silesii ad Ferdinandum Regem Hendecasyllabi, Elegiae, et Epigrammata, mik között van: Thomae Nadasdeno, Stephano Broderico, In Joannem Zapoliensem regnum Pannoniae per uim et scelus affectantem. Ad Thomam Zalahaza episcop. agriensem epistola. Ad Stanisl. Tursonem episc. olomuc. De Joanne Zapoliense ad Tockai arcem profligato. In Joannem Zapoliensem. In Eundem. Paulo Strigoniensi Archiepisc. Ad Nicolaum. Gerendi episcop. Albensem. Ad G. Vernerum et Valentinum Ecchium. Ad Thomam Nadasdenum. Epitaphium Ludovici Pannoniae et Bo-

Lap.

hemiae Regis. Epitaphium Bornamissae. Viennae, Silesius excudebat M. D. XX. IX. Ujonnan lenyomatni ezeket azért kellene, mivel az akkori magyar, ausztriai, szilezíai míveltség embereinek egybe köttetésüket mutatják, 's literaturai fejlődésünk eléadója, fokításra nézve könnyebben venné hasznukat. Történeteket oknyomozva iró elválasztja náluk tetteken épülő valótól a' költői szeretközést, ajándokért irt feldicsérést vagy legyalázást, főként megveti Vrsinus Velius azon hullámos hizelkedését, hogy Szalkai egy személyben lett volna Moecenas és V. Maro., 's itt mindjárt Szalkayról még nyiltabban mondhatjuk azt, hogy költői esze könnyü volt, miniszteri silány, erkölcsi jellemét pedig a' római nuncius maga festé.

1511. Somlyó vásárhelyi urbér megerősítése, az oda Szegedről által tett praemonstrati apáczáktól. Reáakadott Jászay Pál levelező tag, 's közlé velem nyomát Julius 10d. 1840. Bécsben. Megnyervén tőle majd másolatban, közöltetni fog. Fennlétét addig is ide, figyeltetésül tevém . . . . . .

1511? *Januarius* 26*d.* Mikó Balás levele Nagymihályi Jánoshoz. Legrégibb magyar a' Sztáray grófok levéltárában . . . . . 10.

Magyarázatok szólnak erről . . . . . 379.

1512. Drágffy János levele Karoly Istvánhoz . . . . . 42.

Waltherr László és a' szerkesztő egy egy észrevétele ehhez. . . . . 380.

1515. Gochyt János 16 forintért egy soltiz házhelet ad zálogba. . . . . 11.

1515. Ferus Ágoston három jegyzéke bor kimérésről . . . . . 12.

1515. Fancsikai Nagy János két jegyzéke ugyan arról. Legrégibb magyar iralmak a' Zichy grófok levéltárában, hol a' legrégibb deák iralom 1165beli . . . . . 13.

1516. Jegyzet Nagymihályi Dénes elzálogításairól . . . . . 14.

1516. Házépítési költségek jegyzéke . . . . . 14.

IId. LAJOS ORSZÁGLATA, 1516—1526 Aug. 29d.

1517. Pásztor Györgynének Margit asszonynak és Hegedüs Péternének feleleti Terjék, (Török v. Terek) János ellen. Legrégibb magyar iralom Kassa városa levéltárában, hol a' legrégibb latin 1340ből, német 1400ból van . . . . . 15.

Két sor hasonmás is ebből, a' 40d. lapnál lévő „Hasonmások összezetén."

1518—1524, közötti. Drágffy János tárnok, özvegytartás iránt egyezik . . . . 16.

1520. Drágffy János tárnok, 9 forintot veszen kölcsön Várday Ferencz püspöktől 29.

1517 óta vallási tanok felett viták Szaxoniában. Magyarhoni visgálódó hittanárok is, nem sejtve még vérző szakadályt, kapnak rajta, mit Istvánffy 1521nél említ. Várurak, szabad nyilatkozatokat gyüléseken alkotmányos országban megszokottak, védik. Vittenbergába tanulni járás kezdetik. Az első magyar' nevét ottan Bartholomaeides László 1522re teszi. *L. alább.*

1521—1524 hitvallási reformatió felvillanása Budán, Baranya, Zemplin, Sáros vmegyében, máramarosi Szigeten, Munkácson, Szilágyságban, Gyulán Békésben 's itt 1523 táján nevezetes iskola. Igy Nszebenben. Latin nyelv alul inkább kiszabadulás, mert a' nép sürübben tanítatik nemzeti szólamon. Több helyen majd apróbb tanoda kezdete, hogy kösség is olvasni tanuljon, minélfogva irástudó hasonlóan szá-

Lap.

mosabb világi és alrendü lesz. Találkozik e' szellem a' nemzeti országos függetlenség elvesztése féltésével 's magyar nyelven irás, terjedezve rebben fel.

1523. *Nov.* 12*d.* Kesserü Mihál püspök 's nővérhuga Krisztina között békelevél. 17.

Magyarázat és jegyzet ehhez . . . . . 380.

1525—1530. Désy nemzetség ivadékiról jegyzet. Legrégibb magyar irat a' Kállayak levéltárában . . . . . 42.

Ehhez tartozó magyarázat 's jegyzet . . . . . 386.

1526—7. Ismét hártyára latinul költ oklevelek tartalomirata . . . . . 43.

Egy sor hasonmás ebből a' 40d. lapnál lévő „Hasonmások összezete" között.

Magyarázat és jegyzet hozzá . . . . . 384.

1526b. Pápán reformata egyházi gyülekezet kezdetik Enyingi Török Bálint által, ki a' reformatiót Debreczenben, Somogy, Hunyad vmegyében 's más birtokaiban is terjeszti. *L. Tóth Ferencz, Magyar és Erdély ors. protestans ekklezsiák historiája.* 1. dar. 1808. *l.* 23—40. *és* 104. Tehát ott uj iskola.

JÁNOS KIRÁLY ORSZÁGLATA, 1526. Nov. 11. — 1540. Julius 21d.

1527. *Májush.* Országos tized szedők esküje, János k. cancellariájából . . . . . 19.

Magyarázat és jegyzet ehhez . . . . . 384.

Iső FERDINÁND ORSZÁGLATA 1527. Nov. 5d. — 1564. Jul. 25.

1527. *Nov.* 5*d.* Hódolateskü Iső Ferdinánd pártjára. Legrégibb magyar irat a' posoni káptalan országos levéltárában, hol a' legelső latin 1089beli?

Jegyzetek és bővebb kiereszkedés ehhez . . . . . 387—391.

I. Zápolyai házzal volt 's erdélyi fejedelemséggé alakult magyar részek nemzetisége . . . . . 391—393.

II. Királyt Habsburg házból választott magyar nagyobb résznek küzdéssel fenntartott önállása. . . . . 393—399.

Kérem az olvasót, alkalmazza e' czikk adatai közé még e' következőket:

1533. *Mart.* 22—29. Vingárti Horvát Gáspár, Iső Ferdinand főudvarnoka vagy főkamarása, magyarúl adja eleikbe azon Bécsbe felhivott uraknak a' béke pontjait, mellyeket I. Ferdinand király parancsára Hoffman János főkincstartó, elébb németül terjesztett elé, miből az látszik, hogy a' német nyelvet csak Horvát Gáspár érté ezek között. L. egyébként bővebben erről a' Gévay Antal által kiadott: *Urkunden und Actenstücke zur Geschichte der Verhältnisse zwischen Oesterreich, Ungern und der Pforte* 1532—1533. *Wien* 1838. *pag.* 101. Németértők csak, már az azok földén tanulttak.

1569b. Posonban Iső Miksa király által tartott országgyülésen indítványozott magyar katona esküszabvány, mellyel minden magyar hadseregnek kellett volna meghiteltetni, hihetően magyarúl. Nyomára talált keresgélései közben Jászay Pál, 's közlé ezt velem Bécsben 1840b. Julius 10d. Miért maradott el törvénybe vételtől, akkor lássuk, mikor kiadatik.

1572. Liszthi János veszprémi püspök mkir. udvari cancellarnak ország-

Lap.

gyülést megnyitó beszéde az ezen évben még is Iső Miksa k. által ismét Posonba gyűjtött KKhoz és RRhez. Liszthi helyett, beteggé lette miatt, elmondotta Bocskay, titkár.) Fennmaradtát hasonlóképen Jászay Páltól értém. Cancellár által illyenkor mondatni szokott beszédről, bővebben majd ennek eléadásakor.

1574. VI TESTAMENTVM MAGIAR nieluen meli az gőrög es diak nielvből reghen Siluester Janos altal fordittatot. Mast masodczor meg igazittatot es vÿonnan ki niomtattatot. Az fölseges Romai Czafzar kegielmes engedelméből. Beczben Stainhofer Gaspar altal. 1574. esztendőben. Ajánlata Stainhofer által van: S. C. M. Maximiliani D. G. Romanor. Imp. nec non Hung. Regis filiis, Rudolpho Vngariae Regi et Ernesto Archiducibus. Ezen ajánlatból is kinyilvánlik, hogy, 1. deákul tudás a' magyar nemzet között még ekkor épen nem volt átaljános, német nyelv is gyéren. 2. Rudolf király és Erneszt főhg magyar nyelvben is gyönyörködött. Im itt az ezt mutató szavak Stainhofertől: Cogitanti mihi, quanam ratione facultatem meam typographicam.... apud alios quoque potissimum vero Vngaros.... commendarem, nulla convenientior mihi occasio occurrit quam si opus .. ante multos annos .. per.... Joannem Syluestrum... in vngaricum translatum prelo committerem ... Vt habeat gens illa fortissima etiam, aliarum lingvarum ignara . . salutarem anchoram . . . Iniquum fore existimabam ut lingva robustissimae christiani nominis perpugnatricis, non eodem, quo reliquae nationes . . . gauderet beneficio. Nec parum verendum, ne propter ignorantiam aliarum lingvarum, quas maxima pars vngarici populi assequi nequit, verbi dei contemptus succedat . . . Commovit me deinde, ut hanc interpretationem V. Cels. consecrarem, tam progenitricis quae originem ex vngarica natione traxit, quam maiorum, potissimum vero Caes. Mt. V. Celsit. parentis erga gentem illam singularis affectio . . . Huc denique accedit, quod exploratum a magni nominis viris habeam V. Cels. varia lingvarum cognitione non mediocriter delectari. Accipite igitur Principes atque efficite, ut in manus vulgi perveniat, vngarici idiomatis haec nova editio.

III. Török udvarnál a' magyar nyelv. (*Sajtóvétség itt: urvarnál.*) . . 399.

IV. Moldvai 's havasalföldi vajdáknál, magy. level. nyomai. . . . . 400.

1527. *Nov. 5d.* Korponai Szabó János levele Nagyszombat birájához. Legrégibb magyar Nszombat levéltáráb. hol, deák 1238ból van. Jegyzőkönyve kezdetett 1394b. németül 's majd így majd latinul folyt 1540 tájáig, ezen innen magyar és latin . . 20.

Két sor hasonmás e' levélből a' 40d. lapnál lévő „Hasonmások összezete" között. Évszám 's aláirt név, ugyan ott.

1528. Pazdicsi Bálint uj záloglevele. Evang. predikátor az egyik tanu. . . . . 21.

1529. *Auguszt. 24dikén.* Ráskai Mihál, Sigmond, István szerzése. . . . . 22.

1529. Péchy Ferencz kazári plébánostól Sz. Miklós pápa dicséretének fordítása tizenegyesekben. . . . . 23.

1529—1541. Babonás keresztelés, vagy szentelt vesszőre kísértő olvasás, aranykincs lelése végett. Nyilakra parancsolás . . . . . 44—46.

Jegyzetek ezen furcsa ostobasághoz . . . . . 399.

Lap.

1530 és 1539 közötti, 's inkább 1539beli. Krusyth János kir. kapitány levele Nagyszombat birájihoz . . . . . 27.

Észrevétel ehhez . . . . . 394.

1531b. Pápán főtanoda dunántuli reformatusok számára. *L. Tóth Ferencz, Magyar és Erdély orsz. protestans ekklezsiák historiája. I. dar.* 1808. *l.* 163.

1531. *Februarius* 14*d.* Ruszkai Dobó Ferencz szerzése atyjafiaival . . . . . 27.

1531? *Május* 18d. Ivankai Witéz Miklós, Szabó Péter nagyszombati biróhoz . . 28—29.

Kérdésjegy itt azért áll, mivel Makláry Ferencztől azt tudakozván én, Szabó Péter volt-e Nagyszombatban 1531ben biró? így válaszolt 1837b. Mart. 28dikán. „Itt már igazán nehéz okosnak lenni e' szétszórt számok helyes eltalálásában. Rá tekíntve 1531re mutatnak. Mintegy 200 darab iromány hányván fel, végre 1551ben találtam egyet Szabó Péter birónak irottat. Ámde Budai János bíróhoz 1551ből *sok* levelet teltem. Tehát, vagy ezután tették Szabót birává, midőn Budai ideje kitölt, vagy a' levéliró tévedett, 's utóbbit onnan gyanítom, mert már 1552b. Linder Sebestyén volt biró; zamboky Szabo peter pedig Berény Bárson Balás 1552beli levele czímzetén, (l. itt a' 96d. lapon) Linder Sebestyén biró után, mint hihetően első tanácsnok áll. Az is lehetségek közül való, hogy ha Budai 1551b. megholt, uj biró választásig Szabó Péter vitte annak tisztét." Mindazáltal az 1531 szám határozhat, mivel 1531b. hasonlóan lehetett Nszombatnak Szabó Péter nevü birája.

1531—1542. Gyógyszerek többféle baj ellen . . . . . 46.

1533. Nádasdy Tamás, Bátori István erdélyi vajdához. Itten csak figyeltetésül. . . . 402.

1533. Vlad, havasalföldi vajda, Bátori Istvánhoz. Hasonlóan csak figyeltetésül. . . 403.

1533. Februariusb. Nem 1532b. miként Budai É. irja. L. itt XXXVId. l.

ELSŐ? MAGYAR KÖNYV, SAJTÓ ALÚL, de még honon kivül, Krakkóban: Komjátitól, Sz. Pál levelei. Példánya Pesten a' k. egyetemi 's Bécsben a' cs. könyvtárban. Horányi 1528ra tette Benczédi Székely Istvántól: Keresztyenség fundamentomaról való tanuság-nak Krakkóban megjelenését, az 1835b. Bécsben kijött: Österreichische National-Encyclopädie-ben álló: *Gálszéchi* czikk irója pedig, ettől ezt: A' keresztyéni tudományról való rövid könyvecske Gálszétsi Estvan mestertül, 1531b. Krakkóban nyomatottnak. De hogy Székely munkáját kik tevék 1538ra lásd: itt a' 392d. lapon. 'S Gálszécsiét is 1538ra jegyzé Bod Péter, Sándor István, Horányi 's ez után Bartholomaeides János László (*L. Memoriae Vngarorum qui in vniversitate Vitebergensi studia confirmarunt . . . Pesthini* 1817. *pag.* 10.) ki, Vittenbergában járttát is 1532ről emliti Szathmár-Németi Mihály 1521 éve ellen, mellyet én e' kötetben a' Kinizsyné imádságai előtti XIXd. lapon azért vevék fel, mivel Szathmár-Németi Mihályt még 1675b. Gálszécsiről bizonyosat tudhatónak hittem. 1532b. talán másod ízben fordula meg ott? 's Bartholomaeides barátom adatai is csak 1555 óta bizonyosabbak. Ellenben Tóth Ferencz idézett munkájának 35d. lapja Gálszécsi' e' könyvecskéjét 1538b. Krakkóban *másod ízben* kinyomatottnak jegyzi meg; a' *Regestrum Bursae Cracoviensis Hungarorum.* 40d. lapján pedig Stephanus de Galzeech 1526b. találtatik Krakkóban 's vele egyszersmind akkor Johannes Silvester de Zynyerwaralya. Illy kétséget a' könyvnek enszemmel látása üzne el, de hol van az?

Lap.

Széchényi catalogusai nem mutatják; azon példanynak, melly Jankovics Miklostól ment a' n. muzéumba, sem eleje sem vége nincs meg, miként maga mondá nekem, tudakozásomra, 1840b. Aug. 10d. L. még: Budai Esaiás M. ország histor. Buda visszavételéig, Debr. 1808. lap 73.

1535. Ozorai Emre magyar munkája először jő ki e' deák czímmel: De Christo et eius Ecclesia, item de Antichristo 'stb. *L. a' m. t. társaság könyvtárában.*

1537. *Aug.* 24*d.* Gáspár és Miklós, Szentpéteri János szolgáji, Nagyszombathoz. 30.

1538.

MAGYAR NYELV LEGELŐSZER SZÓKÖNYVBEN. Nomenclatura sex lingvarum. Pesti Gábortól, Bécsben . . . . . 394.

1538—1541. Vallatás a' szentmártoni apát csécsényi birtoka iránt . . . . . 48.

1538. Kitünőbb nyom a' gyulafejérvári főbb tanhelyről. Kálmáncsehi Sánta Márton, ottan kanonok, abban e' tájatt *rector*. Majd a' reformatio tana járja meg lelkét 's azt hirdeti Magyarországon 's Erdélben. Calvinus és Bézának tanítványa Ilosvai Benedek 1571 körül Bátori István 's Kristóf fejedelmkedésekor épen ezen udvari iskolában tanít, később ott pap lesz. *L. Bod P. M. Athenás.*

1538, elpusztítja Bebek, Tapolczán Miskolcz mellett a' benedekesek kolostorában volt iskolát „bonarum literarum domicilium" melly már 1217—1224 között Tamás egri püspök' felügyelete alatt, oktatgata. *L. Schmitt, Episcopi Agriens. Tyrnav.* 1768. *T. I. p.* 131.

1539.

ERDŐSI JÁNOS MAGYAR NYELVTANA. Már a' nyelv sajátságairól, helyesirásáról, 394.
és gazdagíthatásáról. Ezt nézhetjük egyszersmind LEGELSŐ HONI NYOMTATÁSU MAGYAR KÖNYVNEK, vagy legalább ollyannak, mellyben a' magyar nyelv Magyarországon legelőszer kelt ki sajtó alúl. Mert, ha nem egészen úgy magyar is, miként Erdősi ujtestamentoma, melly eddig azért mondaték magyarhoni első sajtóműnek nyelvünkön, de benne, latin eléadás között 88 sornyi tiszta magyar beszéd áll 's ezen kivül majd minden lapján olly sok magyar szó, hogy ez összesen 5—6 levélnyit könnyen teszen kis 8ad rétben.

1539. *October* 19*d.* Károlÿ Lőrincz menedéket ád Károlÿ Sigmondnak . . . . 21.

1539. *Decemb.* 20*d.* Majlát István, Balassa Imre, erdéli vajdák, Kendy Ferencz tárnok szövetsége. (Legrégibb magyar iralom a' gyulafejérvári káptalannál). Lenyomatta mar ugyan a' lelkes, Nagyajtai Kovács István a' „Nemzeti társalkodóban, 1836, Kolosváratt, IId. félesztendő 14d. szám, 209—210 lap", de, nem az ejedetinek irásmódjával, tehát hihetően csak más által vigyázatlanul levett másolatról 32.

1539. Paksy Kata nászruhája . . . . . 34.

1540. *Febr.* 15*d.* Bornemisza Benedek vicekapitány Szepes vmegyéhez . . . . . 36.

1540. *Decemb.* 26*d.* Majlát, Balassa, Kendy, Kornis, Andrássy, Geréb, Sándor, Kachyay, Lázár, Nyujtódi szövetkezete . . . . . 37.

1541—1554. Tinódi Sebők a' nemzet egész honát járja be mint országos dalár, 's urak és alrendüek előtt honi zenejegyek szerint énekel meg elhullott vagy diadalos hösöket, kik a' megszaggatott haza ügyeért neki keseredve vivának. Igy lön

neve: Tinódi Lantos Sebestyén. Hallóji ekként még mélyebben veszik szivükre dalai tárgyait, 's az ezeket hirdető szólamhoz is melegebb lesz a' magyar elme. Tinódi zenejegyeit méltán vetette le Gévay Antal mostaniakra Schmid Antal tisztitársával és Kiesewetter udv. hadi tanácsossal. E' maira tétel van most Nagynyujtódi Jancsó Imre erdélyi udv. cancellariai titkárnál. Az ének szelleme benne, mondá nekem Gévay Jul. 7d. 1840 Bécsben, saját magyart mutat. Nemzetiségnek illy felérzékenyítése mellett Lantos Sebestyén, e' troubadouri utókép, hihetően egyszersmind nagyon kellemes hangon énekelt 's élénk víg társalgó volt, azért kaptak rajta. Szerettetése a' roppant birtoku Enyingi Török Bálint, a' tudós Nádasdy Tamás, és Thurzó Ferencz nyitrai püspök 's kamaranagy által, jellemzi e' főurak udvara' magyar hangulatát. Iső Ferdinand előtt Nádasdy emlegetheté, Thurzó pedig 1554. kamaranagy (praefectus) épen egyik főajánlója volt a' király jutalmára, *l. 395d. lap.* Sándor István, Sokféléje Vd. darabjának 160d. lapján ezt irja Iső Ferdinandról 's Tinódiról „Úgy tetszik, hogy valahol olvastam, hogy egykor ez előtt a Tsászár előtt a Verseit kellett énekelnie." Toldy Ferencz így szól: „*Er widmete* (Tinódi) *sein Werk dem K. Ferdinand I., weil dieser, wie er sich in der Zueignung ausdrückt:* sok malaszttal szeret engem, hogy külömb külömb fejedelmeknek, császároknak, királyoknak, herczegeknek hadokat, viadaljokat, rhythmus szerint, magyar nyelven, énekbe, szép nótákkal énekleni tudom. *Ob er indessen von seinem königlichen Schätzer einige Belohnung erhielt, ist uns nicht aufbehalten worden. Handb. der ungrischen Poesie. Erster Band.* 1828. *S.* 16. Tinódi CRONICA-jának KOLOSVARBA 1554 eſztendőbe kijött 's a' bécsi udv. könyvtárban lévő példányában, 1823, és 1840b. Jul. 7d. én ezen ajánlatot így lelém: AZ HATALMAS ES FELSEGŐS FERDINANDUS-nac 'stb. FELSEGŐS es kegyelmes vram: Niluan vagyon az Attya Vr Istennec hatalmaſſaga es io volta: hogy az halando emböröket életikre nem az ű erdőmökből, hanem az ű irgalmaſſagos io voltabol kűlömb kűlömb ayandokyual ſzerette es meglatogatta. Engőmet es az ű kegyelmeſſegéből közzűlőc ki nem hagyot ſemmiſſe nem tőt kiért adoc nagy halat ű felſegenec, hogy engőmet soc iauaual ſzeretőt, az tőbbi kőzt olly malaſztal, tudomanyal ſzeretőt, hogy kűlemb kűlömb feyedelmeknec Chyaſzároknac, Kiralyoknac Herczegőknec hadokat, vÿadalyokat, ritmus ſzerent Magyar nyeluőn enőkbe ſzep notakual enőkleni tudom ſzőrzeni. No azert felſegős ... vram eſzt gondolam, hogy ez ſzegín Magyar orſzagba az pogan ... miat lőt ſoc veſződelmekbe ... Cronikaba be irnec, kiuel felsegődnec hyu ſzolgalatomat ielőntenē es keduet lelnem 'stb. Kolosvarbol Beyt mas honac xiiij napian Vr ſzűletese vtan 1554 eſztendőben." 'S ebből ez fejlik ki: Egyik embernek adja Isten ez amaz ajándokát, nekem Tinódinak ada versiráshoz énekléshez tehetséget; a' malaszttal szeretés tehát Istené, nem Ferdinandé volt.

1541.

MAGYARHONI MÁSOD SAJTÓMŰ, SÁRVÁR UJSZIGETBEN, Erdősi ujtestamentomával.
1542. *Jul.* 29*d.* Bornemisza Benedek Szepes vmegyéhez. (Legrégibb magyar iralom Szepes vmegye levéltárában). . . . . 52.

Lap.

1542. *Szeptemb.* 14*d.* Raslaviczai Balás a' bártfai bíróhoz. (Legrégibb magyar iralom Lőcse sz. k. ns városa levéltárában). . . . . 51.

1543. Nagy Lajos pécsi egyeteme még némileg fennmaradtában, noha Mohácsnál 1526b. háromezer tanuló ifjut vitt a' hazai fellángolódás halálra. Pécsnek Szolimán által 1543beli megszállását adván elé Istvánffy, *libr. XV.* már csak ezt mondja ugyan: *fuit etiam olim in ea gymnasium haud incelebre, tanto juvenum studiosorum concursu, ut paucis ante hoc bellum* 1543 *annis, duo millia eorum in ea numerata fuisse, ferantur*, azonban Petrus Illicinus, esztergomi kanonok, 1552b. tétetett oda igazgatóvá. *Wallaszky, Consp. p.* 144—173.

1543. Muthnoky Mihál, Nagyszombat' birájához . . . . . 53.

1544. *Május* 31*d.* Polyánkai, Berzeviczy 'stb. Szepes vmegyéhez . . . . . 54.

1544. *Juniusb.* Barbél Lőrincz hadnagy, Kassa főbirájához . . . . . 53.

1544. *Szept.* 24*d.* Polyánkai, társival, Szepes vmegyéhez . . . . . 55.

1544? Sory Pál záloglevele. (Legrégibb magyar iralom Abaúj vmegye levéltárában, ha csakugyan 1544beli, mikent bélajstromozva áll, mert nézethetik 1594nek is) . 56.

1545b. Szegedi Kiss István, hires reformator mint pap és oskolamester a' tasnádi tanodában tanít, 1546b. a' czéglédi, 1548b. a' temesváriban, hová Petrovics Péter várnagy viteté; 1551b. a' mezőturi, 1558b. a' békési és tolnai tanodában. Ezen iskolahelyeken kivül Pécsett és Veresmarton gymnasium. *L. Bod M. Athenás, 's Tóth Ferencz.*

1545. *Januar.* 12*d.* Monostori Szalay Orsolya, Nagyszombat városához . . . . . 57.

1545. *Mart.* 29*d.* Magy Lucza, Sármasági Ersébet asszonyhoz . . . . . 60.

1545. *Junius* 21*d.* Bornemisza Benedek, Szepes vmegyéhez . . . . . 59.

1545. *December* 3*d.* Zay Ferencz a' kismartoni zsidóktól zálogra vesz fel pénzt 57.

1545 előtt Erdődön Szatmár vmegyében kisebb iskola, benne Kopácsi István tüzes reformator, tanító; 1547b. viszi ezt innen Nagybányára a' tanács, papjául és tanitóul, 1549b. pedig Sárospatakra hivják és megy professzornak. *L. Németi Mih. dominicajinak előbeszédét 's Bod Péter Athenását Balsaráti Vitus János czikknél* . 380.

1546. *Május* 25*d.* Régÿ Kelemen, Szepes vmegyéhez . . . . . 60.

1546. *Julius* 14*d.* Nagytúr mvárosa Nagykállai Lőkös Jánosnak . . . . . 61.

1548. A' reformatio országszerte felkap, miként az ezen évbeli 5d. 6d. 10d. 12d. törvényczikk mutatja, mellyek közt a' 6d. czikk 4d. irszaka ezt parancsolja: *Praelati, pro facultatibus ipsorum scholas erigant, in quibus bonae litterae et vera religio doceatur . . .* A' 12d. pedig: *Proventus monasteriorum et claustrorum ac capitulorum desertorum . . . ad alendos doctos parochos . . . et erectionem scholarum particularium . . . convertatur.* Tehát mindenik rész tanodáiból eredez ki mind inkább a' magyarúl irás. Ide tartozik az 1550beli 12, 13, 16, 19d. czikk, ide 1552ből a' 7d.; 1553ból a' 7d.; 1554ből megint a' 7d.; ide az 1556beli 25d.; 1563beli 31d. törvényczikk.

1547. *Aprilis* 17*d.* Czyre Örsébet, Sármasági Örsébethez . . . . . 62.

1547. *Julius* 23*d.* Paksy Jób levele, bátyjához. . . . . 63.

1548. *Julius* 19*d.* Thurzó Anna, Kisvárday Mihálhoz . . . . . 64.

Lap.

Jegyz. Sz. *Márton* itt sajtóvétség, kell: Szent Margit. Minthogy pedig Sz. Margit, néhol Julius 13d. másutt 19d. esik, az utáni csötörtök volna 19dike helyett 26dika is: de mivel Magyarországon Margit, Julius 13d. tartatik, miként a' „Temetési beszéd" melletti kalendariom már mutatja, hihetőbb itt is Julius 19dike.

1549.

IGAZ MAGYAR IRÁS MÓDJÁRÓL TUDOMÁNY MÁSODSZOR JŐ ki . . 392.

1549. nyujtatik bé Iső Ferdinand biztosainak, Kassa, Lőcse, Bártfa, Eperjes, Kis-Szeben városok reformatiói vallástétele, melly deák, magyar 's német nyelven készült. *L. Bod, m. Athenás*, 248d. *lap. Wallaszky, consp. p.* 151. Látszik ebből, hogy e' városok magyar és német polgáruak voltak, főként pedig Kassa, Eperjes. *1545beli egyezményük* 2*d. pontjából* pedig iskoláikra különös gondjuk. *Ribini, Memor. Aug. Conf. T. I. p.* 68. „Ex dominis Senatoribus constitui debent *visitatores Scholarum*, singulis ciuitatibus ... ne a praeceptoribus aliquid negligatur."

1549. Potentia, Blagyay Miklós özvegye, Zay Ferenczhez . . . . . 64.

1549. Csuzy Magdolna nászruhája . . . . . 65.

1549. *Novemb.* 30*d.* Kis Ferencz kassai városfél végrendelete. . . . . 66.

1550 táján a' Csalóközben 300 ekklézsia vall körül-belől reformatiót. L. *Tóth Ferencz, l.* 112, 229. 's 263. Ezekben megint irástudásra tanító több iskola.

1550. *Januarius* 1*jén.* Balassa Magdolna 'stb. Nagyszombat biráihoz . . . . . 68.

1550. *Januar.* 24*d.* Korlátkövy Örsébet Nagyszombat birájához . . . . . 70.

1550. *Junius* 3*d.* Krussith János csábrági várkapitány, Nagyszombat birájához. . 70.

1550. Mesznyánszky János palotai várkapitány Nagyszombat birájához . . . . 71.

1550. Vecse birája, esküttei, Nagyszombatnak. . . . . 72.

1550. *Szeptemb.* 8*d.* Baray Miklós, Zay Ferenczhez . . . . . 75.

1550. Kádas Illyés vallja magát Hans von Aych adóssának. . . . . 77.

1550. *Nov.* 19*d.* Sárossy János, Lőkös Farkasnak. . . . . 77.

1550. *Decemb.* 27*d.* Losonczi István Nógrád főispána, Zay Ferenczhez . . . . 74.

1550. Gyalui Was László, Kállai Lőkös Farkashoz . . . . . 79.

1551b. adja ki Heltai Gáspár, első kötetét az egész bibliának, mellyet vele együtt Gyulai István, Ozorai István, Vizaknai Gergely kolosvári ref. tudós és több más pap fordíta magyarra. Mind az öt darabja 1561-ig jött ki. *L. Bod Péter m. Athenás*, 105. *Tóth Ferencz* 340—341. *lap.*

1551. *Januarius* 24*d.* Somogyi Györgyné, Nagyszombat birájához. . . . . 80.

1551. Szentiváni Nagy László, Nagyszombat birájához . . . . . 81.

1551. *Május* 21*d.* Gyermekeinek Ugray István gyámokat vall. . . . . 81.

1551. *Május* 27*d.* Jósa Benedek, leköti jószágát, felvett pénzért. . . . . 82.

1551. Ugray István ingóinak összeirása . . . . . 83.

1551. Jeruzsálem pusztulata, négyes rímekben. . . . . 85.

1552. *Januar.* 19*d.* Bátori Farkas és felesége marháiról jegyzet. . . . . 87.

1552. *Martius* 8*d.* Thurzó Anna, Nagyszombathoz . . . . . 88.

1552. Dessewffy János, Körmendy Gáspárnak. . . . . 89.

Lap.

1552. *Május* 17*d.* Kalmár Kelemen miskolczi főbiró, Kassa városához . . . . 90.
1552. Pethő János király' pohárnoka és biztosa, Nagyszombathoz. . . . . 91.
1552. Paliczki Rachel végrendelete . . . . . 93.
1552. Kisfaludy Benedek Sopron városához. (Legrégibb magyar irat sz. k. Sopron ns városa levéltárában, hol a' legrégiib latin oklevél 1162ből, a' jegyzőkönyv pedig 1394ből németül kezdve) . . . . . 273.
1552. Illyésházy Tamás, Nagyszombat birájához . . . . . 93.
1552. *November.* 24*d.* Berényi Bársony Balás, Linder Sebestyén Nagyszombat birájához. . . . . 94.
1552. *Decemb.* 5*d.* Berényi Bársony Balás a' Nagyszombatiakhoz . . . . . 96.
1552—1553. Kassa magyar polgárainak panasza és kérelme, az ottani német polgárok ellen . . . . . 98.

Utalám erről az olvasót, e' kötetben álló: Magyarázatokra és jegyzetekre, de majd, kénytelen levék szólásimat következő kötetre hagynom, miként itt a' 393d. lapon 1) alatt lévő tudósításnál megemlítem. Csak azt billentem meg itt, e' panaszlevélből, hogy szerinte Kassán, ekkor és előbb, magyar iskola volt, mik közül, többféle tájon néhányat azért jegyzek ki, mert a' nyelvünkön irhatás okait, hajdanta gyérebben ugyan, de idétte gyakran, azokból kell merítenünk.

1553. Szőlősy János (királyi udvarnok), Kassa birájához . . . . . 102.
1553. *Martius* 16*d.* Makay Péter menedéke, hogy Kassától 100 forintot felvett. . 103.
1553. *Május* 11*d.* Lykerka Joanna, Horváth Gáspár özvegye, Melewzlin András Kassa birájához. . . . . 104.
1553. Luka József megismervénye 100 mforintról, mellyet Zay Ferencztől költsön vett 104.

E' 104d. lapon, felül, sajtóvétségül áll 1553 helyett 1545.

1553. *October* 21*d.* Garay Mátyás („1568b. Romaj Chazar profont mestere Cassán") vallja magát adóssá 100 forinttal. . . . . 105.

1553. Ali budai herélt pasa levele Pallavicini Sforziához. Nincs itt e' levél, hanem csak figyeltetésül említem a' csász. bécsi udv. titkos levéltárban létét. Ezt lelé ott, legrégibb magyar levélül Gévay Antal levelező tag, miként nekem Bécsben Julius Isőjén 1840. azzal együtt mondá, hogy 1553on kezdve 1566tig, török pasáktól ott, van több török levél is, ritkább deák, még gyérebben olasz, német; 1566tól fogva pedig Musztaffa budai pasa levelei mind magyarúl vannak, 's igy többiekéi 1618 körülig, innen kezdve azonban mindig törökül.

1554. Nyewre Imre király szolgájának (katona) kötelezvénye. . . . . 106.
1554. Kovarcz Lőrincz számadása 100 ftról . . . . . 107.
1554. Bátori András országbiró, főispán, Gyóni János és Vitfy Pál kapitányokhoz . . . . . 110.
1554. Kassa városa jegyzőjének esküje . . . . . 111.
1555. Apponyi István, Nagyszombattól bakót kér. . . . . 111.
1555. *Julius* 9*d.* Felfogott bíróság elmarasztalása . . . . . 112.
1555. Szentpétery Borbála, Nagyszombathoz. . . . . 113.
1555. Ugyan az, Nagyszombat birájához. . . . . 114.

Lap.

1555. *Szeptemb.* 21*d. körül.* Perényi Ferencz, Kassa birájához . . . . . 116.

1555. *Novemb.* 12*d.* v. 19*d.*? Fenesy János, Omani András, Lórántffy János, Kürtössy Miklós egyeztetése . . . . . 115.

1555. *Decemb.* 4*d.* Besenyey Tamás Poson vmegyei szolgabiró, Linder Sebestyén Nagyszombat birájának. . . . . 116.

1555. Balassa Sigmond menedéke. . . . . 117.

1555. *Decemb.* 20*d.* Bebek Ferencz felelete, miért nem megyen az országgyülésre Posonba. . . . . 118.

1555. A' Székelyek saját magyar nyelvükön irják külön törvényeiket 's a' reformatiót elésegített Dobó István vajda, megerősíti. Első ujabb ismert nyom a' nemzeti szólammal így éléshez . . . . . 340. 392.

1553 és 1556 között, Oláh Miklós esztergomi érsek, uj iskolát kezd Nagyszombatban, 's ahhoz I. Ferdinand az 1548beli 12d. czikknél fogva 1558b. a' széplaki apátságot 's bényi prépostságot ajándékozza, így szólván „Quod N. Olahus... proximis istis annis . . . ludum litterarium . . . . in civitate nostra Tyrnaviensi erexerit. 1561b. behozza Oláh Miklós a' jesuitákat akademiai tanítókul oda 's e' két jószágot azok kapják. 1567b. kimennek e' jesuiták a' honból, 's jövedelmük megint a' nszombati elébbi iskolára esik, mellyben tanítani most világi papok kezdének.

1556.

ERDÉL' ORSZÁGGYŰLÉSI TÖRVÉNYEI MAGYARUL KELNEK . . . 392.

1556. Sándor, moldvai vajda, Kornis Miklóshoz . . . . . 273.

1556. Wragoycz János kéméndi porkoláb 'stb. kötelezvénye. . . . . 119.

1556. *Május* 17*d.* Csicseri Mihál gyermekeinek osztálya. . . . . 120.

Jegyz. E' 120d. lapon, sajtóvétségül áll fenn, 1556. helyett 1510.

1556. *Julius* 30*d.* Kállay Pált és Farkast, Kállay Ferencz mint fizeté ki a' nagykállói udvarházból. . . . . 120.

1557. *Februarius* 3*d.* Szentbenedeky János, Egry Balás várnagyok 'stb. Szoroszlay Benedekhez. . . . . 122.

1557. *Martius* 11*d.* Kálnásy Ferencz kapitány, Kassa birájához . . . . . 123.

1557. Vas István kassai városfél, Kassához . . . . . 124.

1557. *Junius* 3*d.* Jószágba iktatásról tudósítmány, Izabella királyné aláirásával . 128.

1557. *Junius* 11*d.* Követjelentés. Gazdag Balás és Török Imre Nagyszombat követei tudósítják városukat a' posoni országgyülésről. . . . . 130.

1557. Török Imre követ, Nagyszombat birájához. . . . . 132.

1557. *Julius* 27*d.* Kozmai Péter, terebesi várfő 'stb. Szabó Imre kassai bíróh. . 133.

1557. *Szeptemb.* 8*d.* Aszaló birája, Kassa városához . . . . . 134.

1557. Ruszkai Dobó István, Nagymihályi Pongrácz Jánoshoz. (Szerednyei — nem, *táborából*, miként elvétve áll, hanem — várából.) . . . . . 135.

1557. Was István Poson vmegye alispánja, Réchei Mátének azon vmegye szolgabirájának . . . . . 136.

1557. Kassa külvárosa biráinak szabott esküje. . . . . 136.

1557. Kassai magyar czéhek szabott esküje . . . . . 137.

Lap.

1557. Kassai polgárságot nyertnek szabott esküje. . . . . 137.
1558. *Martius* 14*d.* Gombos Pál, Miskolcz birája, Kassához . . . . . 138.
1558. *Május* 28*d.* Zoltay István Egervára kapitánya, Zay Ferenczhez. . . . . 139.
1558. *Junius* 21*d.* Homonnai Drugeth Ferencz ungi főispán, Nagymihályi Pongrácz Jánoshoz Ung alispánához. . . . . 140.
1558. *Junius* 29*d.* Rebner Péter kassai követ tudósításából Kassához, mutatványul, (nem mutatványil, miként sajtóvétség) töredék . . . . . 141.
1558. *Aug.* 8*d.* Pekry Anna, Losonczi István özvegye, Kassa birájához. . . . 142.
1558. *Aug.* 16*d.* Szabó Mihál vallja magát adósnak 420 forinttal. . . . . 143.
1558. Székel Antal esedezete Iső Ferdinand királyhoz. . . . . 144.
1558. Paksy János levele, süvéhez (sógorához) Zay Ferenczhez. . . . . 145.
1558. *Szeptemb.* 29*d.* Lévai hadnagyok és a' kösség, Nagyváti Istvánhoz 'stb.. . 146.
1558. Vér Miklós sárospataki főbiró, Kassához. . . . . 147.
Gazgató, itt sajtóvétség: kell lenni: igazgató.
1558. Telekesy Imre, Kassa birájához . . . . . 148.
1558. Eszényi Csapy Eufrosina nászruhája . . . . . 148.
1558. Pelsőczi Bebek György gömöri főispán, Kassa birájához . . . . . 149.

1558. Egerben Vranchich Antal püspök iskolát állít versenyül. „Ut autem, *irá Bécsb. Dec. 5d.*, *Rómába küldöttjéhez*, veluti denuo pariam novos filios, ministros et sacerdotes ecclesiae ac dioecesi meae, scholam institui, et praefeci illi duos bonarum artium peritos viros,. praecipue vero theologiae nostrae catholicae professores. *Katona, T. XXIII. p.* 95—6.

1559. Telekesy Imre, Kassához . . . . . 150.
1559. *Januarius* 24*d.* Kassa és Alaghy János közötti perben, ügyvédek felelkezése. 151.
1559. Telekesy Imre főkapitány, Kassához. . . . . 154.
1559. *Februarius* 25*d.* Bárdy Ilona, Karancsy Gábor özvegyének derékmenedéke. 155.
1559. *Martius* 29*d.* Fagyel Péter, Móré Gáspár, Szőllősy Márton bizonyítványa, hogy Ugray János nem hitlen a' felséghez . . . . . 156.
1559. Szelestey Bernáltné és Szalay Benedekné menedéke. . . . . 156.
1559. Husszain szolnoki bég körlevele. . . . . 158.
1559. Csoltay Pál, regéczi tiszttartó a' garadnai bíróhoz . . . . . 158.
1559. Ugyan az, a' forrai bíróhoz . . . . . 158.
1559. Ugyan az, ugyan ahhoz. . . . . 159.
1559. Hevesi Bornemisza Benedek gyulai várnagy és kapitány, Kassához . . . 159.
1559. Eger városa birája, Kassához. . . . . 160.
1559. *Novemb.* 7*d.* Követjelentés. Vendéghy Benedek és Bozinkay Máté Kassa küldöttei, tudósítják városukat. . . . . 161.
1560. *Julius* 15*d.* Vinnai biró és esküttek bizonyitványa árvák örökéről. . . . 162.
1560. 1. 2. Mezeo Fer. vallja magát adóssá Lewin Marbnak Bécsben lakónak . 163—1.
1560. *Szeptember* 17*d.* Marinit Klára, néhai Geszty Lászlóné, B. Zay Ferenczhez. 164.
1560. Drugeth Ferencz főispán és Drugeth Gáspár, Bánffy Annához . . . . . 165.

Lap.

1560. *October* 4*d.* Perényi Ferencz leköti városát Szikszót feleségének Bebek Katalinának . . . . . 166.

1560. Főispáni itélet a' Kassaiak és Czéczey örökös között folyt perben. . . . 167.

1560. Petneházi emberek által elkövetett hatalmaskodás leirása . . . . . 168.

1560. Dec. 1. Vranchich Antal egri püspök, elnyomni törekszik az egri vitéz rend, Eger polgárai, egri völgy nemessége között, felkapott, reformatiót. Zoltai István 's Kátay Ferencz ottani kapitányok 's a' többiek eszközlésére az „Egri vallástétel" nyomtatásban jelen meg 1562b. Debreczenben, mint itt, legelső sajtómű, 's Iső Ferdinandnak nyujtatik be.

1561. adja ki Bécsben Draskovics György: Lactantius theol. munkái fordítását, és: Igen zep kenyv az kezenseges Igaz kereztyen hytnek regysege es Igassága mellet mynden Eretneſegek wyſaghy ellen. Mellyet az Lyriniay Vincze ennek elewte Ezewr eztendewuel zewrzet. *L. e' kötetben* 397d. *lap.* Az olvasóhoz irt 's általam a' cs. udv. könyvtárban Jul. 7d. 1840 Bécsben kijegyzett e' sorai: „exhibuimus libellum in *lingvam nostram* fideliter versum, ut patrie prodessemus, maxime cum animos nostratium in *legendis scriptis vngaricis* non parum occupatos esse videamus," ezt mondathatják valahányszor a' régi honi várak omaira vagy romaira pillantunk: ott a' kékelletben tökéletes magyar nemzeti élet laka volt a' XVI. századnak folytában, 's irók munkáinak olvasása, ottani urakon kezdve, minden magyar városban is dívott. És, megjegyeztethetik ezen sorok, miként nevezé *mienk*nek a' magyar nyelvet, Draskovics a' cancellár, bán, püspök, királyi helytartó, érsek, kardinál; Draskovics, a' horvát eredetű, kit anya is ollyan szült, Utissenovics Anna, György barát nővére. Egy korona' emberei, akkor! egy nemzeti szellemmel . . . . 382.

1561. *Julius* 4*d.* Büky Mihály ingóinak összeirása. . . . . 170.

1561. Nagymihályi Sándor esküje, Iső Ferdinand mellé. . . . . 171.

1562. Drugeth Ferencz főispán, Nagymihályi Pongrácz Jánoshoz . . . . . 172.

1562. Zay Ferencz főkapitány, Bánffy Sándorhoz és Ödönffy Ferenczhez. . . . 172.

1562. Zay Ferencz, Nagymihályi Pongrácz Mátyáshoz és Jánoshoz . . . . . 173.

1562. *Julius* 25*d.* Vranchich Antal egri püspök, Kassához . . . . . 174.

1563. *Aprilis* 26*d.* Sopron vármegye nemessége, sz. k. Sopron városához . . . . 176.

1563. *Junius* 20*d.* Fogott birák itélete Nagymihályi Pongrácz János jobbágya ellen 177.

1563. Menekezőre hivó. Hegykői Mikulich Márk, Sopron városához . . . 178.

1563—1568. Perneszy Farkas babócsai kapitány török rabjai díjainak jegyzéke . 178.

1563 előtt, több kapitány 's várnagy, reformáló papot, ki mindenütt egyszersmind iskolatanitó 's magyarúl irni és olvasni tudásra vezető volt, fogad bé 's véd várakban királyi javakban, épen miért az 1563beli 32d. törvényczikk illyeneket, tisztüktől megfosztással fenyeget. De, azon ótalom lelke lön egyúttal rugó a' hadirend által hasonlóan mind inkább magyarúl irásra, ellenkezően Bátori vajda 's Kinizsy bán és országbiró korával, kik sem irni sem deákul nem tudának, és levelezeteik deákul tétetének fel. *L. Jelentés XIV. levéltárról, M. t. társaság évkönyvei IIId. kötet*, 104d. *lap.*

Lap.

Iső MIKSA KIRÁLY ORSZÁGLATA. 1564—1576. Octób. 12d.

1564. János Sigmond *választott király*, Balassa Melchiorhoz Iső Miksa kapitányához. . . . . 181.

1564. Magóchy Gáspár egri főkapitány, Várday Istvánhoz. . . . . 182.

1565.

VERES BALÁSTÓL VERBŐCZY TRIPARTITUMA JELEN MEG MAGYARÚL 's néhány törvényczikk. Veres Balás, reformatiot vallo. . . . . 393.

1565. Juhász v. Melius Péter debreczeni pap 's Tisza körüli superintendens, Debreczenben „Sámuel és Királyok könyveit" adja ki saját fordításaként. Majd 1567b. Szegeden az uj testamentomot. *L. Bod* 172 *l. és Tóth*, 341. *l.*

1565. Kapi Miklós, Kassától bakót (hóhért) kér . . . . . 183.

1565. Lipolti Keczer Ferencz Kassától mestert (bakót) kér . . . . . 184.

1565. Ormáni Demeter Sáros vmegye alispána, Kassa városához . . . . . 184.

1565. *Május*...? Haszna Péter egy udvarhelye eladását vallja 's levelét erről a' posoni káptalanba teszi. Eredetijében elhibázva áll: „kereszthÿarach masodnap chotorthokon." Egyébiránt: keresztjárás-e az, vagy Ciriacus? . . . . . 185.

1565. Nov. 21. Iső Ferdinand, olly kikötéssel adja Bornemisza György szepesi prépostnak „bona claustri Lapidis Refugii" (Carthusianusok) *vt probos doctosque moderatores, qui scholis praeessent aleret.* Wallaszky, Conspect. p. 175.

1565. *November* 24*d.* Mehmet thyhaya és Mahmud bég váczi főharminczadosok, Nagyszombathoz . . . . . 186.

1566. Poson vmegyében tartatott büntető törvényszék itélete. . . . . 188.

1566. *Aprilis* 12*d.* Per leszállítás fogott birák előtt . . . . . 194.

1566. *Junius* 9*d.* Zuleman zultán levele a' döbröczöni birákhoz. Figyeltetett Debreczen városa levéltárában létére Jerney János rendes tag. . . . . 274.

1566. *Junius* 24*d.* Haditörvényszék itélete . . . . . 196.

1567. A' helvetica confessiót 17 esperesség irja alá a' debreczeni zsinatban, u. m. váradi, érmelléki, máramarosi, makói, debreczeni, szatmári, beregi, szilágyi, nyiri, böszörményi, nagybányai, ugocsai, túri, károli, zempléni, abaujvári, borsodi. *L. Tóth Ferencz*, 114 *lap.* Mind annyi helyen, iskolában irni olvasni tanításra gond ébred.

1567. Győr városa Nagyszombathoz. . . . . 198.

1567. Kornis Dora nászruhája. Magy. és Jegyz. ehhez a' IIId. kötetb. . . . . 198.

1567. Heszon temesvári pasa, Zay Ferenczhez . . . . . 200.

1567. Temetésre hivó. Zrini Ilona, Ország Kristóf özv. Nagyszombathoz. . 200.

1567. *Octób.* 29*d.* Drugeth Ferencz ungi főispán, Pongrácz Jánoshoz . . . . . 276.

1567. *Decemb.* 23*d.* Spáczai Márton alnádor, Tunyor János nagyszombati birónak 201.

1568. Enyingi Török Ferencz Hunyad vmegyei főispán, Sopron városához. . . 277.

1568. Urszékére hivó. Zrini Ilona, Ország Kristóf özvegye, Nagyszombathoz 202.

1568. Baksai Anna vallomása Sáros vmegyei szolgabiró és esküttt előtt . . . . 202.

1568. Szancsák Mahmud bég, Zay Ferenczhez. . . . . 203.

Lap.

1569. *Februar.* 27*d.* Zaraszil Jánosné, Veres Mihálynénak. . . . . 204.

1569. *Május* 28*d.* Miskolcz városa jegyzőkönyvének kezdete . . . . . 205.

1569. Szept. 20d. Bornemisza Péter Zólyomban Balassi János' predikátora, Posonból a' nagyszombati birónak és polgároknak ir, hogy Postillája kinyomatását, mellyben az evangeliomokat megmagyarázta, valami gyűjtendő pénzzel segítsék. A' reformatio Nagyszombatban is átaljános és ottan iskola. Ez tetszik ki Verantz Antal egri püspöknek ide 1571b. bocsátott feddményéből is. *Schmitt Episc. agr. Tom. III.*

1569. *Novemb.* 13*d.* Dobó István, Zay Ferenczhez. . . . . 208.

1569. Comoedia Balassi Mennihart arultatasarol, melliel el szakada az Magyar Orszagi masodic valaztot IANOS kiraltul. Nyomtattatot Abrugybanyan... Szekesfeyeruari Karadi Pal miheliebe Szent Andras hanac (*igy*) huzon negyedic napian. E' Kárádi Pál, egyszersmind szerzője is. Megismertette Horvát István, Kulcsár' Hazai tudósításaiban 1806. Szám 48. és Tud. Gyűjtemény 1819. Vd. kötet „Az eperjesi, abrugybányai és varasdi könyvnyomtató műhelyekről, a' XVI. században." Idézi Toldy Ferencz, Handb. der ungr. Poesie. Iter B. 1828. XXI—XXII. lapj. Bővebben hozza emlékezetbe Horvát István szerint, Theophaniával egybe hasonlítva Losonczi Farkas Lajos: Hasznos mulatságok, Pesten 1838. I. 49—52. Ez akadott eddig elé, mint legelső magyar színmű alaku dolgozás, nyomtatásban. A' drammatizált hisztóriai személyek „közbe szólók" czímmel eléadatvák. Hajlam, hisztóriai színműhez.

1569. Ild. Zelim török császár I. Miksa m. királynak. Csak figyeltetésül. . . . . 403.

1570. Petheopolyai Thywkowyth Horváth Ferencz egri kapitány végintézkedése . 210.

1570. Dersenyi Rusinta, Szelestey Bernard özvegyének hagyakozata . . . . . 217.

1570. Jószágba vivő 's iktató nemesek neve. Legrégibb m. irat Borsod vmegyénél. . 219.

1570. Zrini György gróf, Magóchy Gáspárnák . . . . . 278.

1570. Alaghy Györgyné marhájáról (arany ezüst 's egyéb holmi) jegyzet. Van Sz. Mihál hava Isőjéről, mit arra figyeltetésül teszek ide ki, hogy ezen iratok között ez itt legelső, kelése hónapjának Szentről nevezésével. Azonban az, régibb. . . . 220.

1570. Báró Zay Péter jegyzései, atyja Zay Ferencz halálos betegsége folytáról . 220.

ERDÉLBEN BÁTORI ISTVÁN VAJDA FEJEDELEMKEDIK 1571—1576. Jan. 20d.

1571. Verbőczi tripartituma fordítását Veres Balástól, másodszor Heltai Gáspár adja ki, némelly *megtisztítással.* . . . . . 393.

1571. Mahmud bég szolnoki helytartó, Serényi Mihály kállói kapitánynak. . . 221.

1571. Nagyszombat városa, Latkóczi Ferencznek mint jegyzőjének házat veszen. 222.

1571. Szelestey Fer. és György közötti végezés Vas vmegye alispána 'stb. előtt. 223.

1571. *Augusz.* 12*d.* Névtelen tudósítása névtelenhez . . . . . 224.

1571. Gróf Salm Eckius, Melyth Ferenczhez . . . . . 225.

1571. Burja Farkas végrendelete, szolgabiró 's a' rajkai predikátor előtt . . . . 225.

1571. Balassa András, Szepes vmegyéhez. . . . . 227.

1571. Bécsben Stainhofer Gáspár magyar nyelvű KALENDARIVM-ot nyomat, mivel illyenért „eőtet magiar orfzagnak minden reszeiből valo emberek kertek legien." Ajánlva volt „Thelegdi Miklofnak, az Nemes Iftergami Captalannak Lekto-

Lap.

ranak" Egieduthi Gergel által, ki, ajánlatában ezt mondá magáról „vem (vevém) az Crakkai Calendariomoth, hogh diakból magiar nielure forditanam." *L. Stettner György m. akad. rendes tag tudósítása, Tudománytár*, 1834. *IId. köt.* 225. *l.* Jegyezzük meg itt, 1. Nyomatott világi naptár magyar nyelven ennél előbbi még nem akadott elé, 's ez idézett ajánlatból látszanék is, hogy ez volt legelső, de hátha úgy nem tudott Egyeduti Gergely már előtte kijött másról, miként Molnár Albert nyelvtaniró 1610b. Erdősinek 1539beli magyar nyelvtanáról nem. *L. Czwittinger Specimen Hungariae litteratae*, 1711. *Székely Stephanus czikknél.* 2. Adat ez is ahhoz, miként pártolá Telegdi Miklós a' magyar nyelvet, *l. itt „Magyaráz. és Jegyzetek* 342 *lap.* 3. Tanúság a' deák nyelvnek 1571 tájatt az országban átaljánosan még nem tudásához, mert kapható vala deák kalendariom, de a' bécsi nyomtatót, Magyarország minden részéből való emberek, csak magyarért unszolák, 's a' deákot csupán" bölcſz tanulo zemeliek" érték. *L. Magyaráz. és Jegyzetek*, 368 *lap.* 4. Egyházi kalendariom magyarul az 1466ban készült Tatrosi másolat előtt találtatik. *L. III. kötet.*

1572. I. Miksa k. levele Bornemisza Farkashoz. Csak figyeltetésül. . . . . 403.

1572. Musztaffa pasa budai főhelytartó Iső Maximilian királyhoz . . . . . 228.

1572. Bódai Sára, Zoltay Istvánné, cseréjét vallja bé a' csornai conventnek . . 231.

1572. Krakkóból indul ki nyomtatásban Balassa Bálinttól „Beteg lelkeknek való füves kertecske" 's költőibb szárnyalattal kelő dalai majd megperlik Lantos Sebestyén száraz dicsőségét. Más verselők: Temesvári János Désen, Nagy Mátyás, Valkai András, Ilosvai Péter, Enyedi György, 'stb. rimelgetései helyett pedig, hösök ajkain táborokban, hajadonokén várak fokain csak a' vitéz, a' jeles tánczu, a' regény szerelmü Balassa zeng. A' nyelvbecs érzet büszkül. *L. Sándor, m. könyvesház; Szépliteraturai ajándék a' Tudom. Gyüjteményhez* 1821. *lap.* 134—143. *Szentkuti Sándor (Döbrenteí).* Balassák reformatiót vallók . . . . . 363.

1572. Sándor, havasalföldi vajda, Bátori Istvánhoz. Csak figyeltetésül . . . . 400.

1573. Enyingi Török Ferencz özvegye, Ország Borbála, Sopron városához. . . 231.

1573. Czobor Imre nádori hivatal helytartója, Nagyszombathoz. . . . . 232.

1573. *Auguszt.* 23*d.* Sághy Imre végrendelkezése . . . . . 234.

1573. Iktatási tudósítmány . . . . . 238.

1574. Nagyszombat városa három nemzetbeli hatvanosainak rendeletei . . . . 238.

A' 239*d.* lapon *itt, fenn*, 1374 *helyett* 1574 *kell.*

1574. Keresztelésre hivó. Peréni István főispán, Kisvárday Istvánhoz . . 240.

1574. Musztaffa budai pasa, Trautson Jánosnak . . . . . 241.

1574. *Decemb.* 28*d.* Gróf Salm Julius perbe idézteti Sáros vmegyei szolgabiróval Kassa városát . . . . . 244.

1575. Debrecemben nyomtatattot Komlos Andras altal: THEOPHANIA, az az: ISTENI MEG IELENES. Wy es igen szép Comoedia a mi elsö Atyainknak allapattyarol, es az emberi tiszteknec rendeleseröl auagy gradiczarol. Szegedi Lörintz altal: (ki 1569b. békési predikátor 's Körös és Maros közi senior volt.) L. Hasznos mulatságok, 1838. Első félesztendő, Pesten, 52—60. lap, Losonczi Farkas Lajos érde-

Lap.

kes bővebb ismertetése szerint: mert Sándor István még csak hézagosan említé, Sokféléje IIId. darabjának 101d. lapján, 's utána ugy Toldy. Prologusából, iskolai examenkor, tanulók által, predikatorok, mesterek, szülék 's más megjelenttek előtti eléadatása tetszik ki, 's ez történhetett már a' sajtó helyén Debreczenben, talán jóval elébb nyomatása événél. Az eddig „egyetlen egy példány" Farkas Lajos' birtokában, megcsonkul 48d. lapjánál. Ebből is látszik azonban, már tökélyesebb színmű alaka, 's megismertetője azért akarja nézni „első magyar színjátékul."

1575. Temetésre hivó. Ruszkai Dobó Anna, Perén István özvegye, Kisvárday Istvánhoz és Mihályhoz. Nyaláb várából . . . . . 245.

1575. Farkas Ferencz esküje 's esküvőtársaié . . . . . 280.

BÁTORI KRISTÓF ERDÉLI FEJEDELEM 1576—1581. Május 27d.

1576. Dryk Gábor, Sopron városa polgármesteréhez, tanácsához. . . . . 281.

1576. Vármegye gyülésére hivó. Völcsei Bálint Sopron vm. szolgabiró, Sopron városa tanácsuraihoz . . . . . 282.

Iső RUDOLF KIRÁLY ORSZÁGLATA 1576—1600zon innen is.

1577. Menyegzőre hivó. Thengeldi Bornemisza János, Sopron városa polgármesteréhez és birájához . . . . . 283.

1577. Lévai gyalog hadnagyok, Erneszt főherczegnek . . . . . 246.

1577. Musztaffa budai pasa, Erneszt főherczegnek. . . . . 247.

1577. Musztaffa budai pasa, ugyan annak. . . . . 248.

1577. Musztaffa budai pasa, Iső Rudolf királyhoz. . . . . 249.

1577. Mahmud bég szolnoki helytartó körparancsa. . . . . 251.

1577. Visszahelyzési perben volt felelkezés töredéke . . . . . 284.

1577. Telegdi Miklós esztergomi prépost, majd pécsi püspök, velős magyarságu szónok' egyházi munkái kezdenek kijőni . . . . . 341—342.

1578. Menyegzőre hivó. Briberi Melyth Pál, Deregnyei Dorkóhoz. . . . 252.

1578. Musztaffa budai pasa, I. Rudolf m. királyhoz . . . . . 253.

1578. Erdélyi országgyülésre hivó. Báthori Kristóf fejedelem, Hagymási Miklós főispánhoz . . . . . 255.

1578. Musztaffa budai pasa, Samaria Ferdinándnak . . . . . 256.

1578. *Junius* 29*d.* Usali László, Jákóffy Katához, Beniczky Ferencz özvegyéhez. 286.

1578. *Julius* 4*d.* Felelgetés hatalmaskodási perben 's fogott személyek itélete . . 286.

1578. Czobor Imre *propalatinus* Nagyszombathoz. . . . . 257.

1578. *Aug.* 6*d.* Nabojszai Balog Gergely itélőmester, Nagyszombathoz . . . . 290.

1578. Czobor Imre *propalatinus* Nagyszombathoz. . . . . 258.

1578. Táborba kelésre hivó. Ostffy Jakab alispán, Sopron városához. . . 291.

1578. Tar István felelete a' m. kir. szepesi kamarához, Kassára . . . . . 258.

1578. Usaly László, Jákófy Katához Beniczky Ferencz özvegyéhez. . . . . 292.

1578. Hatalmaskodási per, szolgabiró 's esküttt előtt és abban itélet . . . . . 293.

1579. Pap Imre végrendelkezete posoni káptalanbeli György és Mátyás pap előtt. 297.

1579—1600. Magyar verselők: Gosárvári Mátyás, Decsi Gáspár, Bogáti Fazekas Miklós, Nagy Mátyás, Bornemisza Péter, Gyöngyösi Fabricius György, Il-

Lap.

lyefalvi István, Ádámi János, Enyedi György, Szebeni Ormpruszt Kristóf 'stb. *L. Sándor Istv. Magy. könyvesház, Győr*, 1803. *lap.* 7—14. Tárgyaik: istenes ének, hősök tettei, tündér világ, dalok, tehát részént egyházba, részént fonókába valók.

BÁTORI SIGMOND ERDÉLI FEJEDELEM 1581.

1581. Bátori István lengyel király a' három praeses urhoz. Csak figyeltetésül . . 403.
1582. Iktatási tudósítmány Abaujban. . . . . 298.
1582. Devecseri Choron János főispán, Sopron városához . . . . . 299.
1582. Menyegzőre hivó. Kalmár János, Gernighhez Sopron vsa főbirájához. 300.
1582. Vármegye gyülésre hivó. Dóczy Simon szolgabiró a' soproni polgármesterhez . . . . . 300.

1582. XIIId. Gergely pápa brevéje minden katholikus országban a' megjavított kalendáriom bevételét parancsolja, mi szerint 1582b. Octób. 4d. helyett, 10 nap elugrásával, egyszerre Octóber 15d. iratik. De a' már protestans magyar urak inkább a' hibás Julianummal maradnak! 's az 1588beli 28d. czikk szerint egyedül a' király tekinteteért fogadják el a' *novum* és *reformatum calendarium*-ot; azonban a' régi *Julianum* még is nyomattatik, mert az 1599beli 45d. czikk azt, annyiszor mennyiszer király által 1000 m. forintig leendő büntetésével tiltá. Igy már ez időközben (sőt idébb is) a' kiszámolhatás csupán k. cancellariából költben bizonyosabb, és ott, hol, *ó* vagy *uj* szerint, kivan téve. *Többet erről a' IIId kötetb.*

1583. Mihály János végrendelkezete, a' szentpéteri predikátor, káplán, mester és tanácsbeliek előtt . . . . . 301.
1583. *Decemb.* 13*d.* Törvényes megintésről tudósítmány Bátori Sigmondhoz. . . 303.
1584. *Martius* 19*d.* Tanúk vallomásai, vármegye birája (szolgabiró) és esküttt előtt Basóék részére. . . . . 304.
1585. Menyegzőre hivó. Réchey István özvegye, Sopron városához . . . . 307.
1585. Vallomások, király embere 's jászói conventbeli előtt, Magócsyek részére. 307.
1585. Gyulai Pál felelete Sibrik György levelére. Csak figyeltetésül . . . . . 403.
1585. *Novemb.* 11*d. új kalendariom szerint.* Bizonyítmányok Dobó Ferencz, főispán részére, király embere 's jászai conventbeli előtt . . . . . 320.
1585. *Ó szerint Nov.* 28. *uj szerint Decemb.* 8. Megyery Imre alispán, Sopronhoz 321.

1586. Gönczei György predikator, Debreczenben nyomatja ki az ujtestamentomnak, Félegyházi Tamás debreczeni néhai predikátor készítette m. fordítását.

1587. Illyésházy István, Nagyszombathoz. . . . . 322.
1587. Komárom városa fennlévő jegyzőkönyvének kezdete. . . . . 260.

Itten a' 9d. sorban, newe és jŭſtŭs helyett, olvastassék: penze és fŭſſŭs? (Fűsűs) miként a' 40d. laphoz tett „Hasonmások összezete" legalsó sorában látható.

1588. Tokaji k. kamarai tiszt Nagyváti J. jelentése a' szepesi k. kamarához. . . 263.
1588. Gergey László, 's Hoffman György kir. kamarai tanácsosok, Melyth Istvánhoz a' szepesi kamara praefectusához (elnökéhez). . . . . 265.
1588. Nagy János túri főbiró, 's esküttt birák és polgárok, Kassa városához. . . 323.
1588. Tótprónay Mátyás, B. Zay Ferenczhez . . . . . 324.

Lap.

1589. Verbőczi tripartitumának fordítása Laskai János által is, Veres Balás és Heltai Gáspár példányai elfogyását 's a' magyar kiadásokon nagyon kapást mutatja . 393.

1589. A' szepesi m. kir. kamara, Pongrácz Déneshez, Ung vmegye rovójához . 325.

1589—1599. Visolyban Abaújban nyomatja ki Károlyi Gáspár két folioköteten az egész bibliát, mellyet eredetiek 's más jobb fordítások szerint tett magyarra Gönczön, mint reform. pap és Kassa körűli esperes. Bátori István országbiró állítá a' könyvnyomatot e' Göncz melletti falucskájába Visolyba. Segíté a' kiadást Bátoritól megválva még Rákóczi Sigmond egri kapitány majd fejedelem; úgy Homonnai István, Magócsi Gáspár 's több ur. Ezt 's fennebb említett magyar fordításait a' szentirásnak nyomtatásban most még számosabb férfi és n é m b e r olvassa, mint a' még csak kéziratban forgottakat, kikről Kinizsyné imádságai előtti XVIIId. és 10d. lapon áll szó. A' biblia forgató némberek neve, lön majd: B i b l i á s a s s z o n y o k. *L. Bod Péter, M. Athenás*, 163. *l. Lórándfi Susánna czikkjében.*

1590. Verantius Faustus, Sopron városához . . . . . 326.

A' „Magyarázatok és Jegyzetek" között pedig erről szó van . . . . . 399.

1590. Szerdahelyi Dersffy Ferencz báró, Sopron városához. . . . . 327.

1591. *Ó kalendariom szerint Februarius 5d. új szerint* 15*d.* K a t o n a h ó p é n z t s ü r g e t ő. Patthy Gergely, Zöttel Jánoshoz, Sopron vsa polgármesteréhez 328.

1592. Ostffy Tamás özvegye Csutor Kata, Sopron városához . . . . . 328.

1592. Illyésházy István, Nagyszombat városához . . . . . 265.

1592. *November* 26*d.* Borsod vmegye büntetőszékének itélete, házasságtörésben. 266.

1593. Bódogh János levele Bátori Sigmondhoz. Csak figyeltetésül . . . . . 403.

1593. *Febr.* 28*d.* Marczaltövy György alispán, Szelestey Ádámhoz. . . . . 267.

1593. Sennyei Pongrácz, Kovachóczy Farkashoz. Csak figyeltetésül . . . . . 403.

1593. Illyésházy István, Nagyszombathoz. . . . . 329.

1593. Maróthi Mihály, Sopron városához . . . . . 330.

1593. T á b o r b a k e n y e r e t k a t o n á t k ü l d e t ő. Káldy Péter, Sopron vsához 331.

1593. Áron moldvai fejedelem Besztercze vidékiekhez. Csak figyeltetésül . . . 400.

1594. Tompa L. udvarnok, 's Vinodoly M., tiszttartó, Sopron polgármesteréhez. 332.

1594.... vajda és székelyek kapitánya Sennyei Pongrácznak. Csak figyeltetésül . 403.

1595. Káldy Péter, Nagy Tamáshoz Sopron városa polgármesteréhez. . . . . 332.

1596. Szebenben jött ki: Az Caius Crispus Salutiusnak két historiaja. Elseo L. Catilinanak ... orszagarulasarul. Masodic. Az Iugurta kiralynac ... hadairul. Deakbol magyarra fordittatot. Baronyai Detsi János altal. Ugyan az, ki felebb a' XIVd. lapon: Decius Barovius névvel említetik Bod Péter után. Baranyából több magyar tudós álla elé a' XVId. században. Ezen *classica literaturai* fordítás csonka példányát Primóczi Szentmiklóssy Aloiz ajándékozta Kazinczy Ferencznek 1814b. 's ez megismerteté az Erdélyi Muzéum IIId. füzete 176—177 lapján.

1596. F ü s t ö n k é n t f e l t á m a d á s r a s z ó l í t ó. Szalay Gáb., alispán, Sopronhoz 333.

1598. Bátori Sigmond levele Mehmet pasához. Csak figyeltetésül . . . . . 403.

1599. A' szepesi k. kamara, Bedeghi Nyáry Pálhoz nagyváradi főkapitányhoz . 269.

1583—1599 *közötti. Ó szerint Februar.* 3*d. új szerint Februar.* 13*d.* Budai birák:

Lap.

Szőcs Mihál főbiró és Gáspár deák a' több esküttekkel, Nagyszombatba Ötves Imrének. (Ide tartozó „Magyarázatok és Jegyzetek" a' IIId. kötetb. lesznek.) 334.

1599. A' szepesi kir. kamara. Nyáry Pálhoz főispán 's főkapitányhoz. . . . . 269.

1599. Ugyan az, ugyan ahhoz. . . . . 271.

1599. A' szepesi kir. kamara parancsa Kassa városához . . . . . 271.

1599. Kutassy János esztergomi érsek 's kir. helytartó, Nagyszombathoz . . . 272.

1601től 1690 körűlig a' NEMZET' nyelve már békekötésekben, több fejedelem udv. intézkedésiben, kir. helytartó, nádor, országbiró, kamara, vármegye, convent, kir. város tiszti irataiban. Ezek bővebb eléképeléseig néhány adat . . . . 400—401.

A' XVIId. század, MAGYAR-deák; a' XVIIId. század, DEÁK-német század.

Hat észreadás. I. Iskolák nyomai több tájról, azért vannak ide legalább röviden ejtve, hogy felcsillámoljon magyar irat' mikor? hol kelhetésének egyik oka, és hogy, mind inkább *miért* eredezett? Több, volt iskolánk említése vagy az elébozottak bő eléadása, itt nem kivántaték; egyikről-másikról majd meg ott lehet egy-két szó, hol szere van. II. Magyar könyvek közül csak ollyat jegyzék ki néhányat, melly a' nemzetre átaljánosan hatott, 's nyelvét vele azért becsülteté, mivel azon nyere ismereteket. Illyen, 1. a' legelsőbb nyomtatások, 2. Egyházi iratok, 3. Törvénymunka, 4. Költők versei, 5. Színmű. 6. Kalendariom. III. Helyszűke, IId. Ferdinand magyar hitlevelét 1628ből Aug. 15dikéről, mellyet az Iső kötet LXVIIId. lapja legalsóbb sorai szerint e' IIdikba szándékozám tennem a' IIId. kötetre halasztatja. IV. Szokott *ly*, *zs* helyett száraz *l* vagy csak *s* betüvel e' szavaknál: Erdél, Mihál, hel, Sigmond 'stb. némelly régibb irásmód hangoztatása éreztetéseért élék. V. A' „Magyarázatok és Jegyzetek" között, hátul, 384d. lapon azt kérdém: Hol volt az a' Gibárt, Chybarth, Chybat, Gybard? mint Kesserü Mihály püspök előneve. Le nyomva állott mar azon lap, midőn Keserü Mózes eddig theol. professzor urnak Kfejervárról szíves látogatását vala szerencsém elfogadnom. Tudakozásomra azt felelé, hogy a' mai Keserü székely ns család Barótról irja magát Háromszéken, de Baróton felül van: Bibarczfalva. Már most kérdés: nem olvasák-e Bibarcz-ot rosszúl Gibárt, Chybarthnak? VI. Komjáti fordításából: Epistolae Pauli lingva hungarica donatae Az zenth Paal leueley magyar nyeluen 1533 (*l. felebb XXId. lap*) kisebb 8czad, még 1823b. szedtem jegyzeteket a' cs. udv. bécsi könyvtárban, valamint akkor is, Erdősi, Tinódi, Gallus Anaxius, Draskovics' munkáikból. Olvasom, Zent Paal leueley megjelenését Budai Ésaiástól 1532re tettnek „*Magyar Orsz. Hist. a' mohácsi veszedelemtől Buda visszavételéig* 1808." 89d. lapján, Ribini ellen irt észrevételeiben annak említésével, hogy azokat ő, 1806b. Schwartner' barátságából látá „a' Pesti Universitás Bibliothecájában." 'S 1532-őt lelek Budaynak 1833beli IIId. kiadása 73d. lapján is. Ujra megnézém most Pesten October 6d. 1840, Fejér György prépost és kanonok urral 's megint 1533-at találtam, így: A' másod levél innensőjén van: Omnibus Christianae pietatis studiosis Hungaris Chalcographus S. ki, ezzel végzi: Cracouię M. D. XXXIII. Tulsóján kezdetik Frangepán Katalinhoz a' magas jellemű, szerény Komjáti Benedek' ajánlata, mellynek bérekesztésénél ez áll: Ez leuel kewlth nyalab varaba kyſ aȝȝony napyan ... Eȝer ewthȝaas harmyncȝkeeth eȝtendewben. Leghátul találtatik: Clarissimae Foeminae D. Katharinae a Frangapanibus &c. Hier. Viet. Typographus se commendat .... Datum Cracouię ex officina nostra Anno Domini Milleſimo quingenteſimo trigeſimo tertio Menſe Februario. Küldeték tehát a' kézirat Ugocsából Krakkóba Szeptemberben 1532, 's megjelent csakugyan 1533ban Februariusban. Ribini, évre nézve nem botlott, jól tevé 1533ra Bod Péter és Sándor István is, Tóth F. hibásan 1535re. *Szerkesztő.*

TÁRGYSZERINTI TARTALOM,

Betűsorban.

ALISPÁN, SZOLGABIRÓTÓL. 1555 Bessenyey Tamás Pozson vm. szolgabiró, Nszombat birájának 116*d. l.* — 1565. Ormáni Demeter sárosi alispán Kassához 184*d. l.* — 1568, *lap.* 202. — 1585. Megyery Imre Sopron' vm. alispán Sopron városához 321*d. l.* — 1596. Szalay Gábor alispán Sopronhoz 333*d. l.*

ALNÁDOR, Spáczai Márton, de csak saját dolgában, lásd: FŐURAK.

APÁT, PÜSPÖK levele. 1486, Albert apáté 359*d. l.* — 1523 Kesserű Mihály püspök megbékél hugával, l. alább e' lapon: EGYEZÉS, OSZTÁLY 'stb. czimű rovatnál. — 1562. Vranchich Antal püspöké Pongrácz Jánoshoz 175. *l.*

ASSZONYOK LEVELEZÉSEI. 1545. Szalay Orsolyáé 57*d. lapon.* — 1545. Magy Luczáé 60*d. lap.* — 1547. Czyre Örsébeté 62*d. l.* — 1548. Thurzó Annáé 64*d. l.* — 1549. Potentia Blagyay M. özvegye 64*d. l.* — 1550. Balassa Magdolnaé 68*d. l.* — 1550. Korláthkövy Örsébeté 70*d. l.* — 1552. Thurzó Anna, Bátori Andrásné 88*d. l.* — 1553. Lykerka Joanna 104*d. l.* — 1555. Szentpétery Borbála, Zayné 113*d. l.* — 1555. Ugyan az 114*d. l.* — 1558. Pekry Anna, Losonczi István özvegye 142*d. l.* — 1559. Bárdy Ilona *l.* MENEDÉK. — 1559. Szelestey Bernáltné *l.* MENEDÉK. — 1560. Marinit Klára 164*d. l.* — 1569. Zaraszil Jánosné 204*d. l.* — 1573. Ország Borbála 231*d. l.* — 1592. Csutor Kata 328*d.* l.

BABONA, lásd a' XLId. lapon: TARTALOM IRAT . . .

BIRÓI ITÉLET, lásd: VÁRMEGYEI TISZTSÉG.

EGYEZÉS, OSZTÁLY, SZERZÉS, MENEDÉK, GAZDASÁGI JEGYZET. 1510? 1510. faluk adója 8*d. l.* — 1510. Emlékjegyzet osztályról 9*d. l.* — 1515. Ferus Ágoston, borkimérésről 12*d. l.* — 1515. Fancsikai Nagy János, bor kimérésről 13*d. l.* — 1516. Házepitési költségek 14*d. l.* — 1518—1524. Drágffy János tárnok egyezik 16*d. l.* — 1520. Drágffy János 9 for. veszen külcsön 29*d. l.* — 1523. Kesserű Mihál püspök[1]) megbékél hugával 17*d. l.* — 1529. Ráskai Mihál, Sigmond, István szerzése 22*d. l.* — 1531. Dobó Ferencz szerzése 27d. l. — 1539. Károlÿ Lőrincz menedéke 21*d. l.* — 1553 Makay Péter menedéke 103*d. l.* — 1553. Garay Mátyásé 105*d.* — 1554. Kovarcz Lőrincz számadása 107*d. l.* — 1555. Egyeztetés 115*d. l.* — 1559. Bárdy Ilona, Karancsy Gábor özvegyének menedéke 155 *lap.* — 1559. Szelestey Bernáltné és Szalay Benedekné menedéke 156 *l.*

ELEGY TÁRGYUAK. 1500—1505, Fohász a' kereszthez 7*d. l.* — 1508, Atyai keservszó 8*d. l.* — 1525—1530. Désy nemzetség ivadékiról jegyzet 42*d. l.* — 1557 Vas István kassai városfél Kassához 124. *l.* — 1559. Királyi biztosok bizonyítványa 156*d. l.* — 1560, Petneháziak hatalmaskodása 168*d. l.* — 1565. Haszna Péter, udvarhelye eladását vallja 185*d. l.* — 1568. Urszékére hivó 202*d. l.* — 1570. B. Zay Péter jegyzései Atyja halá-

---

1) E' Kesserűnek, *Gibárt*, *Chybarth*, *Chybat*, *Gybard* melléknevére nézve toldékul jegyzem meg, hogy: Gibárt helység Abaujban Hernád folyó mellett van, 's így a' 384d. lapi kérdésemre magam felelek. Tétovázóvá Görögnek helysoraiban nem találása tett, de beszéd közben hallván később en, meglelém Fényes IIId. kötete 44d. lapján, meg majd a' Görög által kiadott Abauj vmegye földképén a' gönczi járásban, hol, Hernád partján a' szem Nagy *Kinyis*-re is esik *l. legelől e' kötetben IIId. lap.* Illy pótlásra, ha kell, mindig kész leszek.

láról 220*d*. *l*. — 1571. Névtelen tudósítása névtelenhez 224. *l*. — 1574. Perbe idézet 244*d*. *l*. — 1576. Dryk Gábor Sopron városához 281*d*. *l*.

ERDÉLYI FEJEDELEMTŐL, VAJDÁTÓL. 1556. Sándor, moldvai vajda[1]) Kornishoz 273 *l*. — 1578. Báthori Kristóf fejedelem Hagymási Miklóshoz 255*d*. *l*.

ERNESZT KIR. HERCZEGHEZ IROTTAK. 1577 Lévai hadnagyok Erneszt főherczegnek 246*d* *l*. — 1577. Musztaffa pasa 247*d* — 248*d* *l*. [2]).

ESKÜSZABVÁNY, HATÓSÁGOKNÁL 'S TESTÜLETEKNÉL. 1554 Kassa városa jegyzőjének esküje 111*d*. *l*. — 1557. Kassa külvárosa birájáé 136. l. — Kassai magyar czéheké 137. *l*. — Kassai polgáré 137. *l*. — 1561. Nagymihályi Sándoré 171. *l*. — 1575. Farkas Ferencz esküje 's esküvőtársaié 280. *l*. [3]).

FALUSI RENDELKEZÉS, lásd: KIR. 'S MVÁROSI . . . .

FFLELKEZÉS TÖRVÉNY ELŐTT, lásd: ÜGYVÉDIEK.

FŐISPÁNTÓL hivatalosak, lásd: ORSZÁGBIRÓ . . . .

FŐURAK, NEMESSÉG KÖZLEKEDÉSE HÁZIAKBAN. 1510. Szalkay László kamaraispán Bánffy Ferenczhez 9*d*. *l*. — 1511? Mikó Balás, Nagymihályi Jánoshoz. 10*d*. *l*. — 1512. Drágffy János, Károlÿ Istvánhoz, 42*d*. *l*. — 1527. Korponai Szabó János levele 20*d*. *l*. 1531? Witéz Miklós, a' nszombati bíróhoz. 28*d*. *l*. — 1547. Paksy Jób, bátyjához, 63*d*. *l*. — 1550. Lossonczi István, Zay Ferenczhez 74*d*. *l*. — Sárossy János, Lőkös Farkasnak 77*d*. *l*. — 1552, Dessewffy János, Körmendy Gáspárhoz 89*d*. *l*. — 1552. Illyésházy Tamás, Nszombat birájához 93*d*. *l*. — 1552, Bárson Balás ugyan ahhoz 94 — 96*d*. *l*. — 1557, Dobó István, Pongrácz Jánoshoz 135*d*. *l*. — 1558, Paksy János, Zay Ferenczhez 145*d*. *l*. — 1567. Spáczai Márton a' nszombati birónak 201*d*. *l*. — 1569. Dobó István, Zay Ferenczhez 208*d*. *l*. — 1570. Zrini György, Magóchy Gáspárhoz 278*d*. *l*. — 1571. Balassa András, Szepes vmegyéhez 227*d*. *l*. — 1573. Czobor Imre Nszombathoz 232*d*. *l*. — 1578. Balog Gergely Nszombathoz 290*d*. l. — 1587. Illyésházy Istv. 322*d*. *l*. — 1588. Tótprónay M., Zay Péterhez 324*d*. *l*. — 1590. Dersffy Ferencz báró Sopron városához 327*d*. *l*. — 1592. Illyésházy István Nszombathoz 265*d*. *l*. — 1593. Marczaltövy György, Szelestey Ádámhoz 267*d*. *l*. — 1593. Illyésházy István Nszombathoz 329*d*. *l*. — 1595. Káldy Péter, Sopron' polgármesteréhez 332*d*. *l*.

GAZDASÁGI JEGYZET, lásd: EGYEZÉS.

GYÓGYSZEREK. 1416 előtti, mell baja ellen 4*d* *lapon*. — 1531 — 1542. többféle baj ellen 46*d*. *lap*.

HADIREND INTÉZKEDÉSEI. 1530—1539 Krusyth János kapitány 27*d*. *l*. — 1540. Bornemisza vicekapitány 36*d*. *l*. — 1544 Barbél Lőrincz, Kassa főbirájához 53. *l*. — 1544 Hópénz kérés 54*d*. *l*. — 1544. Ugyan az 55*d*. *l*. — 1545ből *az* 59*d*. *l*. — 1546ból *a'* 60*d*. *l*. — 1550. Krussith J. várkapitány 70. *l*. — 1550, Mesznyánszky 71*d*. *l*. — 1552. Kisfaludy Bene-

1) E' Sándor, mint havasalföldi vajda' levelét 1572ből Bátori István erdélyi fejedelemhez a' IIId. kötet mutatja.

2) E' Musztaffa budai pasától Erneszt főherczeghez 1577—1578ból a' IIId. kötetben 7 darab levél áll. Ugyan ott Erneszt főherczeghez 1577ből a' lévai lovag és gyalog hadnagyoktól, egy: 's ismét ahhoz 1577ből Martonosi Ispán Istvántól mint Dunán inneni alkapitánytól, egy.

3) Nyitra vármegyei főispán' esküszabványa 1588ból, a' IIId. kötetben találtató.

dek 273. *l.* — 1557. Kálnásy kapitány 123*d. l.* — Zoltay Istv. egri kapitány 139. *l.* — 1558. Lévai hadnagyok 146. *l.* — 1558. Telekesy kapitány 148 *l.* — 1558. Bebek György mint kapitány 149. *l.* — 1559. Telekesy, 150. *l.* — 1559. Telekesy 154. *l.*[1]) — 1559. Bornemisza kapitány 159. *l.* — 1562. Zay Ferencz főkapitány 172. *l.* — 1562. Zay Ferencz 173*d. l.* — 1558 — 1563. Perneszy Farkas, babócsai kapitány 178. *l.* — Magóchy Gásp. egri főkapitány 182. *l.* — 1566. Haditörvényszék itélete Vékey Ferencztől 'stb. 196. *l.* — 1568. Török Ferencz Dunán inneni kapitány, Sopron városához 277. *l.*

INGÓK ÖSSZEIRÁSA, lásd: EGYEZÉS.

IKTATÁSI (ÉS TÖRV. MEGINTÉSRŐL) TUDÓSÍTMÁNY. 1557. Melyth Ferencz és János részére, Izabella királyné aláírásával 128*d. l.* — 1570. Jószágba vivő 's iktató nemesek neve 219. *l.* — 1573ból *a'* 238*d. lapon.* — 1582ből *a'* 298*d. l.* — 1583ból *a'* 303. *l.*

ITÉLŐMESTER, Balog Gergely, de csak saját dolgában. *l.* FŐURAK.

JÁNOS SIGMOND *VÁLASZTOTT* KIRÁLY 1564b. Balassa Melchiorhoz 181*d. lap.*

KÁPTALAN 'S KONVENT ELŐTTIEK, ÉS AZOK ÁLTALIAK. 1555, Bebek Ferencz felelete 118*d. l.* — 1561 *a'* 170*d. lapon*, — 1572 Csere bevallása Csornán 231*d. l.* — 1579. Pap Imre a' pozsoni káptalanbeli György pap és Mátyás pap előtt, l. a' XLd. lapon lévő VÉGRENDELKEZET czimü rovatnál. — 1585 Jászai konventbeli előtt 307 és 320 *l.*

KERESKEDŐK, lásd: MAGYAR KERESK . . . . .

KERESZTSÉGRE HIVÓK, lásd: MENYEKZŐRE HIVÓK.

KIRÁLYI CANCELLÁRIÁBÓL LÉVŐK. 1342—1382. Iső Lajos idejebeli eskü 336. *l.* 1446. Hunyadi esküje 354 *l.* — 1527. Tizedszedők esküje 19 *l.* — 1527. Hódalateskü Iső Ferdinandhoz 19 *lap.*

KIRÁLYHOZ FOLYAMODÁSOK, LEVELEK. 1558. Székel Antal, Iső Ferdinandhoz 144*d. l.* — 1572 Musztaffa pasáé Iső Miksához 228*d. l.* — 1577—1578 Ugyan azé Iső Rudolfhoz 249 és 253*d lap.*

KIRÁLYI 'S NÁDORI HELYTARTÓTÓL, hivatalosan. 1578 Czobor Imre nádori helytartó Nszombathoz 257*d l.* — 1578 Ugyan attól, 258*d l.* — 1599 Kutassy János kir. helytartó Nszombathoz 272*d. l.*

KIRÁLYI KAMARÁTÓL, 'S AHHOZ, 1552—1553. Kassa' magyar polgárai a' szepesi v. posoni kamarához (vagy a' m. k. udv. cancellariához?) 98*d. l.* — 1578. Tar István a' szepesi kamarához 258. *l.* — 1588. Nagyváti J. jelentése, ahhoz 263. *l.* — 1588. A' szepesi kamara' tanácsosai, annak elnökéhez 265. *l.* — 1589. A' szepesi kamara, Pongrácz Déneshez 325. *l.* — 1599, Ugyan az, Nyáry Pálhoz 269. *l.* — Ugyan az, ahhoz 269. *l.* — 1599. Ugyan az, megint Nyáryhoz 271. *l.* — 1599. A' szepesi kamara, Kassa városához 271. *l.*

KIRÁLYI BIZTOS, lásd: ZÁSZLÓS UR . . . .

KIR. 'S MVÁROSI, FALUSI RENDELKEZÉS, LEVELEZET. 1403. Sajószpéterieké 1. *l.* — 1546. Nagytúr mezővárosa, földesurához 61*d. l.* — 1550. Vecse birája esküttei, Nszombatnak 72*d. l.* — 1552. Kalmár Kelemen, miskolczi főbiró, Kassához 90*d. l.* — 1557. Aszaló birája Kassáéhoz 134. *l.* — 1558. Gombos Pál Miskolcz birája, Kassához 138*d. l.* — 1558. Vér Miklós sárospataki főbiró 147*d. l.* — 1559. Eger birája Kassához 160. *l.* — 1560. Vinnai biró bizonyítványa 162. *l.* — 1567. Győr városa Nagyszombat-

1) Telekesy' több levelét lásd a' IIId. kötetben, ugy Zayét.

hoz 198*d. l.* — 1571. Nagyszombat városa házat vesz jegyzőjének. 222*d. l.* — 1574. Nszombat' három nemzetbeli hatvanosainak rendeletei 238*d. l.* — 1583—1599 közötti, Budai Birák, Nszombatba Ötves Imrének 334*d. l.*[1])

KIRÁLY v. ORSZÁGNAGY ZÁSZLÓALJABELI SZOLGÁK azaz: vitézlő katonáktól. 1537, Gáspár és Miklós Szentpétery' szolgái, Nszombathoz 30*d. l.* — 1556, Tarnóczy András szolgáinak kötelezvénye 119*d. l.* — 1557. Báthori György' udvarnokai, Szoroslai Benedek hitének megszabadulása dolgában 122*d l.*

KOMÁROM VÁROSA JEGYZŐKÖNYVE, lásd: MISKOLCZ . . . .

KÖLTSÖN-ÓTALMI SZÖVETKEZET. 1539.[2]) Majlát és Balassa erdélyi vajdák, 's Kendy tárnok 32*d. l.* — 1540. Majlát, Balassa, Kendi, Kornis, Andrássy, Geréb, Sándor, Kachayaÿ, Lázár, Nyujtódi 37*d. l.*

KÖVETJELENTÉSEK. 1557. Gazdag Balás és Török Imre, Nszombathoz 130*d. l.* — Török Imre Nszombat birájához 132*d. l.* — 1558. Rebner Péter Kassához 141*d. l.* — 1559*d.* Vendéghy Benedek és Bozinkay Máté, Kassához 161. l. [3]).

MAGYAR KERESKEDŐK. 1550. Kádas Illyés 77*d. l.* — Mezeo Ferencz 1. 2. *a'* 163—164*d. lapon.*[4]).

MENEDÉK, lásd: EGYEZÉS . . . .

MENYEGZŐRE, KERESZTSÉGRE, TEMETÉSRE HIVÓK. 1553 Szőllössy Jánosé, menyegszőre 102. *l.* — 1563. Mikulich Márké, menyegz. 178. *l.* — 1567. Zrini Ilonáe temetésre 200. *l.* — 1574. Peréni Istvántól keresztelésre 240. *l.* — 1575. Dobó Annáé, temetésre 245. *l.* — 1577. Bornemisza Jánosról menyegzőre 283*d. l.* — 1578. Melyth Páltól menyegzőre 252. *l.* — 1582. Kalmár Jánosé, menyegzőre 300*d. l.* — 1585. Hyrnik Brigidáé, menyegzőre 307*d. l.*

MEZŐVÁROSOKTÓL, lásd: KIR. 'S MVÁROSI . . . .

MISKOLCZ, KOMÁROM JEGYZŐKÖNYVEINEK KEZDETE. 1569. Miskolczé 205*d. l.* — 1587. Komáromé 260*d. l.*

NÁDORI HELYTARTÓ lásd: KIRÁLYI 'S NÁDORI . . . .

NÁSZRUHÁK 'S INGÓK ÖSSZEIRÁSA. 1539. Paksy Katáé 34*d. l.* — 1549. Csuzy Magdolnáé 65. *l.* — 1551. Ugray Istváné 83*d. l.* — 1552. Báthori Farkas és felesége marhái 87*d. l.* — Büky Mihályé 170. *l.* — 1558. Csapy Eufrosina nászruhája 148*d. l.* — 1567. Kornis Doráé 198. *l.* — 1570. Alaghy Györgyné marhái 220 *l.*

---

1) Liszka, Tolna, Debreczen, Czegléd, Rima-Szombat, Verebély' levelei a' IIId. kötetben.

2) Hibásan nyomatott a' 32d. lapra Szent Tamás Apostol *napján;* kell vala: esthÿn = estin, estén, estéjén. Az évsorban álló Tartalomsor XXIId. lapján pedig, hol, „esthÿn" szerint e' szövetkezet kelését December 20dikára tettem, e' szavaknál „mar . . . eredetinek" lelék sajtóbotlást e' helyett: már, eredetinek.

3) Nszombat városa országgyülési követeinek Posonból 1598b. irt két jelentését l. a' IIId. kötetb.

4) Földessy István és Bornemisza Jósa m. kereskedők adóslevelei 1575 és 1576ból a' IIId. kötetben fordulnak elé. Úgy Cserniczky Illyésé, Komoróczy Jánosé 'stb. 1564b.

NEMESSÉG KÖZLEKEDÉSE, lásd: FŐURAK . . . .

NÉMET VEZÉRTŐL 'S OLLYANHOZ, 1571 Gróf Salm Eckius, Melyth Ferenczhez 225*d. l.* — 1574. Musztaffa pasa Trautsonhoz 241 *l.* — 1578 *a'* 256*d. l.* [1]).

ORSZÁGBIRÓTÓL, FŐISPÁNTÓL, hivatalosan 's elegyesen. 1554 Báthori András országbiró, kir. kapitányokhoz 110*d. l.* — 1558, Drugeth Ferencz ungi főispán, Pongrácz Jánoshoz 140*d. l.* — 1561. Ugyan az, ahhoz 172*d. l.* — 1562. Vranchich Antal Kassától üvegést kér, l. a' XXXIXd. lapon; VÁROSOKHOZ FOLYAMODÁS czimü rovatnál. — 1567. Drugeth Ferencz 276*d. l.* — 1582. Choron János Sopron vm. főispán, Sopronhoz 299*d. l.*

ORSZÁG GYÜLÉSÉRE, VÁRMEGYEÉRE, székezésre 's TÁBORBA HIVÓ. 1557. Poson vmegye alispána a' szolgabiróhoz 136*d. l.* — 1567. Sopron vm. gyülésére 282*d. l.* — 1578. Erdélyi országgyülésre hivó Bátori Kristóftól 255*d. l.* — 1578. Osthffy Jakab Sopron vm. alispán, Sopron városához, táborba kelésre 291*d. l.* — 1582. Sopron vm. szolgabiró, vmegye gyülésre Sopron városát 300*d. l.* — 1591. Patthy Gergely Sopron vm. alispán, katona hópénzt sürget Sopron' polgármest. 328*d. l.* — 1593. Káldy Péter alispán, Sopronhoz. 331*d. l.* — 1596. Szalay Gábor alispán, Sopronhoz 333*d. l.*

ORSZÁGNAGY ZÁSZLÓALJABELI SZOLGÁK, lásd: KIRÁLY v. . . .

OSZTÁLY, lásd: EGYEZÉS.

PÜSPÖKTŐL LÉVŐK, lásd: APÁT.

REFORMÁTIÓT VALLOTT PAPOK, MINT BIZONYSÁGOK. 1528. Sztropkay János pazdicsi predikátor 21*d. lap.*. l. a' XLd. lapon lévő ZÁLOGLEVELEK czimü rovatban. — 1571 Albert, rajkai, 226 *l.* — 1583. Tolnai Vincze sajószentpéteri predikátor 303*d. lap.*, l. a' XLd. lapon: VÉGRENDELKEZET, czimü rovatnál: Mihály János.

SZERZÉS, lásd: EGYEZÉS.

SZOLGABIRÓTÓL, lásd: ALISPÁN és ELEGY TÁRGYUAK.

TARTALOMIRAT LATIN OKLEVELEKEN, BABONA. 1494—1500, *lásd a'* 40*d. lapon.* — 1529—1541, *a'* 44—46*d. l.*

TÁBORBA HIVÓ, lásd: ORSZÁG GYÜLÉSÉRE.

TÁRNOKTÓL, lásd: EGYEZÉS.

TÖRÖK FŐTISZTSÉGTŐL, lásd: ZULTÁN . . . .

TÖRVÉNYES MEGINTÉSRŐL, lásd: IKTATÁS.

TEMETÉSRE HIVÓ, lásd: MENYEGZŐRE, KERESZTSÉGRE . . .

UDVARI CANCELLARIAI TITKÁRTÓL, lásd: ZÁSZLÓS UR . . . .

UDVARBIRÓI ELJÁRÁS, lásd: VÁRNAGYI . . . .

ÜGYVÉDIEK 'S FELELKEZÉS TÖRVÉNY ELŐTT. 1517, Pásztor Györgynéé 15*d. l.* — 1599, Kassa és Alaghy János közötti perben 151. *l.* — 1577, *a'* 284*d. lapon.* 1578 Usaly László, Jákófy Katához 286. *l.* — 1578. Felelgetés hatalmaskodási perben 286*d. l.* — 1578. Usaly László 292 *l.*

ZÁLOGLEVELEK. 1452, Belkeny Péteré 359*d. l.* — 1515. Gochyt Jánosé 11*d. lapon.* — 1516. Nagymihályi Dénesé 14*d. l.* — 1529. Pazdicsié 21*d. l.* — 1544? Sory Pálé 56*d. l.* — 1545.

1) A' IIId. kötetben gr. Salm Eek levele Nszombathoz 1573ból áll.

Zay Ferencz, zsidónak ád zálogot 57*d. l.* — 1551. Jósa Benedek leköti jószágát 82*d. l.* — 1560. Prinyi Péter leköti városát Szikszót 166. *l.*

ZÁSZLÓSUR, KIR. BIZTOS, UDVARI CANCELLARIAI TITKÁRTÓL. 1518—1524 és 1520 Drágffy János, lásd: EGYEZÉS. 1552. Pethő János kir. pohárnok 's bíztos Nagyszombathoz 91*d. l.* — 1590, Verantius Faustus, Sopron városához 326*d. l.*

ZULTÁNTÓL, TÖRÖK FŐTISZTSÉGTŐL. 1559, Huszain bég körlevele 158*d. l.* —1565. Memhet thyhaya Nszombathoz 186 *l.* — 1567. Heszon pasa Zay Ferenczhez 200. *l.* — 1568, Mahmud bég, Zayhoz 203*d. l.* — 1571. Mahmud bég, Serényi Mihály kapitányhoz 221*d. l.* — 1572 *a'* 228*d. lapon.* — 1574. Musztaffa pasa Trautson Jánosnak 241. *l.* 1577. Mahmud bég körparancsa 251*d. l.* — 1578. Musztaffa pasa Samaria Ferdinandnak 256. *l.* — 1566. Zuleman zultán Debreczen biráihoz 274. *l.*

VALLOMÁSOK. 1538—1541. *a'* 48*d. lapon.* — 1568. Baksai Anna vallomása 202. *l.* — 1584. Basóék részére 304. *l.* — 1585. Magóchyék 'stb részére 307. *l.* — 1583 Dobó Ferencz részére 320. *l.*

VAJDÁTÓL, lásd: ERDÉLYI FEJEDELEMTŐL . . . .

VÁRMEGYE GYÜLÉSRE HIVÓ, lásd: ORSZÁG GYÜLÉSRE . . .

VÁRNAGYI, UDVARBIRÓI ELJÁRÁS. 1543. Muthnoky Mihál, Nszombathoz 53*d. l.* — 1551. Szentiváni Nagy László, Nagyszombat birájához 81*d. l.* — 1557. Kozmay, Baranyai, Mester, Kassa' főbirájához 133. *l.* — 1559. Csoltay Pál a' garadnai, forrai birához. 158—159*d. l.* — 1594. Tompa László, Sopron' polgármesteréhez 332*d. l.*

VÁROSOKHOZ FOLYAMODÁS, 1553 Lykerka Joanna Kassa birája̓t kéri egy vég vászna fejérítetésére 104*d. l.* — 1555. Apponyi István, Nagyszombattól bakót kér 111*d. l.* — 1555. Perén Ferencz Kassán szegődött kályha iránt 116*d. l.* — 1562 Vranchich Antal Kassától üvegest kér. 174. *l.* — 1565. Kapi Miklós Kassától bakót kér 183. *l.* —1565. Keczer Ferencz ugyan azt 184*d. l.* — 1578, *l.* 290. — 1593. Maróthi Mihály Sopron városától gerendel fát kér 330*d. l.*

VÁRMEGYEI TISZTSÉG ELŐTTIEK 'S BIRÓI ITÉLET. 1555. Felfogott birósága̓ 112*d. l.* — 1560. Főispáni itélet 167*d. l.* — 1563 Fogott biráké 177. *l.* — 1566. Büntető törvényszéke 188*d. l.* — 1566. Per leszállítás 194*d. l.* — 1571. Végezés Vas vmegye alispána 'stb. előtt 223*d. l.* — 1592. Itélet, házasság törésben 266. *l.* — 1578 Fogott személyek itélete 286*d. l.* — 1578. Hatalmaskodási per 293*d. l.*

VÁRMEGYÉTŐL. 1563. Sopron vmegye Sopron városához 176. *l.*

VÉGRENDELKEZET. 1594. Kis Ferenczé 66*d. l.* — 1551. Ugray István gyámokat vall 81*d. l.* — 1552. Paliczki Rachelé 93*d. l.* — 1570. Horváth Ferencz egri kapitányé 210*d. l.* — 1570. Dersenyi Rusintáé 217*d. l.* — 1571. Burja Farkasé 225*d. l.* — 1573. Sághy Imréé 234*d. l.* — 1579. Pap Imre 297*d. l.* — 1583. Mihály Jánosé 301*d. l.*

VERSEK. 1489—1493. Siralomének Both J. veszedelmén 39*d. l.* — 1490. Emlékdal Mátyás k. halálára, 5*d. l.* — 1490 körüli. Sz. László királyhoz, 6*d. l.* — 1529. Sz. Miklós pápa dicsérete, 23*d. l.* — 1551. Jeruzsálem pusztulata, 85*d. l.*

'stb.

A' Sajó-szentpéteri bormérési határozatok eleje s vége, hasonmásban.
Tartozik az 1sö. és 3dik. laphoz.

Mij Gergel deak fuo bijro, eskuottek es minden tanaczok
polgarok, es lakosij sajo szentpeternek. Aggiuk emlekezetre
hog mij eg arant valo el vegezett tanaczbol mind ez egez
warosnak lakosijnak, mind kazdagoknak es mind szeginek
nek eg arant valo vegezeseböl, illien vegezeseket anag
rendeleseketh zerzettunk s.a.t.

Ez mij vegezesönknek emlekezetijre es
erössegem, attuk vgmond ez mij levelönket
egez waros akarattiabol az mij Nag Pecztunk
vel mig erösseijtwen. 1403.

m. nyelveml. II d. k. Vegyes ir. P. H. Eredetiről másolta Jászay Pál Pesten 1837

Hasonmás a' bécsi cs. könyvtárban lévő XV.k. századbeli cedexből 2898 k. szám alatt.
Tartozik itt á 350 dik. laphoz.

1.l. Für die flöch vnd zum haubt.
Für die wärtzenn.

3.l. ..... man sol nemen
papeln plet vnd sol dy mit öll
wol zu stössen.....

Eredetiről másolta Jászay Pál 1837.

1.l. Zu dem gehörn
Von kürbis

2.l. Nus öl

Von aneis öl
Von Cisin öl

Drágffy János kéze.

bibliothem mind az nyvelyses
ezlevel kelth reden den
senth byrthalin estyn J. J. K.

Nyomt. Pesten Walzel A. F.

m. nyelvemlékek II dik. kötete 1sö. lapjához.

Tartozik á 42 d. laphoz.

VEGYES TÁRGYU RÉGI MAGYAR IRATOK,

HAT HIJÁN, A' TÖBBI, EDDIG LAPPANGOTT EREDETIEKRŐL.

1342—1382.

I^só LAJOS IDEJEBELI, KIRÁLYBIRÓI VAGY RENDŐRI ESKÜ.

Nem eredetijéről vétethetvén le, ide nem tétethetik, hanem látható e' kötetben a' „MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK" között, 336dik lapon.

1403.

SAJÓ SZENTPÉTERIEK VÉGEZÉSE, BORAIK KIÁRULÁSA FELŐL. I.

Eredetije Sajó Szentpéter városáé Borsod vmegyében. Perben forogván, ismeretes lett ügyvédek 's a' kir. udvar (curia) birái előtt is. Megérté ezt Jászay Pál, lev. tag 's mind hasonmássát vevé részének, mind az egészet lemásolá 1837. L. hasonmássát a' MAGYARÁZATOK és JEGYZ. között, 's Jászainak ott erről értekezését is.

Mÿ Gergeſ Deak fẅ bÿro, Eſkẅttek es minden tanaczok polgarok, es lakoſÿ Saio zentpeternek. Aggiuk emlekezetre hoǵ mÿ eg arant valo el vegezett tanaczbol mind ez egez Waroſnak lakoſÿnak, mind kazdagoknak es mind ſzegenieknek eg arant valo vegezeſeböl, illien vegezeſeket auaǵ rendeleſeketh zerzettwnk auag zerzettwnk, Melſ vegezeſekre az mÿ közönſeges es eǵg arant walo akaratunkat es engedelmeſſegẅnket aÿanliwk es aggiuk mind feienkent, Mind az mÿ eletwnknek iob molgiaerth, es mind az mÿ hatarunkban leÿendö bornak beẅſegeÿerth kÿ ez mÿ waraſonknak földen terē, es meſuel az kegies teremtö Iſten minket meg latogatott. Hog ſoha ī. ſenkÿ mÿ közẅlönk ſem penig idegen ember auaǵ wÿdekj, idegen földön termet auaǵ widekj bort az mÿ waroſonkra be ne hozhaſſon mÿ közinkben hoǵ elle veſſe, illien bwntetes alat az kÿt maÿd meg ielentönk. Hoǵ ha penig törtennek hoǵ walakj ez mÿ wegezeſwnknek ellene vak merő keppen idegen bort hozandana be, kÿt az ẅ pinceieben vetne waras hÿrenelkẅl, es meg talalhattiŭk, mindiaraſt ky wonatiŭk, es az waras közepeth az feneketh kÿ vagattiŭk es az bort az földŭel meg emeztettiẅk. Ha penig az waros hÿrenelkẅl effele bort valakÿ itt kÿ arŭland, mas borat annak ollian

araniůt es arwÿwt amminemw̃ az widekÿ volt, kÿ vonatůnk es az feneket kÿ vagatůā az földre ontattiuk. Es hoǵ ha az kÿ arult bornak kiuelette teb bora nem leÿend aznak az arat igaz beczw̃let zerēt es annak az embernek hÿtÿ zerēt meg ertůē, mind az waraſnak adni tartozjk, Ennek felette meg harom gÿrat kellien az bÿronak adnj az kÿ akkor bÿrö (*így*) leÿend az waros valaztaſa ſzerēt, minden engedelemnelkw̃l, Es eztendönek elöttö bort ne le-

2-dik lap. gien zabad arůlnj: | Eſzt is akariůk, hoǵ ha valakj mÿ közzw̃lönk, vÿdekj bort kereſkedeſnek okaiert tetoůa hord, falurul falura es varoſrůl varoſra, es eſtwe keſön iůt azůal az borůal az w̃ hazahoz, Ebed korig az borwal mas nap az varoſbol kÿ menůen el aggia, ha penig regůel iw̃ haza wele eſtweÿg kÿ mennien vele, de itt ben eg zekerrw̃l maſra auaǵ pinceieben ne vetheſſe eſſele bort. Ezt is hozza teſzw̃k hoǵ haz[1]) az wÿdekÿ bort valahol az falukon auaǵ varaſokon ez mÿ varoſonkj gialant es neůe alatt valakj el adand, es ez dolog bÿzonnial rea bÿzonÿtathatik, tehat az meg mondott karban tuggia hoǵ eſÿk, es eztendönek fordulaſanak elöttö niereſegre bort ſohoůa ſe wÿheſſen, ſem penig itth ne arulhaſſon. Akariuk eztes vgian azon meg mondott bwntetes alatt hoǵ ſem tÿzed ſem kÿlenced bort ſenkÿ meg ne vegien, hanē czak az kÿ az önnön borabol vaǵ tÿzedre vaǵ kÿlencedre illenek, az tÿzedles es kÿlencedles elött, ha penig kwlömben czelekezik az meg mondott bwntetesuel terhelteſſek. Ennek felette miert hoǵ az Zeremÿ es Somogÿ borok mindenw̃t kedůeſek, mÿ ſem akariw̃k meg alazÿtanj. Akariuk azert hoǵ valakÿ mÿ közzw̃lönk az meg mondatott Zeremÿ auaǵ Somogÿ borokot vehet valahol, tehat batran be veſſe pinceieben, es tarcza kÿs aſzon napiaÿg mell nap be tellieſedůen, kÿ kezdheſſe de fellieb Iczeÿet ne kezdheſſe neǵ penznel. Es mind Zent Marton napig arulhaſsa, mel Napig ha el

[1]) E' dőlt z betü ki van törölve az eredetiben.

nem fogiand, tehat harmad napig az vtan kÿ aggia auag maganak tarcza italra. Az arulas ideien penig az meg mondott borokot egieb földön termet borŭal ne zaporÿthaſſa, es kÿczen altalaggal effele bornak maradekat it el ne adhaſſa, de az önnön pinceieben veſſe kÿ menŭē az varoſbol, auag ha ezt nē miueli fÿzeſſen Az kÿ penig vak meröſegböl effelet ſokaig czelekezik az felẅl meg mondott bÿrſaggal terhelteſſek. ||

Hoǵ ha penig valakÿ ez meg mondott Zeremÿ es Somogj borokat auag ön- 2-dik levél.
nön italaŭal auag valakÿt vele tÿztelŭen meg hÿweÿt auaǵ meg bont, tehat, egieb fele borŭal meg ne töltheſſe hanē iſmeg azon feleŭel. Effele borokot penig haza zwkſegere zabad legien mindennek altalagokŭal vennj es zerzenj. Ezt is hozza aggiuk hog az mÿ borainknak sem korczomara kezdetnek ſem penig tele bornak iczeiet senkÿ fellieb ne kezdheſſe Neǵ penznel. Ezt is akariuk hog ſenkÿ az ẅ korczoma boraÿnak az arat feilieb ne vÿheſſe hanē ammint elöſzör kezdi arŭlnj. Es hoǵ ſenkÿ ſem ſert ſem bort ne ar .... hanē peczetes iczeŭel es pintŭel. Hozza tewen eztes hoǵ valamelĺ feller mÿ közöttönk bort akar kÿ arulnÿ, harom garaſsal tartozzek az az moſtanÿ hat penzẅel az eghaznak eppẅleſere. Ezt mÿ közöttönk eg arant valo akaratbol valliuk es bÿzonÿtwk ez leŭel altal hoǵ valakj mÿ közzẅlönk ez zerzeſeket meg nem allia, tehat az meg mondott bwntetes ala vetteſſek, es hoǵ ha ez bÿrſag miatt meg bozzonkoduā, valakÿt közzwlönk vag bÿrankot, wag eſkwttinket vaǵ valameĺ tanacbeli embert es közſeg közzẅl valot, kẅſſebſeges auag bozzw bezedŭel illetend erette, es ezt io bÿzonſagokŭal rea rakhattiak, tehat az bwntetes felett az fẅ bÿronak harom gÿraŭal tartozzek. Ez mÿ wegezeſönknek emlekezetÿre es eröſſegere, attuk vgmond ez mÿ lewelönket egez waroſ akarattiabol az mÿ Nag Peczetwnkwel meg eröſſeÿtwen . 1403.

P.H

1416

ELŐTTI.

II. ORVOSI RENDELMÉNY MELL' BAJA ELLEN.

Eredetije Nagy Gábor királyi táblai hites ügyvédnél, Pesten. Arról irta le Döbrentei G. 1837. Egyébiránt kiadta már birtokosa 1835b. a' Tudom. Gyűjt. VIII. kötete 33—34d. lapján. A' dölt betükkel lévők csak mai magyarázatok.

Īt obligatōr ðñe Capitanee Dño francisco Gulaÿ flor. xxxviiij.

Gengber, ffahaÿ, dragoriom } ∂ q̊libet 1 lō ¡ nehezek. (olv. *gyömbér*, *fahaj v. héj.*) (olv. *nehezék.*)

kechgchete, diuſmok, fenywmok } ∂ qvo^{t} ¡ loth. (*kecsketéj.*) (*diósmák* v. *mag?*) (*fenyőmag.*)

Iſop, falluia, obruta, chÿahaia } ∂ q̊jt maniplū, vnū. (*Izsóp.*) (*zsállya.*)

Item ade ad h̄ fic∂ iiij et mel qv̄tum sufficit et cum vino coqv̄at vsqu ad ∂ſumac̄on tt̄ie ptis et calide bibat bonū hauſtum ſero et mane p̱ octo dies tn̄c purcabit ſibi pect∂.

Ez ide, csak a' magyar szavakért vétetett.

1446.

HUNYADI JÁNOS KORMÁNYZÓI ESKÜJE.

Ennek sem kerülvén elé még eredetije, itt ezen eredetiekről levettek sorában nem állhat, mostanig. De látható e' kötetben, a' „MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK“ között.

1486.

ALBERT, SZ. BENEDEKES APÁT' LEVELKÉJE V. LEVELÉNEK TÖREDÉKE, TIHANYBÓL, TESTVÉRÉHEZ K... BÁLINT DEÁKHOZ, MÁRAMAROSBA.

Eredetije ki tudja? hol lappang. Azért ezt is, elékerűlhetéseig, a' „MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK“ mutatják.

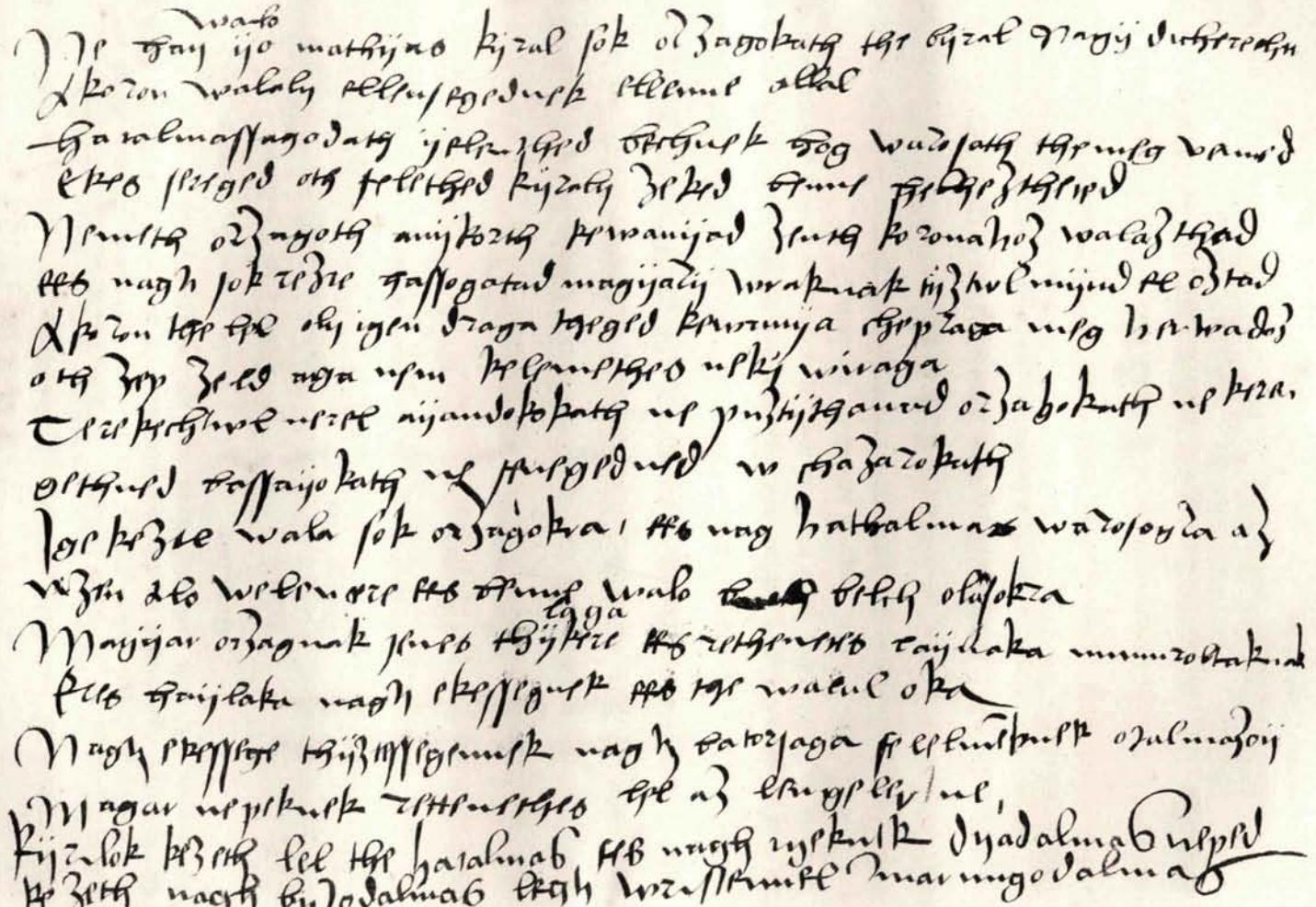

1 4 9 0.

EMLÉKDAL MÁTYÁS KIRÁLY HALÁLÁRA. III.

Eredetije, e' könyv táblája és czímlapja közé köttetett levelen: *Meditationes Joannis de Turrecremata*, 'stb. *Rome*, ℭ. cccc. xcviij. L. MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK.

Nehay walo ÿo mathÿas kÿral
ſok orʒagokath the bÿ́ral
nagÿ̈ dicheretw Akoron valaly
ellenſegednek ellenne allal
Hatalmaſſagodath ÿ̈elenthed
bechnek hog waroſath the meg venned
Ekes ſereged oth felethed
kÿ̈raly ʒeked benne helheztheted
Nemeth orʒagoth amÿ̈korth kewanÿ̈ad
Ʒent koronahoz walaʒthad
ees nagh ſok reʒre haſſogatad
magÿ̈arÿ̈ wraknak tÿʒtwl mÿ̈nd el oʒtad
Akoron the lel oly igen draga
theged kewanÿ̈a che praga
meg herwadoz oth ʒep zeld aga
nem kelemethes nekj wiraga
Terekechtwl nerel aÿ̈andokokath
ne puʒtÿ̈thanad orʒagokath
ne kerengethned baſſaÿ̈okath
ne fenegedned w chaʒarokath
Igekezte wala ſok orʒaǵokra,
ees nag hathalmas waroſogra

Jegyz. Az e' laphoz mellékelt hasonmás' betűit mutatják a' sz. Lászlóra írt sorok is (l. következő lap) az eredetiben, és azért 1490 körüliek.

az vizen Alo welencere
ees benne walo belch olaſokra
Magÿar orʒagnak fenes thÿkere laga,*)
ees rethenetes baÿnaka
numuroltaknak kees haÿlaka (olv. *kies***)
nagh ekeſſegnek ees the wala oka
Nagh ekeſſege thÿʒteſſegennek
nagh batorſaga felelmēk nek
otalmazoÿ*a* Magar nepeknek
rettenetes lel az lengelevkne*k*
Kÿralok kezeth lel the hatalmas
ees nagh igeknek dyadalmas (olv. *ügyeknek*)
neped kezeth nagy bÿzodalmas
legh wrıſtennel mar nugodalmas

*) Ennek elsőbb két sora talán így akara lenni:
Magÿar orʒagnak thÿkere vilaga
ees rethenetes fenes baÿnaka (olv. *fényes*).

**) Bécsi codexünkben (l. Iső köt.) *ke* a' gyök, annyi mint: *libentia*. Abból lön tehát *kees*, = kies.

1490 körüli.

IV. SZENT LÁSZLÓ KIRÁLYHOZ IRT LATIN HYMNUS' TÖREDÉKFORDÍTÁSA.

Eredetije, ugyan ezen könyv: *Meditationes Joannis de Turrecremata*, czímlapja és táblája közti levelen. L. MAGYARÁZATOK és JEGYZETEK, 1490nél.

Az első levél első lapján álló deák sorzatokból, mellyek a' hymnusnak Sz. Lászlóhoz iratását mutatják, ezek kivehetőbbek: 1. . alue Benigne *R*ex Ladislae. . . preclara fide cum tu . . . . ſidus Idueʒ legÿ kegelmes 3. . . . regia proles regum . . . genitō tuus rex pius bela. 4. Tu nobis natus polonico regno celitus datus . . . nomiē dictus Ladislaus. 5. Tu cum esses tener etate eduxit Rex Bela e Panonia, 'stb. A' másad lapon van:

Te thataroknak wag meg tereÿe (olv. *törője*)
magokath zagatad az hawas . . . . .
the poganoknak wag rethenetÿk
therekek mondotak feld felelmen*ek*
the kÿ wagdalad Az erethnekeketh

el zagatad mÿd kÿ gomlalad (olv. *mind*)
nem wolth ÿdedben gonozol thewe (olv. *tevő*)
merth *ch*ak hÿred . .
mÿdenek rethektek.
Mert ÿgazfagnak walal byroÿa
az zep zÿzegnek walal koronaÿa
the tÿzthafagnak tÿzta othalma
irgalmaffagnak theles kewethtÿe

'S alúl ezt veté az iró: Si non scripsi bene tu corrige sapienter finis.

1504.

1574—1524.

BEZERÉDY GYÖRGY LEVELE.

Költ Hegykőn Sopron vmegyében.

Reá akadott Szalay Ágoston, magy. kir. udv. cancellariai fizetéses practicans. Van és megjelen az ő gyűjteményében. Ezen Bezerédy György elesett Mohácsnál 1526b. Ott maradtak a' már férjfi koru Bezerédyek valamennyien irá hozzám kérdéseimre Bezerédy György k. udv. tanácsos, a' dunántúli kir. tábla elnöke. Döbrentei G.

1500 ÉS 1505

KÖZÖTTI?

FOHÁSZ A' KERESZTHEZ. V.

Kiirta Döbrentei G. Paksy nemzetséghez tartozott jegyzőkönyvből, mellybe némelly emlékezetest, 's a' ház dolgait illetőt Paksy Pál, Lajos, Imre, János egymás utánra következetten, íra. Van az most a' Kaposmérei Mérey nemzetség levéltárában Pesten. A' 11d. lapon legalul áll ez:

O Dÿcheo kegelmes melthofagos kereſth ki menden fanal vagh nemefb:
the engem meg segez hog ne haliach gonoz halallal.

Ennek felette van latinul: O crux condigna sup omnia ligna Benigna + tu me asigna ne moriar morte maligna.

Látszik tehát, hogy e' latint valamellyik Paksy tette ki magyarúl.

1506.

VI. PAKSY PÁL JEGYZETE.

Az említett jegyzőkönyv 3dik lapján találtatik:

It. In Anno Dñi M^mo Quin^mo Sec̃to: En kÿ wagÿhoc . p. P. emlekezem hogh ʒenth marton napÿan nÿerthem meg . p. h. nag Buual nag̃ Banathal, — a' mi ezután jő, elázás miatt bizonytalan olvasatu. Egy későbbi másolat így tevé: Kÿrem, mÿuel elÿth emelekezem P. . . . th Istvan meg ne fogagÿon w nekÿ. De ennek értelme nincs. Tisztán ennyi látszik: meg ne fogagÿon w nekj.

1508.

VII. ATYAI KESERVSZÓ.

A' Paksyak jegyzőkönyve 49dik lapjáról, Döbrentei G. 1827. Az eredeti ott, így: It. In feria Quinta In festo Vrbani Pape In Aurora Anno Dñi M^mo Quin^mo octauo Criſtoferus filius .E. Paulÿ ð Pakos natus eſt, In cujus natiuitate gaudiū maxim̄ fc̄tm totaque Dies letabunð pertranſÿt It. In Anno Dñi sp̄dicto poſt feſtū Vrbani Pape feria ſc̄da obÿt Criſtoferus filius .e. Paulÿ ð Pakos: In ecleſia Bt̄e marie Vginis ꝗ Bewlczke iacʒt.

Ho en ʒerelmes en edews· fÿam Pacÿ Criſtoff ÿmagha . . . . . .

A' végszó' értelmét nem lehet kivenni.

1510?

VIII. JEGYZÉK HÁROM FALU ADÓJA FELŐL.

Paksy nemzetség jegyzőkönyvébe írva. Ott a' 17d. lapon.

———, ———, ———, nak Mÿndegÿ Modon walo Adoÿok wagÿon. ez harom falwnak It. . Adoÿok ez, hogÿ ha zazon wolnanak egÿ wr rezere sem adnak semÿth thewbet hanem csak . ꝺ. 2 Mÿnd feÿenketh agÿak ez ewtwen penzth egÿ wr rezere.

1510.

IX. . . . . FALU ADÓJA.

Említett jegyzőkönyvben, a' 17d. lapon. Registrum fc̄tum sup. Jobagōes E. Pauli de Pakos que in ——— sēdm divisionem eid successerunt Anno • 1 • 5—10. A' melly kéz

ezt irá latinul; irta e' következőt is magyarul, 'a' 19d. lapon: Regestrū sup taxā Jobagiões ad singlorū domorū vnus Anni In ——— nevü helységben (Igy).

It . . Wagÿon ezthendewÿglen Adoÿa ff ꝛꝛ Az en rezemre

it . . Zent Gergh napba Agÿak megh Az ff ꝛ

it . . Zent Marthon napb megh az ff ꝛ Ez Az Thwbÿ

Ha Mÿdewn oda megÿwnk ÿol keel Tharthanÿ, hogÿ ha lezen Mÿwel.

1510.

EMLÉKJEGYZET OSZTÁLYRÓL. X.

Beírva Paksy nemzetség említett jegyzőkönyvébe, a' 29d. lapon.

It. In Anno Dni 1510 (:|· ℵ - jo) ——— enne ezthendewben hozthotham megh paꝛy Janoſal. en en kÿ wagyok paꝛy pal en kezem ÿraſſa ez Amen.

Az az: ——ban ennyi esztendőben osztoztam meg.

1510.

SZ. IMRE KIRÁLY NAPJÁN.

SZALKAÿ LÁSZLÓ DEÁK ERDÉLNEK ÉS ..... WSNAK KAMARAISPÁNÁTÓL VÁLASZ, BÁNFFY FERENCZHEZ, BUDÁRÓL. XI.

Eredetije, gróf Károlyiék levéltárában, Pesten. Arról vette le Döbrentei G. 1837. Hasonmássával együtt pedig közlé már Waltherr László nemzetségi levéltárnok', akadémiai levelező tag' kiadása szerint Horvát István a' Tudom. Gyűjtemény 1835. XId. kötetében, 33d. lap.

Czímzete, kivül. Ez Lewel adasseg Wythezlew . . . . lendew Banffy ferencznek dobo . . . . . Wramnak ees Barathomnak.

Kezenethewm ees Baradſſagom wthan, En thÿzthelendew wram ees Barathom, wewen az the kegielmed leweleyth, az the kegielmed panazybol megh Erthethem az the . k . Bozywſſagath, ees nagh ÿelees karaath, kÿth· thwgÿa . k . hogÿ Igen banok, ezziel penÿg megÿs muthathom, hogÿ Banom ees· Nem een akarathombol wagÿon, Merth Irtham rola, deeshazÿ Ihwannak az mÿ dolgoſſongnak . . . a Wyzaknara, hogÿ kÿ, yewÿeen,

ees ez . . k . lewth· dolgoth meg Laſſa, Megh lathwan az Baʒay Bernaldal, the . . k . mÿnden kararowl ees, Bozywſſagarowl, Elegeth thetheſſen, Baʒay Bernaldnak es ezen keppen megh Irtham Annak feletheen the . k . kedweeth lelÿe, eez. Rewl megh eſmerÿ the - k, hogÿ nem mÿ akarathonkbol· wagyon, Merth Thwgya kegielmed, hogÿ En az wagyok, az kynek magamath monthaᵐ, ees az my Neween magamath aÿanlothom, Mert en the· k . barathya wagÿok, Ez lewel kewlth Budan ʒenth Emrÿhkyral napyan Anno domī 1 5 1 °),

Laʒlodcak ʒalkaÿ Erdelnek ees
. . . . . wſnak kamaraIspannÿa.

Jegyzet. A' levél' fennmaradt pecsétén, liliom.

1511?

VIZKERESZT UTÁN HARMAD VASÁRNAP.

XII. MYKÓ BALÁS LEVELE NAGYMIHÁLYI JÁNOSHOZ.

Nagymihályi, Mikónak v. apóssa v. mostoha atyja volt.

Eredetije a' gróf Sztáray levéltárban Kassán. Kiadta onnan Ertlÿ János hites ügyvéd 's levéltárnok. Lemásolta Krieger János 1835. Összeolvasta Döbrentei Gábor.

Czímzete kivül.

Egregio Dn̄io Joanni nag̀ Mÿhalÿ Dn̄io ac Patri suo charissimo.

Vitezlĕ nemes vram keg: ʒolgalatomat Irom mÿnt bÿzot vramnak es attÿamnak, Touaba the keg: mÿnd aʒʒoniommal es edes giermekiduel egietemben egeſsekteket kivanom hallanom en magam felĕl kedig az azt Irhatom hog mÿnt ketten az aʒʒon emberuel igen betegeſĕk vagiunk. Kerōm azert moſtan keg: hozna be, auag̀ kedig ha keg: be nem hoz hatnaÿs en kertem Apaſſÿ Istuaňt keg: bÿzna reaÿa eō en hozzam iutatna, akarnam azert hog amÿg az vr Iſten eltetne lenne nalam es elottem, mert az aʒʒonÿ emb̊ernekÿs maſt kellene ha ith volna, ennekem̊ÿs kedig hog̀ tudnam el hellÿheztetnÿ a mÿ keues uagion, mas az hog̀ ʒek̊ólkedem̊ÿs nala nekel, mert ennekem̊ ith femmÿ ieuedelmem nÿnchen ha kedig az eóreg ʒekrenĕket elnem hozhatnak,

tehat kẽtózek valamÿbe amÿ benne uagion es az eǵ ladat kÿlgie el keg: bÿza keg: bator apaffÿ iſtuan vramra es megÿs keg: ʒauat erre keg. vgian igẽn kerẽm eõrõmest kedig es ʒiuem ʒẽrent akarom vala ha eltembe keg: uel ʒẽmbe lehetẽk uala, mert igẽn beteges embẽr uagik. Touaba, ha keg: be nem ſ̃ehetne keg. ha modot talalna, bar chak aʒʒoniomat eó keg: met eǵ keves ideÿg bochatna be keg: ʒolhatnek vele eǵrel maſrol, az vr iſten tarcha meg keǵ: naǵ sok ideíg mÿndẽn iauaÿual, Datũ ex apa naǵ falüa iij Dñica Epiphaniae Ad 1 S 2 ✕1

Mÿko Balas

Touaba az mezes alat ualo Joʒagbol amÿ keues Jeuedelmet abraham Janos ennekeom adot Ith nalam vagion kÿt en meg adok mÿndẽn oraban vaǵ keg: iiẽ be auaǵ aʒoniomat bochattÿa keg: uaǵ eǵ bűzot emberedet, kÿ kezebe mondgia keg: hoǵ agiam, keg: azert ezt ne hÿrdeſse, mert az Joʒag nekẽlÿs leʒẽn keg:

1515.

FEBRUARIUS 14DIKÉN.

GOCHŸT JÁNOS XVI. FORINTÉRT EGY SOLTIZ HÁZHELET AD ZÁLOGBA KENDY ISTWÁNNAK. XIII.

Eredetije, Pinczen Nógrád vmegyében Szentimrei Gochit Károlyi nemzetség levéltárában. Lemásolta Jászay Pál 1836. Bécsben, hová magával Szentimrei László mk. udv. cancellariai conceptualis practicans vitte.

En gochÿt Janoſ wallom ez en lewelemnek rendÿ ʒerynt eſ adom myndeneknek tuttara az kyknek yllik hogÿ ennekem adot kendy Iſtwan az en ʒükſegemre tyzenhat foryntot tallert mel tyzenhat forűntert attam nekÿ zalogol zuha dolynaba faroſ warmegyebe lewen egÿ ſoltiz haz helemet foldewel retewel erdeywel eſ egyeb hoza tartozowal akar mÿ newel neweztefſek hogy mynd adigh byrya myg en az fŏlŏl meg mondot tyzen hat

foryntō neky meg adom Kynek byzonſagara attam pechűjeteſ lewelemet kezem Iraſaval meg eroſytetetet. Datum In poſſeſyone Zent Imre Die dominico carnis priui uite licet Decima quarta February Anno 1515.

Idem Johanneſ Gochit

manu ꝓpria

1515.

XIV. FERUS ÁGOSTON HÁROM JEGYZÉKE BOR KIMÉRÉSRŐL.

Eredetijük gróf Zichyék levéltárában, Palotán, Veszprím vmegyében. Kiadta onnan ezt 's a' többi ott lévő magyar iratokat gróf Zichy Miklós Döbrentei Gábornak, 's ez, lemásolta 1836.

1.

1515 Janoſſy Zucz Pál arult kondor ferench hozta bornak egÿke Zÿn bor volt benne +iiij deſa egy Iczje az deſa volt + Ichies Ichÿejet arulta

ℨ 8 Ment kj ℔ ++ ℨ ++iiij

adot be az araban ℔ +6

Moſt adot ℔ iiij

feruſ agoſton.

2.

1515

Janoſſy Zuch Pal arulta ſent Imreh bornak egÿke zÿnt bor volt 9 deſa, az deſa volt 18 Iczÿes Iczÿet arulta 8 Ment kÿ ℔ +iij es ℨ +ij

eczÿer adot be az araban ℔ iiij es ℨ +

Maȝor adot ℔ 9 es ℨ 1

Mynd megh fyzetet wol

ferus agoſton.

3.

1515 Janoſſy Zucz Pal arulta horuat Myhaltol vet bor felenek egyike zÿn bor volt tÿz deſa benne Iczje iiij az folÿ az deſa volt +8 Iczÿeſ Iczjet arulta ℈ 8 Ment kj ℔ +iiij ℈ Liij

Viragh zeredan adot az araban be ℔ . 9 .

2 adot ennekem ℔ ij

3 adot ennekem ℔ iij ℈ Liij

ferus agoſton.

1515.

FANCSIKAI NAGY JÁNOS KÉT JEGYZÉKE BOR KIMÉRÉSÉRŐL. XV.

Mindenikének eredetije gróf Zichyék levéltárában Palotán Veszprim vmegyében. 'S mindenike külön szelet papiroson. Lemásolta Döbrentei Gábor 1836.

1.

1515 Janoſſÿ Zycz Pal ere . . . . . egh kertj bort volt zÿn bor bene +ij deſa ez deſa volt +vj Iczieſ arulta ℈ iiij ment kj ℔ 8 mins ℈ Hij zent Mÿklos nap vtan valo vaſarnap adot ℔ v ℈ H5

az wtan Iſmet adot ℔ ij . . . . . ℈ Hiij

Nagh Janoſ

fanchjkaj.

2.

1515 Janoſſÿ Zuez Pal Maſjk kert bort arult . . . . . volt zÿn bor benne +ij deſa . . . . . Ichje az folÿ Iczjët arulta ℈ iiij ment kj ℔ 8 minuſ ℈ 8 . . . . . kozepben adot ennekem bort . . . . . ℔ 8

Nagh Janoſ

fanchjkaj.

E' pontozott helyeket, elkopás miatt nem lehet az eredetiben olvasni.

1516.

XVI. JEGYZET NAGYMIHÁLYI DÉNES ELZÁLOGÍTÁSAIRÓL.

Eredetije, gróf Sztáray levéltárban Kassán. Kiadta onnan Ertlÿ János hites ügyvéd 's levéltárnok. Lemásolta Krieger János 1835. Összeolvasta Döbrentei Gábor.

Item hatÿ Jobbÿagyas helet adot nagmihalÿ Dÿnes Quarū Intribus ſpinde, cepke Demeter, ſÿket mÿhal es laſlo molÿnÿak, totÿ ucÿaba Item. ketÿ Puſtat, az Igÿen nagÿ kw̄ hazÿnak ellenÿbe kÿ annak elǫtte elj puſtulÿtÿak wolt. Es egÿ kw hazzath melÿ hazÿban lakoth· Palochka neüo lakoch. kÿ mind nagmihalÿba tartǫzzǫ. Es meg Ith mint az odÿuar dolga, mert annak elǫtte wallotta wolt az mint ezÿ leuel tartÿa de meg nē neüezzÿ mÿrt vettetÿk wolÿ zalogba. Nÿeggÿed felÿ ȝaz forintba arÿanÿba az anÿanak claranak *ſooſ*... ferencÿnek Marÿaſy ferencÿnek, Eſtÿwannanak Janoſnak et. cetera. 1. 5. 16. Nÿeguen hetÿ eſtendeyben Jarÿ ezÿ Imar moſt.

A' számok utáni: Negyvenhét .... most, szavakat más kéz vetette oda, látszik, később.

1516.

XVII. HÁZÉPÍTÉSI KÖLTSÉGEK JEGYZÉKE.

Eredetije, a' Paksy nemzetség említett jegyzőkönyve' 57d. lapján. A' ház épült ——— nevü helységben. Lemásolta Döbrentei Gábor 1837.

Item, Az kew wagonak Atham *ff.* L.

It. Az haÿoerth Atham *ff.* XX

It. Az kewmÿeſnek Atham *ff.* Lꝯv egÿ hordo Borth es egÿ ȝalannath

It. wethem egÿ kemenche Meȝeeth Mannÿ palthwl *ff.* XXvij

It. In feſto Bt̄e Margarithe virginis .... ez napon wethethem ȝamoth

Az Balas Meſterhel hogÿ mÿnth Atham ÿmaran ew nekÿ · 1 · 5 · 16.

It. Atham $\bar{1}4$v forÿnthoth

Borth Attham iij hordowal

Ʒalonnath atham iij

Bwzath atham ɨɨj fertallÿal

1517.

PAƷTOR GEŐRGNENEK MARGIT ASZONNAK ES HEDEGES PETERNENAK FELELETY TERYEK JÁNOS ELLEN. *Igy.* XVIII.

Eredetije sz. kir ns. Kassa városa levéltárában 979 szám alatt. Védelmezi magát a' téhányi két asszony, boszorkánysággal vádoltatása ellen, Kassa birája és tanácsa előtt. Nem igaz mondja, hogy vizet zavart volna, vaj csinálás végett. Találta ottan és lemásolta Döbrentei Gábor 1835.

Tiſʒtölendö biro uram eſ nemöſ tanach uraim minekönk ugi mint föl pöröſoknek tehhani Paſʒtor görginenek margit Aſʒoninak eſ hedegöſ Petörnenek Ana Aβoninak feleletök ez eſ ennekokaert cʒitaltuk uraſagatok eleiben törnenire tereck janoſt ennek Imar moſtan ugi mint Anno 151· 7· eʒtendöben ualo ʒent görgi nap taiaban mulot harom eʒtendeie hogi margit Aʒoni jnet Az kaſai malombol me gön uolt haza tehhaniban len en bartuſneual de bartuſne uiʒatert uolt ezokaert mert lepedöit felette uolt Az malomban eſ mikoron margit Aʒoni Az hoſtatt viginel mene tanalta elöl hedegöſ Petörnet Anna Aʒont eſ mont margit Aʒon mit uiʒeʒ Anna Aʒoni mond ölagi turot meteltem darabra el Adnia mond iſſmet margit had laſam mint metelöd mert en ſohha nem meteltem Anna megmutatia Az turot margitnak Imaran ennek utana ugi mint ket eʒtendö el muluan Az mikoron ez dolog volt teriek Janoſ ment tehhanban enek i eſ egi eʒtendie multel eſ Az tehhani birak eſ eſkötok elöt Igi ʒolt janoſ bizoni kar tinektök birak hogi meg nem tutjatok butotni paʒtor göginet margitot eſ Az hedegöſ Petörnet Anat Az tehhaniakot mert en lattam hogi margit eſ Anna keten tüzet raktanak Az hoſtat uegin Az uiz melet ot Az honat tehhaniban menek eſ ö magok keten Az uizben Alotank margit eſ Anna eſ egi

maſt uizel öntöztek uaiat moſtanak az uizben maga ſem margitnal ſem Ananal uai ſem uolt eſ Az teriek Janoſ meltatlan zauara Az tehhani eſköt uraim margitot eſ Anát meg Akarttak butotnia de ök uötek ez dolognak törueni zörint ualo meg lataſat uraſagotok eleiben mert Az ö tizteſegököt Az raitok töt galazatert teriek Janoſnak el nem egedik eſ ha Az uraſagotok törueni mutatia mi mind keten margit eſ Anna teriek Janoſnak neluehöz felelönk

Uraſagotoktol törueniet uariuk mert meg bizonituk Az ratok töt galaſakot Jambor zömeliökel.

Jegyzet. Téhány, Kassához tartozó falu Sáros vmegyében már. Távolsága csak egy kis órányi. Az ut ki oda Kassáról most is malom mellett viszen, melly Hernád vizén közel a' városhoz van. Népe hajdan magyar volt, 's járt, mint majd reformatiót valló, a' kassai sz. egyházba. Nem kedvezés megszüntette azt 's lassanként eltótosodott a' falu; némelly lakosának csak neve maradott magyar. 1831b. a' cholerában holt volna ki a' legutolsó, ki még nem tuda tótul. Igy hallám ezeket. — 'S hallám Gömör megyéje köznépének ma is azzal tartását, hogy: asszonyok vizet zavarnak akármelly forrásnál, 's a' leüllepedés után vaj kerekedik elé.

1518—1524

KÖZÖTTI.

XIX. DRÁGFFY JÁNOS TÁRNOK, ÖZVEGYTARTÁS IRÁNT EGYEZIK, NÉHAI .... Ÿ MÁTYÁS' MEGHAGYOTT FELESÉGÉVEL.

Eredetije Nagy Gábor kir. táblai ügyvédnél, Pesten. Levette arról Döbrentei G. 1837.

En kÿ wagÿok Barbara Azzon, ...ÿ pether leÿanÿa nÿhaÿ .....ÿ Mathÿas meg hagÿoth feleſÿge: Thezek ÿlÿen wallaſth, es Adok menedeketh, En zabad akarathom zerenth, ez nagſſagos Dragſſÿ Janoſnak kÿralnak Tharnak meſterenek, hogÿ Engemeth megÿ Elÿgÿtheth mÿnden ÿgaſſagombwl kÿ Engem ÿletheth wolna .....ÿ mathÿas ÿozagabol, g ÿgÿ hogÿ Adoth nekem .....ba Egy nemes Ewleſth az hoz hath haz ÿobagÿoth az hoz zantho fewldeth Retheth es erdewth, hogÿ mÿgh az En wram neweth En wÿfelnem Addÿglan Ilÿem mÿnth Enÿmeth, es ha

holthom Thewrthÿnÿek wagÿ fÿrhez menek, thehath Ez nemes Ewlÿs kÿben Az .....ÿ mathÿas lakoth, es az hath haz ÿobagÿ mÿnd az Zantho fewldwel Rethwel es erdewel egÿethembe, nekÿ Thÿʒtan es ʒabadon megÿ ʒalÿon mÿnden pernel kewl, Thowaba Az En ÿedrwhamrwl es elegeth Thewth, es Adok menedÿketh nekÿ wgÿ hogÿ az..... belÿ es ..... balj Reʒemeth megh Bochatha es ha nekem holthom Thewrthÿnÿek, es az .....ÿ Janos Germekÿnek kÿ az En Germekemthewl az fofy aʒontwl wolna walo: thehath az ....ÿ ....ÿ reʒem, mÿnden pernelkewl megÿ wÿʒʒa ʒalÿon az dragffÿ Janofra, Es az Ew Germekÿre maradekÿra, Es ezekbewl En mÿndeneknek Therheth ream weʒem mÿnd leÿanÿometh es egÿebeketh hogÿ az dragffÿ Janofon fenkÿ ezekbel ne kerefkethheffenek, Az en ÿgaffagomerth merth Engemeth megh Élegÿtheth myndenekbewl.

Dragffy Janos

mā ꝑpa.

Évszám nincs kitéve, 's hogy lett volna sem látható sehol. Azért vétethetik azonban 1518—1525 közöttinek, mondá Nagy Gábor a' Tudom. Gyűjtemény 1835beli VIIIdik kötete 38d. lapján, hol e' „vallás és menedék“ lenyomtatva is áll, mivel Drágffy János 1518b. lett tárnokmesterré 's volt 1525-tig. Midőn 1837b. Aprilis 23d. velem az eredetit birtokosa legnagyobb készséggel közlé, állítását 1525ről 1524re nyilatkoztatta, minthogy e' Drágffy János 1525b. már temesi grófnak iratik.

1525.

KESSEREW MIHÁL BOSNYAI PÜSPÖK 'S TESTVÉRHUGA KRISZTINA KÖZÖTT BÉKELEVÉL, KILENCZ FŐUR 'S TÖBB NEMES ELŐTT. OLVASTA WERBEWCZI HELYTARTÓ. XX.

Eredetijére akadott Paulányi József, mkir. udv. cancellariai concipista, 's közzé tette 1824ben Mart. 2d. a' Magyar Kurir mellett járt „Kedveskedő“ 18d. számában, mellynek akkor szerkesztője Igaz Samuel volt. Becses gondu tisztelt megmentőjénél sokáig lévén még, lemásolta Bécsben Jászay Pál, saját gyűjteményébe, 's majd e' másolatát a' magyar akadémia számára, nekem adta által 1834b. Az eredeti őriztetik most a'

nemzeti muzéumban Pesten, hová tőbbel együtt Ittebei Kiss Antal, kir. udvarnok, táblabiró, N á d o r unk ő cs. kir. Főherczegségéhez Bécsben 1833b. Decemb. 9d. költ felajánlása szerint, hazafiúlag nyujtotta. Hasonmássával együtt bocsátá onnan közre Horvát István a' Tudományos Gyűjt. 1836beli Xd. kötetében. Sajtó alá itt, Jászayé ment.

Forma verborum Reconciliacionis Reuerendi domini Michaelis Keſſerew Epi Bozneñ. ac Generoſe domine Criſtine Sororis sue carnalis. In Nÿaraſapath coram Egregÿs Stephano Werbewcz locumteneñ ac Magro Nicolao de mÿlethÿncz prothonotario perſonalis pñcie Regie Maieſtatis, necnō Michaele Kendereſÿ de Gÿal Gregorio peſthÿenÿ de marthonos regio conſiliario Ladiſlao was de Gÿalw comite comitatus Zolnokexterioris. Johanne doczÿ de Zeg. Gregorio de mÿkola. petro de Ibran, Lazaro poka de Iſthwanhaza Jowachÿn de Zenthlewrÿncz ac multis alÿs Nobilibus Secundo die feſti Beati martini Epiſcopi et confeſſoris Anno 1. 5. 2. 3. facte, et primo forma verborum domine Criſtine.

FORMA VERBORUM DOMINE CRISTINE.

Jo Wram Ees io Bathÿam, az Mÿnemew per, ees Indolath awagh zook Mÿ kewzewttewnk, Wronk ew fewlſege elewth woltanak, azokerth erthem hogy The kegelmednek en ream nehezſege wagÿon, Een az mÿkeppen Egÿebekthwl erthethem wala, azkeppen kenÿergewthem wala Wronknak ew felſegenek, hogh the kegÿelmed felewl Een nekem therwenth thethethne, de moſthan Eerthem, hogh the kegÿelmed en nekem kewtheles nem wolth, mÿnth en elewmbe atthak wala, Azerth kerem kegÿelmedeth, mÿnth ÿo Wramath, Ees io Bathÿamath, hogy ennekem meg Bochaſſad az mÿth ebbewl en Ream nehezelthel, ees Laas engemeth Jozerethethwel Merth en mÿnden ÿomath The kegÿelmedthewl warom mÿnth Jo Wramthol ees ÿo Bathÿamthol.

Lcta p Me Werbewcziū Locūtenent.

FORMA VERBORUM DOMINI EPISCOPI.

Jo hwgom Bÿzonÿaba, nem thwdom okath. Mÿerth en the neked wgh fogattam wolna, az mÿnth the elewdbe atthak wolth, Merth femmÿ zÿkſegem rea nem wolth, hogh en the neked hÿthemre fogattam wolna, Azerth en ees kerlek thegedeth mÿnth ÿo azzonÿomoth ees ÿo hwgomoth, hogh

ha mÿ faradſagod ees kewlſeged ez dolog miath wolt, en ream eretthe ne nehezel? merth az mÿth en mÿwelthem az en Thÿzteſſegem olthalmaban mÿwelthem, Innen thowa Ewremesth Lathlak mÿnth zerelmes athÿamfÿ-ath ees hwgomath.

Id Werbewczy qui ſuppra. In Teſtimoniū p̄miſſor. m. p.

Jegyzet. Kívül: Hungaricum M. reconciliatio inter kessereo Epp̄um Bosnensem et ejus sororem Xt̄inam kesserő. Alább ki vagyon vakarva, de még is olvasható ezen idegen kézzel tett jegyzés: haec propria Verböczii scriptura videtur. — Csak a' bizonyságirás és helytartói *Lecta* vagyon Werbőczy kezével. — Az oklevél' egész tartalma, XVI-dik század ezen szakában közönségesen divatozó betűkkel, 's más kezével.

Fenn említett békehely: Nÿaraſapath, sehol sem jő elé Görög helysoraiban, mint még ma is meglévő helység. Nyárs-Apáthi, pusztául igen, Pest vmegyének kecskeméti járásában. D.

1527.

ORSZÁGOS TIZED SZEDŐK ESKÜJE. XXI.

Eredetije szabad kir. Kassa ns városa levéltárában, 1157 szám alatt. Lemásolta ott Krieger János, 1835. Összehasonlította Döbrentei G. Költ János király udv. cancellariájából Budán, b. Szaniszló püspök vértanú innepén. Onnan vitte Kassához, Szerdahelyi Ewz János királyi rovó, hogy a' város által segédül választott két beszedő, e' szerint mondja el hitét.

Iſten Engem vgh segellÿen, BodogAzzon, Iſthennek mÿndzenthÿ, hogh Az moſthan meg zerzeth dolgoth, Az thÿzedeth Igazan be zolgalthathom, Es Abban ſenkÿnek nem kedwezek, ſem wrnak, ſem magamnak, ſem Athÿamfÿanak, ſem Barathomnak, hanem Igazan kÿ Adom, Es be zolgalthathom, El nem Tÿkozlom, ſem magamnak nem wezem, Es a kÿ mÿth ad, Tÿthkon tarthom, Iſten Engem wg segellÿenn,

---

1527.

NOVEMBER 5d.

HÓDOLATESKÜ I-ső FERDINAND PÁRTJÁRA. XXII.

Eredetije a' pozsoni káptalannál az úgy nevezett „protocollum Farkassianum" 156d. lapján, CC alatt. Lemásolta Döbrentei Gábor 1836. Összehasonl. Kaszay József, jegy-

ző. Elmondotta 1527ben 12 egyháznagy, 33 országnagy és főur. 1528ban egy illyen, 's egy püspök; 1530b. egy főur. Kiadta ugyan már Kováchich Márton, l. Supplem. ad Vestigia Comitior. Tom. III. Budae 1801 pag. 123. de az előttem volt eredetinek helyesirásához képest azon lenyomtatásba több hiba csuszott. Ezek itt kikerülvék.

En n. Eſkezem elew ÿſenre. az ew zenth ānyara mÿnd az zentekre. hogh felſeges feÿedelmnek ferdinandos wramnak. magÿarorzagnak es chehorzagnak kÿralÿanak, az en kegÿelmes vramnak, mÿndenek ellen. ÿeleſſben kedeek. az ew ellenſeghÿ es engedetlenÿ ellen, atalanfogwa senkÿt ki nem veven. hÿw es engedelmes lezek, es az En Ertelmem zerent igaz es haznos tanachot adok mÿnd azokrol Kÿket ew felſegenek meltoſagara haznara avag artalmara eſmerendewk lenÿ Ew felſeget zorgalmatoſſon es hÿven tudoſſa tezem az Eẅ ÿavara telÿes ereÿmvel gondolok, gonozat El tawoztatom. az ew felſegenek tÿtok tanachat meg nem yelentem, ÿſen Engemet ÿgh segelÿen es iſenek mÿnd zenthÿ:

1527.

NOVEMBER 5-DIKÉN.

XXIII. KORPONAI SZABÓ JÁNOS LEVELE ZÓLYOMBÓL, NAGYSZOMBAT BIRÁJÁHOZ.

Eredetije szabad kir. Nagyszombat ns városa levéltárában. Mássát vette Döbrentei Gábor 1836.

Czímzete, kivül. Ez leuel adēk az Nagÿ Sombati bjronak ennekem Ig̃ bjzodalmas wr̃amk tulajdon kezjben.

Solgalatomat ayanlom te keñek jo byro ez s̃o En kenek az Adom tutara hogi ennekem az feÿrwarÿ Janos ados fl. 20 es ~ 2 x kotote magat hog az Zo lomj ſokada lomra ennekem meg kwldj az Hus foryntot ew az ew ſawat meg nem teleſztete es meg nem kwlte az en Pynzemet es ew kotote magat hogy ha az meg hagjot napon meg nem kwldj tahat ket anywal tartozjk ennek̄ Azerth en tekñk: adom tutara hog̃ ennekem ſem yrt ſem ÿzent ezen adoſagom felol, en keñek tutara adom hogj en walahol embert

kapok en tartom azt kedmetek waraſabol ez akarā keñk tutara adnj Iſten tarȝa myg Datum Zolomjno nouembrj 5 1527 (?) L. Hasonmások összezete.

Sabo Janos korponaÿ

1528.

MÁJUS 16DIKÁN.

PAZDICSI BÁLINT UJ ZÁLOGLEVELE.

XXIV.

Ugy látszik Pazdicson, Zemplin vmegye homonnai járásáb.

Eredetije, gróf Sztáray levéltárban, Kassán. Találta ottan 's mássát vetette Krieger Jánossal, valamint ezt összehasonlítá Döbrentei Gábor 1835. Novemb.

En Paȝdiczi Balint Vallom Az Lewelemnek rendiben hogi En vőttem Az En jo Akaro ſogor Aſonÿomtul Henzelődÿ Dorko Aſonytul nemenemü ſsükſsegemre Z5 Magiarj forintot Azon Emberemnek ſsumajara Az melljet Attam Az Vitezlő ſsomrakj Janoſs Uramnak ſsogoromnak Kraſsnam Vauſs Pal Nevö Emberemre. Actum 16. Maÿ Anno 1528. Ez Jambor ſzemeliek elött Stropkay Janos elött, Paȝdiczi Praedikator elött, és Szomrokÿ Menihárt elött.

jdem quj ſsupra Paȝdjczj Balint mꝑria.

1539.

SZENT LUKÁCS NAP UTÁN VALÓ VASÁRNAP.

KÁROLŸ LŐRINCZ MENEDÉKET ÁD KÁROLŸ SIGMONDNAK.

XXV.

Károlban Szatmár vmegye nyíri járásában.

Eredetije Pesten a' Nagykárolyi Károlyi grófok levéltárában 2 *f.* 319 alatt. Döbrentei Gábornak gróf Károlyi György m. akademiai igazgató 's tiszteleti tag urhoz 1838beli folyamodására megnyilván e' levéltár, kikereste benne Waltherr László, nemzetségi levéltárnok, 's m. akademiai levelező tag. Lemásolta Kertészffy János. Ide nyomatását az eredeti szerint javította ki Waltherr László. Bizonyítja Döbrentei Gábor.

Észreadás. Az előszó befejezete mondja meg, miért, soron kivül, ez itten.

En Karolÿ lewrÿnchÿ, fogadokh hÿtemre Thÿȝteſſegemre, hogÿ aȝ mÿnemew ioȝagom ennekem wolna karolba, ȝalogba Karolÿ Sÿdmonthnal, aȝrwl en ewnekÿ menedeket adok hogÿ ſoha aȝt en ew tewle megh nem waltom, hanem meegh kaptalanba wallom erewkewl, es en eȝt senkÿnek nem mondom ſoha, eȝ en pechetem allath, a hol en eȝt walakÿnek mondanam,

hÿtemen Thÿzteſſegemen maradÿakh, ez lewel kewlt Karolba zent lwcachÿ nap vtan walo weſſarnap ſ.5.3.9 ppria manw.

Zöld viasz fölibe tétetett papirosra nyomatott idegen pecsét. *Waltherr László.*

Jegyz. E' névben itt: Karolÿ, nem *Carolus* van, hanem a' most *karvaly*-nak mondott madár, melly Molnár Albertnél, 1644*diki* kiadásában, így áll: Karoly, *Nisus*, *nomen avis*, *alias*, Karvoly. A' Károlÿ grófok czimere is, e' *karol*, *karul*, *karval*, *karvaly* madár. E' szó' ragasztása úgy lehete, mint: szem-*ély*, szem*él*; lap-*ály*, lap*ál*; sereg-*ély*; sereg*él* 'stb. Karon tartatott a' madár 's lön: kar-*oly*, kar-*ol*. *Szerkesztő.*

1529.

SZENT BERTALAN APOSTOL NAPJÁN.

XXVI. RASKAI MIHÁL, SIGMOND, ISTVÁN SZERZÉSE,

Pálóczon, Ung vmegye kaposi járásában,

atyjukfijáról maradt jószágukra nézve, míg abban őket megegyenesítik.

Eredetije, Zichy grófok levéltárában, Palotán Veszprém vmegyében. Találta ottan 's lemásolta Döbrentei Gábor 1836. A' pontozott helyek elmállottak.

Mi . . . . . Raſkaÿ mihal*): ſigmōd: es e⸗van: vgian azon . . . . . Emlekezetre: hogÿ mi Nagiob, bekeſſeges meg . . . . . vk aniak palochÿ katalin akarat . . . . . ben . . . . . tꝛtꝛnk ilien zerze⸗: hogy ez kezenſ . . . . . ioz̄agot: ki . . . i . ran . . . . azmi atianfiatvl maradoth: bekeſſegvel tartivk mig . . . megÿ oztivk: kezꝛtꝛnk: eḡik ſem vezen ſem pēzt ſem kedegi . . . uhaiat el: ezkiveven aẑmit ꝛzveſegivel mint megi egeneſꝛlꝛnk: azoniō akaratiabul: ezmeniegzꝛre lagi⸗rō zerent tit kelien veni: anak kivꝛle egiknekis ſe penzer. ſe marhaiat: el nē vezꝛk oztan ezi ꝛvedꝛ zent mihalnap vtan azon elſꝛ vaſarnap Raſkai ſigmōd ket atiafiat: vagi baratiat fogia mig aztꝛb atiāfiakval ketꝛt: ha megi egeneſÿthenek benꝛ̄k io; hanē hat i⸗len igaſſagazerent: keztꝛnk megi ozok: kinek mi ivt beñe aval tꝛrien: azfogot emberek fel ne ꝛtheſſek ezerze⸗: ha aztꝛbi nē akarnaÿ: ciak keteÿs veget teheſſen beñe: Eznek erꝛſſegere es megi alaſara: fogadūk hꝛtꝛnkre es tizteſſegꝛnkre hogi megi alivk: ez felꝛt megi irot zer-

*) Igy leljük már 1211ből, Fejér, cod. dipl. T. III. Vol. I. pag. 110. „*Mihal* cum filio suo *Mihal*, Vol. II. pag. 228, quia locus est specialis quod vulgo dicitur Wduorhe*l*. Azonban, Vol. I. p. 156. áll: locus Farkashalowhel*y*. Vala hát hajdanta hasonlóan szárazon e l l e z ő, 's lágyítva e l y l y e z ő vidék. Dunántul ma is ellezés hangzik. *Szerkesztő.*

zeſt ha meliek meg nē alana ioʒagaig bele veʒen: eznek erǫſſegere atuk egmaſnak pechetǫnk alavalo Ƨevelet es kezǫnk iraſſat, ezlevel kelt Palochon Ʒent bertalan apoſtol Napian 1. 5. 2· 9.

P. H. P. H. Emericǫ de chahol
manv ꝓp.

micha . ! . . . raſka ꝓrḡ
ma . . . . . .

Stephanus de Raſka
manu propria
ſigiſmūnduſ Sǫzch . .

1529.

SZ. MIKLÓS PÁPA DICSÉRETE, TIZENEGYESEKBEN. XXVII.

Eredetije, könyv levelei köztt, mellyben ezek vagynak nyomtatásban: De continentia Sacerdotum 1510. De sacramentis 1512. 'stb. E' könyv, a' gyöngyösi sz. ferenczeseké. Lemásolta Frankenburg Adolf 1837. Összehasonlította Döbrentei Gábor.

LAVS SANCTI NICOLAI PONTIFICIS. 1. 5. 2. 9. ENDECASILLABON.

Leg mosth segethseg zenth miklos minekewnk,
Kÿk idnepe . . . es teged tiztelwnk,
leg the zenth miklos tanolo iſſÿaknak
mÿ zegedelmewnk.
Az kÿk tanoſagra neuedbe adathnak,
es tanoſagoth nagÿon gÿakorlonak.
bewnth te neuedbe el tauoztaſſonak.
zent mÿklos pÿſpek.
Vÿ chuda tetelel ziwletel ez vilagra.
the ſÿrededbe fel alal labadra,
Zeredan penteken the anÿad emleÿeth
echer. eſmered.
Seegen embernek harom zewz leanÿa
kÿketh akar vala gonoz bewre adnÿa,
ew zǫzeſegek meg maradoth vala
the kenched mÿ̈a
Scentelenek teged mirraba pÿſpeke.
ÿoleheth ſokath the mondal ellene.
az the hazadnak holoth the zewletel
Lÿchia Neue.

Az the chuda teteled zenth mÿklos eneklem,
merth the hozza . . vagÿon bÿzodalmam nekem,
hog az nag iſtennek zenth malaztÿa mÿa,
menÿorzagoth vezem.
Nagÿon teged kÿalthnak es teged tiztellnek.
kÿketk vizeknek habÿaÿ fenÿegethnek.
kÿk Dragaſagba hozzad ewewltenek.
segethseg lezez nekÿk
Chak sÿdo adosagath nem akarÿa meg adnÿa.
az kereztÿen ember alnokſaga mÿa.
the oltarod elewth meg eſkewek raÿtha.
hog nekÿ meg atta
Tewre es meg ǫle ewteth ew zekere.
hwalloth palchÿoÿabol kÿ omla ew penze.
kÿlemben ew penzeth ſÿdo el nem vewe,
ha nem fel tamaztad.
Ime zegen emberth iſten fel tamazta.
azth az kegetlen ſÿdo hog meg lata.
legottan iſtenhez ewes meg terth vala
kereztelkedeth vala.
Nÿghatatlan kepen mas ſÿdo tiztel vala.
az te keped hazaba kw falon tartÿa vala.
mÿkoron megÿen vala kalmar aroÿaval.
sokalomba
Inneth ew hazabol hog el megÿen vala.
mÿnden iozagath neked hagÿa vala
kemen fenÿegeteſth ha meg nem ewrizned
raÿtath tezen vala
Chwdakepen nekÿ kencheth ew hazabol.
tolwaÿok ragadozak ew ſokadalombol.
ha meg ÿwtoth vala keped le ragada
kewfal oldalarol.
Oh mel kegetlenewl teged meg verth vala,
nag veres rwhaval meg ÿelentel vala.
tolwaÿok morhaÿath hog ha meg nem vÿnnek
ewk mÿnd el veznenek.

Las mel chwda keꝑpen latrok ÿedenek.
Sydonak morhaÿath ewk es mind meg vÿwek.
tolwaÿok bo̩negbel legottan meg terenek,
es Jambora lewnek.
Az sűdo legottan kereztÿenne lewth vala.
nekÿk ſegedelmel nagÿal lewtel vala.
tegedeth kerewnk leg mÿ ſegedelmeẅnk
mÿnden oraba.
Ime mel igen teged tiztel vala.
heth eztendews germeknek az ew edes atÿa.
kÿth the zenth neuedbe ew aÿanloth vala,
dÿakűÿ thwdomanra
Papnak vÿzen vala az germek ebedeth
zegen ember aÿton kenÿergenÿ kezde
hog ew alamiſnath paptol erdemlene
iſtennek neuebe
Ottan az germeknek az pap paranchola,
hog zegen embernek alamiſnath, Adna,
gÿorſan ew fwtamek ſenkÿth nem lathata
kÿ ko̩nergeth volna.
Nag hÿrtelenſegel ewrdeg ewth meg foÿta.
the zenth Mÿklos pÿſpek fel tamaztottad vala.
ennek vtanna germek zÿwe zerenth
teged tiztelth vala.
Teged eg nemes ember igen tiztel vala.
ew nekÿ magzatoth iſtento̩l nertel vala.
eg Aranÿos poharth ew fÿaval egb ..
vinnÿ akar vala
Iñya az poharba hog fÿa nekÿ hozna,
germek az tengerbe hamar vezeth vala
mene templomothoz az germeknek atÿa
pohart vitte vala
Fel tamaztad fÿath chudalatos keꝑpen.
az ew atÿa haromzor oltarottol eſven,
the neked az germek maſodűk poharwa..
tizteſſegeth tewen.

Im eg kazdag ember teged tiztel vala.
hog te ẅ nekű fẏath atta.. vala
germek vezeth vala atẏa nem twgẏa vala,
melẏ varasba volna
Chak az germek akor aẏanlatoth vala,
idegen kẏralna.. es adatoth vala,
germek vochoraẏan poharath tartẏa vala.
es igen fẏr vala
Igen kerdẏ kẏral germek hog mith ſirna.
germek kẏraln.. nag fẏrwan azth mongẏa.
Atẏa zenth mẏklosnak rako.. templomoth
kẏnek ma vagűon napẏa.
Siraſatol germeketh kẏral vg onzolẏa.
hog ẏarẏon zent.. Mẏklos mith gondolz ew raẏa.
it the lezez velem germek ragattatek
fene zelnek mẏa
Ez germeketh zenth mẏklos templomnal tette vala.
kẏt ew zent neuebe atẏa rakatoth vala,
nag erembe akor germek attẏa lewth vala
halath adoth vala.
Segedelmeth twled zent mẏklos en vezek.
mikor zent neuedbe iſtennek kenẏergewk.
akor zenth malaztẏat the nekem meg nẏerẏed
hog teged tiztellek
Te zenth neuedbe pechẏ ferench zerzette vala
kazarẏ plebanos hog mẏkoron volna
Janos kẏral volna kenches ẏo budaba
vigſagaba volna.
Eztendeẏeth mongẏa revideden irẏa
mind zenth octauaẏa hog mikoron volna
ezer ewth zaz hwzon kẏlench eztendebe irna
ẏo keduebe volna.

Jegyzés. Péchy Ferencz plébános endecasillabont akara, 's lön verse, 11, 12, 13, 14, szótagu. Latin eredetije, melly 1521ből, e' fordítás előtt áll illyen czímmel: Anthoni Manicellj Weliterni hymnus in diuū Nicolaū pont. igen is, tizenegyes, sapphói. Péchy nem érté e' szelíd versnem kellemes folyamát. Irá ő egyébiránt *verse* minden sorát

csak folytában. A' pontozott helyek, jelentik a' szónak elvágatását, melly az iratnak e' könyv mellé köttetésekor történt. — Kazár, van Nógrád megye füleki járásában.

1530 ÉS 1539

KÖZÖTTI.

KRUSŸTH JÁNOS KIR. KAPITÁNY LEVELE NAGYSZOMBAT BIRÁJÁHOZ ÉS ESKÜTT POLGÁRIHOZ, XXVIII.

Korponáról Zólyom vmegyében.

Eredetije, szabad királyi Nagyszombat ns városa levéltárában. Kijegyzette ott 1836ban Döbrentei Gábor. Lemásolta 1837. Makláry Ferencz hites ügyvéd 's gróf Zay Károly cs. k. aranykulcsos titoknoka.

Czímzete, kivül. Prudeñ: et Circumspēt: Judici et Juratis C. in Tirnavia exiſteñ ðnis et Amicis honoran.

Kezenethemeth es magam ajanlaſath Irom kegielmeteknek, minth Jo Vramnak. thowab keoniergeth ennekem ez Eotwes Jakap, miel hogj ertette wona, hogÿ tÿ kegielmetek rea haragwth vona, merth hogÿ enne Ideig kiwewl Jarth wona, azérth az ew ith keſſeſe ſemj egieb nem leon, hanem ez hogÿ valamÿ kopiath hozzoth vala Ide keozwkbe, es amit el athatoth benne es mindenik az Vraimnak muſtra feiebe vette el, es ezt kelleth meg varnj, azerth kegielmetek az en Baratſagomerth miwellie ezt, hogÿ valamÿbe meg ne karoſethivk, merth ith es eleg karth valloth, kith en tj kegielmetektwl Jo newen vezek iſten tharthia meg. k. Jo egeſſegben ex corpora 17. marci 153... Joannes kruſÿth Capitaneus regius.

A' végén lévő 153 mutatja, e' levélnek 1530 és 1539 között valamellyik évben, költét. A' negyedik szám semmiképp nem látszik.

1531.

SZENT BÁLINT NAPJÁN.

RUSZKAI DOBÓ FERENCZ SZERZÉSE ATYJAFIAIVAL, XXIX.

Szernyén, Bereg vmegyében.

Eredetije Zichy grófok levéltárában. Mássát vette Döbrentei Gábor 1836.

En dobo ferench Rvſkaÿ adom emlekezethre mynden . . . . . 3 en palochÿ chatharinaſſonnak chaholÿ Imrenek Raſkaÿ myhalnak es Raſkaÿ

eſthwann . . . . . hozam walo attyafywſagokerth hogh az en Igaſſagom megh erthwen palochoth az caſtelth es mynden hoza tartozowal egÿetembe az mÿ az ew refek ennekem per nelkÿl megh ereſtetek, theſſek nekÿek Illyen walaſth es serzeſth hogh aſſonÿomotth migh el bekewel tartom palochbelÿ refeben az kÿ nekÿ azoſtafba ȝwthotth wolth, eȝ az palochÿ eſthwan haza helen harom hazatth cÿnaltatok nekÿ egh Sÿwthew sobath odwarath kertheth be rekeſtethem, dubrokath megh bochatom mynden therwenkedew ember ellen en kewlcegemwel megh oltalmazom, es az . . . . . s adoſſagath en Ryam weſſem az ewth ȝaz forintoth kyben Sennna Solymos nala zalogba wolth, es mynden rendbelÿ dolgokrol menedeketh adok, es Semÿ Joſagotth ȝewendere thewlek nem perlek Sem az en ewcheÿm nem perlÿk, es mynden tehethſegemſerenth melletek ƨeſſek aȝ egÿeb Joſagok el Igazytaſaban es, thowaba dobo eſthwannak es domonkoſnak terhyth Ryam weſem es ez felel megh Serzeth dolgokath az kaptalanban velek megwallathom, ha kedegh en ewketh ezerth perlenem es wagh az en ewcheÿm ezen ƨewel ereÿewel harom ezer forenton maragÿak az terwenbe addegh be ne alhaſſak mynd az en ewcheymwel egyetembe . . . . . nigh nem megh fizetem az bÿro refnelkÿl, kÿrel attam ez en ƨewelemett kezem Iraſawal es pechetemwel megh ȝechetheth, ȝerenyen kewlth senth balynth napÿan 1531.

Franciſcus dobo de Rwȝka manu ꝓpria

correcta et addita p̄ me fraū dobo ȝ̊ dobo mā ꝓpria

Jegyzés. Ime külön magokra magyarúl szerződtek a' világiak, de azon bevallást, mellyet káptalannál akara tétetni Ruszkai Dobó Ferencz, az egyháziak, latinul adák ki. Igy divott a' nyelv, bizonyosan hajdanibb korban is családi kötésekben, hol pap nem jöve közbe. — A' pontozott helyek, elkopvák.

1531?

UR MENYBEMENETE NAPJÁN.

XXX. IVÁNKAI WITÉZ MIKLÓS LEVELE SZABÓ PÉTER NAGYSZOMBATI BIRÓHOZ.

Irmelben *), azaz, mai Ürményben, Nyitra vm. nyitrai járásáb.

Eredetije Nagyszombat ns városa levéltárában. Kijelelte ott 1836. Döbrentei Gábor. Lemásolta Makláry Ferencz 1837. (L. Hasonmások összezete 's: MAGYARÁZ. és JEGYZETEK.)

Czímzete, kivül. Prudenti ac circūspẽto viro Judici Petro Zabho a tÿrnauÿa, dõno nõis 9fidentissimo pateat. (P. H.)

Kezenetemnek Wtanna Solgalatomat es magam ayanlaſat Irom tÿ k: towaba Irt wala en hozam zemelÿe zerÿnt az koſůt gheorg, hogÿ ez el mwlt Ideben nemÿkoron wÿtek wot el az ů zolgaÿ az en zenamat az ů hÿre nekÿl, es mű helen ezt ů megertete wot hogű az ů zolgaÿ azt cheleketek mÿnden kéſedelem nekÿl azon helen en hozam Jů t, wghÿan akoron, es ennekem azt az koſot ghergÿ ennekem meg bhezelete, hogÿ az ů zolgaÿ el wÿtek az en zenamat, enghe Illet, ez Jambhor wghÿan akoron megh eleghÿthet, ezt en walom Jambhor zemelek elet az Jambhor zent elet Irmelÿ ſerenth elet es az Irmelÿ bÿrak eleth, illies ghal elet, es zaz albert elet, es az Irmelÿ oltar meſter elet az Janus paph elet, es az maÿtenÿ Jambor polgar elet, az magaradÿ bhalÿnt elet, mÿnd ennÿ Jambor zemel elet walom azt en, hogÿ engemet megh eleghÿtet wghÿan akoron, műkoron az tertent wot, entelem menth ember wot, wghÿan akoron. tartha megh az Iſten tÿ k: mÿnden Jawawal. Datů a Irmel in die aſcenſionis doñi 1531. (?) Nicolaus Witez a Iwanka ſal Wa v: d: In omnib9. —

*) Ilmer 's Ilmur-ra, l. Katona, Hist. metr. eccl. Coloc. P. I. p. 327—333. Fejér, cod. dipl. T. V. Vol. II. p. 279. „Joannes de Ilmur (alias Ilmer, Ürmény) praeposit. budensis . . . de terra sua Ilmur, terram duor. aratror. vendit cuidam Gallo filio Dereszlő de Vasad, (al. Vasard) pro quatuor marcis argenti perpetuo possidendam Anno MCCLXXV. 'S Chron. Budense, ed. Podhraczky p. 220—221. *Ilmerus*, személynévül jő elé IId. Endrének 1221beli okiratáb. *Cod. dip. Tom.* III. Vol. I. pag. 326, „libertinos contulit, quorum nomina sunt haec: Mata, Cseba, Ilmerus. Ugyan itt, Ivánka is név: Item Ivankae dedit vineam. Tom. IV. Vol. II. p. 363. pedig 1255b. Andreas, filius Iuanka, Vol. III. p. 253." Johanes filius Ivanch de villa Vasard. Ugyan e' helynév leszen, *Ylmer*, in parochia (comitatu) Nitriensi 1155ből. Tom. II. pag. 142.

1520.

SZ. EZEKIEL PROFÉTA NAPJÁN.

DRÁGFFY JÁNOS TÁRNOKMESTER 9 FORINTOT VESZEN KÖLCSÖN VÁRDAY FERENCZ ERDÉLI PÜSPÖKTŐL. XXXI.

Erdődön, Szatmárban.

Eredetijét Palotán Veszprím vmegyében a' vásonkői gróf Zichyek levéltára mutatja. Lelé ott 's mássát vette Döbrentei Gábor 1836. Augusztus 12d.

En Dragffj Janos tharnok meſter adom ez leweleth emlekezethwl hogy wethem kelczen ez nagÿſagos wardaÿ ferencztwl erdelÿ Pÿſpek vramthwl ff v iiij forÿnthoth ees wethethem zalagon egy arankereſteth kÿ kewekwel gengekwel Igen kazdagh mig meg athhathom ez ſoma pÿnz ez lewel kelth erdewden ʒenth ezechÿelÿs ꝓfetha napan 1520.

(P.H.) Johannes Dragffy
m̄a ꝓpa.

Jegyzetek. 1. Az egész, mind egy kéz irása, 's így Drágffy Jánosé magáé. 2. A' „ff v iiij forÿnt" 29 forintra van téve a' gr. Zichy levéltár czímsorában, ezen jegy: ff, két tizesnek olvastatván. Nem készülhetett el ott helyben e' jegy' tökéletes hasonmása, kőre vésetés végett 's közre terjesztésül, de én inkább is nézém azt *forint*-nak, ámbár igy kétszer jő elé, előtte is utána is v iiij-nek, hanem ez, több illy régi iratban találtatik. Az iró elébb latinosan ejté, szám elejébe *f*-jét, azután magyar nyelv kivánttaként. És vegyük csak fel: a' „zálogon vetett aranykereszt", bár „kövekkel gyöngyökkel igen gazdag" volt, *kisebb* lehetett, 's mint kicsiny 29 forint értékü akkor, alig, midőn Verbőczi tripartituma I. 133. szerint illy közbecsü állott 1514b. Veres Balás 1565beli fordításaként: egÿ iobbagÿ ewlÿs kÿben ember lakÿk, egÿ gÿrara kÿ negÿ forÿntot tezen, bewchewltetÿk, Ewrewk bewcchÿel kedeg, tÿz gÿrara . . . Egÿhaz kÿnek kęt tornÿa wagyō, de nem monostor modra fwndaltatoth. XXV. Gÿr. Egyébiránt gyöngye válogathatá e' keresztecske becsét, 's érhetett volna 25 girányit is, de *fő* az, hogy *húsz'* régi jegyei közül leghasonlóbb volna ffhez e' jegy: ꝛꝛ, hanem ez még nagyon elüt attól. 3. Csak megreppentem e' helyen, miként áll itt: *ez* nagÿſagos, ez ſoma pÿnz, későbbi *az*, pénz*t* helyett; *napán* szóban mint van kihagyva *j*, hogy effélékre olvasónk a' több iratban is figyelmét fordítsa. Bővebben illyekről hátul a' MAGYARÁZATOK 's JEGYZETEK összehuzott példákban adnak világítást.

---

1 5 3 7.

SZENT BERTALAN BÖJTÉN.

XXXII. GÁSPÁR ÉS MIKLÓS, SZENTPÉTERY JÁNOS UR' SZOLGÁJI, NAGYSZOMBATHOZ.

Jókő várából Nyitra vmegyében.

Eredetije Nagyszombat levéltáráb. Kijelelte 1836. D. G. Lemásolta Makláry Ferencz.

Czímzete, kivül: Egregijs Dominjs Judici et Juratis Civitatis Tÿrnauiensis etc. dn̄is nostris honoran̄. (P. H.)

Ʒolgalatwkath mynth nemes wraykhnak, az k: leweleth mÿ megh ertetẅk, kÿth tÿ k. az mÿ wrunknak kwldeth wolt, de amÿ wrunk moſt hon

nÿnchen, de azt hihwk, hogÿ megh ma haza Jw, azerth ha haza iw az k. lewelith megh latwan k. walozтÿs wzen ollÿath, az mÿnewth kÿwan. k. ahol k. azt irÿa, hogy az Biro hazára menth wolnÿa az wram iſpanÿa, es az fogloth kÿ wetek wolnÿa az kalodabwl, bizon twgÿa .k. azt, hogÿ mÿ azt nem ertetẅk *ennellwbe*, hogÿ az haznja mentek wolnÿa, wgÿ minth wolnÿa haza, azt mÿ hogÿ megh ertenk, hogÿ az k. iobagÿ az mÿ wrunk iobagÿath megh ſogtÿak wolnÿa Bwntelen, azonal torwenth hatwnk wala benne, hogÿ megh lataſſek, ha meltan foktak megh, az wagÿ nem, merth az mÿ wrunk ſem hagÿa, az mÿ kegelmes wrunk iobagÿath Bẅntelen ſenkÿnek nÿomorgatnÿ, azerth nē kelleth wolnÿa az k: iobagÿnak panaſzkonÿ, merth ha igaz k. azt nem kiwantÿa wolnÿa az torventh, azerth az mÿ wrwnk torventh teteteth wolnÿa benne, mert nem akarÿa, hogÿ az mÿ kegelmes wrunk w Jobagÿa üs, karba marÿagÿon, kegelmeteknekÿs nem akar wetnÿ, ſem az k: iobaginak, hanem mÿndekor io ſzomzedsaghal akar laknÿ, k. ahol k. aztÿs irÿa, hogÿ lowokoth wetek wolnÿa el az k. iobagÿnak, Bÿzon azt nem twgwk, megh ennel twbe ſem halottwk, hanē az k. lewelÿbe, de im meg twgwk, hogh ha az mÿ wrunk iſpanÿa wote el, tahath megh adatwkh torwen napÿk, merth ez minaponÿs az domboÿak az k: iobagÿ, wramnak egy iobagÿath wgÿ wertek, hogÿ megh moſtÿs fekzik, talan megh meghÿs hal bele, egÿebethÿs Sokath mÿweltek az k. iobagÿ, az wram iobagin, kinek nē kelleth wolnÿa lennÿ, azerth Bÿzon az mÿ wrunkhe wolnÿa az panaſz, de nem az k. iobagÿe. ha kedűk az wrā iobagÿa lezen Bwnes hÿſzẅk, hogÿ az mÿ wrunk megh Bwntetÿ, ha az mÿ wrunk haza jw, tÿ k. ennelÿs iob walaſztoth ÿr wzenÿs, hogÿ kÿn tÿ k. megh eleghethetÿk, im mÿ az lowon megh twdakozwnk, hogÿ ha az wrunk iſpanÿa wete el, tahath ezenel meg adatwkh, iſten tartha megh k. mÿnth

nemes wraÿkoth. ez lewel kolth iokwben Ʒenth bertalan boÿtÿn. 1537. gaspar et nicolaus ſervitores dnÿ Johanis Ʒenpeterÿ.

1539.

SZENT TAMÁS APOSTOL NAPJÁN.

XXXIII. MAJLÁT ISTVÁN, BALASSA IMRE ERDÉLI VAJDÁK, ÉS KENDY FERENCZ TÁRNOK SZÖVETSÉGE.

Eredetije a' károlyfejérvári káptalannál. Buczy Emíl kanonok 's levelező tagnak, kérésemre tett elintézéséből leirta 's hasonmássát is vette Horváth Lajos káptalani requisitor. Kiküldötte Buczy, 1837b. A' dőlt betűkkel lévő szavak kitörülvék az eredetiben 's helyükbe az iratott, mi itten szétszedve áll. E' szövetséget Verbőczi' személyes keresetére a' gyulafejérvári káptalan foglalta hiteles tanuiratába, eredetijéről, mellyet a' három szövetkező ellen tört cancellar, nyilván megkapott és eléadott.

Nos Capitulum Eccleſie Albē Tranſſiluane Memorie commendamus tenore preſentium Significaī quibus expedit Vniuerſis Q Spectabilis et Magnificus dominus Stephanus de Werbewcz Summus et Secretarius Regie Maieſtatis Cancellarius noſtram perſonaliter veniens in preſentiam exhibuit nobis et preſentauit quaſdam lrās Magnificorum Stephani Mäÿlad az Emerici Balaſſa pridem Waÿuodarum Tranſſiluaneī et Francisci de kend Magiſtri Thauernicorum Regalium in papiro dupplici patenter editas Sigillisq̄ et ſubſcripciōe manuum ipsorum propriarum roboratas Super quadam mutua interſe facta coniuracione hungara lingua confectas. Petens nos debita cum inſtantia vt nos tenores earundem lrārum ex quibus eiuſcemodi coniuracionis ſeries pluribus innoteſceret Cum ille in ſpecie nequeant vbiq deferri, in tranſſumpto lrārum noſtrarum Sigillogoq nr̄o Capitulari communitarum ei dare vellemus, Quarumquidem lrārum hungarico Ideomate (vt prefertur) conſcriptarum tenor verbalis hoc modo ſequitur.

Mÿ Maÿlad Iſtwan Balaſſÿ Imre Erdelÿ Waÿdaak kendÿ ferencz Thaarnokmeſter Az mÿ hazaank Jawaÿerth ez Igÿenes athÿaſſÿwſagos barathſagra menthewnk egÿenlew *akarathwal* akaratthal, Elewʒer az thewrwenÿek ees Regÿ ʒokaſſok es az egeeʒ kewſſegnek eskewſſeeg Jawanak ellene hogh semmÿth nem chelekedeẃnk de mÿnden koron es mÿnden modon chak az kewzewnſeges Joth kereſſewk Maſſodʒor hogh ha az feÿedelemnek walamÿ ʒerenchethlenſege awagh gonoʒa Therthenendÿk kÿth Iſten el thawoʒtaſſon Mÿ egÿetembe es egh ʒÿwel, walakÿth walaʒtandonk walaʒtaſſek Ees eggÿkewnkes maſſÿnk hÿrenekewl ees akarathÿa nekwl nem ʒall walamÿ ʒer-

zefekre de walamÿ ʒerzendew leʒen egÿenlewkeppen, es eghakarathwal mÿwelwnk mÿndeneketh azokba Harmadʒor hogh eggÿnk azmaſſÿnknak thÿʒteſſegeth elewwÿteleeth a wagh haʒnaath mÿndenkor mÿndenÿkewnknek az ew Rendehewz kepesth Jgÿekezÿk Elew wÿnnÿ es mÿnden modon a hol leheth *Segeÿtſegwel* Segecheggel ees Thanachwal keeʒ leʒen a maſſÿnknak Jawanak elew wÿtelere, wgh hogh ha walamellÿnk thÿʒteeth le tenneÿe Thahath az Thewbbÿ mÿnd az ew thÿʒteketh akar mÿ Nemewkh legÿenek le theeʒÿk sem aatthÿa eggÿnk magath maſſÿnk akarathÿa nekÿl walamÿ thÿʒtbe Negÿedʒer hogh mÿ kezzewlewnk eggÿkes walakÿnek az Thewbbÿnknek akarathÿa *nekÿl* nekewl Barathÿa nem leʒen Wgh hogh ha Thewrtennek hogh eggÿnknek walakÿ Barathÿa lenne az Thewbbÿnknek kedÿg nem awag kedÿg chak eggÿnknek mÿ kezzewlewnk az nem lenne Barathya Thahath az akkÿnek Barathÿa wolth azth awagh az Thewbÿnknekes Barathſagara hozzÿa awagh Nÿlwan mÿnden Barathſag ellen ezen kÿwel walo Barathÿanak ellene mond ees mÿ hozzÿank ragaʒkodÿk Ewthewdʒer ha walamellÿnknek mÿ kewzzewlewnk walamÿ keppen holta thertenendÿk Thahath az thewbbÿnk kÿk, meg maradnak az megholth Arwaÿnak mÿnden athÿaffÿwÿ es Igaz oltalommal es *ſegeÿthſegwel* ſegecheggel keez leʒen chelekednÿ ees mwthatnÿ Emberſegnek mÿnden Thÿʒteſſeges chelekewdeeſſÿth. Thowabba ha Jobbagÿnk a wagh ʒolgaÿnk a wagh atthyankffÿaÿ *kezeth* kewzewth, waghmÿ Magonk *kezeth* kewzewth walamÿ *egyenetlenſeeg* egÿenlethlenſeg thewrtennek a wagh lattatnak az fogoth emberek altal mÿnden halogatas *nelkyk* nekewl Igazan meg lattaſſeek es el wegezteſſeek, . wegezethre semmÿnemw embernek eghmafth meg nem haggÿok nÿomorÿtanÿ mÿnden thehetſegewnk zerenth mÿnd Eletewnk Marhaank *foghtaÿg* fotthaÿg. Ezth *pedÿk* kedÿg meg ʒeghetetlenwl fogadÿok meg tar-

thanÿ az mÿ hÿthewnk thÿʒteſſegwnkre mÿnd az mÿ *eletenkben* elethewnkbe, kÿnek Bÿzonſagara atthok eghmaſnak ez mÿ pechetewk, es kezewnk Iraſa alath walo leweleth, kewlth Almaſba Ezer Ewthʒaaz harmÿncz kÿlencz eʒthendewben Ʒenth Thamas Apaſtalnak Eſthÿn. Stephanus Maÿlad ꝑria, Balaſſi Imre manu ſua kendÿ ferencz.

Nos itaq̄ premiſſe peticioni memorati domini Cancellary tanq̄ iuſte et iuri conſone inclinati tenores preinſertarum lr̄arum Recognicionalium factum (ut premittitur) cuiuſdam coniuracionis et mutue obligacionis in ſe denotancium de verbo ad verbum sine diminucione et augmento aliquali Eadem hungara lingua qua scripte' erant Tranſſummi et tranſſcribi Preſentibusq̄ lr̄is noſtris patentibus inſeri facieñ eidem domino Stephano de Werbewcz Cancellario Regio ſui iuris ad cautelam duximus concedeñ Comuni iuſticia requirente Datū feria Quarta Proxima poſt feſtum Sacratiſſimi Coporis Chriſti Anno einſdem Milleſimo Quingenteſimo Quadrageſimo.

1539.

PAKSY KATA NÁSZRUHÁJA,

XXXIV. Eredetije Zichy grófok levéltárában Palotán. Lemásolta Döbrentei Gábor 1836.

Pakſÿ katha aʒʒonnÿal mel marhat Attanak 1539

Egh wereſſ kamwka ʒoknÿa mynd allÿa felÿ aranÿas Barſonnÿal wetteth Egh keek Tafota ʒoknÿa allÿa felÿ wereſſ barſonÿal wetetth Egh ʒederÿes granat ʒoknÿa Allÿa felÿ wereſſ barſonyal wetett Egh teſt ʒynew stamet ʒoknÿa Allÿat ʒederÿes kamwkawal felÿt ʒederÿes barſonÿal wettek Egh wereſſ scarlat ʒoknÿa, allÿat felÿt fekethe Barſonÿal wettek Egh feÿer stannet ʒoknÿa, allÿath wereſſ kamwkaawal felÿth wereſſ Barſonÿal wettek Egh pwplÿkan ʒÿn karaſÿa ʒoknÿa Allÿat wereſſ Ackatcal fewlÿt wereſſ: kamwkawal wet . . Egh ʒederÿes Aranÿas kamwka ʒoknÿa allÿat felÿt wereſſ: Aranÿas kamwkawal wetettek Egh teſt ʒynew tafota ʒoknÿa Allÿath felÿt zewld barſonÿal Egh ʒeweke purpÿan ʒoknÿa Allÿat felÿt zewld atlachal Egh wyſelew wereſſ: purgamal ʒoknÿa allÿa felÿ zewld Atlacſal vetett. Egh wonth Aranÿas kentes kÿ ala meegh hewlget adok

Egh wereff scarlat kentes Egh zewderÿes granat kenthes Egh wereff karaſÿa kenthes Egh wereff wÿſelew purgamal kewntes Egh wereff aranÿas hewlg swba Egh wereff welencheÿ tafota swba pegweth hattal belleth Egh wereff pwrgannal wyſelew swba nÿwl mallal Belleth gallera pereme pegÿwet hat Keth rwhanak walo kamwkath egyÿk ȝederÿes, maſÿk wereff. Egh Rwhanak walo tarka Racz kamwka Keeth Rwhanak walo feel atlacz Eggÿk ȝewld, maſÿk wereff Neegh rwhanak walo tafota Egÿk aranÿ zÿn, maſÿk teꝉ zÿn, az ketteÿ tÿndeklew Egh Rwhanak walo zewld Stanneth Egh Rwhanak walo wereff Stanneth ÿſmeth Egh Rwhanak walo wereff stanneth Egh Rwhanak walo keek pwrgonnal Egh nagh Aranÿ ȝelew fedel kynek az wege kettewtt slogos, gÿenges, az ȝele es Egh keepews fedel Egh Aranÿas ȝelew fedel ÿſmeth egh Aranÿas ȝelew fedel Egh fedel kÿnek az wege Aranÿas az ȝele nem Harom feÿer fekꝓthow ala walo fedel egÿken aran hÿm wagÿon az kettheÿn selÿem Hwzzonharom fÿrfÿ wekon gÿolch ÿmeg, az hwȝanak mynd aranÿa hÿme wagÿon, az ketteÿn tarka selÿem parta wagÿon, az harmadyk Paraȝt selÿemmel kewtett. Hwȝon egh fel ÿmegh wekon gÿolch, Tÿzen eggÿen aranÿas hÿm wagÿon kettheÿn elegÿ keſenÿ partha az tebbÿ paraȝth Ezeknek tÿzen harma kebeles Hath keethews ÿmegh kÿken mÿnd aranÿas hÿm wagÿon, kÿn ȝewes, kÿn kwſſenÿ, Neegÿe hÿmbe ȝedett, ketteÿ paraȝt Tÿzen Ewth Abroz, hata gyolch az tebbÿ Sahos Tyzen neegh lepedew, az nÿolcza gÿolch, az hata wekonÿ waȝon Tÿz gÿolcz keȝkenew az hata gÿolch, negÿe Sahos Tÿȝ elewkewthe, az Negÿenek Aranÿas feÿe, az tebbÿ fekethe hÿmbe ȝedett. Ewth wegh gÿolch, ketteÿ wekon gÿolch, az harma gÿapoth gÿolch Keeth darab gÿolch Eggÿk gÿapot, maſyk troꝑpaÿ Keeth Maÿcȝot hozzwk aranÿaſſok Egh gÿengÿes Parta Egh Naaffa Tÿzen eggh Arangerew Egh ketthews Aranÿas kwpa

Egh ezewſl Selÿe Pohar Keth ezewſl kalan Tÿz ʒewnÿegh Keeth Selÿem Paplan egÿk ʒederÿes maſÿk wereſſ Keeth derekal Harom feÿal Keth wankos kÿnek Racz kamwka heÿa wagÿon keth wankos kyknek zewld tafota heÿa wagÿon Egh Rwhanak walo wereſſ kam wkath

---

1540.

BÖJTBEN ELSŐ VASÁRNAPON.

XXXV. HEVESSI BORNEMISZA BENEDEK VICEKAPITÁNY LEVELE SZEPES VÁRMEGYÉHEZ.

Sz. Markusfalváról Szepesben.

Eredetije ns Szepes vármegye levéltárában 69 szám alatt. Engel Sándor, e' tisztelt megyei táblabiró 's főjegyző elintéztéből kikereste Bárdossy Elek levéltárnok 1836. Mássát vette az eredetiről Budán 1837 Döbrentei Gábor.

Czimzete, kivül. Zepes warmegeben Wÿchee jspannak es nemes Wraÿnak, adassek eleuel ꝛc Wraÿnak es barathÿnak

Iſpan Wrānak es Nemes Wÿtezlew Zemeleknek, kezenetemeth magā Aÿanlÿaſſath Mÿnth wraÿnak es barathÿnak, thÿ kegelmeteketh keuetem mÿnth wraÿmath hog' thÿ kegelmetek meg bochaffon, merth bÿβon enmagam mentē wolna kegelmetekhez, de eβen .k.mes, wrā feredÿ Chaſpar Alÿa hÿwatoth ÿgen hertelen mÿnd engemeth es mÿnd lewrÿnch wramath gewrgeÿ lerÿncheth, ez hokaerth bee nē meheteẅkh ſemen ſem lewrÿch wrā ꝛc thowåba nemes wraÿ, thÿ kegelmeteknek kewldewttem eſʒen .k.mes, wrā leueleth feredÿ Chaſpareth khÿ wronknak ewfelfegenek fhew Chapÿťanÿa, latwan thÿ .k.tek ez leueleth wÿffelen .k.tek, gondoth Reÿa, ha Zewkfeg' lenne, thÿ .k.tek, nee Agÿon okhoth ſemmÿwel, ꝛc thowaba nemes wraÿ, haluā ezth, gergeÿ lewrÿnchnek wolna nemÿnemw dolga, khÿerth jdezthek wolna ʒekben Azſerth thÿ .k.tek, mas wdewth Adhath nekhÿ mÿkhoron eſʒen .k.mes, wrā dolgaban nem leſʒen, hÿſʒem hog' mÿndennek eleg' teruenth Alÿ, thÿ kegelmetek nee Agÿon olÿan

teruenth Reÿa hon nem leteben mÿnth enreÿ̄a Aſʒen honnēletemben, ezth .k.^{tek}, neheznewen newege merth bÿſʒon nekhemjs nehez hog' Az malom Aſʒen molnomath el pwʒthÿthÿa, jſlen tharcha ſokh ÿowal .k.^{keth}, kewlth ſ Markwsfaluan bewthben elſw waſſarnp° ennÿ eztendebe, 1540

Wÿche Chapÿtan Bornemÿʒʒa benedekh heueſſÿ

Zöld viaszos gyűrűpecsétjén, szépen metszett kettős fő, homorú sisakkal. Papirosának beljegye, apostoli kettős kereszt.

1540.

KARÁCSON MÁSOD NAPJÁN.

MAJLÁTH, BALASSA ERDÉLI VAJDÁK, KENDI TÁRNOK, KORNIS, ANDRÁSSY, GERÉB, SÁNDOR, KACHŸAŸ, LÁZÁR, NŸWTHODI SZÖVETKEZETE. XXXVI.

Eredetije, a' károlyfejérvári káptalanban. Buczy Emíl kanonok, lev. tag, elintézéséből lemásolta Horváth Lajos ottani requisitor. Kezemhez küldötte Buczy, 1837ben Januarius 17d.

Mÿ Maÿlad Iſthwan, balaſſÿ Imreh Erdelÿ Waÿdaak Kendÿ ſſerenchÿ, Tharnok Mester, Kornÿs Mÿklos, Andraſſÿ Marthon, Peter Gereb, Sandor Mÿhal, Kachÿaÿ ſſerench, Lazar Imreh, Nÿwthodj Gergel, az mÿ hazank Jawaÿerth es Jgÿones athÿaſſÿwſagos baratſagra menthewnk Egenlw akarattal elwʒer az therwenÿewnk es regÿ Ɜokaswnk es az egeeʒ kwſſÿgnek kewſſÿg Jwanak ellene hogÿ semmÿt nem chÿelekedwnk, de mÿndenkoron, es mynden modon chÿak az kewſſÿges Jooth kereſswk, Maſſochor hogÿ ha az ſſeÿedelmnek valamÿ Ɜerenchÿetlen sege gonoʒa thwrtennendyk, kÿt Isten el tawoztaſson, mÿ egÿetembe, es egy Ɜÿwel valakÿt valaſtandwnk valaſtaſſegÿ, es eggÿkenkes Maſſÿnk hÿre nelkwl es akarathÿa nelkwl nem ʒal valamÿ ʒerzeſſekre, deh valamÿ ʒerzendw leʒen egenlw kÿppen, es egÿ akarattal mÿ welwnk mÿndeneket azokba, harmadʒor, hogÿ egÿnk az maſſÿnknak tÿʒteſsÿgÿt elw vÿtelÿt awagÿ

haʒnat mindenkor mÿndenÿkewnknek az ew rendehez kepewſth Jgÿekezÿk elew vÿnnÿ, es mÿnden modon ahol leheth segÿtſÿgel es thanachÿal keʒ leʒen az maſſÿnknak Jawanak elew vÿthelÿre, vghÿ hogy ha valamellÿwnk thÿʒtet le thennÿee, thehath, az thewbbÿ mÿnd az ew thÿʒteket akarmÿnemewk legÿenek le thÿʒÿk, sem aatthÿa egÿewnk magath maſſÿnk akarathÿanalkwl valamÿ thÿʒtbe, Negÿedʒer, hogÿ mÿ kwzwlunk eggÿnkes valakÿnek az thewbbÿnknek akarathÿanalkwl barathÿa nem leʒen, vgh hogÿ ha thertennek hogÿ eggÿnnek valakÿ barathÿa lenne, az thebÿnknek pedÿg nem, awagÿ pedÿg eggÿnknek mÿ kezelwnk az nem lenne barathÿa, thahat az a kÿnek barathÿa wolt az awagÿ az thwbbÿnknekes baratſagara hozza, awagÿ nÿlwan mÿnden baratſag ellen, ezewn kwwl valo barathÿanak ellene mond, es mÿ hozzank ragoʒkodÿk, ewthewdʒer ha valamellÿnknek mÿ kewzwlewnk valamÿ kepen holta thertenendÿk, thahath az thebÿnk kÿk megÿ maradnak, az megÿ holt harwaknak mÿnden athÿaffÿwÿ es Igaz othalomal es segÿtſÿgel kez lezewn chÿelekednÿ es mwtattnÿ embersÿgnek mÿnden thÿzteſsÿgesh chÿelekedetÿt. thowaba ha Jobagÿnk awagÿ ʒolgaÿnk awagÿ athÿankffÿaÿ kezewt vagÿ mÿ magonk kezewt valamÿ egenetlenseg tertennek awagÿ lattatnek, az fogoott emberek altal minden halogatas nekewl Igazan megÿ lataffegÿ, es el wegezteſſek Vegezetre Semmÿ nemw embernek eghmaſth megÿ ne hagÿwk nÿomorÿtanÿ mÿnden thehetsegwnk ʒerÿnt Mÿnden elethwnk morhank ffotaÿk, ezt Pegÿg megÿ ʒeghetetlenwl ffogagÿwk megÿ thartanÿ az mÿ hÿthwnk thÿʒteſsÿgwnkre, mÿnd az mÿ elethwnkbe, kÿnek bÿzonsagara attwk egÿ masnak ez mÿ pechÿethwnk es kezwnk Iraſſa alat valo leweleth. Kewlt ʒent Palon . . . . . karachÿon masod napÿan ezer ewtthʒaz neghwen eztendewben.

1489—1493 körüli.

SIRALOMÉNEK, BOTH JÁNOS VESZEDELMÉN, SZOLGÁJÁTÓL. XXXVII.

Hármas rímben, de nem az olasz *terza rima* váltogatásival.

Eredetije, vagy közelkoru másolata Pesten a' Kaposmérei Mérey nemzetség levéltárában a' Paksy nemzetséghez tartozott jegyzőkönyv utolsó levelének másadfelén. Közlé Mérey László cs. kir. aranykulcsos ur, Döbrentei Gáborral, ki le is másolá 1838b. Az itteni nyomtatásban álló dőlt betük, pótlások. Azok az iratban elkopvák. A.

Eszreadás. Miért nem állhata minden darab itt, éve sorában, elbeszéli az előszó befejezése.

Gondom nekem ÿo nagÿ Iſ*ten* maſthan nem wolna
Feleÿm*nél* thÿʒtheſſeghewm twdom nagÿ *wol*na
hogÿ az en ʒolgalth vram m*egh* nem holth wolna
Ream mÿkor ew ʒemeÿth ÿoban vethethe vala
Ʒolgalathom ew nala . . kellemetheſb wala
az weʒedelmet az en vram akoron valla
El valaʒthaak en vramath az nagÿ ʒolgalathra
kewethſegen el Bel kewldeek therek orʒagba
bÿzÿk wala mathÿas kÿralÿ therek Chaʒarban
Gondÿa vala en vramnak az nagÿ kewethſegbel
kyralnak ees megh ÿlenthe ew beʒedebel
Bekeſſegel hogÿ megh ÿewne chaʒar feldebel
Oh melÿ ighen hamÿs hÿthnek Az kÿral hÿth wolth
Kÿt Both Jan*os* az Chaʒarthol nekÿ hozoth wolth
Kÿ hÿth melleth az een vram ÿmmaran megh holth
Rea vewe az en vram az nagh kewethſegheth
megh akara ÿelenthe*ni* az thÿʒtheſegheth
Magah ÿol twda hogÿ oht thalal ſok elenſegheht
Ig Be theleek en Vramnak az nagÿ gondolaſa
kÿbewl vala kÿralnak ÿghen nagy Banathÿa
mert ʒemewel az kewetheth thebe ſem lathÿa.

Jegyz. Az első betűkből itt, Gregori fejlik elé. L. a' végén: MAGYARÁZATOK és JEGYZ.

1494—1500 közöttiek.

XXXVII. LATINUL HÁRTYÁN KÖLT OKLEVELEKRE, TARTALMAIK MAGYARÚL FELJEGYZÉSE.

B. Eredetijeik a' jászói praemonstrati convent országos levéltárában a' „Toldékok" között, *Appendicum fasciculi.* Kikereste ottan B. Fischer Norbert conventualissal 's Fedák Pál főjegyzővel együtt 1835b. Octoberben Döbrentei Gábor. A' latin nyelvszövetet, tartalom kivehetéséért csak szakonként irá le Fedák Pál, a' magyar reájegyzést hasonbetükkel Zsimek János levéltárnok. Az 1374 's 1494belieken állók első sora látható e' kötetben, a' „Hasonmások összezete tábláján." Itt is betűről betűre hív a' lenyomás.

NÉGYFÉLÉN ÁLLÓ TARTALOMIRAT.

I. 1374. Egri káptalan bizonyítványa. *Eleje.* Omnibns Christi fidelibus . . . . . praesens scriptum inspecturis. Capitulum Ecclesiae Agrieñ salutem in omnium salvatore . . . . *Illy magyar szavak benne:* a dicto fluvio Ticye nec non clausura wlgo Zegye = szeg . . . . fily Johannis de Wereb . . . . fily Lachk de Zwch. *Befejezete:* Datum feria sexta proxima ante festum penthecostes anno dñi millesimo CCC^mo LXX^mo quarto, regnante Ludovico . . . illustri rege Hungarie, Thoma Strigoniensi, fratre Stephano colocen Archiepp̄is et dicto dño Mychaele ep̄po Agrieñ Dño et prelato nostro existentibus. *Függő pecsét helye.*

Kivül reá írva:

Egrj kjaptjaljan lewelje kjben Atak Zÿeczenj kjonya ban fjaÿ mjhalj frak mjkljos fymō zÿolnak warmegÿeben Iztjzja meljet saap new faljujokjat mjkljos papnak a borsoujaynak w Atjafjaÿnjak Werebely peternek es lachk Benednek orjokben.

Mai olvasattal.

Egri káptalan levele kiben adták Szécsenyi Konya bán fiai Mihály Frank Miklós Simon Szolnok vármegyében Tisza mellett Sáp nevü falujokat, Miklós papnak, a' borsovainak, ű atyjafiainak Werebéli Péternek és Laczk Benedeknek, örökben.

II. 1374. Váczi káptalan iktatási tudósítmánya. *Eleje.* Omnibus Christi fidelibus . . . Capitnlum Ecclesiae Vachyeñ salutem . . . . quod nos literas excellentissimi principis dñi Ludovici . . . regis Hungarie nobis directas . . . recepimus in hec verba: Lodovicus . . . Dicitur nobis in personis Nicolai archy dñi de Borsva, Petri fily Georgy de Wereb et Benedicti fily Lachk de Zuch quod ipse in dominium cuiusdam possessionis Saap vocate in cotl̄u de Zolnuk existentis quas dñus Michael ep̄pus Agrieñ, Magister Frank Comes Cotl̄um Sopronieñ, et Castriferrey, Nicolaus et Symon fily cond' Konie Bani pro fidelibus servitiis dicti dñi Nicolai Archÿ dñi eisdem contulissent, legitime vellent introire . . . Super quo fidelitati . . . . Datum in Wyssegrad in festo beati Emerici ducis et confessoris anno dñi millesimo CCC° LXX^mo quarto. *Befejezete:* Nos itaque . . . nullo contradictore inibi aparente . . . Datum per manus discreti viri dñi Johannis Lectoris ecclie nostre, septimo die termini antedicti anno dñi supradicto. *Függő pecsét helye.*

HASONMÁSOK ÖSSZEZETE.

1494–1500. Egri káptalan 1374 beli bizonyitványára irva, lásd á 40d. lapot.

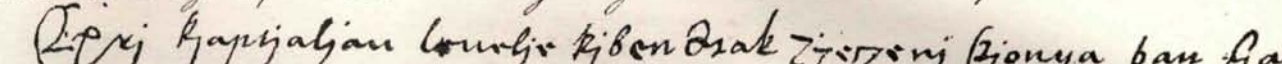

1494–1500. Sági convent iktatási tudósitmányán, l. 41d. lap.

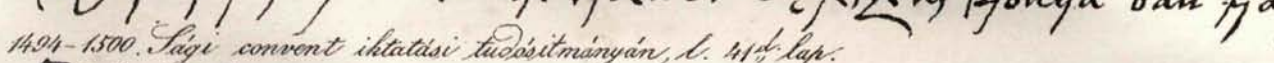

1517 Pásztor Györgyné 's Hegedüs Péterné felelete. l. 15d. l.

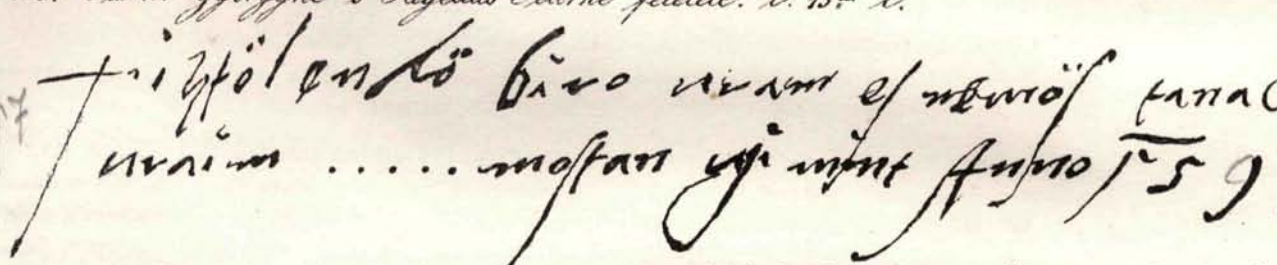

1597

1526–7 körülick. Ismét hártyára 1498, 1514, 1526, b. költ levelek tartalomirata l. 44d. lap.

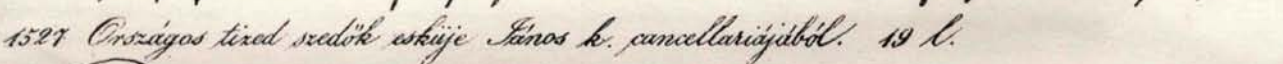

1527 Országos tized szedők esküje János k. cancellariájából. 19 l.

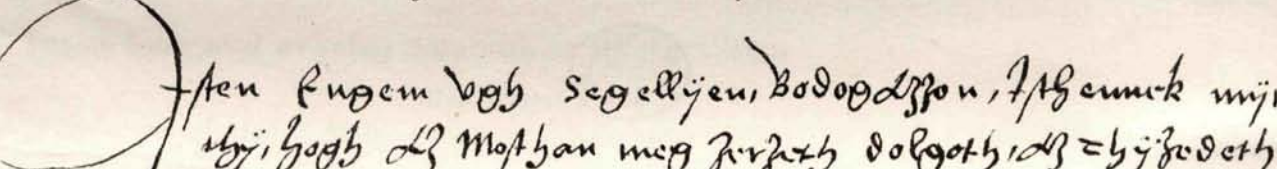

1527 Szabó János keze, l. 21d. lap.

1531 Witéz Miklós keze, l. 29d. lapon

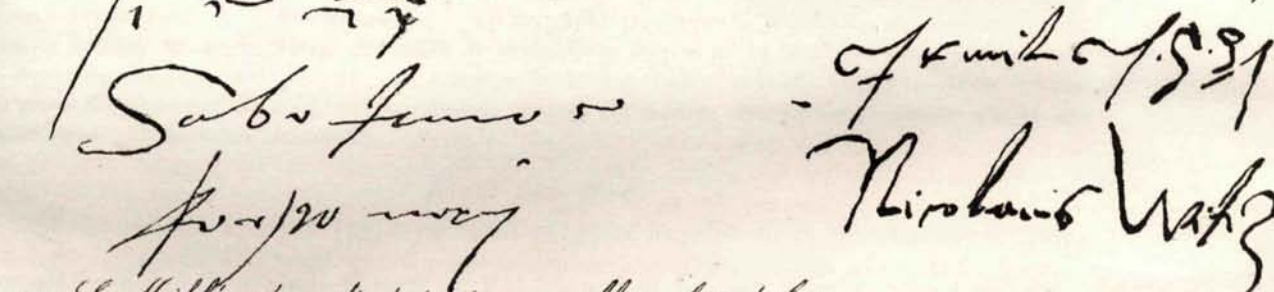

1529 Sz. Miklós pápa dicsérete tizenegyesekben, l. 23d. lap.

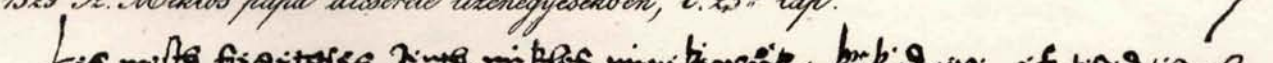

1587 Komárom városa jegyzőkönyvének kezdete, 1. 260. lap.

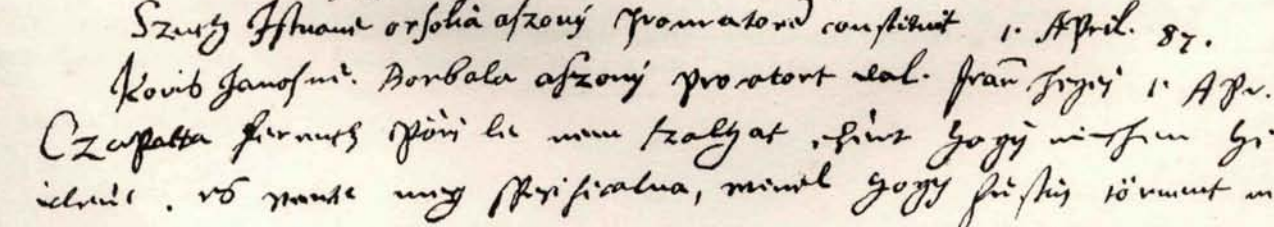

R. m. nyelveml. II d. kötetéb. „Vegyes t. iratok között á 40d. laphoz.

Walzel A. köreiró intézete Pesten 1840.

A.M.N.MÚZEUM
KÖNYV-
TÁRA

Kivül reá irva.

Saprjul waljo Iktjatjaſ melj wagyō Tyzÿe meljet Zyolnÿak varmegyeben meljet adot Az egrj mihalj pÿuspok Atjaſjaynac Barſuaÿ mjklÿos papnak, Werebelj peternek es lachk benedeknek tÿztjā kjolt az Iktjatjas

Mai helyesirással:

Sápról való iktatás, melly vagyon Tisza mellett Szolnok vármegyében, mellyet adott az egri Mihály püspök atyjafiainak Borsvai Miklós papnak, Verebéli Péternek és Laczk Benedeknek. Tisztán költ az iktatás.

III. 1469. Sz. István szentjogi conventje tudósítmánya határjárásról. *Eleje.* Serenissimo Principi dño Mathie . . . Regi Hungarie . . . . Thomas de Maythen Administrator et Conventus monasterii Sancti regis Stephani de Ʒenth Jog... Vestra noverit serenitas, nos literas viri magnifici dñi Comitis Ladislai de Palocz Judicis Curie vestre inquisitorias . . . *Magyar szavak még benne:* In possessione Nÿereghaza, . . . ad metas possessionis Nagh kallo . . . Abari miklos rethe alio nomine Nagh kallo ewlesy vocatum... Datum in Pathak, die dominico proximo post festum exaltationis sancte crucis, Anno dni millesimo quadringentesimo sexagesimo nono . . . . Nos itaque premissis amicabilibus . . . . . Datum secundo die diei inquisitionis . . . anno dñi supradicto. *Rányomott pecsét helye.*

Kivül reá irva:

Por as batorjakal as kallaj hatarerth as njreghazÿakal.

Mai helyesirásként:

Pör a' bátoriakkal a' kállai határért, a' nyíregyháziakkal.

IV. 1494. Boldogasszony sági conventétől iktatási tudósítmány. *Eleje.* Serenissimo principi et dño Wladislao . . . . Begi Hung . . . . Joannes prepositus et conventus eccles. b. Marie virg. de Saag . . . . Wladislaus . . . . dicitur nobis in personis venerabilis et religiosi fratris Joannis Abbatis monastery Sancti Benedicti de iuxta Gron et Conventus loci ejusdem, quomodo ipsi in dominium totalium possessionum . . . . Datum Bude feria quinta proxima post dominicam Invocavit Anno dñi millesimo quadringsimo nonagesimo quarto. *Befejezete:* Nos igitur . . Datum quarto die executionis . . . anno dñi supradicto. (P. H.)

Kivül reá irva:

Ʒēnbenedekj apatjur Iktjatya wolt magyat krjuſſo hjoz tjartÿozejo faljukba ellē mōtjak Werebelj Georg es Pal kjepeben kik az kjor russot bjrtjak.

Mai helyesirással:

Szentbenedeki apátur iktatja volt magát, Krussóhoz tartozó falukba. Ellen mondtak: Verebéli György és Pál képében, kik akkor Krussót birták. Krussó, Sárosban.

Jegyz. Ez eléadott 4 tartalomirat mind egy kézének látszik. Miért hihető 1494—1500 közöttről, l. a' végén: MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK. Az összevető, hasonló sok *j*-ézést 1565ből is talál itt, a' 184d. lapon. *J-ézés* helyett pedig *ypsilonozást* 1516ból a' 14d. 's 1542ből az 52d. lapon 'stb. Külön vidékejtés jele, 's tótos lágyitásé.

1512.

SZENT BERTALAN ESTÉN.

XXXVIII. A. **DRÁGFFY JÁNOS LEVELE KÁROLŸ ISTVÁNHOZ.**

Erdődről, Szatmár vmegye krasznaközi járásában.

Eredetijét Pesten a' Nagykárolyi Károlÿ grófok levéltára 34 F. 50 alatt, mutatja. Döbrentei Gábornak gróf Károlyi György m. akademiai igazgató 's tiszteleti tag urhoz 1838-beli folyamodására megnyilván e' levéltár, kikereste benne Waltherr László nemzetségi levéltárnok, m. akademiai levelezőtag. Lemásolta Kertészffy János. Ide nyomatását, az eredeti szerint javította ki Waltherr László. Bizonyítja Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. „Ez lewel adaſÿgk karolÿ eſtwannak az en jo barathomnak es ſomſydomnak (P. H.)

En jo eſtwan vram ÿrtham wala neked hogÿ miwel ez yewendew czethertheken kellene fyzethnem hogÿ az napra ne hadnal az kewes pÿznelkÿl azÿrth yrthal wala nekem hogÿ miwel yrthelenis es wala minek ſereth tehethnid ſereth tenned azyrth ÿmar ÿm czak keth nap wagÿon az napba azÿrth kyrlek en jo eſtwan vram hogÿ mindythÿlen walo jo wolthomirth wala minek ſereth tehethed ne hagÿ nala nakÿlen ha tewb nem leheth czakakar harom zaz az wagÿ keth zaz forynthoth kyldenil az wagÿ hoznal deha kÿldes hogÿ tÿn magad nem yewendes tehath boczaſad emberedeth hogÿ kÿnek adnam byzonſagomath ezen kÿrlek minth jo atyamfjath hogÿ ez maÿ nag ſÿgſſygembe nehagÿ ez (en) es wala mikor kellethem nem enniere byzal enhozam de wala mibe kellethem mind az tywe' lyſeg ez lewel kelth erdewden ſenth byrthalan eſtÿn[a] 1512

Dragffÿ Janos m̄a ppa.

P. s. towaba wala mith meg mond ezen ſolgam meg hÿged en jo eſtwan vram ezen kÿrlek.

Lásd erre Waltherr jegyzését 's a' szerkesztőjét: MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK, a' végén.

1525—1530 körűli.

XXXVIII. B. **DERSI NEMZETSÉG IVADÉKIRÓL, JEGYZET.**

Eredetije a' Nagykállai Kállay nemzetség levéltárában Pesten. Találta ottan 1837b. Majusban Fluck Eduard királyi ügyviselővel együtt keresve Döbrentei Gábor, így, oda so-

a) Deák nyelven: „in vigilia" ma: virraszt ójának mondják. Waltherr László.

rozottan: *Fasc.* 42. *App. Reg.* 3. *Seculi* 1400. Évszáma tehát nincs kitéve. Mássát vette Fluck János. Összehasonlította Döbrentei Gábor.

Deſy Janos es Deſy Peter eg ember Gÿermeke volt Iklod volt Iklodÿ Marthone es hÿttlenſegh alath veʒthÿ el Iklody Marthon Annakokaerth hog mÿwel Mathias kÿralra Tamad Mathias kÿral aggÿa Iſtwan kowacſnak Az Iſtwan kowacſ volt eg Darabanť h hadnagÿ deſÿ Janos és deſy Peter Az mÿnemes Joʒagok nekÿk volt aggÿak el Penzen es Iſtwan kowacſtol vgÿ veʒik meg ket ʒaz Aranÿ forinthon Iklodoth Deſÿ Janos volt Erdelÿ kamor Iſpan Tellyeſſegwel Erdelÿbe hol mÿ ſoh kamorak voltak mÿnd Ew Bÿrtha mathias kÿral vthan, Deſÿ Peter eſmett volt mathias kÿralnak komornÿka: Deſÿ Janos hal meg, Iklodban marad eg leÿanÿa teóle az Aʒʒonÿa Deſy Janoſne meghÿen Almaſÿ mÿhalhoz ezth meg Erthÿ deſÿ Peter Jeó haza mathias kÿraltol az Aʒʒonth deſÿ Janoſneth rakÿa kj Iklodbol semÿnelkeól az Aʒʒonÿn az leanth vÿʒchÿ el vele: hog' almaſy mihal el vÿeʒÿ, veʒÿ es hog Az leanÿ Anÿra fel newekedÿk aggÿak Dobokaÿ ſalattÿanak aʒʒonÿom annaʒʒonÿa mogÿoraÿ Banffÿ Laʒlone az leanÿa volt Deſÿ Peternek eſmett marad harom leanya eggÿkett veʒÿ Banffÿ Iſtwan az maſÿkath nÿwthodÿ Iſtwannak az attÿa noÿtodÿ Demeter Immar Banffy mihal és J Nÿwthodÿ Iſtwan Azoktol valok harmadik az apacca affon mindenÿknek nyenÿe, kynek neűe Deſy magdalna. Banffÿ myhalnak az anyawalÿ, és nwÿtodÿ Eſtywanak az anyokkaly egy Ember Germeke atÿawaly Déſy Peter lÿanÿ; ezÿ apacca Il az tobÿ megh holt gÿenealoghiae finis.

L. a' végén: MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK.

1526 körüliek.

ISMÉT HÁRTYÁRA LATINUL KÖLT OKLEVELEK TARTALOMIRATA. XXXIX.

Ereedetijeik a' jászói országos levéltárban az úgy nevezett „Toldékok“ között, *Appendicum fasciculi.* L. a' felebbi 40d. lapon. A.

I. 1498. Gömöri alispánok és szolgabiró bizonyítványa. *Eleje*: Nos Ladisl. de

Felfalw Cristoferus de Zemerchen et Joh. de Thorna Vice Comites et Jud. Nobilium Cotꝰus Gewmer. memorie eom̄endamus, quod Egregius Ladisl. de Saagh . . . . . duas sessiones suas jobagionales in possessione Mehÿ . . . habitas . . . . Discreto Dño Sÿmoni Presbÿtero de Hubo plebano de eadem Mehÿ, pro octo florenis auri puri . . . pignori obligasset . . . . Datum in Gemer, feria secunda proxima post festum Nativitatis bseate Marie Virginis anno dñi millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo. P. H. P. H. P. H.

Kivül reá írva.

Sagÿ lazljo wetÿet zÿalagban ket hÿaz Jobagÿot mehÿ ſymō plebanosnak mehÿben.

Mai helyesirással.

Sági László vetett zálogba két ház jobbágyot mehi Simon plébánosnak, azon Mehiben.

II. 1514. Iktatási parancs. Wladislaus . . . Rex Hung . . . fidel. nostris Capitulo eccl. Budensis . . . Dicitur nobis in persona . . Egregii Blasii de Saag, quomodo ipse in dominium totalis portionis possessionaꝝ Egregii Nicolai de Derenchen in possessione Nagh Kewrews vocata, in Coꝰtu Pesthiensi . . . titulo pignoris . . . legitime vellet introire. . . . Datum Bude, feria secunda proxima ante festum Beati Petri ap̄li anno Dñi millesimo quingentesimo decimo quarto.

Kivül reá írva.

Zÿaljagjoſyul Iktjatja mjagjat ſagj baljas nagÿ kjorjoſbÿen kj wollt derecjenÿe.

Mai helyesirással.

Zálogosul iktatja magát Sági Balás, Nagykörösbe, ki volt Derencsényié.

III. 1526. Osztató parancs. Ludovicus . . . . Rex Hungarie. . . . . fideli nostro Egregio Magistro Nicolao de Mÿlethÿncz personalis presentiae nostre protonotario. . . . Exponitur Maꝛti nostre in persona . . . . Egregii Johannis de Werebél legitimi tutoris nobilis pueri Francisci, filii . . . . Michaelis de Darócz, ex nobili condam Dña Dorothea filia olim Johannis de Saag progeniti, quomodo ipse una cum nobilibus . . . . de Herenchen . . . divisionem habere vellet . . . Datum Bude feria = ta proxima post festum beate Sophie vidue anno dñi 1526.

Kivül reá írva.

darjocj ferench tjutjorja wolt Werebelj Janoſ hjozjot wolt Janos kjralj parancjoljatjat herencjenÿekrje hogÿ meg oztjozÿanÿak

Mai helyesirással.

Daróczy Ferencz tutora volt Verebélyi János, hozott volt János, király parancsolatát Herencsényiekre, hogy meg osztozzanak.

Jegyz. E' három ismét ugyan azon egy kéz' nyoma. L. MAGYARÁZATOK és JEGYZETEK, valamint, a' „Hasonmások összezete táblájá't.“

1529—1541.

XXXIX. B. BABONÁS KERESZTELÉS VAGY, SZENTELT VESSZŐRE, KISÉRTŐ OLVASÁS, ARANYKINCS LELÉSE VÉGETT.

Beiratott, üresen maradt lapjaira ezen nyomtatott vulgatának: *Biblia: habes in hoc libro prudens lector vtriusque instrumenti nouam translationem aeditam à reuerendo sacrę theologię doctore sancte pagnino lucēsi concionatore apostolico praedicatorii ordinis.* 'stb. 1528. Kisebb folióban. Döbrentei Gábor 1835beli kérésére lett keresés közben találta Gyöngyösön a' Ferenczes atyák könyvtárában 1836 p. Magócsy István guardian 's hozta Budára 1836, majus 3. A' czímlevél első 's másod lapján illy bejegyzések vannak más más kéztől: *Catalogo Bibliothecae Conventus Gyöngyös inscriptus R. Conventus Gyöngyösiensis Ordinis fratrum minorum Reformatorum. Inscriptus Bibliothecae Per Frem Joannem Bárkányi.* 1662. *Szecseniensem.* Van ezen babonáskodás, *Genesis* végénél megkezdve, *Malachias* után végezve, hol a' „*Nyilakra parancsolás*" mindjárt a' „szentelt vessző" vel üzött ostabaság után áll. Mássát vette onnan Frankenburg Adolf 1836. Aug. 14. Összeolvasta Döbrentei Gábor.

Experimētum ad vgas ſecratas

En kerozтolek teghedet zentelt vezze, † atÿanak † fivnak † es zent lelek neweben, Vronk criſtoſnak zent teſteveL, zent vereveL, Bodogazoÿnak Tizтaſſagos zent zwz teÿevel, hog a mit en teneked parancÿolok abbaŋ te chawargo ne leg ha nem En nekem Igazan meg mvtaſſadh, kizerittlek az eLo iſtenre ki zemelebe harom aLatÿaban egh, atÿa fiv es zent lelep (így) iſteŋ Es kezиretlek az meÿnorzagbeLÿ zentokre, zent apaſtolokra, profetakra, patriar.ra martiromokra es zvzekre, Es kizиretelek az neg Ewāgeliſtara zent matera, zent lukasra zent marcra, es zent Janoſra kerlek es parancÿolok teneked, hog te eleted ſemj nemv igaz doLog kivaltkeppen ez eL reÿtot kinch eL ne Enÿezheſſek, mikeppeŋ az zent eLona azÿoÿ eLot criſtus ieſus vronknak kerezтfaÿa eL nem enÿezhetek, es mikeppen az ieriko varoſſabaŋ az akantvL Lopot palaſteL nem Enÿezhetek, es eL TitkoLtathatek, kit az ioſue, iſtennek akaratÿaboL meg lele, Azon keppen te ellotted ez foldbelÿ eL Reytet kÿnch eL ne titkoltathaſſek. † Atÿanak † fivnak † es zentLelok iſtenek neben Es kezerittlek az harom zent kiralokra, meleket az chillag Igazan az mi nemes idvezoÿteknek zvLeteſſere vezerLe, meL ighen igazan vtet az cillag vezerLe, olÿan Igazan vezzerÿ es vig te Engemeth ez eL Reÿtet kincre, es ne műtas vaſra ſe Rezre ſe onra, ſe Batokra, hanem bizonÿal araÿnra ezvſtre es tiſta kincre, † A † f

† es ʒent L n, olvas ꝓt pr̄ noſterth haromʒor, harom k. vtan mikor az kincnek helere meg az veʒe aiaÿt Egÿbe veſſed mond ezt elen keꝑpen, Vram Jeſus criſtus ſegeL meg Arra amire en maſtan Indvltam az te Jo wotodbol es nag ErgalmaſſagodboL kÿ elʒ es vralkodoL mind ōrökv̨l örökе Am̨.

NYILAKRA PARANCSOLÁS.

Alia ad virgas

Primo lege quinque pr̄ nr̄ ꝑ wlneribꝰ dn̄i nr̄i ieſu criſti, es ket nÿlnak az aÿat Nÿlak en ti nektek parancÿolok atÿanak ſivnak es ʒent lelok iſtenek neveveL, es hatalmaſſagaüaL kinek hatalmaſſaganak mindeꝰ hatalmaſok engednek, ezen iſtenekʰ· parancÿolok en nektek hog ez eL reÿtet kincet En nekem̨ es igazzan meg mvtaſſatok,

L. ezen, korszellembélyegről: MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK.

1531—1542 közötti.

XL. GYÓGYSZEREK TÖBBFÉLE BAJ ELLEN.

A. Beirvák, ezen, már gömbölyü betükkel kisebb 8czad rétbe nyomatott könyvnek: „ADVERSUS CANINAS MARTINI LUTHERI nuptias, aduersusque alia eiuſdem, vel gentilibus adhominabilia paradoxa, opus nouum, fratris Conradi Koellin Vlmensis, sacrae theologiae profeſſoris ſtudij Coloñ. ordinis praedicatorū regentis, ac per Moguntinam, Treuerēn. ac Colonieñ. provintias, haereticę prauitatis, Apoſtolica authoritate inquiſitoris. TVBINGAE ANNO M. D. XXX. eleibe kötött 5½ levélre, mellyek után 9½ még üresen maradt. Az első levelen van: 1. Contra ſcabiē capitis. ℟. arwa chÿalÿan, a' többi *latinul*, e' szót kivéve: tÿkmōʒek. 2. ꝑ halÿag, a' többi *latinul*. 3. Contra scabiē cap. *latinul*, e' szót kivéve: Bor kew. 4. Aliud, *latinul*. 5. Aliud exꝑtū ꝑ Gerÿnth kos. (Gerincz kosz) *latinul*. 6. Contra coʒwar capit. *latinul*. 7. Contra fluxū ſangūis, *latinul*. A' másod levelen. 8. Si uis vt mulier poſſet parēe *latinul*. 9. Ut si quis captus fuerit, *latinul*. 10. Si uis de carceribus exire, *latinul*. 11. Merula, *latinul*. 12. Si qua mulier nō poteſt parere, *latinul*. A' harmad levelen:

13. RAʒROL WALO ORUOSAGH fekete Nadal fwnek az gekeret terd meg moſarba mÿnt egÿ tormat, es teÿben fezd megh es melegē keſd reÿa Az raʒtra meg gogwl,

14. KEʒWÝNROL WALO ORUOSAGH. Edes lapwth keres es Jol megh

tÿʒtÿhad es ſa moſarba therd Jol mÿnth egÿ tormat es Azwtā, ꝑs Rea felwl egeth borth, es kezed kezzeth facÿard Jol hogh wÿzet weheſd az wÿzben oʒtan ꝑs feÿer temÿeth, mÿnth egÿ lath wolna kÿth harw̄ pÿnzen Adnak, ꝑs ezel kenÿed Az keʒwÿ̄t melÿ helen Az ÿnakat faÿlalÿa egÿ nap ketʒer.

15. AZ KŸBEN KW WAGŸŌ CALKULꝯ DR̄ keres chÿerfa gengÿet fagÿal faheath Es rak erwenÿet, terdh eʒwe ꝑkwet es kÿnÿer hai allath fezd meg borban eſtwe es Regwel Igÿa megh gwgwL, Ezt az agh bornemÿβaba keſertettek az doctorok hazanaL.

16. AZ KŸNEK TWDEŸE MAŸA MEGVEƷƷETH ES GONOƷ NEDWESSEGH HŸDEGH HWRWTAS FLAGMA KEƷWENTH ES MEGH WŸGAƷTAL. Keres fenw ʒwrkoth terd meg Es meg Annÿ Baranÿ fagÿat Es egÿ kÿchÿet fa olaÿat de Eleʒer Az feÿer Rwha atal megh ƷwrD, es Azwtan mÿnd Egwth fezd meg wket es az fele Jo ʒagos fwueket wes kezzeÿe mÿnth betonÿkat wtÿ fÿweth,

A' negyed levelen következkezik: 17. Contra morbom kaducū, *latinul.* 18. Contra corſagh, *latinul.* 'S megint uj czikkben:

19. *CONTRA* CORSAGH. Ez kÿ haza ez ʒent benedek haza kw kÿʒebe, Vas Aÿtoÿa korſagh, hal meg Az teſtben, Teſt tarcha megh Az korſagoth, Mÿkepen ʒÿz marÿa, Ƹenth Ƹenth kereʒt fa alat ʒÿzeſegbē megh Ala teſt wgā megh Alÿon te Bened korſagh athÿanak es fÿwnak es ʒenth leleknek Neweben Amen. *A' fennebbi:* kyʒebe, . . hal meg, = küszöbe, halj meg.

20. Contra morbō caducum, *latinul.* 21. Contra ŸZ ETHEL, *latinul.* 22. Contra SUL qui est interius .... *latinul*, kivévén e' magyar szót: swl, ſul = süly. Az ötöd levelen. 23. Qui patiť febrē, *latinul.* 24. ꝑtra fluxum sanguiſ̄, *latinul. Erről alább.* 25. Ad congregandas colōbas, *latinul.* 26. Si quis volt scribtuř pulcrā facere, *latinul.* 27. Ad aperiendā serā, *latinul.* 28. Ut canes non latrent, *latinul.* A' hatod levelen következő két irás sokkal későbbi két kéztől való, mindazáltal álljon ez is mindenik itten:

29. FOLŸOSOROL WALO ORWOSSAGH. negÿ penz arra Tymſo neg penz

arra grifpan neg penz arra galitz kꝯ, neg penz arra Themÿen Ezeket eroffen meg kell Tꝯrni Es egÿ itcee ecetben ezeket eggÿwtt megh kell fꝯzni.

30. LONAK HEREIE MEKORON MEGH DAGAD. Az ros leʒtet ecedben ʒep giongen mind egi parna kenot, es egi kicinne megh . . . . es az hereiet ked megh ůele . . . . probalt dologh. (E' pontozott helyek olvashatlanok.)

L. az ide szükséges felvilágításokat: MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK.

1538—1541 közötti.

JULIUS 20DIKÁN 'S AUG. 4DIKÉN.

XL. B. **VALLATÁS A' SZENTMÁRTONI APÁT CSÉCSÉNYI BIRTOKA IRÁNT.**

Csécsény, Győr vmegye sukoróaljai járásában.

Király embere volt: Kozma Mátyás. A', több helyen követelt birtokra nézvesti vallomás latinul jegyeztetett fel Bodonhelyen, Szováton, Sopron vármegyében, így Lébenben, Moson vmegyében; magyarúl: Szentmiklóson, ugyan ezen megyében.

Eredetije a' szentmártoni főapátság házi levéltárában, *Capsa LXVI. lit. G.* Pannonhalmán. Találta ottan Czinár Maurussal szent Benedek szerzetebeli titoknokkal együtt keresvén Döbrentei Gábor Aprilis 7d. 1839. Mássát vette 's ezt eredetijéhez hívnek bizonyítja ugyan Czinár Maurus, ki megküldötte Budára Május 31d. 1839.

20d. Julii.

Az évszám nincs meg. Vagy leszakadt vagy lekopott, vagy ki sem vala téve.

Possessio Bodohel, *Pethessÿ* *) meminit bellum Cruciferorum.

Emericus Bolla examinatus fassus est in hunc modum: Bene scit, quando illa sua pars Sessionis pertinebat ad Sanctum Martinum istam vero alteram possidebat Sybrik Oswaldus.

Boboly Mathias Idem fassus est.

Possessio Zowath.

---

*) A' dölt betükkel nyomatott szavak, kitörölvék az eredetiben. Szeszélye rándítá csak úgy látszik a' királyemberével együtt volt papot? e' vallomások' majd latinul majd magyarúl irásba tételére. Latin része nem ide való volna ugyan, azonban felvevém, mivel az iratási év' hiánya kipuhatolását vagy az ahhoz vetést, a' latinban lévők is világítgatják. 'S az irópapról? szólván, itt kérdhető mindjárt, szentmártoni lehetett-e, vagy csornai? győri? Valamellyiket a' két utóbbi közül azért vehetni-fel inkább, mert a' szentmártoni apát ügyében, csak nem az ő conventualisa járt-el, hanem jöve pap, vagy a' csornai conventből vagy a' győri káptalanból, mint legközelebbi hiteleshelyről. Székesfejérvár akkori káptalanát vagy az ott volt keresztesbarátok conventjét már távolabbsága nem számláltathatja ide. Hátha egyenesen a' csornait mondhatnók? Sopron vármegyében volt, van az, abban folytak e' vallatások 's az ott kezdés általmene Mosonba is. A' csornai convent régibb irományai elveszvék; az ujabbak, mellyek most ott legelsőkül nézetnek 1535b. indultak meg, miként arróli jelentésem eléadja majd az Évkönyvek IVd. kötetéb. Ellene a' *Győr* vmegyei Csécsény helység állana. Vagy, *conventualis*, *capitularis*, nem tetetvén ki, jelen sem lett volna! Bizonyítás kellene, hihetésére.

Thomas Kis idem fassus est.

Comitatus Mosoniensis.

Exsecutio facta est quarta die Augusti, homo regius Mathias Kozma.

Possessio Lében. Mohacs *septem* Annis 9.

Judex Laurentius Nagy fassus et examinatus est dicitque, erat quidam Laurentius Kiſ, qui fuit affinis matri suae apud quem etiam S. Martini Officialis habebat hospitium it. oō meminit, quod illa media pars abbatis erat.

Blasius Varga fassus est quod media pars erat abbatis, qui habitabat eotum in villa ʒent mihal et dixit quod mollae non mediam partem sed totam possidebat abbas S. Martini; dicit etiam quod . . . . . se in molla volebant Canisienses accipere, isti vero contra abbatis Coloni in Csécseny existentis rursus ab eis acceperunt.

Mohacs 12.

Paal Balas fassus et examinatus est. dixit se audiuisse a senioribus suis, quod illa media pars fuit abbatis.

Emericus Pethe Ladislai regis Annō meminit fassus et examinatus dixit, se audivisse, quod media pars pertinebat ad abbatem S. Martini molam totam et non mediam possidebat Abbas Sancti Martini.

Petrus Tsiokus fassus et examinatus dixit, quod domum edificaverat in illa parte abbatis, Colonus fuit abbatis, ex molla quoque redditus ad S. Martinum pertinuit, verum terras aquas mediam partem possidebat deinde post nescio quo anno . . . . . est . . . . . Ladislaum Sybrik officialis erat nomine Cheʒneki Gÿorgÿ deinde Pribor Mikloos.

Budai Janos meminit tempus Ladislai Regis fassus et examinatus dixit se meminisse, quod media pars abbatis erat, et molae reditus ad S. Martinum portabant; deinde dixit quod Georgius Cheʒnek erat officialis nr̄, et etiam meminit, quod Georgio Cheʒnek dedit libertatem unius domus quam nunc etiam possidet. *Post.*

Mohacs.

Anthonius Fazek fassus et examinatus dixit se meminisse et non pro certo quod media pars pertinebat ad abbaṫ. S. Martini qui etiam ibi ſʒonabat (*így*) vulgo Dioszeg abbas S. Martini.

ʒenth mikloos

Nicolaus Toth *qua* Mÿkor Landor feÿér war elweʒet az ekorj walo eʒtendóbe jwtem en ide ez foldre. *az w* legeloʒer akor ʒalottam checsenbe akor en Csecsenbe keth Urat talaltam Egyik ʒerth nap eniʒet walo fei ʒerth bÿrta bornemiʒa A masÿk ʒert napkeleth felet birtha ſenth Martonÿ apatur Az Monoth keth fele bÿrtak a haʒnath

Az apat

Az Landor feÿerwar el weʒesse eloth bornemiʒa kÿralnak kereʒth attÿa

woth wdwar bÿroje woth budan, az apatur keth ʒaz forintot adoth woth, *hog* bornemiʒanak hogÿ oth komorassok lowakath tartottak, mert ith gÿoroth so komora woth kÿralÿ idejbe. Es megh Mohatsj had weʒedelem wtan massod eʒtendobe foglala el bornemiʒa kezÿbwl Sibrÿk oswald ugj mÿnd *felesegetwl* felesegenek estwl marath Joʒag̃. Annak wtana egÿ Horwath Gÿorgÿ somogÿbol fel jwwe, Awal egyetemebe egy korut bÿrtak, Mert a felesege Sibrÿk Osvald urnak az anya az a keto egÿ ember Gÿermeke wolth Horwath Gÿorgÿnewel. Merth hogÿ Horwath Gÿörgÿ maktalan wolth felesegewel holta wtan Sibrÿk oswaldnera ſaloth az fele az wta fogwa mÿnd Sibrÿkek bÿrtak azt az egÿ feleth Nap eneʒÿten waloth. Akor az idebe ſenth Martony apatur az feleth bÿrta az Molnoth ket fele bÿrtak. Annakutana hogÿ bakÿts Pal gyore ʒala, es nekj udwarbÿraja *az* CheʒnekjGÿorgÿ wdwarbiraja vala, az CheʒnekjGÿorgÿ megh Annak elotte ſenth Martonba wdwarbjro wolth tizenket eʒtendejg az apaturnak, adossa tewe apaturt ſolgalathjaert masfel ʒaz forjntjgh, wgy immar Bakits Pal segjtsegewel hoza wewe az fel reʒeth falunak melj az apatur reʒe vala. Añakwtana tudtara adak Sibrik Oswaldnak hogy CseʒnekiGÿorgÿ bele Jwth, elfoglalta az apatur reʒeth, Sibrik Oswald oda joven ezt ʒekre wete, hogy ha ewteth illeti, awagÿ nem. Elegh az hogy megh NÿiaraSibrik Oswald az CseʒnekÿGÿorgÿoth ki elegetette az masfel ʒaz forinthbol. Annakwtana ugÿ halottam, hogÿ az utan SÿbrikOswald adoth wolna konwenthnek ismegh ewtwen forintoth hogÿ ket ʒazra tolsolt wolna. Annakwtana warmege Ispanal es hataros ʒomʒedsagal bele iktatta magat zalog ʒerinth Ekeppen az feleben ott anafogwa töſ? bÿrtok az idejth megh nem tudom mondani de mikor Bakyts Pal veʒedelme . . . . . Kocsjan hada ellotte harom avagÿ negÿ lon az foglalas Bakÿts Pal weʒedelme elotte harom awagÿ negÿ eʒtendo eloth follassa.

Emlekʒik *hogy* Cseʒneki Gergyhel hallotha hogy Csere joʒag wolth wolna megh rigen.

Colomanus Gyory fassus et examinatus dixit, quod mediam partem possedit abbas, et quia vulgo Dioʒegh ibi tenuit, oves quoque habuit multas sicut opus est in hereditate.

Barnabas Koldus fassus et examinatus dixit, quod ego nunquam memini tempore illo nomen et cognomen illius Oswaldi Sybrik sed totam habuit Possessionem Abbas S. Martini, dicit etiam quod erat unus secus bodogh Isten cuius erat officilis Georgius Cseʒnek 12 annis qui Acceperat puellam Georgii Gentsy In eadem posessione degentem.

Ante bellum Cruciferorum fuit annis 20.

Jegyz. Minő adatok ajánlják ehhez 1538—1541 felvételét, l. MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK.

1542.

SZENT KERESZT NAPJÁN CSÜTÖRTÖKÖN.

RASLAVICZAI BALÁS LEVELE A' BÁRTFAI BIRÓHOZ, TANÁCSAIVAL EGYETEMBE. XLI.

Maruson, Hontban. A.

Maros nevü hely van, Bihar, Veszprim, Arad, Nógrád, Hont vmegyében, Marosfalva Barsban. A' honti, ma is neveztetik Marusnak, melly a' duna' bal partján Váczhoz közel fekszik. 'S ez, e' levél kelésének helye, mivel Váczot Pestet emlegeti.

Eredetije sz. kir. Lőcse városa levéltárában. Dőbrentei Gábornak a' magyar akadémia nevében irásbeli megkérésére, felnyitá azt e' nemes város tanácsa, 's találta benne e' levelet és betűről betűre híven lemásolta Fabriczy Samuel, táblabiró, hites ügyvéd 's m. akademiai levelező tag, Lőcsén Decemb. 3d. 1838. Hártyapapirosra pedig hasonmássát vette 's az akademiának kedveskedésül küldé meg Fabriczy János, Szepes vmegye földmérője.

Czímzete, kivül. Ez lewel Adaſſek az barthway byronack tanaczyawal egyetembe ennekem tyſtellendo ſomſed wraymnack. (P. H.)

Keſſenetemneck es Magā Ayanlaſſanack wtanna, kegelmekneck egyeb wyſſagot nem yrhatok, hanem eſt, hoyg yſten akarathyabol watz nemeth peſznel (*igy*) wagyon, Az nep ſantalan mynd nemeth mynd magyar, wyg wellywk hoyg wagywnk ſazezeren, temeswarrwol aſth yzenteek az raczyok hoyg nyolcz ezeren ywneck, abbarath azys tyz ezeren yde, Moldway wayda azys pes (*igy*) ele ywny ſantalan nepwel ha fykſeg, Az terek ffel, mehmeth Baſſa keth negwen ezer emberwel ywtot ffel peſte, my nalywnk az ahyre hoyg tereck czyaſſar nem ywezeſtendeben ky, towaba kegelmeteckneck eſthys yrhatom hoyg azwrack, orſag hyre nelkyl harom orth penſth akarnack rony, laſſa

kegelmeteck mÿ ſemwÿkepen meg nem agÿwk adnÿ ꝛtſ kelt Marwſſon ſent kereſth napÿan czeterteken anno dom̄ı 1542. Raſlawÿczaÿ Balas.

1542.

SZENT ANNASZON NAPUTÁN VALÓ SZOMBATON.

XLI. BORNEMISZA BENEDEK, SZEPES VÁRMEGYÉHEZ.

B. Nagyidáról Abaújban.

Eredetije Szepes vmegye levéltárában 151 szám alatt. Kikereste Bárdossy Elek, levéltárnok. Tudósítást külde ott létéről Engel Sándor táblabíró 's főjegyző 1836. Lemásolta, Budán 1837b. az eredetiről, Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Egregijs ac comitibus Zepūsien doñis ac frībus noſtris honorañ.

Kewzewnetēnek es Zolgalatōnak Aÿanlaſſanak wtanna: keuanom iſtentewl lennÿ mÿnden ÿo zerencheÿet es ÿo egeſſeget tÿ .k.nek,: towaba Az prÿnÿ peternek wtolſſo leuelerewl walÿo walÿaſth ÿgen ewremeſth keuanom: walÿa ertenē: hogy ha ÿanos dÿak meg letwolna wele: mert hog̀ meg̀ nē leltek engem wele: kherem tÿ .k.ket, kwlgÿe ennekem Az prÿnÿ peter leuelet: ha techÿk .k.nek hog̀ ennekem ertenē khel: ꝛc ÿm en khez' wolnek Az Zolgalÿatra chak twdnek howa mennem: dee ſenkhÿt nē latok ez egeź fhelfhewlrewl hog khÿ meg el ment wolna: ſem khÿchÿn ſem nÿag̀: prÿnÿ peter ÿthon wagÿon Bebek fherench ÿthon wagÿon Rafkhaÿ Chaſpar Horwat Chaſpar feredÿ Chaſpar prÿnÿ fherench es egÿeb wrak mÿnden nepekuel hon wadnak: es mÿnden warmegÿe hon wagÿon en ſem thwdom howa khel meñem: prnÿ peter melle Bÿſzon nē merek mennē: egÿeb feregeknek latnam ÿndwlaſſokat: Aſzok khewſzet ewremeſt elmennek: Az thÿ .k.tek neueben khÿralnak es ez orzagnak ewremeſth Zolgalnek: laſſÿa .k.tek mÿt khellen ebewl tennÿ: nekhem tetnek ez hog ha wernerÿws wrānak ÿrna .k.tek, nā ewnekhÿ mÿnden oraban poſtaÿa wagÿon: kherne .k.tek, es ada eleÿben: hog ÿrna Az khÿral khapÿtanÿanak, khÿt hÿſzek hog ewremeſth mÿelne, es mÿnden haragtol meg menthetne:

dee mÿn ez altal thÿ .k.^{tek}, láſſa: amÿ ez mÿ haſzanknak ÿawara ewremeſth ʒolgalÿok: ÿſten legÿen .k.^{wel}, eleuelet ÿrtā nag ÿdā ʒent Annaſſon napwtā walo ʒombatō ennÿ eſtendeben .1.5.4.z.

Bornemÿʒʒa
Benedekh heueſſÿ.

Pecsétviaſza barnazöld. Czimere elsikálva.

1543.

MAJUS 25DIKÉN.

MUTHNOKY MIHÁL ESZTERGOM VÁRA UDVARBIRÁJÁNAK LEVELE, BOLFFMÁRHOZ NAGYSZOMBAT VÁROSA BIRÁJÁHOZ. XLII.

Eredetije, Nagyszombat levéltárában. Kijegyzette ottan Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1837.

Czímzete, kivül: Egregio domino Bolffmar, Judici ciuitat̄ thÿrnauÿeñ etc. *domino* et amico nobis honorā.

Egregie domine Amice honoran̄ Salutē et n̄ri ꝯmendom̄ Wram̄ak egh ÿobagÿa, kÿnek newe hÿpolth demeter, kÿ wewth wolth Sambokÿ emberthwl chÿorba balaſthwl eghÿ lowath, kÿ maſth ʒombathba lakÿk, az lowath el tharthothak, az Wram ÿobagÿathwl, Azerth kerem .k.^{det} mÿnth barathomath, hogÿ thetheſſen thewrwenth, es ÿgazath, az Wram ÿobagÿanak lowa felewl, merth az Sambokÿ ember felelth wolth az lo felewl, wolth az Wram ÿobagÿanak nagh kewlchÿege wagÿon leʒenÿs mÿatha, Strigonÿ 25-a die maÿ 1543 Michael Mwthnokÿ ꝓuiſor arcis ſtrigonien̄.

1544.

JUNIUSBAN, VASÁRNAP.

BARBÉL LŐRINCZ HADNAGY, KASSA FŐBIRÁJÁHOZ, Alsó Németiből, Ung vmegyében. XLIII.

Eredetije Kassa városa levéltárában, 1640 szám alatt. Lemásolta Krieger János 1835. Összehasonlította Döbrentei Gábor.

Czimzete, kivül. Adassek Kaſſa koczios varasnak fẅ Birájanak es gonduiſelöienek Tulaÿdon kezeben.

Szolgalathomat Irō kegmednek minth bocſiwletes vramnak keuanok kegyelmednek minden teſti es lelki jokat meġ adatnÿ, mind az kegmedhez tartoſzokkal egietemben, azon keppen az kegmed tanacziual egietemben. Touabba kerem ſ. koniorgok kegelmednek mint böcziwlletes vramak hog, az ſzegenÿ legennek kegmed legen kegelmes ſzabaditoja kit az utannis ſzolgalhaſsak megi kegÿmednek mind ſeregemmel egietemben, kegelmed hatta valla hogi kegelmedhez kwlgiem legenÿmet hetfön, azerth im be kvldöttem hogy az Istenertis kegelmed czielekegek iol vele, hoġ had ʒolgalhaſson ſzegenj as Orſzagnak mind vraſagoknakis. Az vriſten latogaſsa megi vraſagtokat ſok iokkal io ſzerencziekkel. költ alſo nemetiben voſarnap Junÿ. En Barbel Lörincz Cziaſzar có felſege gialoginak Hadnagia. mp.

Jegyzés. Az 1544 van feljegyezve a' levél külsejére, és száma 1640.

1544.

PÜNKÖST ESTIN.

XLIV. POLYANKAY, BERZEVICZY, BERTHOLTHY, KOROTTHJÁNY, HÓPÉNZT KÉR SZEPES VMEGYÉTŐL.

Eredetije Szepes vmegye levéltárában 217 szám alatt. Kikereste Bárdossy Elek levéltárnok. Tudósított felőle Engel Sándor táblabiró 's főjegyző, 1836. Az eredetiről lemásolta 1837. Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Egregys ac Nobilibꝰ Dominis vice Comitti ac Judicibus Nobilm Comitatꝰ de Sepes cch dnis amics honorandˉ.

Solgalathunknak vtanna Mynden Agyanlaſunk thÿ k. mynd ſerelmes vrayknak es atyankffyaynknak Emlekezhetyk thy .k. az my ſolgalathunkrul myndenkyppen hog az my honk ymmaran be kezelgeth Azyrth thÿ k. laſſa my vgy ſolgaltunk mynd yamborok .k. Azyrth my eſth yrhatthywk thy .k. hog az vr Batory Andras ygen harakſyk az warmegyekre hog ennyeth yr ſemmyth nem gondolnak azyrth .k. laſſa: | ſykeczczygre .k. ne wegÿe | Eſthÿs Nylwan yrhathywk thy k. hog mynketh az wysbe akar

az vr mynketh wethnÿ komaromba, laſſa ymmar k. myth erunk my oth az ho pynzel, feletthe nag dragaſſag wagyon raÿthwnk egy ludath adnak az wajarth nyolcz krayczaron egÿ tykffyath hath krayczaron czak az az hog fath es wyzeth pynzen nem weſunk am laſſa .k. ha erunk my az ho pynzel Towaba My eſtÿs Tutthara adgywk thy.k. az aſthal pÿnz felol hog my ſemyth awal nem erunk Azyrth az my kywanſagunk az hog k. harmycz keth forrynthoth adgyon k. merth czak kowecczczyghezys kewes az lam my hywen ſolgalůnk Eſtÿs yrhatthywk thy k. hog az vr Bathory Andras ſykſo fele megyen az eg nÿpywel de a warmegÿeketh komaromba haggya altalan fogwa aſth my az eo ſagyabul hallottuk, az my ſolgankthul es yanoſ *komankuol?* yzenthunk kegÿelmeteknek ſowalys .k. Nekye meg az eo ſawath myndenbuol, Az erek yſten Tarcza meg k. mynden yowal, kolth ez lewel pynkeſth eſthyn Anno dñi 1544 Tomas polyankay Valens Berzewyczÿ Tomas Bertholthÿ Nycolaus Korotthjanÿ Szūētores vri.

Pecsétviasza barnazöld, az elsikált czimer felett W. B.

1544.

SZENT MIHÁLY INNEPE ELŐTTI SZERDÁN.

POLÁNKAY TAMÁS, TÁRSIVAL, HÓPÉNZT SÜRGET SZEPES VMEGYÉTŐL. XLV.

Ipolyságon, Hont vmegyében.

Eredetije Szepes vmegye levéltárában 236 szám alatt. Kikereste Bárdossy Elek levéltárnok. Tudósítást irt felőle Engel Sándor táblabiró 's főjegyző 1836. Lemásolta Budán 1837 az eredetiről, Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül: Egregÿs dominis ac Nobilibus Veche Comitti et alÿs dominis de Zepees dom nobis honorand.

Egregÿ domini Nobis plurimū honoraī Poſt Salutē et Nri omeī, Jol meg Emlekezhetÿk tÿ k hogÿ hogÿ nemeſſer Imar Illÿen hozÿw wtra es enÿe feldre Nagÿ kelcſegwnk fogÿadkozaſara munkalkottonk ezt Jolÿ erhettÿ tÿ .k.

hogÿ Annalkwlys Eleg kelchegeth es nwghatatlanſagoth eÿel nappal Mÿelÿwnk, Azerth mÿnketh Ineth el nem akarnak bochatnÿ · · · hanem tiſtan eghez eſtendere akarÿak hogÿ ez orzagnak zolgalÿwnk ..ze.... k.... tara Agÿwk hogÿ Az Nagſagos Bathorÿ Andras eg kantorra walo penzth ſaroſ warmegek es az teb warmegenek es parancholtha hogÿ ..... Azerth laſſathok megh megh mÿ moſth es Anÿra megh fogÿadkoztonk hogÿ chÿak Az iſten tugÿa Menÿere wagÿonk es Mÿ reank sÿnth N.... veſſethek meg mÿ eg Napoth ſem wonſſonk merth ha akarnank es tulenk nem leheth, thowaba . k. egÿeb wÿſſagoth Nem Irhatonk hanem az poganok ſenth kereſt nap wtan walo kedden el Jewenek es lewath megh egethek es meg rablak iſtennek Akarattÿabolÿ mÿ eleÿkbe men...k es oth eketh Anÿra megh wertuk hogÿ maſſel ezer therekbe harom zaz el nem zaladoth, Immar ezen walo haragÿaba mehmethbek taborba zaloth es naponkenth feÿenkre warÿwk walamÿth iſthen Ad ez dologrolÿ .k. Agÿon valaſt mÿ nekŭnk azſaroſ warmegÿe emberetholÿ tarcÿa megh iſten k, ex ſaagh, feria quarta Ante feſtum Sc̄ti Mÿchaelis *Anno domi* 1544

thomas polankaÿ et Alÿ ſtÿpendiarÿ v̂ri.

Pecsétviasza veres. Ság van Fejér, Vas, Veszprém, Szala, Sopron, Nyitra, Pest, Temes vmegyében, azonban ez itt, csak Ipolyság lehet, Lévához nem messze. A' pontozott helyeken a' papiros megéve.

1544?

XLVI. SORY PÁL ZÁLOGLEVELE.

Eredetije, ns Abauj vmegye levéltárában. Lemásolta Döbrentei Gábor 1835. A' pontozott helyeken, papirosa szétmállott. Azért, vége sincs meg.

En Sorÿ Pal teſek Illjen vallomaſt hogj En ez Sory ſarkas Joſeganak Idegen keſtwl valo megh valtaſert az tob Sommia Penz kozzul ki k vallot ..... vettem Janokj Gaſpar ſjam vramtol harmynt ôt magiar forÿntot fel Enys attam vgian azon 35 foryntban zalogban ſaros warmegyeben ———

egjhaz egez Jobagiot Vajda Janoſt es benÿot Illj ok alat hogj valamikor En vagj felefegem vagj Germekjm meg akarjak valtanÿ . . . . . fl. 35 . . . . . tartozek kj botjatnj kezebol es meg Ereſtny Es ha Interym valakj . . . . . botjatna valamykeppen En tartozzam . . . . . .

1545.

CSETERTEKEN SZENT BARBARA NAP ELŐTT VALÓN.

ZAY FERENCZ A' KISMARTONI ZSIDÓKTÓL ZÁLOGRA VESZ FEL PÉNZT. XLVII.

Bécsben.

Eredetije gróf Zay levéltárban. Látta ottan Döbrentei Gábor. Lemásolta Makláry Ferencz 1836.

Een Zaÿ Ferencz wallom ez lewel altala. Hogy Een wettem az Kÿs Martonÿ Sÿdokthwl Zalogra. harom aranÿ gÿwremre, kÿbe mÿnd haromba wagÿon Tyzen harmadfeel aranÿ forÿnth. Az Egÿkbe wagÿon az nagÿobÿkba egÿ karniol, a' maſſÿkba wagÿon egÿ gemako, mÿnd kettew pethetes, a harmadikba nÿnthen semÿ kew, merth kÿ wettem belewle, annak felette attam nekÿek a melleth hath Bokor Ezewstÿ kapthoth Terek mÿweth aranÿasth. kÿbe vagÿon tÿzen nÿolcz loth ezüsth. kÿre attak nekem hwzon negÿ renes forÿnthoth, e zerzes alath, hogÿ mÿnden renes forÿnthra egÿ hethen wſwrath tartozzam adnÿ egÿ egÿ magÿar fÿllÿerth kÿknek Bÿzonÿſſaga ees lataſſa woth az een gazdam̄ Chrÿſthoff herchÿgh hamor, kÿnek Bÿzonÿſſagara attam ez een petchetemeth ees kezem Iraſſath, napÿa a walchagnak femmÿ nÿnchen. Irtham Becſben cheterteken Senth Borbara nap Eleth walon 1545. Eztendeben.

1545.

VÍZKERESZT UTÁN ESETT HÉTFŐN.

MONOSTORI SZALAY ORSOLYA, NAGYS. KÁPOLNAY FERENCZ ÖZVEGYE, NAGYSZOMBAT VÁROSÁHOZ. XLVIII.

Bolondos várából, Trencsín vmegye' alsó járásában.

Eredetije Nagyszombat levéltárában. Lemásolta Döbrentei Gábor 1836.

Zerelmes vram, kefsenetemet, en kegelmedet azon kÿrem, hoğ the kegelmed megadnÿa erthenem mÿ okkerth nem hagÿa kegelmed ennekem salahst Ahdnÿ az mÿ felsiges wrünk warafsaba. Ennekem fogadoth salaffom wolt. mel falaferth megh attam woltis az pinzben az Gazdanak, es beÿs kefthem volth kelthefsnÿ Dhe kegelmed mas nap az Gazdawal Ream wethethed az pinzt es Engemet nem bothattad be, es Engemet Igy megh cwffolwan el kelet onnan hÿwnwm. Azzerth en ennek okkath Akarwan Ertenem. Es az mÿ felfseges wrünkath akarwm megh lelny es semelem fferinth akarom Panazolnwm, mynd az en attÿamfÿaÿwal egÿettembe. Łam fokan vannak Nagÿ Sombbath'ba, kÿk az mas partra walok wolthanak, kyknek nagÿ Sombathba salasok wagyon, mÿkor en semelem serÿnt kynergethem wolna, az mÿ felfsiges wrunknak· hogÿ nehagÿon az en Arwaÿmwal egÿethembe Bwdofnwm mert en ew felsige uthan lethem Arwawal Mÿerth ew felsige mafth ennekem egieb helth nem hathathot, Anem ew felsige meg hagÿa, hogÿ ennekem a wagÿ Pofswnba wagy nagy Sombbathba, Merth Praepost Wram, ew felfíge heltharthoia hazzat wegÿen, En kedig az ÿde hŵs kepes Akarom wala magamnak oth Cahak Salasth foglalnÿ, kit kegelmed nem engede, Cak Salasth is foglalnwm, nem hogÿ hazzat wennem. Erthem kedigh hogÿ kegelmed ezt montha wolna hogÿ nem Akarna kegelmed, hogÿ delÿak Laknanak a wağ legenek ha warafba, ÿol twlgÿa azt az mÿ felsíges wrunk, hogÿ en mafț delÿakath nem tharthatwm, Azert ennekem mafț is az Akarathwm, hogÿ inkap akarok a my felsiges wrwnknak warafaba lenÿ, mÿnd walamÿ wr waraffaban nomorganwm, merth en eŵ felsige Arwaÿa wagiok, Azerth wagÿ walamÿ hafsaczkath wezek ah wagÿ salasth tarthok de oda Akarok menÿ Azerth Akarom Adigh megh erthenem, ah kegelmed azon Saÿandekban

wagion hogÿ Ennekem nem adnad sem hazzat wennem, sim Salasth tarthanwm Azerth kegelmedeth kÿrwm hÿelenczÿen kegielmed leweledben mÿnemÿ saÿandekban wagÿon kegelmed. Tugÿa kediglen the kegelmed hogÿ Shoa Az en wram ez waraſnak nem wettheth, Deÿnkab Baradſsagal myndoha, wolth, Ezzel halalÿa kegelmethok az ÿw Arwaÿnak, Az en Wram az kereſtÿensigh meleth holth. Azerth en az yw Arwaÿwal, erdemlenek mÿnden warasban az mÿ felſiges wrwnknak Bekeſſigeth es thyſtheſſigeth, Az ew yambor ʒolgalathyaerth es halalaÿerth, Azerth kyrwm mynÿaÿn kegÿelmetheketh, Ne legÿen kegelmethek Ennekem kegÿothlen, merth nem erdemlethe Az en ʒerelmes Wram kegÿelmethekthwl, sim en, maſtÿs Bÿſſwm kegelmethekben, ázerth Akarwan kegelmethek kezel mennem Thohaba iſten tarthÿon kegielmetheketh dat ... ex Bolondos feria Secunda Poſt Epiphaniam Anno 1545

Orſola Zalaÿ de monoſtor, ꝯdām m do fran kapolnaÿ Relicta.

1545.

SZENTIVÁN NAPELŐTT VALÓ VASÁRNAPON.

BORNEMISZA BENEDEK LEVELE SZEPES VÁRMEGYÉHEZ. XLIX.

Költ Somban Sáros vmegyében Szeben mellett.

Eredetije, Sʒepes vmegye levéltárában, 254 szám alatt. Kikereste Bárdossy Elek, levéltárnok. Hírűl adta Engel Sándor táblabiró 's főjegyző 1836. Mássát vette az eredetiről 1837b. Budán Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. ſʒepes warmegÿeben ÿſpan wramnak: eſ aſʒ nemeſ wraÿmnak Adaſſek eleuel: BÿſʒodalmasAtÿamfÿaÿnak.

Kewβewnetemet es βolgalatomath Aÿanlom mÿnt Nemeſ wraÿmnak es atÿamfÿaÿnak: eβtÿ .k.tek leuelet latwan ÿgen ÿonewen wewttem megÿſ erttem: dee netalan tÿ .k.tek kewβewl walamÿ tewelgew gondolat wagÿō βÿwÿben en hoβam: Byβon meg hÿgÿe .k.tek hogÿ nÿnczen afele tekelletlenſſeg enbennē: ſewt ÿoncab tÿ .k.nek βolgalatwal es atÿafÿwÿ βeretet-

wel akarok lennē: dee tÿ .k.nek, mÿnd Aſ kewtel leuelet keeſ wagÿok meg Adnō: mÿnd aſ menedek leuelet: nem wolt meg ÿdewm hoſa: ÿſlennek engedelmebēl amÿre en eleg wagÿok: tÿ .k.tek, atÿafÿa es ſolgaÿa wagÿok: Aſ napnak fenÿeſſege ÿgen nagÿ: dee neha meg aſtÿſ Bee fogÿa ahomal: eſel ÿſlen tarcza ſok ÿowal tÿ .k.ket, elcuelet ÿrtam fomban ſent ÿwan napelewt walo waſſar napon Anno .1.5.4.5.

Bornemÿſa Benedek heueſſÿ.

Som nevü helység van egy, Somogy; egy, Bereg vmegyében. Ez itt, hihetőbben a' Sárosi.

1545.

VIRÁG VASÁRNAP.

L. MAGÏ LUCZA NÉHAI KENDERES JÁNOSNÉ, SÁRMASÁGI ERZSÉBET ASSZONYHOZ VÁRDAY MIHÁLNÉHOZ.

Eredetije Zichy grófok levéltárában Palotán. Lemásolta Döbrentei Gábor 1836.

Czímzete, kivül. Ez lewel adaſſek Sarmaſagÿ Erſebeth aʒʒonnak warday mihal urnenak nekem ʒerelmes aʒʒonomnak.

ʒolgalatomnak wtanna kerem kegielmedet minth zeretew azzoniomath hogÿ kegielmed az farkas bwreketh kwlgie megh wagÿ keeʒ wagÿ nem keeʒ, merth kenderes Peternek el kell mennÿ oda es megh Cinaltattÿa es kwltem kegielmednek az makaicha kewrtwelnek az agaban, walaminth vagÿ Cawaban wagion wagÿ minth wagion merth kenderes Peter el wiʒÿ az tewbiwel Egit. — kwlgien kegielmed Kaſſaÿ roſat, iſlen tarcia kegielmedet, ez lewel kwlth wirag waſarnaph 1: 5. 4 5.

Magÿ luca nehaÿ kenderes ianoſne

1546.

ORBÁN PÁPA NAPJÁN.

LI. RÉGÏ KELEMEN KAPITÁNY LEVELE SZEPES VÁRMEGYÉHEZ.

Szendrő várából, Borsodban.

Eredetije ns Szepes vmegye levéltárában 264 szám alatt. Kikereste Bárdossy Elek, levéltárnok. Hírűl adá 1836. Engel Sándor táblabiró 's főjegyző. Mássát vette az eredetiről Budán 1837. Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Egregijs domis vicecomitibus, Judlium ac Vniuersitatibus Nobiliū Comitt9 Scepuſieñ ꝛc domis frib9 et Amicis nobis obſeruand.

Egregÿ dmi frēs et Amici Nobſ obſvañd, Poſt Salutē ac ſeruitior nror 9mēn, Hÿʒʒwk hog ke: Nÿluā vagion hog Az mÿ kegielmes vronk Ennek elwtteÿs Irth vala: kegielmetek leuelet Az Soldoſok Joʒaganak oʒlaſarol, Azert moſtan Ertÿwk hog ke: Az kÿral Ewfelſege lewelewel kÿ akar Bocÿatnÿ az Joʒagnak oʒtaſara, Annak okaert mÿs az mÿ kegielmes Vrōk vtan kerÿwk ke. mÿt vraÿnkot Es atÿankffÿaÿt hog ke: halaʒʒa Azkorra mÿkorō Soldos Imreÿs Raÿta lehet az oʒlaſon, mert tugÿa azt ke: hog Soldos Imre Vrānak Porkolabÿa Es moſtan Az mÿ kegielmes vrōk hon nincē, Az mÿ Vrōk. Hÿrenelkwl Az warbol semi keꝑpē Ew kÿ nē mer meñÿ kegielmeteknekÿs Job leʒen hog Ezekÿs Raÿta legÿenek wg tugia ke: han Reʒre kel oʒtanÿ, In Reliquo Eaſd felicſme valē optam9 Quib9 ſeruitia Nrā 9mēndam9 Ex ʒendrew In die Vrbani pape Anno domi 1. 5. 4. 6.

Clemēs Regÿ Capitane9 ꝛc et Sthany Laʒaÿ ꝑuiſor ... Arc.. ʒendrew.

Pecsétviasza zöld. Nyomata nem látszik.

1546.

BOLDOG SZŰZ MARGIT INNEPE UTÁN SZERDÁN.

LII. NAGYTÚR MEZŐVÁROSA, NAGYKÁLLAI LÖKÖS JÁNOSNAK IR MINT FÖLDES URÁHOZ.

Túr városából Heves vmegyében.

Eredetije, a' Kállay nemzetség' levéltárában 242 szám alatt, Pesten. Leirta Fluk János, 1837. Összehasonlította Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Egregio Domio Johanni lokos de Nagÿ Kallo domino Nostro semꝑ honoran.

Ero ke valo ʒolgalatonknak és hÿwſego nknek utanna, Magonk Aÿanlasonkat Irÿwk mÿ te kegielmednek mÿnt kegielmes Vronknak Irt wola

te Vraſsagod mÿ Nekonk hogÿ io bort vennenk mÿ te kegielmednek olcÿo arwt es fel Jutatnoiok kegielmednek Azert mÿ az it nalonk mÿnd el kereſwk es latogattwk de Jobat mÿ nem talaltonk, Ennel ez ket bornal kÿt te kegielmednek fel kwldottonk, azert az egÿket vottwk tiſzen negÿ forÿnton az maſſodÿkatÿs tÿzen negÿen mert zeker bere nekwl vagion· ez ket bor hwzon nÿolcj forÿntban .... Ennek vtanna eztÿs Jelentÿwk mÿ te kegielmednek hogÿ Gergelÿ Dÿak zabadoſſa tartÿa kezton magat mÿndenbe· meg vdwaran valo felÿerÿtis zabacÿagon tartÿa, mÿnd varaskozze valo fÿzetesbol· es zolgalatbol. kÿ mÿ nekonk Igen Ellenonk vagion. Mert nagÿ haborgaſſōk vagion raÿta kerÿwk te: kegielmedet mÿnt vronkat hogÿ ne fogÿagion tob tarsat, melleÿe, mert eleg zolgat talal te kegielmed .... Tovaba meg farkas vronkÿs Irt vala nekonk felole hogÿha ellenonk nÿncÿen. tehat' zabatſagot Engedne nekÿ, de bÿzonÿawal Irhattÿwk kegielmednek hogÿ ugÿan Igen ellenonk vagion az w zabadſaga. Iſten tarcÿa meg kegielmedeth, Datum ex oppido thwr feria orta post feſtū bte margarete ÿginis Anno 1546.

Judices et Jurati ex oppido Nagÿ thwr vre domationi Jnoibus

1547.

HUSVÉT UTÁN VALÓ VASÁRNAPON.

LIII. CZÝRE ÖRSÉBET NÉHAI SÁRMASÁGÝ ANDRÁS HÁZASTÁRSA, SÁRMASÁGÝ ÖRSÉBETHEZ VÁRDAY MIHÁLNÉHOZ.

Eredetije Zichy grófok levéltárában Palotán. Lemásolta ott 1836. Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Ez leuel adaſſek Sarmaſſagÿ Örſebetnek az wardaÿ mÿhal wramnenak nekem tÿztelendö nemes azzonomnak.

Kezenetemnek es magam aÿanlaſanak wtanna Tÿztelendō Azzonÿom, Izent wala kegelmed ennekem mÿklos wramtul hog .k. Be Jẅ es meg latogat engem az en arūaymwal egetembe, de meg ekedűg nē Jẇt .k. es az oka

mÿ legen ſoha nem twdom gondolnÿ, Annak okaert kerem .t..k. mÿnt aʒʒonomat, hog .k. Irÿa meg ennekē mÿ legē az oka, Towaba Bÿzonáúal czodalkozom azon meĺ Igē el wete .k. zemeÿ elöl engē az arwakual egembe, kyűannā azert mÿnd az altales hog .k. meg latogatna, mert az Sarmaβagy andras eg nehan Renden ol Igen beteg wolt, hog czak az hatalmas Iſten tartotta meg, maſtes wgan, Azert kÿuannā hog .k. meg latogatna, Toűaba Sarmaβagÿ Iſtűanes meg hala, es maſtā ſok dolgunk czoda kepen wagon. kÿk ert kÿúannā hog kegelmed be Jűne, mÿ hozzank, kÿt .k. ereke meg erölkedem ʒolgalnÿ az aruakual egembe. Iſten tarcÿa meg kegelmedet, műndē Joban. Amen. Ez leűel költ Sarmaβagon hűſűet wtan walo waſarnapon Chruſnak ʒületeſenek wtanna mÿkoron. Irnanak 1 5 4 7 Eʒtendöbe

Czÿre Örſebeth az nehaÿ Sarmaβagÿ Andraſnak hazas tarſa.

Towaba, azt mongak hog az Sagol ferencz fÿa tamas feredÿ Iſtwannal wagon kerē .k. hog kerycz kezedhez mert ſoha nē Nẃghatnak wg kÿ wannak latnÿ az zwleÿ.

'S egy kis czédulán e' levél mellett, még ez van:

Megis kerē .k. hog ha en ertē es az aruakert nē mÿelÿs .k. az Iſtenert tege azt .k. Jwÿē be, mert ennekē kegelmeduel ol dolgom ol Bezedē wagon kÿt meg ſem Izenhetē ſem Irhatom .k. es felebē waloan .k. ſoha nem kÿuantā mynt maſta. kerlek Iſten ert tÿʒtelendö aʒʒonom Jūÿ el.

1547.

SZOMBATON SZ. MÁRIA MAGDOLNA ASSZONY NAP UTÁN.

PAKSŸ JÓB LEVELE BÁTYJÁHOZ. LIV.

Geszteréden Szabolcs vmegyében.

Eredetije Zichy grófok levéltárában Palotán. Mássát vette Döbrentei Gábor 1836,

Sol.galatomat mÿnt Nemes Vramnak es Battÿamnak Emlekezhetÿk k: rala hogÿ k: ygerte vala az ʒenth Gergÿeket ket napra, azert ÿmar kerem k:

mÿnt Nemes Vramat es Batÿanat hogÿ ÿmmar kegÿelmed bochatnaÿa el tapaʒtanÿ mert ÿmmar Egeb mÿnt el vegeztek. kÿt En kegelmednek meg ʒolgalok mÿnt Nemes Vramnak es Batÿānak Iſten tarcha megh k. Ez ƨewel kewlt Geʒtereden Sōmbaton ʒent Maria magdolna azon nap vtan 1547

Paƈÿ Job

1548.

SZENT MÁRTON UTÁN VALÓ CSETERTEKEN.

LV. THURZÓ ANNA, NAGYSÁGOS BÁTHORI ANDRÁS' FELESÉGE, KISVÁRDAY MIHÁLHOZ.

Ecsed várából, Szatmár vmegyében.

Eredetije Zichy grófok levéltárában Palotán. Lemásolta ott 1836 Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Egregio domino Michaelj de Kÿſwarda domino et tanq̄ frī Nr̄o honorañ.

Keozenetenket es Magunk Ayanlaſat Irom k^nek mÿnt Jo Batÿanknak, Ez thaſÿ Pal deaknak kÿ mÿnd Jel Naꝑpal az mÿ ʒolgalatunkban vagÿon, ot thafon vagÿon valamÿ Buzaÿa, Azerth kÿrÿuk k. hogÿ k. ƨenne el az kÿlenczedÿ nelkÿl, Es k. Jo walaʒt varunk, Iſthen thartha meg k. Ez ƨewel keolt Ethed varaban, ʒent Margÿt vthan valo chetherteken Anno 1548

Az k. Jobagÿa fÿa Mÿkech Janos fija

Anna Thurzo Nagſagos Bathori Andraſnak feleſege mꝑp.

1549.

JANUARIUS 25DIKÉN.

LVI. POTENTIA, BLAGŸAŸ MIKLÓS ÖZVEGYE, ZAY FERENCZHEZ, Nagyszombatból.

Eredetije, gróf Zay levéltárban. Látta Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz.

Czímzete, kivül. Wÿtezlew Wramnak Zaÿ Ferencznek nekem bÿzodalmaſſ Wramnak Adaſſek ez levelem.

ʒolgalathomat ÿrom kegelmednek wÿtezlew ews bÿzodalmass wram; kegelmed ÿol tuggÿa az Zablÿa az Zegen wramnal Zaz harmÿcz keth forÿntha

wolth Zalogba. az paplan tÿzenharom forÿnthba, az kegelmed annÿa ÿol twggÿa, hogÿ ennÿbe woth Zalogba, ÿol leheth en annÿba nem vetetthem, ammenÿbe nalwnk woth, elthembe ha kegelmed megh akarÿa waltanÿ, haat megh aggÿak. ÿol twggÿa ezth kegelmed, eghnehanſzor kerthem kegelmedtẅl az paplanth. kegelmed ez napÿglan nem attha. ÿmmar tſak azth adna megh kegelmed, ammÿbe az paplan woth. ÿſthen tarthÿa megh kegelmedeth. Thÿrnawÿe 25. Januarÿ Anno 1549. Potencia, Rlcta E. D. Nicolai Blagÿaÿ.

1549.

SEPTEMBER 27DIKÉN.

CSÚZY MAGDOLNA NÁSZRUHÁJA. LVII.

Chwzÿ Magdolnawal Hathalmÿ Peternewel haza adasakoron ezeket attak Romanffalwan 1549. ezтendewbe.

Eredetije, a' pozsoni káptalannál. Kikereste Gyurikovics György levelező tag 's össze is olvasta Kaszay József káptalani hites jegyző másolatát 1835.

Egÿ wont aran neſt Swbat. Egÿ weoreos athlacz ʒoknÿat, kÿnek az allÿa ket ʒerrel wont arannyal hant. Egÿ Theghla ʒÿn kamoka ʒoknÿat, fekete barsonnal hant ket ʒerrel. Egÿ sarka Thaffota ʒoknÿat weores Barſonnal hant, mÿnd allÿa ſmÿnd galliera. Egÿ ʒederÿos Mokhaer ʒoknÿat, weores Barsonal hant mÿnd az allÿa ſmÿnd galliera. Az kÿn ewt Bokor kapoch ezwſt aranÿazot, kybe kewek es gyeongyek wadnak. Egÿ ʒederÿes Thaffota felseo Rwhat, fekete Barsonnal hant. Egÿ ʒederÿes taffota Swbat, pethwet mallal Bellet. Egÿ weoreos Iſtamet wÿfeleo Keonteoſt. Egÿ parta Ewet. Egÿ ffeo keotheot mÿnd homlok eleoſtwl, hwʒ foryntarat. Maſſÿk homlok eleot ffeo ketheo nelkwl. Egÿ gÿeongÿes fedelet, kÿbe harom theozes wagÿon Thÿzen ket foryntarat. Egÿ aranÿas karajo fedelet. Az keth azfedel nelkwl Iſmeghÿnt, eot Wÿſse-

leot aranyas Wegheok. Ket hÿmet aranÿal warathat, Racz Waras. Egÿ ʒeowes hÿmet kÿt ezwſtel arannyal ketthek mÿnd Ingeſtwl, Az ewmeoghnek az ket wÿaban hat ʒerrel arannÿal wagÿon a ʒeowes fel Benne. Het aranÿ gÿwreot. Eggÿk Saffÿr. Egÿ eoregh paplant, weoreos bÿborral Belletet. Ket derekalt, mÿndenÿket ket ket haÿba. Negÿ feÿelt. Ket Wankoſt ket ket haÿba, Az Eggÿknek weoreos taffota haÿa. Negÿ gÿolch lepedeot. Negÿ gÿolch abroʒt. Negÿ gÿolch kezkeneoth, kÿ mÿnd gallos gÿölch wolt mÿnd Abroʒ ſmÿnd lepedeo. Nÿocz waʒon lepedeot. Negy waʒon kezkeneot. Hat waʒon Abraʒt. Egÿ Dwhnat ket haÿba, Annakÿs az felseo haÿa gallos gÿolch wot.

Eadem die 27. Septembris praescriptas res in una ladula manibus meis consignavit Joannes Szuczy m. p.

Jegyzés. Románfalva, Nyitra vmegyének nyitrai járásában.

1549.

SZOMBATON SZ. ANDRÁS NAPJÁN KARÁCSON ELŐTT.

LVIII. KIS FERENCZ KASSAI VÁROSFÉL' VÉGRENDELETE.

Eredetije Kassa levéltárában. Kikereste 's Krieger Jánossal lemásoltatta és összevetette Döbrentei Gábor 1835.

In Nom̄i dom̄i Anno 1549.

Ʒombatō Ʒent Andras Napiā karachiō elet En kÿs ferenzi kaſſaÿ eſkwt polgar lelkemet az iſtenek aianwan es teſtemet az feldnek, Jo eʒemʒerint tiʒek iliē teſtamētomot kimelet wolt bakaj georgÿ az eʒtendei few biro kaſſā es trombitas Janos eſkwt polgar es Lippaÿ Janos es az en gazdā aʒon az en kewefembel kaffan. *Item* elfeʒer hagiok az eſpitalba az ew ʒwkfigekre ℔ 5. *It*.. az miſleben niomorwlt ʒegineknek ℔ 5. ferench wrā . . . az aʒonhoz. *It* . . thowaba enekē ſenki ninchiē olÿ atiafia hogy kÿ the weled oʒtoznik de maga erre kerdlek ʒerete atiā fia hogy az mint el Ren-

delē helt athÿ nekÿ az aʒony mindenek helt adok walamit kegelmed Rendeli el. *It* . . En hagiok az en germekemnek fiañak ℔ ij kÿz pinzwl, hogy tanitaſſak wele, mikor az iſten az idot agia irni kinek pal newe. *It* . . az en fiamnak hagiok egy aranios kwpat kiwl es belel fedel nekwl. *It* . . pohart harmat masik kik eθÿ masban Jarnak wiak az ʒile araniazot es az labā az egikē gomb wagiō harō az laban, esaranios. *It* . . hagiok egy cheʒet az ʒile aranios fogatoia araniō. *It* . . harom arangiwrw, Egikbē wagiō egy bekakw. Egikbe wagiō egy himes kwh harmadikbā wagiō karnivl. *It* . . hagiok hwʒar apro kapchiot bokros vij aranioſt. *It* . . hagiok kalanokat 5. aranios Az nele gombos wilat ij egik aranios az maſik feir ʒekes. *It* . . Egy Neſt subat ſkarlat weres az fele aztis az gyermeknek palnak hagjō aranios horogj Raita. *It* . . egy zold kamukat mind gombiawal ezwe +. j. az gomb Rakot lwkas Cukos. *It* . . egy weres kamuka zwpithat *It* . . gombot aranioſt egy kamwkan wereſſē hagiō az germeknek *It* . . egy weres zwpithan wallo aranios gomb ++ij aztis az gyermeknek hagiom palnak. *It* . . ʒabo mihalnal wagiō adoſſagō kit az germeknek hadtā tanitaſſara feir pinz ℔ . j . hetwen j . *It* . . az minemwh borokat wettwk wolt ʒabo filipwel az tebit en mind el mgettē tartozik fizetni ℔ . j . egy somaban. *It* . . ʒabo mihalynak adta bort hat hordoval ℔ +ij kinek az arawal tartozik somaban tiʒen ℔ 4++ij. *It* . . keteles Janoſnenak es egy ʒechnenek adtā bort harom hordowal ℔ vij tiʒen somabā ℔ ++. j . *It* . . Inen legien megy az ket ʒaz forint az kit az en fiamnak hadtā Palnak. *It* . . Sos ferencz nenel wagiō adoſſagō ℔ vij *It* . . Miʒaros Mihaly Comiſhar eſtwan melet ℔ ij *It* . . egy giongios partha wagiō zalagban nalam paisgiāto andraſe ℔ ++ij de ha megy waltia megy agiak az pinz megy livin. *It* . . wagiō zalagj

nalā paisgiarto Andrafe kalan . 3 . kegÿ egre walo lanchj gombiawal. De ha megẏ waltia megẏ agiak *It* . . Egy kis labas pohart aranias hagiō kapitā vramnak. *It* . . Egẏ poʒtō aranios hagiō kapitā vramnak *It* . . Egy kÿs aranyiora Mihali Deake wagiō zalogba ꝺ 4v ha megẏ waltia megẏ agiak *It* . . Nigẏ eregi gomb Rakot es het Apro mindenik aranios hagiō Az germeknek palnak *It* . . Minden erekſſigÿ haz ʒele ʒanto feld es egieb nemeth akar mÿ ligie gazdam aʒonie es Az germekhe owek ligien̄. *It* . . ʒenieget kettet hagẏok az gyermeknek palnak *It* . . Philep Deaknak hagiok egi ʒenieget *It* . . Az meli lowat ʒabo Mihalnak adōt egẏ lowat kÿ megẏ holt wolt ſ + ij de ezt fogata hogi olẏ lowat wiʒen erbe kin megÿ elegeʒ̣ hanē az arat fizeti megẏ *It* . . ʒabo Mihal adot poʒtot ŏt heian Nolth forintarat de haitok ʒabo Mihalnak hatod feli forintot. Az folkmari kowachj nal megÿ maradok ados az poʒto araban ſ ij ꝺ . 25 . —

1550.

KIS KARÁCSON NAPJÁN.

LIX. GYARMATI BALASSA MAGDOLNA, NÉHAI FORGÁCS FERENCZNÉ, HORVÁTH BERTALAN, 'S KOMJÁTI BIRÁK, NAGYSZOMBAT VÁROSÁHOZ.

Komjátiban.

Eredetije Nagyszombat' levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1837.

Czímzete, kivül. Ez Lewel adaſſek az Zobathÿ beraknak es eſkwttheknek: mÿ nekwnk tÿʒtelendo wraÿknak.

En balaſſa magolna Gÿarmathÿ, az nehahÿ fforgacz fferenchene: es horwath berthalanna csetheben: mÿ Irank the ke: nagÿ ʒombatthi beraknak es eſkwttheknek kwʒenetwnket: Thowaba mjes komjathj berak es eskwtthek, es mÿth ezekhis waras: the ke: zombathi beraknak es Vraknak es eskwtteknek es minth az ekes waraſnak kwʒonetunkwth, Jrÿwg mint Jo ʒomʒed wraÿknak is baratÿknak.

En, kÿ wolnèk balaſ magdolna aʒʒon es horwath berthalanal egetemben: kherÿwk mÿ te ke. hogy az minehmo dolgwnk wolna az Santa ambroſwal feleletwk wtan es thanoſagh be kelven, tenne le ke: ol twrventh, hogÿ kÿt te ke: ezwtanis wennek jo newen: es ha twrtenek walahol az mi Joʒagkwnkban te ke: walamÿ . . . . . kÿ twrwen nelkwl nem lehetne: es az wtan felelethÿ meg halwan es thanoſakokoth meg hertwen: mÿ te ke: mÿnde Iras twrwen thetetwnk:

Az manaÿ bÿro thanoſaka az, hogÿ mikoron az santa ambros barmath ʒolkajk wolth, azkoth khet Ʒolgaÿa eſwen be menthenek wolna, aÿanlak ǫk magokoth azra, hogÿ regeel be mennek, es Igaſan meg wamolnak: azerth ǫk be nem mentekh, ha nem az wamoth el zogtethek: az bÿro hogÿ ǫkwth be nem warhatha megj indulth wtaña megis erthe wolth ǫketh komjathÿ: Ira theʒÿ ezth az manÿabÿro az kjul emberenek:

Masodÿk thanoſak ezth tanolna: hogÿ az Santh ambros barma kharra menth wolna az barrak aleberthera ǫ alwtth wolth, be neg ókrot, menth hat az ſanta ambros be ſwaban, az ǫkrokerth kwltek, az tyʒtartok eleÿbe ʒemelÿe ʒerenth oth wolth berthalan wra ÿs az ſanta ambros, it ffogadaſokerth hwtt, Jot ö Armadeʒten napraala Jwn, és mindeneketh meg eleketh, ezth ǫ pegik Itere es tÿʒtezſegere ffogatha: ez aztat ffogatta: hogy ǫ nekÿ hoth ſen ǫt ʒaz ſſorinban al, dolga: es ǫ horwath bertalan elwth az fogatha, hogy ǫ Iffÿw aʒʒonnak eg rohanak walo chemeleteth hoz. Az Zwranÿ khet eskwth Iſmeg eſth thanolan: az ǫ Itekre: hogy ǫk ʒaÿabol allottak, hogy ǫ armad eʒ tennapra ala Jẅ: es mendeneketh meg elegeth mende karokrol: — az meg hagyoth napra aʒʒonom ala kwldoth Zwraban az ǫ embereth, hogy meg halgaſſak az ſanta Ambrws beʒedeth, hogÿ mi-

wel akarÿa meg elekentenj; eſten tarcha meg tÿ ke: ez lewel kwlth Komjathÿ kÿs karachon napÿan Anno 1550.

1550.

PÁL FORDULATJA ELŐTTI CSÖTÖRTÖKÖN.

LX. BUCSÁNI KORLÁTHKÖVY ÖRZSÉBET, NAGYS. NYÁRY FERENCZ HITESE, BUDAY JÁNOSHOZ NAGYSZOMBAT BIRÁJÁHOZ.

Bucsánból, Nyitrában.

Eredetije Nagy Szombat' levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz, 1837.

Czímzete, kivül. Prudenti et Circumspecto dño Joanni Bwdaÿ, Judici Ciuitatis Thÿrnauien etc. amico et vicino nobis honorā.

Prudens et Circumspēte domine et Vicine nobis honorañ, Salutem. kerem the k: mÿnt Jo ʒomſedomath hogÿ ez embertwl kẅlgÿ ennekem egÿ wegh gÿolchÿoth Gallerth, es egÿ aranÿas kareÿw fedeleth, ha olyan wolna, thehat kÿnek ʒeles aranÿa wolna hatwl, kÿ harom wagy negÿ forÿntara erew wolna, ha nalad nem wolna, es the ke: tegÿe zereth: k. megh kwldem az arrath Pal deaktwl, ha techÿk ennekem, — ha nem techÿk the k: Iſmegh wiʒʒa kwldem. Ex Bwchÿanÿ fā quinta ante ꝯfionis Pauli 1550. Elisabetha korlathkewÿ de Bwchÿanÿ, Conſors m. d. Franc̄. Nyárÿ m.p.

1550.

URNAPJA ELŐTT SZERDÁN.

LXI. KRUSSITH JÁNOS CSÁBRÁGI VÁRKAPITÁNY, BUDA JÁNOS NAGYSZOMBATI BIRÓHOZ.

Csábrág várából, Hont vmegye bozóki járásában.

Eredetije, Nagyszombat levéltárában kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz, 1837.

Czímzete, kivül. Prudenti ac circumspecī Viro Johannj Buda, Judici In civitt Tÿrnavÿeñ, dōno et amico honorañ.

Poſt Salutē Ac mei paratiſſimā ꝯmendationē. Prudens ac circumſpect. donnē. panaʒolkodÿk ennekem ez Jankus Lerench ez Beenÿ ember, kÿ az felſ-

ſeges kÿralnak vgÿan Jobbagÿa mÿnth egiebek vonanak. hogy az mÿkon Gaſpar, kÿ thÿ kegelmetek kezzeth varaſegÿk vona: hogÿ hẅnekÿ Ados vona es kegielmed helwthÿs kereſtlhe; annak vtanna ʒerzeskeppen el vegezthe vona veleh: kÿben az mÿkon Gaſpar megh nem alloth vona, es az napra az hw fogadaſſath megh nem telleſeÿtetth vona: annak okaerth kerem En k: mÿnth vramoth, hogy k: ellegeÿteſſe megh az felſſeges kÿral Jobbagÿath, hogy theb kaarth ne vallÿon, merth immar ſok kelthege es faradſſaga vagion, ha the kegielmed ezth theʒʒÿ ez embernek az hw ÿgafſaga ʒerÿnth: ennekemÿs nagh kellemetes dolgoth teʒʒen the ke: kÿth en the ke: ennel nagÿobbakban megh akarok halalnÿa: Towaba azth Bÿzzonÿal hÿgÿe ke: hogh en az felſſeges kÿral Jobbagiath karba nem akarom hadnÿ, hanem megh veʒʒem az hwweth, walahol es mÿkeppen megh wehetem. ex caſtro chabragh fēi^{a} 3^{tia} Ante cōporis ixſti Anno domī 1. 5. 5. 0. Johannes Krwſſÿth, Capitaneus Caſtri chabragh.

1550.

MÁJUS 3-DIKÁN.

MESZNYÁNSZKY JÁNOS PALOTAI VÁRKAPITÁNY, NAGYSZOMBAT BIRÁJÁHOZ. LXII.

Palotáról, Veszprím vmegyében.

Eredetije, Nagyszombat városa levéltárában. Kikereste Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz.

Czímzete, kivül. Prudenti ac circumſpcto Viro domino .N. Judicÿ civittaī Tirnauieñ domino et amico honorañ.

Thÿʒtelendew Wram es ennekem Jo Barathom. keʒenethemnek es Barathſagomnak wtanna. ꝺ. nÿnchen kethſegem benne, hogÿ kegelmednel thwdwa nem wolna, haraztÿ Gergel, kÿt az fogſagbol az Ith walo ſok Jambor wÿtezekkel Igetemben kezeſſegen kÿ wetthem wala, de ez Jambor hÿtÿwel es ffogadaſſawal, engemeth megh chala. engemeth nagh ffÿzetekben

eÿthe, az ew walchagath ennekem eretthe megh kel adnom. thwdom azerth kegelmetek keʒeth nekÿ Zalagÿa wagÿon. azerth kerem k: mÿnth wramath es Barathomath, haraztÿt kegelmed tarthoztaſſa megh, es mÿnden marhaÿath. ha ke^{med} azt mÿwelÿ, en rewÿd napon kegelmedet eſmegh emberemel erthethem. Thowaba walamÿth ke ez en emberem nÿelwel megh mond, k: megh hÿge. — Valē eand̄ cupio. ex Palotha 3^{a} maÿ 1550 Joannes Meznÿanβkÿ, prefectus caſtri Palotha. —

1550.

MÁJUS 5DIKÉN.

LXIII. VECSE' BIRÁJA, ESKÜTTEI, NAGYSZOMBATNAK.

Vecse, falu, Nyitra vmegye nyitrai járásában.

Eredetije Nagyszombat levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1837.

Czímzete, kivül. Egregÿs dominis, Judici totaeq̄ Senatui Ciuitatis Tirnavien̄.

Kẽſẽnettwnknek vtanna ſʒolgallattwnkat, mÿnth Tÿʒtẽlende nemes vraknak, ezẽknek vtana teβwnk mÿ attÿ k: polgar tarſa felẽl nagÿ antal felwl Illÿ vallaſt, thÿ vraſagtoknak.

Hogÿ Ammÿ kegelmes vrwnknak kapwchÿ Imrẽnek vala egÿ Iwan new ʒolgaÿa, melÿ Iwan tartotta vala Andorko Janoſnak ÿt nalwnk vechÿen hwʒ eokert meg' Towaba Andorko Janos attartaſnak es βwkſegenek Ideÿe talallÿa Illyen Barattÿat meg, mÿnth βombathÿ nagÿ Antalth es andorko Janos mond nagÿ Antalnak, βereto Attÿamfÿa Antal vram kerlek, legy kezes ertem harmad napÿg, had βabadwlÿon meg az hwʒ eokẽr, es Amÿbẽl Iwan Az en pẽrẽfẽm keres engẽmet, Jwÿẽn fellÿere, es en oth terwenth allok nekÿ, es Azon terwenbe akezeſegẽt en veβẽm rolad vgÿan fellÿen (merth ha Iwan Amÿ vrunk βogaÿa Az ew vra Tartomanÿabol kÿ nem Bottÿatta vona attartaſt, kapwchÿ Imrẽhẽt az ew vrat ket

βaz forÿnton maraβtottak vona tẽrwenÿ βerenth) Towaba ezẽknek vtanna fellÿen tẽrwen napoth hadnak napoth, es az harmad nap el Iwen, Andorko Janos nagy Antallal az ew kezefewel egetẽmbe fellÿerre Be menth az hagÿott harmad napra, es az tẽrwẽn napra, Iwan penigh az andorko Janos Pẽrẽfe be nem menth az hagÿott tẽrwen napra, kÿrẽl mÿ vallaft teβẅnk Igaz hÿtwnkre, mÿnd ez ege3 falwwal, Azerth ezeknek vtanna Andorko Janos tudomanth tẽth fellÿen mÿnd az egeβ varafnak, es Awaÿdaknakÿs, hogÿ az ew pẽrẽfe Iwan az tẽrwen napra rea nem menth, kÿrẽl mÿs wallaft te3wnk ez ege3 falwal, hogy rea nem menth — Ezeknek vtanna ebẽlÿs mÿ wagÿwnk Bÿzonfagok, hogÿ nagÿ Antal akezeffeget le Tõtte, es az varos tẽrwenÿe menth embẽrre tõtte nagy antalth, Igaz tẽrwenÿ βerrenth, es Andoko Janos (kÿerth nagy antal kezes wolth) az nagy antal terhet ifmeg fel vẽtte:

Towaba Iwan Ammÿ vrwnk βolgaya es az Andorko Janos pẽrẽfe, haga el a mÿ kegelmes vrwnkath kapwczÿ Imrẽhẽth, es ala Illÿ nagÿfagos vrhoz, mÿnth Podnemÿczÿkÿ raphaelhõz, o3tan ezõknek vtana e nagÿfagos vrhoz valo Bÿztaba vgÿ kezde kergetnÿ ekezeſt nagy Antalth, mellÿ nag antal (mÿt oda fẽl meg mondok) akezefegẽt le tõtte, es kÿ menekẽdẽth akezeffegbẽl.

Towaba ezẽknek vtana enagÿfagos vr Podnemiczkÿ kewanta meg twdnÿ mÿ twlwnk veczÿeÿektwl, mÿkepen βabadult meg nagÿ antal az ew kezeffegebõl, mÿ penigh meg mondottwk, hogÿ nagÿ antal ameg kezes volth Andorko Janoferth az tẽrwen napÿg, akoron andorko Janoſt elẽwe allata, es akezeffeget vgÿ tõtte le nagÿ antal.

Ezẽknek vtanna enagÿfagos vr Podnemiczkÿ raphael Bottÿata egÿ βolgaÿat Tarnaczÿ Palt Ide mÿ kẽzÿnkbe veczÿere, Iwannak kepebe az ew

nagÿſaga lewelewel, hogÿ mÿ Igaz tẽrwenth laſſwnk, mÿnd az nagy antal kezeſſege felẽl, es mÿnd az Iwan Tartaſſa felẽl.

Jollehet Bÿzonÿ az nagÿ antal nem akar wala tẽrwent Allanÿ az Tarnoczÿ Palnak, az Iwan kepe Belÿ embernek, mÿerth hogÿ Iwanth nem lattÿa vala ßemẽlÿ ßerenth, De hogÿ az Tarnoczÿ Pal az Iwan kepe Belÿ embẽr, az nagÿſagos vr leweleth mwtata, twrwenth kelle nekÿ alanÿ.

Azert Imar mÿ a ket feleleſſ meg hallok, es tẽrwenth latank Benne, es nagÿ antalth Amÿ tẽrwenÿwnkÿs vgÿan ßabadÿta a kezeſſegbẽl, mÿth Igaz aſſellÿeÿ tẽrvenÿ.

Azerth ebbẽl mÿ vagÿwnk Bÿzonſagok ez egeß valawal, hogÿ nagÿ antal akezeſſeget le tette, es kÿ menekẽdẽth akezeſſegbẽl. Valete quam feliciſſime, Datū ex Veczÿe 5 die maÿ 1550 Judex Juratiq Pagÿ Veczÿe. —

1550.

SZ. JÁNOS APOSTOL INNEPÉN.

LXIV. LOSSONCZI ISTVÁN, NÓGRÁD' FŐISPÁNJA, ZAY FERENCZHEZ, MAGA DOLGAIBAN.

Fegyvernekről, Heves megye tiszai járásában.

Eredetijét, Zayugróczi és Csömöri gróf Zay levéltár mutatja. Lemásolá Makláry Ferencz, 1836.

Czímzete, *kivül.* Egregio domino Francisco Zaÿ de Chemer, prefecto Caſtelli Zolnoken., Domino Fratri et amico nobis Char.

Egregie Dñe et amice noster charsme, salutem et nostri commeñ. — En ʒerelmes Wram es Baratom ʒÿnte wgÿan chelekeßÿk mÿndenben keḡ: en welem, mÿnth ha en kegÿelmednek walamÿ nagy baratsagal woltam wolna. Jeleßben az adossag meg keresben, kÿth kegÿelmed Ingÿen fem emleth. Jol leheth Bizonÿ kegÿelmednek annÿʒer eʒeben nÿnthen, mÿnth ennekem koroskenth. De az en nagh fogÿatkozaſom mÿa nem adhattam meg, merth a honnan warom wala, hogÿ keḡ: deth meg elegethetem, abba weeg

nem leve, az Balaſſawal walo dolognak. kÿ meeg elewttewnk wagÿon. En ezth gondoltam raÿta, hogÿ Ide ez Tartomanÿra weʒek Borokath Jokath Gÿengÿeſÿeketh, kÿ arwltatnÿ, azérth ha keḡ: akar az adoſſagerth abba el wennÿ, keḡdeth kerem, mÿnth ʒerelmes wramath, es baratomath, agÿa tudtomra kegÿelmed, merth azon wagÿok mÿnden keppen, hogÿ keḡ: meg elegethem. Jol leheth ha keḡ: ez elewtÿs reÿa erewlteteth wolna, Joszagomat ÿs zalagban wetetthem wolna, es keḡ: meg attam wolna, mÿndazaltal masthÿs csak keḡ: Jelencse meg, kész wagÿok mÿnd Joſzagomath es Ezewsthemeth el zalogoſÿttanom, es keḡ: meg elegetenem.

Thovabba, az en megh holth atÿamfÿa megh maradoth arwaÿ Jobbagÿ Barhalmaÿak Jewenek hozzam, es az ew Bantaſwkath nekem megh beβellek. annakokaerth kerem keḡ: hogh keḡ: agÿon leveleth nekÿk. kÿ melleth ſzabadon megh maradhaſſanak, merth Igen kevesen wannak ʒegenÿvk, kÿth keḡ: tewl felette Igen Jo neven veſzek, felÿes hogh nem mÿnth az en magamewal keḡ: mÿwelneÿe, had ÿſmerÿek meg, hogÿ az en hozzam walo bÿzodalmwk haβnal nekÿk, es annÿwal ÿoban hozzam folÿamlÿanak, — walaʒth warok ezekrewl kegÿelmedtewl, Iſten Tarcha meg keḡ: mÿnden Jowal, Ex Fegÿwernek. In feſto Stj Joannis apl̄j. anno dnj 1550° Stephanus de Loſſoncz. Comes Co: tus Neugradien̄ m.pp.

1550.

MÁRIA SZÜLETETE UTÁN, SZERDÁN.

BARAY MIKLÓS, NAGYS. ZAY FERENCZHEZ, EGER VÁRA FEJEDELMÉHEZ. LXV.

Eredetije gróf Zay levéltárban. Lemásolta Makláry Ferencz 1836.

Czímzete, kÿvül. Ez lewel adattaſſek az Nagſagos es Vitezlew Zaÿ Ferencznek, Eger Varanak feÿedelmenek, nekem kegÿelmes Vramnak kezebe.

Nagſagos es Vÿtezlew Tiſtelende Vram, Iſtenbeli keʒenethemnek vtanna mÿndenkepen valo ʒolgalatomat Irom te k: Vramnak es Jo Theth bÿzodal-

mamnak, mÿkoron te k: N. en el Jwtthem volna, Bekefegel az Iftennek akarattiabol hazam nepehez es barathÿmhoz Jwtthem, annak vtanna mÿnd Bÿrakal. es egieb Barathimal ʒembe voltam, es az ke: levelet is nekÿek attham, de az kar vallot nepek kÿk volnanak, azoknak harmad reʒʒe is hon nÿnthen, kÿ Beczben kÿ penig nag reʒere Baranÿaban az Zÿwrelre es Somogban el oʒloth, menek thowaban az Baffahoz, mÿnd az Bÿrakkal egietembe oth az Baffa kerde, mÿmodon ʒabadotham volna kÿ, en meg Jelenthem, hog ke: kezeffegere es az en hÿtemre, annak vtanna azt kerde, ha akarok efmeg Ide mennÿe, en azt mondam, hog az en hitemet meg nem akarom ʒegnÿe, es k: es az en attÿam fÿaÿnak nem akarom nÿomorwfagokat, ha meg az feÿem el kelne is, az Baffa azt monda, hog az Themlechben vettet, es kezemet es Labamat is az kalodaban vetteti, es kennÿ es az themlecben lennē kezelben, hozhatnak ennem hazam nepe is, en azt mondam, hog ʒabat ew nagchaga velem, de ennekem az en hÿtem melle keel mennē, otthan foga el vÿtethnÿ, az Bÿrak az vdwar nepewel kezdenek erettem kenÿergennÿ, es az Bÿrak keezeffegere el Bochattata, azért tiftelende Vram, meg hÿgge nagfagod, hogÿ ha az karos Emberek hon leʒnek vala, tellÿeffegel wegel akarok vala kii mennē, de Idesthowa, kÿ thÿβara, kÿ howa elethenek keresesere kÿ oʒlotthak, warom, hogy Be gÿvlÿenek, mÿnden volta ʒerent akarom el vegeznÿ, de en azt meg erthettem, hogÿ vgÿ meg nem leʒen, hanem felÿeb keel igernÿ. k. azt is Izennÿe meg, mÿwel kel felÿeb mennÿe, mert mÿhent az karos nepek haza Jwnek valamÿt velek vegezhetfeg. k. meg mondom, ha az Baffahoz kel mennē is, wÿʒa Jwek, Azon is kerem k. mÿnt en Jo Vramat, hog Te k. ezbwl hÿthÿ βegeth newet reÿam ne agÿanak, mert az dolog ezben fÿwg, es ennek okaÿert k. nem mehettem. Thowaba nagfagod mÿre kert vala, Imar nagiob réβere

kezen vagion, mÿkoron Iſten akarattÿaban oda megÿek, en magam meg wÿßem. Thowaba Iſten Tartha meg N. mynden Jawawal, kÿnek eſmeg mÿnden ʒolgalatomat Aÿanlom, mÿnt Vramnak, el-kewÿ, feria quarta poſt natts marie 1550. Eiuſdē Do V. m. Stŏr Nicolaus Baraÿ, deditiſſimus.

1550.

OCTOBER 14DIKÉN.

KÁDAS ILLYÉS VALLJA MAGÁT HANS VON AYCH ADÓSSÁNAK. LXVI.

Bécsben.

Eredetije a' pozsoni káptalannál. Kikereste Ivanóczi Gyurikovics György levelező tag, össze is hasonlította Kaszay József káptalani jegyző' másolatát, 1835.

En Kadas Illÿes Waradÿ polgar, vallom magamath Adoſſa lennÿ, ez Tÿʒtelendew Vramnak Hans von Aÿch Bechÿnek, egy Swmma penzel ʒaz hethwen forÿnthal 10 ℔. magÿar Zamra, Melÿ 170 ℔. Magÿar forintot fogadok en meg fÿzethnem ez Jeowendeo ʒenth Katarÿn aʒʒon napÿara, bechben keʒ penzewl, minden keolchege nekewl, es kar vallasa nekewl, ennek bÿzonsagara Adom en az en pechettem Alath valo ados lewelemeth. Ez lewel keolth bechben octobrÿsnak 14. napÿan E℃. 1550.

1550.

SZENT ERSÉBET ASSZONY NAPJÁN.

SÁROSSY JÁNOS, LÖKÖS FARKASNAK, NAGYKÁLLÓBA. LXVII.

Kassáról.

Eredetije, Pesten, Nagykállai Kállay nemzetség levéltárában 313 szám alatt. Kikereste Fluck Eduard kir. ügyvivővel Döbrentei Gábor 1837. Lemásolta Fluck János. Nyomtatáskor öszszeolv. Wargha István.

Czímzete, kivül. Az wÿtezlew nemes wraṁak Lewkews farkaſnak, Naÿg kalloba, Nekem ÿo wramnak adaſſÿk.

ʒolgalatomnak es magam Aÿanlaſſanak wtanna wÿteʒlew wram, twdÿa k. hoÿg ez elmŭlt Eʒtendewkbe kwldet wala nekem eÿg ʒolgaÿa altal fel az k. w athÿa, Eÿg ſÿſſakot es eÿg ʒablÿat, hoÿg en nekÿ ʒereznÿk, wala-

meÿl . . ramtwl az ʒalagra ʒaz forintott, En meg tekentwÿn ez ew .k. kÿrÿſÿt mÿnd addÿg fẅtoſtam akor baratim kewzewt, hoÿg azt meg ʒerzettem wala, az mÿnemw napokot tewt wala akor Janos wram az fÿzetÿſnek, Abba eÿgnÿhāÿ wgÿan Schokÿs elmŭlt, It ennekē bÿzoÿn Schok ʒot kellett fel wennē az ÿo wramtwl, hoÿg Janos wram ſomha az pinzt megnem kwlte, wÿgre zent Eged napÿa taÿan, wgÿan megÿs ÿram Ew .k. hoÿg ha ʒent Mÿhaÿl napÿara, meg nem kwldÿ az pinzt, tahat az ember az mÿnt el adhathÿa el agÿa mert az roſdaÿs meg ewtte, Es az tewbit az pinznek ew .k. kel kerefnem, ha az pinzt fel nem ÿrÿ, Nekem mÿnd es ÿdeÿg ſem lewt walo3tom, Hanem ez heten hallottā hoÿg meg holt ew .k. kÿrem azÿrt .k. meg bochaffa hoÿg .k. emlekezem rwla, Meg wram ados ÿde ℔ 55 ß 69 kÿrul tamaſdÿaknak keze ÿraſhaÿs wagÿon ÿt, Ennek felette, hoÿg ʒolgaÿmot ew .k. Jartata ez dologÿrt, kÿbe nekem ſemÿ haʒnom nem wolt moſt fincſ, Hanem cſak mÿndenha aÿanlotta magat ew .k. hoÿg hÿaba nem hagÿa mŭkamot, ez elmŭlt nÿaron ÿob Lowam holt meg oda ÿarwa az wtba, Negue forintra, kewlchÿginelkwl, azÿrt kÿrē .k. mÿnt ÿo wramot, Hoÿg ha az Sÿſhakra es ʒablÿara .k. ʒwkſÿge wagÿon, k. kwldene meg az pinzt, ez ÿewendew ʒent Miklos napÿara, Mert Engem az ember, Naÿg ſhok pÿrongataſwal ÿlletett, kÿt bÿzon nem wartā wolna Janos wramtwl ÿs hoÿg ezt mŭelte raÿtā, Az ember kÿtwl az pinzt kÿrtē engem nem war, Ez ÿdewtÿs ſhok ÿambor altal engette meg nekem, Ha az pinz akora ÿt nem lÿʒen, Azt mongÿa, hoÿg az mÿnt el adhatha az marhat el adÿa, Es az felÿt raÿtā akarÿa kerefnÿ, Iſten tarcha meg .k. Caſſan ʒent erſebeth aʒʒoÿn napÿan A° 1550. K. ÿrÿon walaʒt mÿt kel tennem

Saroſſÿ Janos k. Baratja es Ɔolgaÿa.

1 5 5 0.

GYALUI WAS LÁSZLÓ, KÁLLAI LEWKEWS FARKASHOZ. LXVIII.

Tamáshida melletti táborból.

Eredetije, Nagykállói Kállay nemzetség levéltárában a' 310 szám alatt. Pesten. Kiadta onnan Fluck Eduárd tiszt. kir. ügyviselő. Lemásolta Fluck János. Összeolvasta Döbrentei Gábor 1837.

Czímzete, kivül, Egregio domino Wolffgango lewkews de kallo domino et fratrj mihi honoran̄.

Wÿtezlew nemes Vram, es Ennekem attÿamffÿa, ʒolgalatomat Irom mÿnt Vramnak, Erthem hoghÿ panaʒolkottak k. reÿam az kegÿelmed Jobagÿ hoghÿ Ewketh akaʒtaffal fenÿeghettem wolna ' de nem chak hoghÿ En magham de meegh mafnakÿs ʒabadsagot attam wolna reÿaÿok, Bÿzon az Ew en reÿam walo Irÿghÿfegek naghÿ, es mÿndenwel azon vannak Mÿwel Nekem Akarnak Arthanÿ, de keerem kegÿelmedeth hoghÿ mÿnden ʒawokon kegÿelmed felne Indultaffek, merth kegÿelmed Latnaÿa ha walamÿnth En magam dolgaban awaghÿ haʒnombaÿs chelekettem wolna, Awaghÿ chelekednem, Merth Bÿzon nem akartam kegÿelmed Ellen chelekednem, Az mÿnth megh Izentem wolth Az kegÿelmed ʒolg̃aÿatolÿs, Bÿzon Azthfem Bann̄a, ha kegÿelmednek maas tÿʒtartoÿa lenne Nalamnal Bathor csak holnapÿs, Az mÿ dologban Irtham wolth Az Thwrÿaknak fenÿtekel kegyelmed ertette es Latta mÿnemew orʒagos weʒedelemben walo dologh wolth, Az hoghÿ ʒewksegh wala ʒewnethlen kewldewznewnk Az groffhoz és Immar Akoron Jewthwala Ennÿhan Panaʒ reÿaÿok, hoghÿ mÿndeneketh sÿkethfeghel akarnak mwlathnÿ, ʒÿnthen akorÿs nem akartak Chakÿ Mÿklos Vram alaÿs kocfhÿth adnÿ, Es nem chak Nekÿ, de meegh Egÿebeknekÿs, azerth kegÿelmed reÿam ne nehezellÿen Belewle; merth Bÿzon Ifmeth nagÿob dologbanÿs megh kymjlletem Ewketh, Jol twgÿak ha Igazath akarnanak Mondanÿ Ewmaghokÿs

Ʒolth wala kegÿelmed ʒolgaÿa Nekem walamÿ Vram Bora Arraÿ felewl hoghÿ Az ʒeghen nepeth ne erewltettnem reÿa EghÿIdeÿgh kegÿelmedeth Azerth wartham mÿnd Edÿgh Ewketh, de Imar vramÿs megh Irtha hoghÿ kÿʒegÿem es Nem thehetek EgÿebethBenne, kegÿelmedet kerem kegÿelmed abolÿs, reÿam k. ne Nehezellÿen merth Bÿzon ʒanth ʒandebol nem akarok wetenem kegÿelmed Ellen Lſten tarchamegh kegÿelmedet mÿnden Jawawal datū E℈ Caſtris ꝑpe Thamaſhÿda Poſith Anno 1550

Ladus Was de Ghÿalw

1551.

SZ. PÁL NAP ELŐTT VALÓ SZOMBATON.

LXIX. SOMOGŸI GYÖRGYNÉ, MARGIT ASSZONY, BUDAY JÁNOSHOZ NAGYSZOMBAT BIRÁJÁHOZ.

Komjátin, Nyitra vmegyében.

Eredetije Nagyszombat levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1837.

Czímzete, kivül. Ez lewel Adaſſek budaÿ Janosnak ſʒombatban lakozonak, nekem ʒerelmes Wramnak.

Közönetemet es ꝑolgalatomat Irom te kegÿelmednek, mÿnt Jo wramnak. Towabba kerrem te kegielmedet, az Lſtenert, hogÿ ram ne nehezelÿ, hogÿ penzt nē adok, merth Tudom bizzoÿnnÿal, hogÿ kegielmed az tÿeÿdeth megÿ warod, merth az tÿeÿd nelkwl nē lehecz, azérth Imar mentel hamarab ʒerret tehetem, ʒereth Teʒem, es hÿʒem Lſtent, hogÿ Imar hamarab megÿ fÿzethetek, merth Im moſtant egÿ Jambor Adott hwʒʒon ött forÿnttot, es az wttan elek gÿermekestol, merth hogÿ ha walakÿ adna marhat, kÿ wttan kereſtethetnē hat el elhetnek, de ſenkÿ nem ad. Lſten tarchan mÿnden hazzad nepewel, es mÿnden JowaÿwaL. Ez lewel kolt komÿattÿn, ʒent Pal nap elött walo ʒombaton 1551. Somogÿ gÿörgné margit aʒʒon. —

1551.

FEBRUARIUS 17DIKÉN.

SZENTIVÁNI NAGY LÁSZLÓ, JÓKŐ VÁRA' UDVARBIRÁJA, NAGYSZOMBAT BIRÁJÁHOZ BUDAY JÁNOSHOZ. LXX.

Jókő várából, Nyitra megye vágujhelyi járásában.

Eredetije Nagyszombat levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1837.

Czímzete, kivül. Egregio domino Joanni Bwday̆, Judici Civitt̄is Tyrnavien. etc. domino et amico obl̄imo.

Egregie domine ac amice honoraū, Salutē, et mei commeū. mÿth erthem nem az ʒegÿe Ember wetthkÿwel effet, az kÿ oth fogwa wagyon, az lo hozás. ha nem Ith walo ember deÿthej, kÿ ʒenath hozoth wolth eladnÿ, ahoz ketettek wolth, azth alowath. hogy̆ az ʒenath el attha wgÿ hozta haza a lowath: azÿerth kerem the kegel. mÿnth wramoth. Bottÿaſſa the kegel: az ꝑegÿe emberth haza, analkÿlis nagÿ karth wallotha. harom lowath weʒtetthe. nam azt a lowath wÿʒa kÿldethem, kegel. Lſten tharchon mÿnden Jowawal.

Hÿꝑem kÿth the kegel. ezth megh mÿwelÿ Orꝑagh Wram ʒomꝑedſſagaÿerth. Ma Jẅth cheÿthere az alſo hazaÿkbol. ex Jokẅ 17. febrūri Anno 1551. Ladiſlaus nagh de ʒenth Iwan, arcis Jokẅ ꝓwiſor etc.

1551.

SZENT HÁROMSÁG ELŐTT VALÓ CSETERTEKEN.

GYERMEKEINEK UGRAI ISTVÁN GYÁMOKAT VALL. LXXI.

Vagy Olcsán Biharban, vagy Olcsván Szatmárban.

Eredetije, Pesten Kállay nemzetség levéltárában 301d. szám alatt. Kikereste Fluck Eduard kir. ügyvivővel, kinél a' levéltár áll, Döbrentei Gábor 1837. Lemásolta Fluck János.

En Wgrai eſtwan is Adom en . . ekeztre minden wraimnac es Barathimnak· hogi . . . walloc oltalmat es Twtort· Iltemben Az En Arwaimnak Mikor En wolnic foglalatos Betegſigh mÿat igen Geotrednim· holthom

wtham legienek Ezec oltalmi Es gond wiſeleoÿ Az en ʒegin Arwaimnak es Giermekimnek· Elewʒer hagiom Azen Nemes Aʒʒoniomot Arthandi Anna Aʒʒont· Niznÿ walo Bÿwdj Mihalnet· Az wy keme giermekiwel Egiethembe Bÿwdj mihalwal Beregh Waar Megienec fw eſpannÿawal· Bÿwdj Laʒlowal· Bywdj Farkaswal, Bÿwdj Gergelwel es Bywdj Georgh Wramwal· Egiethembe wallom wket· Ilien ʒemiliek Elewt vallom Twtorra Az en Giermekÿmnek· Mintt Twdnia Illic· Hethei eſtwan Wram Elewtt. Farkas georgi Wram Elewtt· Paƈi Pether Wram Pal Elewtt· dobaÿ Ambrws Wram Elewtt· Petheoczj anthal Elewtt· es Lazar Pal Elewtt· hagiom Az en ʒegin Arwaimnak oltalmazoiul· de fw keppen hagiom es wallom oltalmazoiul· Az en ʒerelmes Nemes Wramott Chiapi Ferenczet· hogi az Teſtamentom ʒerint igaz dolgocban az iſtennec igaſſaga ʒerint legien olthalma es gondwÿſeleÿe az en ʒegin Arwa″ giermekymnec Minden igaſſagocban····· hagia wy keme ʒegineket megh Niomorodnÿ· Mert Mind ioʒagomott es giermekÿmet wy kenec hattam oltalmazoiul es gondwÿſeleoiul Ez Lewel kewlt Alciaban ʒent haromſagh Elewtt walo chieterteken Ezer Ewtt ʒaaz vthan Egj eʒtendewben mikor irnanak· in arce alcá dte ⁻ſ 1551. wiſelie gongíat Mint az wy ment Twlaÿdon magaÿenak mert en wy kemet wallottam· En Wgraÿ eſtwan Twliadon kezem Iraſa ez.

1551.

URNAPJA ELŐTT SZERDÁN.

LXXII. **JÓSA BENEDEK, LEKÖTI JÓSZÁGÁT, FELVETT PÉNZÉRT.**

Oroszváratt, Moson vmegyében.

Eredetije a' pozsoni káptalannál. Kikereste Gyurikovics György levelező tag 's össze is olvasta Kaszay József káptalani jegyző' másolatát 1835.

En Josa benedek ualom hogi en uetem uot az en batiamtúl barocz paltúl ualami soma penzt es marhat kiert atam uot neki az en reʒem beli Jo-

ʒagot oroʒuarat. meli dologbol alkotam megi az baroc pal halala utan az eo felesegeuel Forgacz Sofiaʒonual es barachkai ilonaʒonual az baroc pal húgaual ilen modon. hogi eo k. gelmek az ioʒagnak felet, meli ioʒag baroc palnal uot zalogba enekem megh ereʒek es az felebe ʒent Mihal napig bekeuel megi maragon eo kegelmek es birgiak, hogi ha pedig en letehetem ʒent Mihal napgia az eo kegelmek penzet mel penz leʒʒen ℔ 494 tartozanak eo kegelmek ki meni az en ioʒagombol. ha pedig le nem tehetnem az feliol meg neúezet somat birgiak eo kegelmek az en ioʒagomat ugh mint az e moſtiadnak mind ʒanto feoldeúel, reteúel es minden ióuedelemeúel mind adig mig kiualthatom hogi ha pedig Ɜentmihal napeleot eo kegelmek ualamit úetet aztis iouendeobe bekeúel betakarhasak enek felete hogi ha ualami ʒam adasal tartozot úona enekem baroc pal aztis megi engetem az eo maradekinak. Mink is Forgacz Sofia paraczkaÿ ilona pedig igertúnk benedek uramnak tiz borgias tegent es az menes keozol koczi louat, hat ʒanto eokrot es tiknak, ludnak, mehnek, diʒnonak felet az mi az oroʒuari haznal uagion, es het mut buzat, egi mut arpat, es az oroʒuari hatarba minden fele úetesnek felet, enek uetetuk ket ʒaz forint keotelet hogi valameli fel megi nem alna, az úarmege Ispania igazat tehesen felole. 1551. Feria quarta ante Feſtum Corporis Chriſti.

1551.

UGRAY ISTVÁN INGÓINAK ÖSSZEIRÁSA. LXXIII.

Szalkán.

Hont és Tolna vmegyében van Szalka. Szatmárban, Máté Szalka, Beregben Tisza Szalka. Mellyik ez itt? nem tudni.

Eredetije Vásonkői Zichy grófok levéltárában Palotán. Lemásolta Döbrentei Gábor 1836.

Sup pecora. e. qdā ſtepanj Vgraÿ In Szalka eccleſiā.

Az ʒanto ewkwr
Az Twlok
Az feÿew Inew
Az meddew Inew
Az byka

Super clenodia domus

Az Ires hordo
Ewreg tekenew
Fa Taal
Fa Talnÿer
Fa pwtton
Wÿz hordo Seffel
Fa kwpa
ʒekren
Altalag eczet
ʒÿta
Rofta
Saak
Meez fazekal
Naʒolÿ
Derekal parna
Feÿal parna
Twro
Fel fazek vaÿ
Cheber
Choban

Fa mafaar
Reez mafar
Reez medencze
Vas nÿas
Vas Roftel
Vas gÿertÿa tarto
On taal
On talnÿer
Reez gÿatÿa tarto
Kezkenew
Abroʒ
Az Reeze
Az 2wd ithon ky vagō
az kÿt nē lattā
Az pawa
On so tarto
Aʒtal
Settzel ʒeek
Kopÿa
Paÿs
Syffak
ʒalonna
Haÿ
Az gabona hordowal
az arpa hordoal
Az lÿʒt vgmynt keet sakal

Az tehen bewr
Az zab hordowal

Res que Inparwa Camera Sunt Incluſa.

Neged fel korda Iſmeg eg kys bard
Keeth palack
Harom kanna
Eg gertha tartho
Eg vaſas lada
Eg ÿw tegzeſtewl
Zablÿa eg
Pwſka

Pwſka palack
Feÿer pawa tol eg bokor zer tanÿzra
keet kys on tal
On talnyer vÿak kylencz
Het lanczos fek
Kewthew fek
Kochys fek
Sarkanthÿw harom bokor
Nÿereg ketthew mÿndē zerzamawal
Zaaz hwzon Ewt So.

1551.

JERUZSÁLEM PUSZTULATA, NÉGYES RÍMEKBEN. LXXIV.

Eredetije Szabolcs vmegye jegyzőkönyvének 150dik lapján. Irta úgy látszik arra, az 1551ben folyt vármegyei tárgyak közé a' megye' jegyzője; egy későbbi kéz pedig e' verseket keresztül huzá. Találta ottan és lemásolta Jászay Pál levelező tag 1837.

„Megh hallÿatok feÿnkinth kjk Ith watthok;
Rÿgÿ dolgoth hallani kjk akarthok,
Jeruſalemnek Mÿnth lewe el Romlaſſok
Romabeliektwl el pwzthwlaſſok:

Irnak wala, vr zwleteſſe wtan
az hethwen Nÿgh Eztendewel az wtan
geſſius florus Nero cÿazar wtan
kÿ Sido orzagban lewn tizтartho aztan

Kegietlenſige zinten Nagh wala,
Jeruſalembe hogh Be menth wala,
Waros zerthe Nagh koborlaſt titeth wala
es sok kwſſegeth Megh Ewletheth wala.

Hamar Nagh Indwlas Raÿtha thamada,
az kewſſigh Igen Boʒʒonkodik wala,
tÿzen het talent. pinzt kÿrwala
aldozathra kÿth Be gÿwtetthek wala.

Akkorō Nero cÿaʒar el Bocÿattha
ceſtius galluſt ſiriaba orʒagba
ceſtius menth wala Jeruſalembe,
hogh Megh latna floruſt az ew dolgaba.

Erre waros Erwſſen Boʒʒonkodek,
hogh kegietlen floruſt thewlewk kÿ vinnek,
kÿn keweſſe Ew cÿak megh moſolÿodek,
Inthe hogh ez wtan florus megh ʒewnnek,

Lewe Mÿnd ez Nero cÿaʒar Ideiben,
Cÿaʒarſaganak tizenketthewdikben
es Agrippa kiral ſido orʒagban,
tizenhetedik Nemes eʒtendeiben,

de Immaran az ſido Nÿpek kevzevt
Nagh Indulas wala Mÿnd az orʒagh kewzt,
hogh thamadas lenne Nilwan Ew kewzethewk
florus Ne lakhathnek Ezutā kewzthewk

Erthe florus Rohanaſſath az Nÿpnek
gÿwlÿſt titetthet ew az few papoknak
hogh kÿ menne Jelenthe Ew azoknak,
cÿak hadna hadath oth az Romaÿaknak

Mÿkor aggrippa kiral ezt megh halla,
Mÿnd az orʒagoth ew Ewʒwe hÿwata
ſok Beʒidwel Nekÿk thanacÿwl ada,
hogh Romaba Adoÿokath Be Adnak,

Azwal az kewſſigh ſemith nem gondola,
Sewtk kiralra Ewk Nagh zwgwa morogwa,
keweketh hagigalnak wala,
kezzewlewk Ew kÿ menth wala. —

De hirre lewe Ebben az ſiriaba
Ceſtiuss gallas wdwaraba
hogh ſidok el haÿlothak egh thanachba,
Nem akarnak adoth adni Romaba,

Hamar kiʒewle fel az ew nÿpiwel,
Anthiochiabol tizenketh legiowal
es valaʒthoth ʒÿp keth ezer gÿalogwal,
Nÿgh ʒarnÿwl ʒÿpen lowagokkal

Azwtan kiraliok Segÿthſigÿwel,
anthiochiabol, keth ʒip Ezer lowaggal
harom ezer gÿalogwal Ijieſekel
aggripa kiralwal es hoemuſſal

De Mÿkor Jwttha Zabulon Varoſba,
kÿ Nagh waros wala galileaba
Rablata fel gÿotthata haragiaba.
Merth thalala pwʒtan az Ew wtaban,

El Bocÿattha onnath egh few hadnagiath
felſew galileara hadath
ceſtemius gallust es hadath,
holdotthata megh few few Waroſath.“

Jegyzés. Az eredetiben előforduló felesebb igazítás, e' nehány verset említett megyei jegyző saját költeményének mutatja, ki a' megye köz dolgait hihetőleg papiros szüke miatt irta az ív' még fennmaradtt tiszta lapjaira. Szolgáljon ez tanúságul a' költőség akkori csecsemő korának, 's az í-vel akkor is tele volt szabolcsi szóejtésnek. *Jászay Pál.*

1552.

SZENT FÁBIÁN ESTIN.

BÁTHORI FARKAS ÉS FELESÉGE MARHÁIRÓL JEGYZET. LXXV.

Eredetije Pesten a' Kállay nemzetség levéltárában 331 szám alatt. Kikereste Fluck Eduard kir. ügyvivővel kinél a' levéltár van Döbrentei Gábor 1837. Lemásolta Fluck János.

Az Karolÿ Janoſnal valo morhaknak Regeſtoma, kÿk voltanak, az meg holth, Bathori farkaſſe Es az ŵ feleſſigee kÿket Be pre-

ſentalt Bathori Imre hodos Thamas vice eſpan Zobolchÿ Es Banchÿ Benedek Erdewdi Anthal zolga Bÿrok, Es Rozwanchÿ Janos, vraÿ Imre Elewt lerÿnch deak elewt, Zent fabÿan eſthÿn Eztendeben 1·5·5·2

Ket aran lanch. +ȷ Aran gywrw Harom Partha ẘ. Egÿk vont ezẘſth Harom kupa mÿnd fedeleſtwl Nÿgÿ ezẘſth Pohar Egÿ ezwſth kanna, Egÿ Cheze pogan Pÿnzel Rakoth, Egÿ Ziles fenekw Pohar Hat ezẘſth kalan Egÿ ezwſth villa Ket hwűel kes egÿk Aranÿas Maſſik Ez ẘſtes Egÿ lofekere walo vert, harom cheÿe Egÿ Ezwſthes. Aranÿozot ſiſſak Taltokoſtwl Egÿ ezwſthes zabla Egÿ granat ſuba malal Beleth Egÿ Barſon Menthe vonth aran zeldel Tÿndekle Neſtel Belet, azzone Egÿ veres kamika Neſtel Belet kenthes Egÿ farga Twndekle feÿr helgel Belet kenthes, Egÿ granath kenthes Egÿ fekete Barſon zoknÿa Egÿ mohara zoknÿa.

Hét pecsét helye.

1552.

INVOCAVIT VASÁRNAP UTÁN SZERDÁN.

LXXV. **BETHLENFALVAI THURZÓ ANNA, TEK. NAGYS. BÁTHORI ANDRÁSNÉ, NAGYSZOMBATHOZ,**

Semptei várából, Nyitra vmegye nyitrai járásában.

Eredetijét mutatja Nagyszombat levéltára. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1837.

Czímzete, kivül. Prudentibus ac circumspectis dominis Judici et Jurat. Civibus Civit. Thernavien. ac dominis et wicinis nobis honor.

Kezenethemet Irom ke. mÿnt Jo Zomſedÿmnak. panaſolkodÿk mÿ nekjnk, az mÿ Jobagÿwnk Harmas Thamas, es Farcas Vrban nagÿ machedÿ, mikeppen hogÿ walamÿ nemew barom meg wetteleÿert, kÿt that Iſtwan galanthaÿ, Az ew Zemeben meg wet wolt ew hÿrek nekÿl: ewket Immar

moſtan Az that Iſtwan adoſſagaert, meg tharthatha wolna az mÿ Jobagÿnkot: barat dÿenes: Az the kegelmethek ʒomβeda, mert hogÿ az mÿ Jobagÿnknak Az marha meg wethelebe — ſemmÿ hÿrek nÿnchen, hanem Az that Iſtwan wetthe meg az ew ʒemeben, keriewk the k. mÿnt Jo ʒomβedÿnkot, hogÿ mÿg that Iſtwan, az kÿ az barmot barat Dÿeneſtwl meg wetthe, Ide hoza Jw bethÿ bewl, Addÿk legenek bekeſegeſek benne, ne haborgaſſak Az mÿ Jobagÿnkot, ha az that Iſtwan Az w Tharſok meg Iw, legenek ʒembe es weſſenek ʒamot egÿmas kezet. Az Igaſſaghÿs Azt mwthathÿa, hogÿ the k: meg warÿa az ew Tharſokat, es egy maſſal ʒembe legenek. thowaba Iſten thatia meg k: ex arce nrā ſempthe, feria tertia poſt dominicā Inwocauit 1552. Anna Thurzo de bethlenfalua Sp. et m. domini Andre de bathor ꝯsors ꝛc.

1552.

APRILIS 26DIKÁN.

DESEWFFY JÁNOS, KEWRMENDY GÁSPÁRNAK, LXXVI.

Pozsonból, Nagyszombatba.

Eredetije, Nagyszombat levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1737.

Czímzete, kivül. Ez lewel Adaſſek Witezlew Wramnak kewrmendÿ Gasparnak, minth Baratomnak, Tirnavie.

Witezlew Vram es Barathom, kewʒewnethewmnek Vtana, magam aÿanlaſath, megh ertettem az Gergelÿ Deaktol az te ke: Tewrekewdeſſeth, kith bizonÿal Jo nevennis Veʒewk Tewlėd, enis Viʒont amibewl Twdok, ſemibewl ke: megh ne kimelÿen. De hogy en az Paꝑpal egieb ʒerzeſt Tennek, az kith ʒegenÿ Mihaly Vramal el Vegeztewnk Volth ſemmikeppen aban hatra nem megiek, ezt pedigh aʒʒonÿom ew kelme meg botthiaſa mindenbewl akarok ʒolgalni, mig en elewk, miwel Tiʒteſſegemel hoz-

za ferek, De ebben ſemikeppen egieb nem lehet, mert en az ʒegenÿ emberert Tewrekewttem eleÿtewl fogwa, azzerth en ew kelmét ha az ʒaz forinth meg nem leʒʒen, ez Jewendew hetten, ezenel reÿa hiwatom, merth az ʒegenÿ gergelÿ Deaknak ſenkÿ nem egieb ados, hanem ʒegeny mihalÿ Vram, es az ew Rabsagais Cÿak ew miatta halladoth ennyire, miwel ew Inkab egÿ hitwan nem Igazmondonak kedwezewth, hogy nem minth az ʒegenÿ Rabnak, es Iſtennek es az en baratságomnak, azerth en ſemikeppen ſenkiwel nem akarok ſem ʒewrzewdnewm, ſem Wegeznewm, mert ennekem Aʒʒonÿom es tÿ ketek kik atÿafiak Vattok cÿak tÿ kelletewk etc. Towaba meg ertettē az te ke: lewelet a' mirewl ke: Ir, de az dolgot nitrai Piſpekel kell kewzlenewnk, es Ide warÿuk ez napokban, es eremeſt bizonÿawal erte leʒek. Poſonj 26. Aprillis Anno 1552. Vr Joañs Deſewffÿ mpp.

De kerem ke: minth atÿamfiat. Te ke: ʒolÿon aʒʒonÿomnak, hogÿ ʒegienek erewl hamareb lehet Walamÿ Jo Weget benne, merth nem Ewrewmeſt Wetenek ew kegielmenek. —

1552.

SZENT SÓFI ASSZONY UTÁN VALÓ KEDDEN.

LXXVII. KALMÁR KELEMEN MISKOLCZI FŐBIRÓ AZ Ő TANÁCSIVAL, KASSA VÁROSÁHOZ.

Miskolczról.

Eredetije, Kassa levéltárában. Kijegyzette és Krieger Jánossal lemásoltatta ottan 1835ben Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Prudentibū ac Circumſpectis Viris dominis Judici Juratisq Et Toti Senatui Caſſouieñ ūnis nob. obſeruañ Dentur 1552.

Prudens ac Circumſpecte dōiñ, et nobī Plurimū honorañ, Salutē ñri cōmtē, Tiʒtelendo biro Vram 'e mÿ Polgar tarſink mÿ Eleÿkben Iwuen Ez Pallo Marthon Es 'e Pallo Benedek, hog wolnanak oth à keg: varaſaban wnekiek neminemw adoſſak Tudnÿ illik 'e köveſdÿ lukacz kÿ tartozik ℔ 51.

Es Gÿtlith lenartne Annak vtanna Zabo Simon kiknek ados leveleÿ Ek nalok vadnak, Melÿekert az ẅ fiaÿket fel kwldÿk hog Zabadon kereſheſſek mÿnth Saÿatokat valamikoron keg: Eleiben Iwik Es hiÿak kerÿwk minth vraÿnkat feÿenkenth Zolgaltaſſon Igazot keg: nekiek, Mert Ezek verek benne. — Ezek peniglen oth nem leuen kis Gergelÿ 'e tÿ Polgar Tarſatok Zabadon kereſheſſe, merth azes atok fia nekiek Es örök keppen meg veheſſe Ez adoſſakon kik regtwl foguan adoſſak kit megis bizonÿtonak az wnnön Es Eleÿktwl adott Peczetes leuelekuel. Merth wk Igen El nehezettek, Es Erte nem farathatnak Es ſok kar mia megis fogatkoztak. Lſten tarcza meg tÿ keg: Ez level költh Miſkolczon Zenth Sophÿ azzonÿ wtan valo kedden 1552

Kalmar Kelemen mÿſkolczÿ fö biro az ẅ tanaczyual egetēben.

1552.

MÁJUS 18DIKÁN.

GERZSEI PETHEW JÁNOS, KIRÁLY Ő FELS. POHÁRNOKA ÉS BIZTOSA, NAGYSZOMBATHOZ. LXXVIII.

Pozsonból.

Eredetije, Nagyszombat levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz 1837.

Czímzete, kivül. Egregis domis Joudicis . . . ratis Ternavieñ, amÿcis honor: dc.

Kezenetem es azen ꝓrok magam aÿanlaſſanak wtana witezlew wraim es nekem bizot baratÿm, az tÿ ketek leuelet megertettem hol ketek panaſkodik az lowak es az zekerek felol, bizonÿaba en is emlekezem rola tÿ kñek eleg karawal effet, mÿerth hoiḡ az lovakat, es az zekereket az tÿ ktēk ſolgaÿ mind el hattak wala, de az kÿ tÿ k: twl ezeket el kerte wolt, az ÿl kart w nala keletjk tÿ kñek kereſnÿ, mert ha az ew felſſege Comiſſioÿa melet en tÿ k: ñek walamire feleltem wolna, waig az en zomra

bochata wolna oda tÿ kmed, ez kart tÿ ktēk nem walota wolna, hol ÿr tÿ k:tēk enekem, hoǵ en tartotam wolna meg tÿ kūek egy ʒekeret neig lowal egietembe, ezt tÿ ktēk cſak ÿg ercſe, hoig az louakat cſak wgÿ hattak en nalam, mÿnt el weʒeteket, az az hoig ſemÿ modon touab nem mehetek ſem haza nem Jewhetek wolna, ezen tÿ ketek kergie, Bator chak az ʒeker wezetȣt, es az iffÿat, meg az kÿk welek woltanak, azert ezt en chak tÿ k:kērt mÿueltem volt, es az Jamborert, az kÿe az lowak hoig ot nalam tartottam, es ot nÿwgattam, ſoha az wegre hazamba nem fogatam, es chak meg ſem gondoltam, hoiǵ egieb wegre ot tartottam wolna, hanem azert, hoiǵ ha az Jamboral penzemert meg alkothatom, wgÿ mÿnt az fele el weʒet marhaert Jo, hol nem eſmeg meg akartam az Jambornak az ew marhaÿtt kwldenÿ, az mÿnt elȣbis meg ÿrta wolt nekÿe, mert azt az ew maga ʒolgaÿ Jol tougiak, hoig en azt mÿweltem, az mit mas nem mÿwelt wolna, mert az kor az lowak mÿnt woltak, talam mas hazaba ſem wette wolna, es bizon kȣltȣttem harmintzket forintot reajok, ſoha kenig az en dolgomba ȣt merfȣldnel towab nem woltak, Bator tÿ k:tek az legent ew magat kergie meg az kÿ welek wolt, azert bizot wraÿm es baratÿm, Im ez napokba oda leʒen wtam, en tÿ k:kel ʒembe leʒek, ha tj k:tek altal az Jamboral meg alkothatom, mÿert hoig kȣltȣttem reaÿok· Jo· hol nem, adom az Jambornak az ew marhaÿat, es tÿ k:nek mÿnden baratffagal lenÿ az mÿnt ez elȣttis woltam, es lenÿ akarok. iſten tarcha bekewel tÿ k:ket, kÿknek ayanlom myndenkor magamat, mÿnt Jo wraÿnak, es Jo baratÿmnak, datum Poſſonÿ 18. maÿ ano 1552. Vrār donī amicus Joanneſ pethew de gerſſe pincernarius, et Comisſariūs regie matħ. manu ꝑ[a].

1552.

JULIUS 6DIKÁN.

PALICZKI RACHEL VÉGRENDELETE. LXXIX.

Kassán.

Eredetije, Kassa levéltárában, 1683 szám alatt. Kijegyzette 's Krieger Jánossal lemásoltatta Döbrentei Gábor 1835.

Paliczkine teſtamentom tetele awaig nelwe wallaſſa halanak oraÿan A zombori zẘlẘt el agiak, ſaz arawal az adoſſoknak fizezſſenek. Az terharaʒti kiſ ʒẘlẘt mindenek elẘtte hagiom balaſ fÿamnak A hazban penig balaſt benne hagÿatok kérlek io fÿaim A uÿg hazat kÿben ſeredÿ lakik wettem +ij ʒaz forinton mel haz araba megfizettem ſſ v o pinzt pro ſſ viij ʒaz Az egÿ hazban wagÿon egÿ araniaſ kereſt vj gira Ʒakmar banian wagion adoſſag ezer arani forint. Paliczki felẘl illen wallaſſt tẘt hogÿ ſemit oda nem wit hanem czak hat arain forintot. Paliczkinak volt talam egÿ fel ʒẘlẘie iakab Dÿak es Hanz fink kẘzẘt annak az fel ʒẘlẘnek ket reʒe az paliczki wnokaÿae Efel zẘlẘhẘz wet paliczkine egÿ fel ʒẘlẘt mihal mẘnzertẘl az wgian paliczkinec talian a nergeſ hẘgẘn ki zẘlẘ wagion kit ſeredÿ bir annak eſ ket reʒe az wnokae olah agoſton ki hazba lakik annak eſ ket reʒe az wnokae de a hazra epÿtẘttem ſſ ij olah agoſton ki ʒẘlẘt bir az rak patagban reʒeſtẘl annak eſ ket reʒe az wnokae.

Az teſtamentom halgatak kik woltanak illen tiʒteleteſ ʒemilek ferber gẘrg hanz fink kalmar bona hanz Gem ʒabo tamaſ.

1552.

NOVEMBER 3DIKÁN.

ILLYÉSHÁZY TAMÁS, LYNDER SEBESTYÉNHEZ NAGYSZOMBAT BIRÁJÁHOZ. LXXX.

Szentgyörgy várából.

Eredetije, Nagyszombat levéltárában. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1836. Lemásolta Makláry Ferencz.

Czímzete, kivül. Circumspecto viro Sebaſtiano Lýnder Judici Ciuit̄t Tirnauieñ dom̄io et amico honorañ.

Keʒʒenetem es magam aÿanlaſſanak wthanna. Irtham wala megh ennek elewt ÿs the ke: hogÿ egj peredj ʒegen Jobagyomnak ados oth walamj meſaros, negj ewker arrawal, kerem the ke: thegien Igazat the ke: nekÿ ne Banthaſſek walamj ʒegen emberÿſhmeg Bÿnthetek megh eretthe. In reliquo v. d. valeat felix, ex Caſtro Sth geūr 3. novēbris Vr̄ Thomas Illyeſhazj.

1552.

SZENT KATALIN ESTIN.

LXXXI. BERÉNYI BÁRSON BALÁS, LINDER SEBESTYÉN NAGYSZOMBATI BIRÓHOZ.

Holicsról, Nyitra megye szakolczai járásában.

Eredetije Nagyszombat levéltáraban. Kijegyzette Döbrentei Gábor 1835. Lemásolta Makláry Ferencz.

Czímszete, kivül. Vitezlew nemeſ ferſinak Linder ſebeſteÿennek nag ſombatÿ bíronak en regÿ bizot vramnak, ez leuel adaſſewk, tulaudon kezeben.

Solgalatumot aÿanlum ke: mint regÿ bizot vraimnak, meg bocaſſa kegelmed, hon enÿ iraſſal bantom meg kegelmedet, az kis péter dolga fewlewi, kegelmedtewl igazat kÿuanok, eleb is irtam vala kegelmednek, mint vagon az en dolgom kis peterrel, im mindent igazan meg írok kegelmednek, és balint iſpant hagom ot en kepemben minden dolgomban, az kÿtewl az bewret vetem azÿs adoſ tiz forentommal, adaſſa meg ke. vele, ertem forteloz, de hamiſſan, ot volt Kolmar emre vram es balint iſpan, ig attam nekÿ az tÿz forentot, hog nekem hozzon ket ſaz bewrt ſzent miclos napiara, anni ſommaért, mint ezeſt vettem tewle, ha ſeretem, ewl veſem, ha nem aggÿa meg az en penſem, aggÿa annak beret, kÿnek akaria, kegelmed tugja, az aruak dolga en eletem volt, en az napra oda ſem mehetem, meg az meg vet berert is mind ezzigis, megis izentem nekÿ balint iſpantol, hog ewl aggÿa, mert engem egeb dolog talalt, ber vtan nem iar-

hatok, ez dolog ninc kilemben, adaſſa meg ke: vele, Touaba kis peter dolga ez volt, it ados nekÿ terek mihal, kjn semmi kepen az ew adoſſagat meg nem vehette, kere engem, hog az ew atÿafiſagaert meg uennem rauta en mert az ſombati vraimnak eremeſt ſolgalok, ſolgaltam is, az mellik miben megh talalth, vem fewl ez munkat, hog meg weȝem terek mihalon, eg maſ aprolekal, mint Kolmaron meg uem, peter vrammal ſembe lēk, meg mondam nekÿ, hog meg vetem raitta, de nem penzewl, mondo hog bort kewlgek erte, ez meg azzÿk hallada, meg aſt monda, hog nem kewl az bor, hanem penſt aggÿak, en mondam, bizon ninćen, az ſok futoſaſban az mi uolt, ewl kewlt, hanem az kÿtewl az bewrt vetem, adoſ tiz forental, ved fewl, azſt az neged felet meg adom, leuelet adek nekÿ, ezen meg marada, ez alat ew ewl ment, ewl vite nekem ſaz harmic ket beremet hatolmaual, hiſem kegelmed hireuel nem miuelte, en attam volt ewl az en beremet it ſen eg eg magar forenton, mert en az berekben fewl hoztam vala tizen hatot, ehez kepeuſt aroltam vala meg it ſen az berre az vargakal, ez penig it ſen az allÿa volt, nem az ioua, kegelmetewl en igazat kÿuanok, bizomÿs mint vramban, az en regÿ ſolgalatomert, mert en minden koron feretetel voltam ſombatÿ vraimhoz, nekem igazat teſen kegelmed kÿs peter felwl, aggÿa meg nekem az penſt, min en ewl attam volt az bert ſaz harmic ket forintot, az tizen neged fewl forent heian, az vag kewlgen nekem ol bert kyt en it ewl athaſſok, eg eg magar forenton, ezeſt kiuanom hog az bert fewl hozza, hog az en ſekerem oda ment az en beremer, ewreſen bochata, vette volna kÿ az ew penze arrat, kewlte volna meg az tebit az en ſekeremet ne iartatta volna heiaba, es ne kewltetet volna heiaba velem. meg bocaſſa kegelmed, mind az egeȝ varaſnak eremeſt ſolgalok, bizom kegelmed igazat teſen kÿs peter fewlewl, es az be-

res ember fewlewl, ha az enim meg nem lefen, meg bocaffa kegelmed, az enim nekewl nem lehetek, az hatalmaf iften tarcha ke: egeffegben, mind hazod nepeuel eggetemben, holicban ſent katolen eſtin 1552. Barſon Balaf Berenÿ.

egéb hirink it nÿncen, hanem hog az moric iofagat korfiſt*) igen dullÿa, touaba az raczokal elég haboronk vagon, ne hagyon kegelmetek legetek fegetfegel ha meg talallok kegelmeteket. —

*) Talán Churfürst. *Makláry Ferencz.*

1552.

BOLDOG ASSZONY FOGANTATÁSA ELŐTT HÉTFŐN.

LXXXII. BERÉNYI BÁRSON BALÁS, A' NAGYSZOMBATIAKHOZ,

Eredetijét Nagyszombat levéltára mutatja. Kijegyzette ottan 1836. Döbrentei Gábor Lemásolta Makláry Ferencz.

Czimzete, kivül. Vitezlew es tiſtelendew nemeſ vraimnak Línder ſebeſtennek, zambokÿ ſabo peternek, paiſ giartolo matÿafnak, baradÿ fabÿannak, es mind az tewb few vraimnak, nekem biſodalmaſ vraimnak, kÿknek ſolgalnÿ akarok, ez lewel adaſſewk tulajdon kēz.

Zolgalatumat aÿanlum kegelmeteknek, mint bizot vrainknak, az hatalmaſ iſtentewl kÿuanom kegelmeteket egeffegben lennÿ, meg ertetem az mÿ emberewnktewl, az mÿ hozank valio io akaratÿat kegelmeteknek, kÿt az en zegen arua vraim meg zolgalnak ideuel kegelmeteknek, en penig ewreke akarok zolgalnÿ kegelmeteknek, ne haggatok benneunket, mint io zomzedok ſegelletek meg mind louagal es galogal, mert ha eſek it meg telepeſnek, kegelmeteknek es ez egeſ fewldnek romlafara leſnek, mert maſtaniſ azt mongÿak, hog ol nepet hoznak az fewldre, kÿ ſemeunk lattara felefegewnkewl hal, es az leianinkot kepeneg alat hordoza, es az kÿ nem enged nekÿ raba teſÿ, azert tugÿa the kegelmetek ez nemzetſeg mennj romlaſtet magar orſagban, ha it hagok ewthet, immar egeſ magar or-

ſagnak veſnÿ kewl, iſtenert ne haggatok, penzewnk nekewnk beven nÿncen, kÿuel ſok nepet tarthatnak, im az kerwl valo ſomſedok meg ſegetetek kÿ miwel lehetet, kegelmetek is ne hagon, holic alol immor ewl indetotam ewket, maſtan ſaſinban gilekeznek, ne hagon kegelmetek, rontok meg az hituan embereket, nam eleg ioſagtok vagon eleg garaban vagon benne, ha penig kegelmetek atÿafiſag kepen nem akar ſegetennÿ, valamÿ penzth, az garabont fewl iew, es az louagis ha lehet bocaſſa kegelmetek eg bizot emberet az nepel, az en hitemert fogadom, az mit reaiok kewlt, nekj meg adom, mert nem tagadom kegelmetektewl, moſtan ſerzewnk moruaban penſt baratinktol, azert ne hagon kegelmetek, es az egeſ kerwkben heg alat hirdetteſſe thÿ kegelmetek, valakÿ melleiek tamadna, mind le vagattaſſek, irÿon kegelmetek orſag vramnak, hagÿa meg ioſagaban, valakÿ melle tamad, meg bitetteſſek, ehez kegelmetek reſt nem leuen, iſten akaratÿabol meg bitethetÿek ezeket, vgh, hog ne kÿuankozanak erdelbewl ide az mÿ fewldewnkre, iſtenert ne hagon kegelmetek, ha igaz kereſtenek vottok, Touaba komarom fewle kewltek garabontert es huſarert, irion kegelmetek minden fewle, valakÿ melleiek tamad nem leſen it ez fewldnek baratÿa, nam vagon ſanta amburoſ vrammal ſena, arra ha igaz kereſtien ne hagÿa kegelmeteket penz nekewl, kÿuel az nep fewl irien, ne ſannia kegelmetek kewlceget melletewnk, bizon kegelmeteknek is nugodalmara leβen. Towaba kerem kegelmeteket, mint en vraimot, valamÿ marha kazdak balaſnal vagon, az vag egebet is, kÿ rachoke volna, az vag ew hozaiok tartozot, kegelmetek mind meg tarcha, kÿ ne adaſſewk nekÿk, mert mind holiczÿ tarhazbol valo marha az, mÿ ot vagon, kegelmetektewl mint bizot vrainktol io valaβt varunk mindenrewl, en nem geznem meg irnja az arolok minemew kegetlenſéget mivelnek, ember kinzasokat, kÿt ſeha

nem hallot ember, mind ſimandÿ few hozar beñe gertÿa kynhoz nem eleg fagat heuetnek meg, azt cepegetik ſaiokban uag orogokban ſenet tewltenek, kit meg keteznek, puſkaual es alguwal leveldeznek hozaÿa, ezthet penig mind artatlanlanok, kÿken ezeſt miuelik eggyikis nem vetek ezewknek ewnekÿk azert hiſem mindnaÿainknak ezt mivelneiek, ha birodalmok leſen, hatalmaſ iſten legen kegelmetekkewl. holicban hetſen ante conceptionis mariae. 1552. kegelmetek ſolgaÿa Barſon Balaſ Berenÿ.

1552—1553

KÖZÖTTI.

LXXXIII. KASSA MAGYAR POLGÁRAINAK PANASZA ÉS KÉRELME, AZ OTTANI NÉMET POLGÁROK ELLEN.

Adatott ez, vagy a' magyar kir. udv. cancellariához, vagy a' szepesi kir. kamarához. L. felőle: MAGYARÁZATOK ÉS JEGYZETEK, e' kötetben.

Eredetije, melly úgy látszik csak első feltevés, minden czímezet 's évszám, aláirások nélkül, a' nemzeti muzéumban Pesten. Adta oda Ittebei Kiss Antal, kir. udvarnok, táblabiró, 1833b. *L. felebb*, 18*d. lap.* Lemásolta Frankenburg Adolf 1836. Összeolvasta Döbrentei Gábor 1837.

Mÿnek wtanna az wr Iſten ew ʒenth fewlſege, az mÿ kegielmes Uronk kezebe atta wolna ez warast Ew fewlſege wgÿan azonnal mÿnketÿs kegÿelmeſſegebe hÿwſegebe es ʒaarnÿa ala wewtth mÿnt egÿeb hÿweÿth. Melreh mÿes mÿnd feÿenkent Ew fewlſégenek meg Eſkÿttewnk hogÿ halalonkal; werewnk hwllaſawal; tagonk ʒakadaſawal ʒolgalonk Ew fewlſegenek. Mÿnth kegielmes wronknak, Mewllÿ ew fewlſege hozzank walo kegielmeſſeget ezzel mwtatta meg, hogÿ az waraſnak Priuilegiomat: ʒabatſagat meg confirmalwan mÿ kezewnkbe magÿarok kezebe atta, hogÿ mÿ mÿnd nyaian Ew fewlſege hÿwſegebe kaſſan lakozok kÿk wagÿonk Igienlew keꝛpen ellÿewnk wele, mewllÿ Ew fewlſege kegelmeſſegebewl meg adotth Priuilegiomnak ellene Illÿen nÿomorwſagÿnk eſtenek

Elſew hogÿ egÿ Attÿank ffÿath Rakaÿ Gÿewrgewth az Priuilegiom ellen, meg fogak, Bÿro wram ew kegielme tartozott wolna tewrekednÿ erette, Nem hogÿ meg fognÿ, az waras Priuilegioma ʒerÿnth, de nem hogÿ tewrekedet wolna, de Capitan wram ezer forÿntÿg kezes leʒen wala erette, ew fewlſegere es aꝑpellal wala, oda ſem Bochatak, de walamÿg kedwewknek kelle addeg tartak

Az Thawalÿ Eʒtendewbe wr napba egÿ Attÿank ffÿath Lÿꝑpaÿ Janoſt meg fogak az waras ʒabatſagaba ok nelkÿl Bÿntelen, az Priuilegiom ellen, Mert az waraſnak Priuilegioma ez. hogÿ Sokadalomnak Ideien ʒabatſagban ſenkÿth cſak meg ſe tarchanak, Annak kÿwÿle waras belÿ embert, kÿnek Ewrewkſege wagÿon meg ne fogÿonak, de Ew kegÿelmek ſem Tharnak mester ʒekÿre, ſem kÿralra ew fewlſegere nem Bochatak, walamÿt akaranak, mÿnd azt mÿeleek az Priuilegiomnak ellene.

Ez el mwlt hwſwethba az magÿar nemzetſeg az mÿ kegÿelmes wronknak ew felſegenek Supicioba eſſewtth wala, Es wgÿan ezen ſuſpicioert Egy Attÿank ffÿat, wgÿan azon Lÿꝑpaÿ Janost meg fogak ok nalkÿl, fogwa tartak, kÿt chak az wr Isten, es az mÿ kegielmes wronknak Igaſſaga (kÿwel mÿnden hÿweÿhez wagÿon) ʒabadÿtha meg. Mÿnden nÿomorwſagbol, mellÿel mÿnd nÿaian mÿ Magÿarok el weʒtewnk wolna, ha az wr Isten az ew kegielmeſſegebewl Igaſſagonkba nem oltalmazotth wolna. okaÿth penÿg chak ew kewgÿelmeket mongÿok, Ez okkal, mert mÿnket ſem Eew fewlſegehewz nem bochatanak, az mÿ magonk mentefere, ſem lewelet nem adanak kÿwel ew kegÿelmewk tartozott wolna, az waras Priuilegioma ʒerÿnth. Sewth Jnkab aʒ kÿt el fewl kÿwltewnk wala Attÿankfÿaÿhoz hogÿ ew fewlſegenek Suꝑplicatiot aggyanak. Mert mÿnket fewl nem Bochatanak az mÿ mentſegewnkre. Mÿkorontan ala Jewtth

wolna, meg ſogak es ahowa az halalra walo Embereketh ʒoktak tennÿ, oda wettek, es az Mÿg akartak ott tartottak, az MagÿarNemzetnekBoʒʒwſagara.

Es mÿkorontan az mÿ Attÿankffÿaÿ, az kÿknek mÿ Izentewnk wala, az ew felſege kegÿelmes walaʒath meg hoztak wolna, az Ew fewlſege Parancholattÿa ʒerÿnth, hogÿ mÿnd MagÿarNemzeth es Nemeth Nemzeth az ew fewlſege kegÿelmeſſeget Ertſe, kÿt Bÿro wram ew kegÿelme ſoha nem mÿele, hanem tÿlenk erewʒak ʒerÿnth kÿ wewe, kÿt ez oraÿg ſem mÿnd nÿaian Ertewnk, Sewth Jnkab mÿnket nagh haraggal Sedicioſuſoknak neweze es monda.

Jol lehet Ezeket Capitan wram Ew nagſaga, az ew fewlſege akarattÿa es lewele ʒerÿnth le ʒallÿtotth wala, de mast wionnan Bÿro wram ew k. ottffen walo letelebe az mÿ Attÿankffÿaÿra Bakaÿ Gÿergÿre es Keweſdÿ 2wkachra panaʒolt, hogÿ mÿwel ez waraſban walamÿnemÿ gÿwlest tettenek wolna.

Immar Eſmeg az ew .k. panaʒʒabol Illÿen Suſpicioba hozott mÿnket, hogÿ Capitan wram Ew Nagſaga Attÿankffÿaÿ kewzzewl nemel ʒemelÿeketh Ew fewlſege hÿweÿth kÿ akar wala kÿldenÿ ez waraſbol, Es mÿkor azt meg Ertettÿk wolna, Ew Nagſaganak kewnÿergenk, es feÿewnket kewtewk Erettÿk es az Iſtenert kerewk ew Nagÿſagathogÿ kewnÿewregien ew fewlſegenek, hogÿ Engedneÿe Terwenre ew fewlſege, hogÿ oknalkÿl Bÿntelen ne Romlanank meg. Azert Im Ide hoztwk feÿewnket, az kÿhewz kÿ Mÿt twd, ew fewlſege hÿwſege ellen, ʒollÿon hozzank es mongÿa meg, Es Bÿnteſſe meg Nagÿſagtokew fewlſege kepeben,

Thowabba chak thawalÿes az MagÿarNemzetnek Boʒʒwſagara az kewzſeg kewzzewl egÿ nehan Magÿarthfew Nepeket kÿ hantanak

Thowabba Ezÿs Ellenewagÿon az MagÿarNemzetnek, Mert az Pri-

uilegiom Ezt tarthÿa hogÿ ha mÿnden Ewrewkſegnek weteleben Eztendew es egÿ nap telÿk, es ha tÿlalom nem lezen, haat ꝑpetuum silencium lezen abba, Ebbennÿs ew kegÿelmewk kÿnek tarthÿak meg kÿnek nem. Es az kÿk Tharnak meſter zekÿre walamel dolgot aꝑpellalnak, Ew kegÿelmewk kÿt Bochatnak el es kÿt nem.

Zabatſagonk ellen ezewk eſtek.

Meg tyltottak ew kegÿelmewk hogÿ hazat ne weheſſen egy Magÿar es zs*).

Thowabba Adaÿokat es zolgalattÿwkat az Magÿaroknak fellÿeb tettek,

Mÿnket Magÿarokat fellÿeb zolgaltatnak es fellÿeb Ronak, kÿwel azon natioiokat ſegetÿk Es Ezzel mennek mÿ Reank panazlanÿ, es wgÿan ezen kewltſegen lewelet es zabadsagot hoznak nemelÿek hogÿ ſenkÿ hazwkra ne zalhaſſon,

Thowabba Istennek Ew zent ſewlſegenek Ellene wagÿon. hogÿ o lÿ plebanost hoztanak Be egÿ nehanÿoknak kedweert, az Magÿar Nemzetſegnek akarattÿa nekÿl es Ellene, kÿ Mÿnekewnk ſemmÿbe nem zolgahat, mert ſemmÿt nem thwd magÿarwl, es cſak heÿaba kewltÿ el az dezmath kÿt Nekÿ adonk.

Kaplant nem tarth tewbbet ez egÿ predicatornal, kÿ Ezes ollÿan hogÿ neha az Pater Noſtert ſem twggÿa el mondanÿ, Immar Emberekÿs holtanak meg mÿatta gÿonatlan, Illyen halalos Idewbe,

Thowabba Oſkolank pwztan al, mert Egÿ Nemeth Meſtert hozanak, Melÿ nemeth meſter kÿ were az magÿar deakokath belewle, moſt Egÿ Inaſt Allattak bele, gÿermekÿnket zellel kewl Budoſtatnonk nynchen kÿ Tanÿtho.

Ennek okaert kegÿelmes wrak Im Ertÿ tÿ Nagſagtok mynd Ezeket az kÿketh tÿ Nagſagtok Elewtt mondottonk, sokkal tewbbek wolnanak ha

*) Ez ki van törölve az eredetiben.

az Idew ʒenwetthe wolna, Mÿnd azon altal kenÿergewnk tÿ Nagſagtoknak mÿnt kegÿelmes wraÿnknak, hogÿ tÿ Nagſagtok wÿſelne olÿ gondot Mÿ Reank, hogÿ wronknak ew fewlſegenek ʒaarnÿa alatth az ew fewlſege waraſaba maradhaſſonk meg Iſtennek Tÿʒteſſegere, az mÿ kegÿelmes wronknak Ewrewtte walo hÿwſeges es alazathos ʒolgalatonkba, Elheſſewnk Igÿenlew keꝑpen Ew felſegetÿl meg adot es meg conſirmalt priuilegiommal es ʒabatſaggal, es Jo Rend Tartaſſal, mÿnt Ew fewlſege Egÿeb waraſÿban, Ahol eſſele keet Nemzetſeg wagÿon, wgÿ mÿnt Regenten Bwdan *Pesten* *), maſtes Nagÿʒombatban es Koloſwarat wagÿon.

Merth moſthanes ez Thekenthwen sog ʒeken fwthoth nepek wadnak kjwlomb kjwlom waraſokbol yde Bwdoſthanak Eromeſth hazath wennenek *hogy* **) wethek wolnaes ha ez Egÿenethlenſegeth nem lathag wolna. Sewth azth es Erthwk hogÿ meg es Thÿlthotha ew kegelmek ***).

1553.

JANUARIUS 25DIKÉN.

LXXXIV. SZŐLŐSSY JÁNOS, KASSA BIRÁJÁHOZ ÉS TANÁCSÁHOZ.

A' szepesi prépost' udvarából.

Eredetije Kassa levéltárában 1696 szám alatt. Lemásolta ott 1835ben Döbrentei Gábor.

Czímzete, kivül. Prudeñ et Circumſpect dominis Judici ac toti tenatui Caſſouieñ ut dominis et Amicis obſervmis 1553.

Tÿꝑtewlendew Byzodalmas Vraim kewʒewnetemnek ʒolgalatōnak vtanna. Meg hattam wolt az en Emberimnek kykewt ez fele dologra kertē wala, hogÿ k^{det}, Bÿro vram mÿnd aʒ Egeʒ tauacſwal el hywionak az en Menÿekewzewmre, kÿt hÿʒem hogÿ meg es mÿweltek De hogy annal Byzonyoſb lÿgÿek benne, Nem twrhetem hogÿ meg ne reiteralÿam az hÿwatalt, Azyrt kegyelmeteket Mÿnt Byzot vraimot azon kerem hogy k^{tek} el ne maragÿon, lÿgÿek tÿʒtes k^{uel}, Ewrewkke meg akarŏ k^{nek} ʒolgalnÿ,

*) **) Ki van törölve az eredetiben. — ***) Ezen 4 végsort, más kéz vetette ide.

Az napÿa ez Iwendew kedhez Eztennap, Az hel ennek az Zepeſſÿ kaptalamba Prepoſt vram haza, Meg es kerem k^{ket}, hogy ebbe egyebet ne tÿgÿen k, Iſten tarcſa k egeſſeguel es Jo Zerenchewel Datum azon Prepoſt vram vduarabol 25 January anno 1553. Zewlewſſÿ Janos

---

1553.

SZENT GERGELY PÁPA UTÁN VALÓ CTÖTÖRTÖKÖN.

MAKAY PÉTER MENEDÉKE ARRÓL, HOGY KASSÁTÓL A' BÁTYJUK HAGYTA 100 FORINTOT FELVETTE. LXXXV.

Kassán.

Eredetije, Kassa levéltárában 1696 szám alatt. Lemásolta ott 1835 Döbrentei Gábor.

Mÿ kÿk Makaÿ thamas Papnak Atÿafiÿaÿ wagÿonk az ket Makaÿ Peter es makaÿ Sabo thamas es makaÿ Janos es wallÿwk mÿ mynd nÿaÿan azt, hogÿ az mÿ Atÿankfÿanak wolt ejth kassan egÿ hazban Zaz forÿntÿa, melÿ Zaz forynthot hagÿot wala mynekeonk Theſtamenthomban, Azert mÿ azt wallÿuk, hogÿ az waras mynekeonk eleget theoth, kÿreol mÿ megh elegeottheonk, es az Zaz foryntbol mÿ az warafnak engetheonk harmÿncz forynthoth kywel mÿ tharthoſthonk adoban, az waras ygaſſaga es theorwene ferent, Azert az kÿs Leorÿntzuel En makaÿ Peter wgÿ wegeſtem hogÿ ennekem eleo penſt ℔ ℍℍ℣ aggÿon, mellÿet megÿs adot, azert az wtholfo fyzethefre adot ennekeom napot, ez ÿeowendeo Pynkest napÿat, melÿ adoſſagrol ennekeom menedekeot adot, hogÿ mÿndeon per patwar nekewl thartoſſek az adoſſagot megh adnÿ, Az adoſſag enÿe ℔ ℍℍℍ℣ kjwel ennekeom adoſſa maradot az hetwen forÿntbol, kyreol en menedekeot adok az warafnak az en peczetheom ala, es feleleok az en Atyamfija kepeben, ez lewel keolt kaffan a ſent Gergeol papa wtan walo czeotheortheokeon anno doñ 1553

Makaÿ peter aggÿa keze ÿrafat, mynd az Atÿafijak kepebenn.

1553.

UR MENNYBEMENETE INNEPÉN, VAGY ÁLDOZÓ CSÖTÖRTÖKÖN.

LXXXVI. LYKERKA JOANNA, NAGYSÁG. WYGARTI HORVÁT GÁSPÁR' ÖZVFGYE, MELEWZLIN ANDRÁS DEÁKHOZ, KASSA BIRÁJÁHOZ.

Eredetije, Kassa levéltárában. Lemásolta ottan Döbrentei Gábor 1835.

Czímzete, kivül. Circumspecto domino Andreę lr̄ato melewzlin Judici Caſſowiēn doño et Amico nobis honorand.

Circumspecte domine Amice nobis honorand Salutem et nostram commendationē ez Andras vramtol kűldem t. k. Egy vegh vaʒnat kerĕ te. k. hogy feÿrenteſſe megh t. k. mint Aznak elette az vaʒon hwʒonnÿolcz Sÿnghet tarth Thoaba ezt ertē hogÿ t. k. nagÿ karth vallott wolna valamÿ katonak miat, ha hwgÿ vagÿon Bizon ʒiwem ʒerent Banō, kÿtel iſten t. k. illÿen karwallaſtol megh menchen. Az wr iſten te k. mynd Aʒonÿomwal egÿetembe es haza nepewel tarcʒa Jo egheſſegben eꝯ Arce nrā Thorna in feſto Aſcenſionis dŏni 1.5.53.

Joanna de Lÿ kerka quondam Mg̃ci dŏni Gaſpar
Horwath de wÿgarth Relicta

1553.

JUNIUS 17DIKÉN.

LXXXVII. LUKA JÓZSEF MEGISMERVÉNYE 100 MAGYAR FORINTRÓL, MELLYET ZAY FERENCZTŐL KÖLCSÖN VETT.

Bécsben.

Eredetije gróf Zay levéltárban. Lemásolta Makláry Ferencz 1836.

En Lwka Joſa, walom ezen lewelemben, hoghÿ en az naghsaghos Zaÿ Ferenchthewl, Kÿralÿ w felseghe naʒados hadnaghÿathwl zwk ʒwkſeghwmre kerthem kwlthwn ʒaz maghÿar forÿnthoth apro penzth, es egh vegh karasÿath, hogh kÿerth en foghadok, az felÿwl megh mondoth naghsagos Zay Ferenchnek, hogh mÿhelt az en mennÿeghſzwm meg leſzwn, aznak wthana azonal ismegh kesz penzwl megh fÿzethwm, az felÿwl megh mon-

doth ʒaz maghÿar forÿnthoth apro pénzwl, es az egh wegh karasÿath, ismegh karasÿaÿwl, mikoron az w naghsagha nepenek mwſthrÿaÿok leſzwn, es nekÿek megh fÿzethnek, ha penÿgh poʒthoth nem adnanak az fÿzethesben, thehath en tharthozom megh fÿzethnÿ keszpenzel. enek bÿzonÿſaghara kwthwm thÿβtheſéghem es kezem iraſath es pwthethwm ehlewel. Kwlth Bechben 17. die Junÿ anno 1553. et wnum aureum florenum. Joseph Lwka. maꝑpia (P. H.)

1553.

SZ. LUKÁCS NAP UTÁN SZOMBATON.

GARAY MÁTYÁS VALLJA MAGÁT ADÓSSÁ 100 FORINTTAL. LXXXVIII

Győr várában.

Kétszer van meg, egyszer szegletes barát, másodszor folyó német betükkel, Kassa levéltárában, 's mindenike mint másolat. Amazt lemásolta Krieger János, emezt Döbrentei Gábor 1835.

En Garay Mathias, moſt Bartphan lakozo, walom magamoth adoʒa ez wytezlew nemes wramnack Goſtony wrbannack Gewry porkolabnak, ʒaz forinthwall, mellet fogadock, ő̈cwgegelmeneck megfyzethny, ez jewendew ʒenth miclos napyara, keeʒ penzewl az en emberſegemre, azzes fogadom hogh ha en az en fogadasomot, es felwl meg mondot napra megh nem thelleſeytenem, hat hew kegelmeneck' hatalma legen, en erettem tharthany, annack fellethe en magamon es mÿnden therwennelkywl, myndenewl fogny ezellen en nekem menthʒegemre, ne haʒnalyon se kyral lewele, se walamy hatalmaſſe, ezneck ez dolognak nagyob byzonſagara es erewſegere adom ez en pecʒettem allat walo lewelet, ez lewel kewlth Gyewr waraban, ʒenth lucaβ naph wtan walo ʒombathon 1553.

1554.

JANUARIUS 12DIKÉN.

LXXXIX. NŸEWRE IMRE, KIRÁLY SZOLGÁJÁNAK KÖTELEZVÉNYE.

Bécsben.

Eredetije a' pozsoni káptalannál. Kikereste Gyurikovics György level. tag 's össze is hasonlította Kaszay József káptalani jegyző másolatát 1835.

En kÿ wagÿok Nÿewre ÿmre az felſeges Kÿral ʒolgaÿa, maſtan gÿewreth lakozo wallom en magamath, az en lewelemnek Rendÿbe hogÿ az mÿnemew Marhaÿath erekſegheth, hazaÿth, Zeleÿth, Ez Thÿʒthelendew Martha aʒʒonnak Nehaÿ Nagh Thamaſnenak feÿerwarÿ bÿronenak, es nagh peternek Ew fÿanak en erettem az Kewÿ ʒabo ÿſtwan el Bewchewltette wolna, ez maſtan Pechet alath ketelbe, es fÿaÿs fogwa, Azert ÿm en maſtan fogadok Ewnekÿ az en hÿtemre es emberſeges Thÿʒteſſegemre, hog adok ew Nekÿ az en Erettem leth Nÿomorwsagherth Tÿz Ezer kaʒath ez Jeowendew bewÿth kezep napÿara mÿnden ok wethetlen, es mÿnden halladek nelkwl, es ewnekÿk mÿnden Ereksegeketh kÿ ʒabadÿtom, ha kunÿgh ez summa tÿz ezer kaʒat megh nem adnam, that mÿnd az elebÿ derek Summath kereſſheſſek en Raÿtham Twdnÿ illÿk tÿzen nÿolch ʒaz ℔. Es se kÿralÿ ew felsege, se kÿralne aʒʒonÿ gratÿaÿa, se wthanna walo Wrake ennekem ne haʒnalhasson, hanem mÿndenewth ʒabadon foghaſſanak. Melÿ dolognak es fogadasomnak ereſſegere es bÿzonſagara adom ezen pechetes lewelemeth, meg ereoſſewltettet, ez dolog leth bechbe, 12. nap Januarÿ 1554. Ezeketh kenÿgh Ez Jamborok bornamÿʒa pal Kewÿ kozdadÿn czwetko, es nagy Illÿes, elewth ʒerzettek meg, hogy ebbe ez dologba semÿ hallaʒtas ne legÿen, ha az aʒʒonnak az ew marhaÿa meg ʒabadwlÿon mellyet en erettem wettenek el.